
PRÜLÜ KÜT.
658
ASIM BY.

٦٥٨

همه سرخ موی همه سبز روی ⁂ دو سوی قفا چشم و دو پیش روی

باندام هم ماده هم نیز نر ⁂ همه بچه زایند چون یکدیگر

دو زیشان در آرند بیلی بزیر ⁂ کشند و خورند و نکردند سیر

یکی به ز ما صد بجنگ و ستیز ⁂ فزونشان تک از تازی اسبان تیز

ف نفس صولتغان رنجی. ی نفیس غایتده ایلنسنه یه دیرلر. النون المکسورة ه . خا نخاس سنز وکه شمبقجیلر کون ایله بشتی اراسنه دکرلر مفتوحه با بنده دخی نقل اولنمشدر. ک نکس سکون کاف عربیله اوکه ایشه ست و کاهل دیرنه النون المضمومة نس اغز جوره سی شمس فخری همچون سک قصاب نباشد نکنش سیر. درخوان زهر حرص و شبع تا ننهد نس. د ددی کیر آلوده بیاری و نهی بر کس من. چند برو بر نهی زنس من. و بعضلر اغزک ایچنه و طاشنه دخی اطلاق اولنور دیمشلر. و ریش و صیر نحق و فرج کس معناسنه دخی نقل ایلمشلر. ک نکس سکون کاف عربیله اوزلوک که خسته صاغلدقدنصکره ینه اوزیلور ع بیده حلیمی و نعمتی و غیره و سایر ارباب لغت کتابلرنده ایراد اتمشلردر. و نوس قوس قزح معناسنه. غیری اسامیسی سرپرلفظنده ذکر دفعاتله تحریر و اشارت اولنمشدر. نوع اوله الواو المفتوحة ه اپ واپس باء عجمیله آرد و کیر و معناسنه. اب والبس باء عربیله انجق فقط معناسنه. سوا وسواس اندیشه عربیدر. ر ورس بر صاریجه کلدر عورتلر اندن یوزلرینه سورکیچون قزلجه ایدرلر. ولایت یمنده اولور. لی ولیس نعمتی نیکو معناسنه نقل ایلمش. والله تعالی اعلم الواو المکسورة ه . ی ویس مانند معناسنه فرخی یکی خانه کرد ست فرخار ویس. که بفروزد از دیدن آن روان. بو لغت دال ایله دخی استعمال اولنور مرویدر. الواو المضمومة ر ورس یواشه اغاجی که نعلبند نولنس و بد خوی اتلرک بورننه اورلر برس معناسنه. رنا و رناس غافل و نادان معناسنه مستعملدر. نوع اوله الهاء المفتوحة ه . ر پاهر پاس لخت باشد که آلت جنکست سرپاس معناسنه. منف همنفس معلوم و معروفدر. الهاء المکسورة ه . را هراس اصحاب لغت قورقو ترس و بیم معناسنه دیمشلر. فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق.

وتدقيق ايتمشلر كه هراس لسان فارسيده شول حالتدن عبارتدر كه تركيده
اوركمك لفظيله تعبير ايدرلر نته كه بو بيتده نظامی در بيت از ان هيبتش در
دل آمد هراس • كه زيرك منش بود و زيرك شناس • بحر الغرايب صاحبينك
جملهٔ غرايبندن بري بودركه هراس قورقوتوش و بيم معناسنه ديمشدر •
فردوسينك بو بيتيله استشهاد ايتمشدر بيت به يزدان هر آن كس كه شد
ناسپاس • بدلش اندر آيد ز هر سو هراس • معناي هراسك تعيينينده
خطا ايتمشدر • واستشهادنده اصابت ايتمامشدر • بيت مذكورده ديديكي
معنايه دلالت يوقدر • بز ديديكمز معنايله ده هم آد شاعر تمام اولور بلكه اول
معنادن بلككه معناسي دخي انسبدر مقامه وكلام مذكورده خطا كفر بودركه
اول اوج عبارتك معناسن بر صانمشدر • د هرس سد اغزي قله معناسنه
كفي شين معجمه ايله دخي مرويدر نوع اوله الباء المفتوحة ٥
اياس ماتم معناسنه تركيبده شايعدر • ياس عربيده نوميد
اولمق و بلمك معناسنه در • بنارس اوسطشتا معناسنه •
الياء المضمومة ٥ • وليو يوليوس اورته يازآيي •
ديثو يونيوس اول ياي آيي باب الشين نوع اوله الالف الممدودة
بك آبكش سقا وصوچكن طواردر • ت آتش اصحاب لغت اودنا معناسنه
ديمشلر • فاضل محقق دقايق الحقايقده • بويله تحقيق و تدقيق ايتمشلركه آتش
اوددركه عناصر اربعهنك برنيسيدر • محسوس اولسون غير محسوس اولسون
مركباتدن جزء اولان نسنه يه ده آتش ديرلر ديمشلر • خ آخش آتش قافيه سنده
قيمت معناسنه شمس فخري تقليلجه بيت در سلك مدحت تو بنگر چه گونه باشد
بنگر چه گونه باشد صد ملك نيم آخش • جلبي الف مقصوره بابين بخش و خخش
قافيه سنده گتوروب • عنصرينك بو بيتني شاهد ايلدي •• بيت
خود نمايد هميشه مهر فروغ • خود نمايد هميشه گوهر آخش • ايكي وجهله جايزدر
ذرت آذرتش سمندر ديدكلري جانوردركه آتشده گيردكجه ذوق وصفا بولور •
بيت در ره دلي زجو زخم ودر شود بي ترس وبيم • همچو آذرتش باتش همچو مرغابي
بجوي • ذرتو آذرتوش مثله • راي آرايش آرايدن لفظندن اسم مصدردر
بزه‌نش ديمك اولور • اما بزه‌مك معناسنه شايع وذايعدر • عربيده زينت
و زبرج معناسنه • زيرا كه هر لفظ مفردك آخرينه شين معجمه لاحق اولسه اسم مصدر
اولور • دانش و بينش و خواهش كبي • ذ رخ آذرخش يلدرم صاعقه معناسنه •

رودكي

رودكي نباشد زين زمانه بس شگفتي • اگر بر ما نيايد آذرخشي شمس فخري شود روز
آسايش بوستان • بيابان تيره شب آذرخش • وغايتده صوق كه آدمي
هلاك ايليه • ز رخ آزرخش مثله ذال معجمه و زاء معجمه ايله مرويدر • رماي آزمايش
و بالقصر ازمودن لفظندن اسم مصدردر صنايش تجربه معناسنه • ساي
آسايش وكلش آسوده لفظندن اسم مصدردر راحت اولمق و دينجلمك
معناسنه حافظ آسايش دو گيتي تفسير اين دو حرفست • با دوستان تلطف
با دشمنان مدارا • شام اشامش الحيش ديمكدر • آشاميدن لفظندن اسم
مصدردر آشش شوربا تركيبده دخي استعمال اولنور • نما آنمانش كمنه يه
اكدرن كمسنه • نمات آنماتش برنادانى آزدروب برامر نسنه يه اوكرتمك
اغوا و تحريك معناسنه • نماك انماكش مثله شمس فخري مخالفان ترا از براي
خونخوار آري • اگر كنند دو سه روزي زمانه اغالش اسدي نخنديد بسكه دو گفت
اين مباد • كز اغالش تو دمم سر باد • غو آغوشش آغوشيدن وآغوشتن
لفظندن اسم مصدردر • قوجش و قوجاق دقوجاقلمق و بر قوجاق نسنه و
بغدآي واربه وساير غلال باغي حزمه معناسنه • ومذكور لفظدن صيغهٔ امر
و وصف تركيب ايدرلر • فر بن آفرينش اوكوش و ير ادلش ديمك اولور •
اسم مصدردر • معناي مفعوليت اوزره خلاف قياسجه • قو آقوش نعمتي بير
ديدكلري برنجي جانوره يا قبلانه يا ارسلانه ديرلر ديمش • نما لي آنماليش
آغالش معناسنه • كالي اكاليش طوملان منتري • كو آكوش كاف عجميله
بر قوجاق نسنه آغوش معناسنه • قوجاق وكنار معناسنه • لاي آلايش
آلودن لفظندن اسم مصدردر • بولاشش بولاشمق معناسنه • ميز آميزش
قاريشش قاريشق معناسنه • اسم مصدردر • و مزاج معناسنه دخي كلور •
ور آورش كتورش معناسنه • ديك آويش كوبكي ادي • دركو آوركوش
صالقم كوبه • همن كر آهن كش سنك مقناطيس معناسنه • والله اعلم •
نوع اوله الالف المقصورة ٥ بر ابرش اصحاب
لغت جل آت ديمشلر • اما فاضل محقق • دقايق الحقايقده • بويله تحقيق
وتدقيق ايتمشلركه • ابرش اول معنادن عبارتدر كه تركيده ده اوكا
ابرش ديرلر • الفن مدله تلفظ ايدرلر • اصلده ممدود دكلدر • ابرشك اته
الطلاقي باعتبار الوصفدر • شبديز و ديزه و شبرنگ و شبديد و سمند
كبي هر برينك معنالري محللرنده ذكر اولنمشدر • خ آخش قيمت شمس فخري معيار

جالینده مدّ الفله تصحیح ایلدی آتش و زنان و بر بیت انشا ایلدی محلّنده ذکر اولنمشدر
جلبی قصر الفله تحقیق ایدوب عنصرینک بو بیتنی شاهد کتوردی بخش
و بخش قافیه سنده بیت خود نماید همیشه مهر فروغ خود نماید همیشه
کوهر اخش حکو انحکوشش نعمتی تمام اولامش نسنه و چینک نا بخته
معناسنه نقل ایلمش حکوک انحکوکش خرمانک کوک قوروغی قره حصاری
قوز و خرما معناسنه نقل ایلمش رز ارزش قیمت وار زیدن لفظندن
اسم مصدر در بهاسنه دکمش و بهاسنه دکمک معناسنه ده کلور
ر ارش رانک کسریله جلبی ذراع یعنی بلک اوزنی دیمش و قول معناسنه
وارد چ اغاجی معناسنه دخی نقل اولنمش و سکون را ایله اکرش لفظندن مخففدر
ضرورت وزن ایچون ساکن قلنمشدر اسدی سپهدار نیز ارش باشد پسند
زنار اجم ایمن کنند و نه کزند فخ ازخش نعمتی یلدرم صاعقه معناسنه
نقل ایلمش زد ماف ازدهافش (?) ضحاک بن مرداس نام پادشاهک لقبیدر
و اول شداد بن عادک قرنداشی اوغلیدر که قوم عادی حق تعالی عز و جل
ریح العقیم ایله هلاک ایلدی نته که قرآن عظیمده احوالی مذکوردر حضرت هود
پیغمبر علیه السلامک بد دعاسی سببیله و ضحاکک سایر احوالی اژدهاک لفظنده
ان شا الله تعالی بیان اولنسه کرکدر زمای ازمایش صنایش تجربه معناسنه
مدّ الفله دخی روایت اولنمشدر سبز اسبزش و بالکسر میدان معناسنه
آخری سین مهمله و شین معجمه ایله مرویدر سپری اسپریش مثله ستار جه ات
استار جه اتش اوددن چقان قغلجم که فوغ دیرلر عربجه شرار معناسنه
ستار زه آت ستار زه آتش مثله بعض اصحاب لغت مکسوره بابنده
یازمشلر سپری اسپریش اسپرش معناسنه اش ضمیر غایبدر ماقبلنه
متصل اولسه الفی دوشر جانش و کرفتش کبی و آخرنده هاء علامت اولان اسمه
اولاشسه الفی دوشمز غمزه اش و مژه اش کبی حالبا جمیع احوالنده و احکامنده
آت لفظی کبی در که ضمیر خطابدر بو محلّه مناسب آخری حرف الف شین معجمه بابنده
بعض تفصیل بیان اولنور بدر غالی اغالیش نعمتی اغالش معناسنه نقل ایلمش
مدّ الفله کار اکاریش طوملان منتری کاری اکاریش مثله نیو ابنوش
نعمتی اوت کوکی و تره کوکنه دیرلر دیمش نکار انکاریش کاف عجمیله
انکاریدن لفظندن اسم مصدردر صنایش معناسنه و جریده شمار حافظ
صراحی میکشم پنهان و مردم دفتر انکارند عجب کر آتش این زرق در دفتر نمی کیرد

وبا او باش هر جنسله و هر نسنه ایله اختلاط ایدن و بیکار اولوند معناسنه
عنصری نه دانا ز زجر دارد نه او باش که خر با نیز کور آمد زخفاش
الالف المکسورة ه سبز اسبزش باء عجمیله و بو لفظک
فتح و کسری جایزدر میدان معناسنه سپری اسپریش فتحله دخی
روایت اولنمشدر سپیو اسپیوش بزر قطونا اسفیول معناسنه
ستر و استروش لوری قوشی و قرتال قوشی سری اسریش چرش
و میدان معناسنه سر اسرش مثله میدان معناسنه سفیو
اسفیوش اسپیوش معناسنه با ایله فارسنده تبادل و توآخی
فاعله فرسادر وسیلة المقاصد صاحبی الفدن صکره شین معجمه ایله تصحیح ایلمش
بدو ابدوش اسدی سیم ابدوش برساق
عشت نام نبی معجز او را وزارزو بنام الالف المضمومة
سب اسپش بت قمل معناسنه … باء عجمیله صوک کوزلی
لغا الغاش نعمتی ایکی یوزلی کمسه و بوغه دکننه دیرلر دیمش دلو ادلوش
پادشاهلر و اکابر اوکنده اولان طعامدن برکمسه یه کوندریلان طعامه دیرلر
نوع اوله الباء المفتوحة ه ابو اپابوش
ایکی باء عجمیله پابوج که ایاغه کیرلر اد ایاداش باء عجمیله اصحاب لغت
عوض و ثواب معناسنه در دیمشلر فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق
و تدقیق ایلمشلر که پاداش مفرد اولمق و مرکب اولمق وار پاداش مفردک
معناسی جزادر نته که بو ابیاتدن ظاهردر شعر بترس از خداوند جان و روان
هست از توانا و مانا توان که اندر زکیر دز فرجام کار بکیرد بپاداش
روز شمار بیت سنک اتدکلرک اندنمه بولداشن بولینور هر آتشه
البته پاداش پاداش مرکبک اصلی پای طاشدر پا حذف اولنمشدر
تا داله تبدیل اولمشدر معنای ترکیبیسی ایاق داشدر نته که بو بیتده
ظاهردر بیت طاغلره دوشمش یاریل کیبی سرکردان و زار نیجه مجنون کلدی
پیری باکه پاداش اولمدی لسان فارسنده تاشک معناسی شریکدر
ترکی دلده اوکه اورتاق دیرلر ایکی قوللک افندیسی بر اولسه خواجه دیرلر
ایکی کمسه بر بلوکدن اولسه چیلتاش دیرلر ان شاء الله تاش لفظنده تفصیل
اولنور ادا فرا پادافراش نعمتی پاداش معناسنه نقل ایلمش ارا غو
باراغوش برقوجاق مقداری دیمک اولور ارک بارکش یوک چکیجی دیمک

اولور حمول وحلیم کمسه لره بر سبیل استعاره اطلاق اولنور ۰ ا باشش باء عربیله
باشیدن لفظندن صیغهٔ امردر اول دیمکدر کن مغماسنه ۰ وصبرایت معناسنه
بیت باشش باصبح دولتت بدمدا ۰ کین هنوز از نتایج سحرست ۰ ا باشش
باء عجمیله پاشیدن لفظندن صیغهٔ امردر صباح دیمکدر ۰ و وصف ترکیبیده
اولور گهر پاشش کبی بیت دوگر اول نگارک نگاری آیینک ۰ ایا عینه
درلر بو چشم گهر پاشش باقی گوزم نوری بیلورسن توتیایه قانلو رجوهر ۰
قودو کسون پایکه پاشینی بو چشم گهر باشم ۰ ال بالشش یا صدق ۰ الو بالوشش
باء عجمیله کافور مغشوش شمس فخری مغشوش معناسنه نقل ایدوب بو بیتی
انشا ایلمش بیت حسود اگر نبود با تو خالص اندر مهر ۰ عجب مدار که ذره نیاید
از پالوشش ۰ سایر اصحاب لغت جمله کافور مغشوش دیمشلر ۰ اش پاشش
باء عجمیله صاچش دیمکدر ۰ الو بالوشش باء عربیله بت صنم معناسنه ۰
وچوزک وکافورک مغشوشی معناسنه ۰ انف بانفش بنوش دیدکلری
اغاج کیمسنه اطبا لسان عصافیر دیرلر ۰ بعض یرلرده غلط ایدوب چنار دیرلر
اول چنار دیدکلری چنار دکلدر ۰ قولغان اغاجیدر الفسر بنفش اغاجی
دخی دیرلر ۰ انگ بانگش اوتاکن گوکرجن ۰ خ بخشش باء عجمیله نعمتی بریردن
اشاغه سوزنمک معناسنه دردیمش ۰ خ بخشش باء عربیله حصه ونصیب
وبورج دین معناسنه نعمتی وبصلنمش لغته یه ده دیرلر دیمش ۰ وبخشیدن
لفظندن صیغهٔ امردر و وصف ترکیبیده اولور ۰ جانبخش وفرح بخش کبی حافظ
اگرچه باده فرح بخش وباد گلبیزست ۰ ببانگ چنگ مخور می که محتسب تیزست ۰
صحاح عجم صاحبی واولو عزیز ومحتشم معناسنه ده نقل ایلدی ۰ خشای بخشایش
بخشاییدن لفظندن اسم مصدردر اسرگیش وعفو ایدیش دیمک اولور ۰
خش بخشش عطا وبخشیدن لفظندن اسم مصدردر بغشش معناسنه ۰
داندی بداندیش براغز فکرلی معناسنه ۰ داهو بدآهوش مثلنه ۰ خ بدخش
برولایت آدیدر که لعلک اعلاسی اندن حاصل اولور ۰ نعمتی پیروزه طاشنی
اندن گلور دیمش ۰ درو بدروش کافرله اهل اسلام ما بیننده
اولان دربند عربچه ثغر معناسنه ۰ وامید معناسنه گلور ۰ دکن بدکنش
براغز خویلی بدکردار معناسنه بیت بدکنش را بروز کار رسیار ۰
که ترا بنده است وخدمتکار ۰ شمس فخری شادمان از اهتمام نیک کار ۰
ممتحن از انتقام بدکنش ۰ دکی بدکیش بی مذهب وبی دین وبی شفقت ۰

دو بدوش باء عربیله امید رجا وامل معناسنه که اولی ضم با واخری سین
مهمله ایله بدوس دخی روایت اولنمشدر ۰ سایر اسامیسی امید لفظنده مسطوردر ۰
دهو بدهوش دلی دیوانه معناسنه ۰ ذیر بذیرش قبول ایدش معناسنه ۰
باء عجمیله ۰ رخا برخاشش باء عجمیله جنگ وقارقشه وطارلق وبومرق جنگی
وفتنه وکمیه گوج اتمک اداآبی همه سال مایل به برخاشش بود ۰ که در فکر
فتح قزلباشش بود شمس فخری که را مجال که با شاه شیخ ابو اسحق ۰ کند تصور کین و
تخیل برخاشش ۰ ضم با ایله ده مرویدر اصح فتحه در ۰ رخوا برخواشش اغوشق
برخواج معناسنه ۰ ر برشش باء عربی وفتح را ایله مهار اشتر ۰ پر پرشش
فتح را ایله بغرسق اغریسی بو معنایه بغری یاادلری برنس لفظنده یازلمشدر ۰ وانگ
اوزرینه دیمکدر ۰ والدش معناسنه ۰ ر برشش باء عربی وکسر را ایله امید
آرزو معناسنه ۰ ر پرشش باء عجمی وکسر را ایله اسم مصدردر اشمه ودیرلمه
معناسنه ۰ رند وبرندوکشش باء عجمیله احراغی کیجه سی یعنی دون کل اوته کی
کیجه نعمتی دون دکل اوته کی گونه دخی دیرلر دیمش ۰ رن برنشش صحاح عجم صاحبی
باغرسق اغریسی اخری سین مهمله ایله برنس معناسنه نقل ایلدی سایرادلر
انده مذکوردر ۰ رنی برنیس حلیمی مقراض صندوسی دیمش ۰ وبتیله المقاصد
صاحبی ونعمتی باغرسق شکسته لکندن عارض اولور بر مرض درعربیده مغص
دیرلر دیمش ۰ بو معنایه ضمله دخی لغتدر ۰ صحاح عجم صاحبی اتمک لاجه سی
دیمش ۰ روا برواشش باء عجمیله برنسنه ایرلمید ریا خود بومشاقمید بلمک
ایچون ال اورماق لمس معناسنه وبرداختن معناسنه دخی گلور ۰ شمس فخری
لمس معناسنه آخری سین مهمله یا پنج کتورمشش وبو بیتی انشا ایلمش بیت
نبود اطلس گردون سزای بارگهش ۰ اگرچه کرد قضا اندرو بسی پرواسش ۰ برجاک
وفرناپس واماپس قافیه سنده نقل ایتمشدر ۰ پرواششین معجمه ایله غافل
وبرون اوجه یان باشی معناسنه نقل ایلمش ۰ ری پریشش ایکی نسنه بری بریندن
ایرمق وصاچمق معناسنه ۰ وپریشانلق معناسنه اسم مصدردر ۰ شمس فخری
نگرکه در سر زلف بتان زباد صبا ۰ نماند درهمه ملک دگر مجال پریش ۰
پشش باء عربی وعجمیله لغتدر ۰ قابو میخی وبندکشه در مطلقا گرک صندوقده
گرکسه پنجره ده وقابوده اولسون که محکم اولماغیچون ایدرلر ۰ اسدی پراز نقره صندوق
تیرست وششش ۰ ز زرش همه قفل وزنجیر پشش ۰ شمس فخری از غایت سخاوت
مرکز خزاین تو ۰ نه منع دیدو نه ردزه قفل دیدو نه پشش ۰ طی ربطارشش

نعمتی ایرلتی دیدکلری اوتدر. اطباقاتنده سرخش دیمکله معروفدر بیطارس معناسنه
دیمش. غانو بغانوش اشکن آت معناسنه. لکو پلکوش پیلکوش معناسنه
واول بیوك بیرآقدرکه قلبق بیراغی دیرلر. لمه ری پلمه ریش باء عجمیله
قبا صقل واولی یا ایله که آخر حروف تهجیدر لغتدر. نج نجش نعمتی وزرتش
معناسنه نقل ایلمش. نجه ک نجه کش کرده دیدکلری رقیق اتمك که تنورده
بیشوررلر. نف منفش بانفش دیدکلری که ترکیده بنوشش دیرلر. ثث
نیو بنیوش چالش ودوکلش معناسنه. و بوش باء عربی وکسر واوله
منش وروش وزننه بیت نه دشخواری از چیز بر ترمنش. نه اسانی اید
زاندك بوش. چوق وچوقلق وبویك دیمك اولور بسیار وعظیم معناسنه
وشهرت وفخر معناسنه ده کلور اسدی نبشنه چنان بود شان از بوش.
برسم بوش اندر آمار روش. عربیده سکون یا ایله بوش ناسدن مختلط جماعته
دیرلر. پکار کن پیکارکش باء وکاف صواشجی حربی وخصم وخصیم معناسنه.
پلغو پیلغوش باء عجمیله بعض اصحاب لغت سوسن آزاده دیدکلری منقش
سوسن دیمشلر رودکی چون کل سرخ از میان پیلغوش. یا چو زرین کوشوار
از خوب کوش اسدی همه کوه چون تخت کوهر فروش. ز سنبل وز لاله و
پیلغوش. وبر نوع چچکدر که اطرافنده سیاه نقطه لری وار در وکنارنده
کدجکلری وار در دیمشلر. شمس فخری کلبت از جنس سوسن اسمان کون وبر کنار
او نقطهای سیاه باشد. ورخنه کوچك وانرا پلکوش نیز کویند دیمش.
پلقو پیلقوش مثله. پلکو پیلکوش مثله غین معجمه وقافله وکاف معجمه ایله
لغتدر. واکثر اصحاب لغت مفتوحه بابنده کتورمشلردر. اصح کسر با ایله در
قطامی شمال انکیخته بر سو خروشی. زده بر کاوچشمی پیلکوشی شمس فخری وصف خلق
شاه میکردند دوش سنبل ونسرین و ورد و پیلکوش ثث ثث ثث
الباء المکسورة ٥ . نکو نباکوش فولق توزنی
عرب ذفری دیر. بج بجش باء وجیم عجمیله بجیدن لفظندن اسم مصدردر
بورشمش وطوشمش وقوجشمش معناسنه. برزد فرو بیرزد فروش
قره حصاری خرده فروش معناسنه نقل ایلمش. ی بیش باء عربیله
اماله ایله بر اوتك ادیدر که زهرلردن در بیشی اولدر. ولایت سندده
هلاهل شهرنده اولور. تازه ایکن یرلرا اصلا زیان اتمز. قروسن دخی اول اردده
بجك زبان ایلمز. هوا به واعتبا ده مبنی کبی اول یردن غیری براق یرده

بجك دفعی هلاك ایدر. اقلیمدن اقلیمه نقل اولنان کوکیدر بعضلر اغاجیدر دیدیلر
اوج دوزلی اولور. بردرلوسی بونیوز چقلر کبی اولور اکلیل الملك بونیوز چقلری
کبی سنبل هندی الجنه بولنور قرون سنبل دیرلر. وهلهل دیرلر کافور
وطلق ازوندوسی کبی اقچه اولور. بوغون بوغون اولور بارمق مقداری
یلدریلدر ایدر. بردرلوسی دخی یشل در بوز رق وصاروق اوزرنده
قاره قاره نقطه لری اولور. مامیران کوکلرینه بکزر. بردرلوسی دخی اوزون
بوغون بوغون اغاجدر قامش کوکنه بکزر بربارمق اوزونی اولور دری بکی
صاری اولور بوغایتده برام زعیدر بونکله برصه وجذامه علاج ایدرلر.
وجدوار ایله ایکیسی بر کوکده بتوب نقدرده اتتدا اول تریاق بوزمر اولدوغی
مشهوردر. ی بیش باء عربی واماله ایله ارتق افزون معناسنه. ی بیشی
باء عجمیله اوك قبل معناسنه. وایلرو ومقتدا وعزیز ومحترم معناسنه دخی
استعمال اولنور. واو تور وکه حرکات ثلثه ایله برید ضمه معناسنه
فاما فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق وتدقیق اتمشلر که بیش باء
عربینك اماله سیله زاید معناسنه در. مقابلی کم در معناسی ناقص در.
پیش باء عجمینك اماله سیله اوکدر مقابلی پس در که معناسی ارددر. پیش
جهات سته نك بریدر که بو بیتدن معلومدر. بیت چپ وراست پس
پیش وزیر وزبر. زلیخای بت روی بد سربسر. مذکور بیتده جهات سته
جمع اولمشدر. پیشك وبیشك معنالری بو بیتدن ظاهردر. بیت
ابا ماهی الوان زصد کونه بیش. بخوانهای زرین نهادند پیش. صنعتی اولان
کیشی ایشی اوکنه الوب ایشلدوکندن اوتوری درکه اکا لسان فارسیده پیشه
دیرلر اخذنده کی ها اختصاص ایچوندر. روزه ده نیجه ده هفته ده وسنه ده
اولان ها کبی. پیشانی پیشانیش برابر وایلرو معناسنه. پشك پیشکش تحفه
وتکلف معناسنه. پلکو پیلکوش باء عجمیله پیلکوش وپیلغوش معناسنه
که مفتوحه بابنده ذکر اولندی که سوسن آزادهیه دیرلر. وبر کوك چچکدر. وبر
چچکدر که سیاه نقطه لری اولور. وقلبق بیراغنه دیرلر. فیل کوش نیز کویند
وپیل قولاغنه دخی دیرلر. ین پینش کورنش. هو بیهوش عقلسز ومست
معناسنه. الباء المضمومة ٥ . رچا پرچاش باعجمیله
صحاح عجم صاحبی نشانه معناسنه نقل ایلمش. سایر ارباب لغت سین مهمله
بابنده ایراد اتمشلردر. صحاح عجم صاحبی هم سین مهمل وهم شین معجمه بابنده

کتوردي ٭ ر خا برخاشش جنك و قرقشه وطارلق و بومرق جنكي وفتنه
وکمسه یه کوج املك جمیع اصحاب لغت مفتوحه با بنوع یازمغن مفتوحه دیازلکدی
اصح ضمه در ٭ ونشانه وچوب خاشه معناسنه دخي نقل ولنمش ر ني برنیش
بغرسق اغریسي که عربجه مغص دیرلر مفتوحه با بنوع دخي کلمشدر ٭ ز وه برزوهش
باء عجمي وزاء معجمه ایله بژوهیدن لفظندن اسم مصدردر جدایله ارایش
وصورشش معناسنه بیت بپرسید کاربه شاه از وی ٭ چنین کفت
ای شه پژوهش مجوی ٭ لیش باء عجمیله آت یلیسي عربیده عذره معناسنه
وقبومیجی اسدی کمندی وتیغی بکف تافته ٭ بش بارکي جون عنان تافته
یش و بال چاربا ده قوشوع پروبال کبیدر ٭ نته که بو بیتده ظاهردر بیت
ز باد کرم همیسوخت در زمین و هوا ٭ پلنک را بش و یال و کلنک را پر و بال ٭
نیو بنیوشش نیوشیدن لفظندن صیغه امردر دکله یعنی مستمع اول معناسنه
صحاح عجم صاحبي جاکش معناسنه نقل ایلدي ٭ بو ب پوپش هدهد قوشي کنیتي
بوسلیمان ندرغیري ادلري زبوت لفظنده مسطوردر ٭ وز پوزش باء عجمیله
دیلك شفاعت معناسنه وعذر شمس فخري دجود وراجون سبب کشت ادم ٭
قبول امدش پیش داداریوزشن وپند معناسنه دخي استعمال اولنور ٭
و پوشش باء عجمیله پوشیدن لفظندن صیغه امردر کي واورتون دیمکدر ٭
ووصف ترکیبده نمد پوش واطلس پوش کبي بیت ان نکار باده نوش
وسرخ پوش ٭ از نشاط مجلس آمد در خروش ٭ و پوش باء عربیه چابك
معناسنه ع یار شهر آشوب کلکون پوش پوش ٭ وش پوشش باء عجمیله
کیاسي واورتي واورتش ٭ واورتلش معناسنه اسم مصدردر دخي استعمال
اولنور ٭ اما کثرت استعمال ایله شایع وذایع اولنوب حقیقت کبي اولمشدر ٭
وس بوسش باء عربیه واودن صکره سین مهمله ایله اوپش معناسنه ٭
دي بویش باء عربیه بیلش معناسنه ٭ دي فرد بوي فروش عطار
وداوي معناسنه ٭ باز بیازش ذوبان مرضي ومطلق معلول معناسنه
استعمال اولنور التاء المفتوحة ٥ ٭ تاب تابش
تابیدن لفظندن اسم مصدردر یلدرابش وقزش معناسنه ٭٭ ٭٭ ٭٭
آج بو تاج پوشش هدهد قوشي که کنیتي بوسلیماندر ٭ سایر اسامیسي زبوت
لفظنده یازلمشدر ٭ اتاشش جودایله اتدکلري خال واداب شرکت ومقارنتدر
کراسمك اخونه او لاشرانك معناسنه بردخي شریك ومقارن اولد وغنه

دلالت ایدر ٭ فاضل محقق ٭ دقایق الحقایقدم ٭ بویله تحقیق وتدقیق ایدر که
لسان فارسیده تاشك معناسي شریکدر ٭ ترکي دلده اکا اورتاق دیرلر ٭
ایکي قولك افندیسي بر اولسه انلره خواجه تاشي دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر
بیت من و تو هردو خواجه تاشانیم ٭ بنده بارکاه سلطانیم ٭ ترك تحریف
ایدوب ٭ قوشتاش دیر وایکي کمسه بربلوکدن اولسه انلره خیل تاش دیرلر
نته که بو بیتده ظاهردر بیت چه خوش کفت بکتاش باخیل تاش ٭
جو دشمن خراشیدي ایمن مباش ٭ بکتاش اسم مرکبدر بکدم کبي ٭ برجخی
بکدر بخت معناسنه ٭ برجزي تاشدر سنك معناسنه ٭ وتاش تااش معناسنه
کلور بیت بفرمود پس تاش بر داشتند ٭ از آن بوم و بر دور بکذاشتند
اغو تاغوشش باشي صویه طالدرمق جلیمي بو معنایه تونله روایت ایتمش ٭
وسیلة المقاصد صاحبي ونعمتي هم تا با بنوع وهم نون با بنوع نقل ایتمشلر ال تالش
نعمتي اوق یلکنه دیرلر دیمش ٭ ب تبش قزغونلق حرارت معناسنه ٭٭
شمس فخري سینه بدخواهت از تاب عنا ٭ هست دایم مجود وزخ از تبش
وتابیدن لفظندن تخفیف اولنمشدر ٭ اشیلش معناسنه اسم مصدردر ٭
خ تخش زنبرك دیدکلري مشهور برك یاي اسدي سهام تخش از دل کشت
پرخون ٭ رسنك زعد شد کر کوشش کردون ٭ واشاغه سوزنمك دغصه
وبلادن کوکل طارلغي وتغیر حال ٭ راو تراوش تراویدن لفظندن اسم
مصدردر بیت شکاف سینه توانم که بندم از مرهم ٭ تراوش مژه اشکبار را
چه کنم ٭ ر ترنش فتح را ایله قبجي ناصمدسي ٭ رك ترکش قبور دیدکلري اکه
انجنه اوق قویارلر شمس فخري مریخ راحمل سان کرد زند جمله قربان ٭
مرکه بنده کانت برسینه ات ترکش دیکر غمي شد دلش ساز نخجیر کرد ٭٭
کمر بست و ترکش پر از تیر کرد ٭ رم ترمش نعمتي بکزنلن دیمش وسیلة المقاصد
صاحبي بکزنلن دیمشي خرتوت معناسنه دیمش ٭ انکینه ده دیرلر ٭ الطب
قاتناع علیق دیمکله مشهوردر ٭ صحاح عجم صاحبي تحي بو بنوزي خرنوب معناسنه
نقل ایلدي تشن بحغوارره معناسنه ٭ دبویك کبر که انکله اغاج یونارلر ٭ وبویك
وسوري بالته که اغاج یاررلر شمس فخري خرم جکونه باشد خصمش که جرخ دارد
از بهر خرق وحرقش پیوسته آهن تش ٭ ف تفش قزغنلق حرارت معناسنه
دکوبك ٭ ك تکش اوزم جکردکي دجیره که اوزم صقلد قدنصکره قالورن
عربجه تجیر دیرلر وآخري سین مهمله وشین معجمه وزا ایله لغتدر ٭ فصیح وشایع اولان

سین مهمله ایله در محلّلرنده یازلمشدر فریس جریس و هوبس قافیه سنده
مزن تمرنشش اسم اولنش و توشش کسر و آوله نبش معناسنه دیمشلر
التاء المکسورة ۵ را تراشش تراشیدن لفظندن
صیغه امر در و وصف ترکیبیدر مثلا آزربت تراش دیرلر یعنی بت یونیجی
آزر دیمکدر و چوب تراش و سنک تراش دیرلر بر ک تیرکش ترکش
معناسنه کین تا تکین تاشش اعلام رجالدندر جمله دن بری خاقان چینک قرنداشی
اوغلی آدیدر اسدی دلیری که تاشش تکین تاشش بود همه سال باغم به برخاش بود
التاء المضمومة ۵ ر ترشش اکشی حامض معناسنه
ضمتینله تلفظ اولنمق کرک قرش وزننه کاه اولور که تخفیف ایدوب رایی ساکن
قلورلر و توشش طاقت و قدرت و قوت بیت شود ز بیخ بخت من تیره زار
نه توشش و توانم بماند نه تاب و حرکت و آجلق و جان اثری یعنی رمق ارسلان
معناسنه دخی کلور فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق و تدقیق
ایلمشلر که توش اصلنده قوت درکاه اولور واوینی حذف ایدوب تش
دیرلر سمندر اوداوله عیش ایتدوکندن اوتوری آذرتشش دیرلر نته که بوبیتده
ظاهر در بیت در رود بی زجر و زخم و درشود بی ترس و بیم همچو آذرتشش
با تش همچو مرغابی بجوی ع از تهور همچو آذرتش به آتش میرود آزبغه توشه
دیدکلری معنای توشش که قوتدر اکا اختصاصی اولدوغندن اوتوری در آخوندی
حرف ما دات اختصاصدر بیت ندارد مرد عاصی توشه راه بجز دریوزه
استغفرالله قوت سبب قوت اولدوغی اعتباریله قوته دخی توشش
دیرلر مجازا نته که بوبیتده ظاهر در بیت بتو شاه گفت ای شه با توان
به از شیر مردان بتوش و توان ول تولش نعمتی شعله و طاقت معناسنه
نقل ایلمش نوع اوله الجیم المفتوحة ۵ اربال چاره باشش
مندر و عناصر اربعه معناسنه ده کلور ا چاشش حج که بغدای و اربه نک
و سایر حبوباتک بغنسنه دیرلر نعمتی و کتان تحمی و بعض لغت خرمن معناسنه دد
نقل ایلمشلر دمیش ال چالش جنک و صواش اصلده جغتای دلیدر
او چاوشش ترکیبده دخی مستعملدر الی چالیشش چالش معناسنه
انک چانکشش جان چکشیجی و اونکی لجوج معناسنه ای باش جای باششش
اولاجق یر مکان و جایکاه معناسنه خ خجشش جیم عجمیله او ردیدکلری علتدر که
اطبا قانندم سلعه دیمکله معروفدر آدمک بدننده چقار بادنجان و قاربوز مقداری

اولور اغریسی یوقدر قابل علاج دکلدر اکر کسیله لر فی الحال هلاک اولور
کیلان و فرغانه خلقنده چوق اولور اسدی طوسی و هند و شاه نخجوانی
و شمس فخری ادمک بوبیننده اولانه تخصیص ایدرلر و شمس فخری بو بیتی انشا
ایلمش بیت به بند د به بس در میان پای خصم که بر کرد نش بست ایام خجش
د بوغاز شیشی و رنج و علت نعمتی اخری سین مهمله ایله دخی لغتدر دیمش
ر ب چربش ترکیبده چروش دیدکلری ره چرشش کسر را ایله اوتلا
اوتلایش معناسنه نعمتی اوتلاق و صحبت و شراب و بیرام و داد و بولغور
معناسنه نقل ایلمش ر ی چریشش اوتلایش دیمک اولور چریدن لفظندن
اسم مصدر در در جشش قوربغه جر معناسنه ش جششش طاوش
و چوبی بوغه کو چکوششش ترکیبده چکچ دیدکلری مطرقه معناسنه ما جماشش
جیم عربیله اوغورلادین نکارن کوزر یرنجی قوشلارک صفتیدر شعرا غایتله
لمعانزاولوب کوزاوجیله عشاقلی دلک کوکلن نکارایدن محبوبلرک کوزلری
وصفنده استعمال ایدرلر م خمشش جیم عجمی و سکون میم ایله کوز چشم معناسنه
الجیم المضمومة ۵ نب جنبشش حرکت و دپرنش وار جوارشش
کوارشش لفظنک معربیدر اول معجوندر که معده یه قوت ویرر و جوشش
جوشیدن لفظندن وصف ترکیبی در دریا جوشش دیرلر و فرس ایلرینک
اون دورندی کونینک آدیدر وشش جوششش جوشیدن لفظندن اسم
مصدر در قینایش معناسنه نوع اوله الحاء المفتوحة
احاشش کلمه تنزیه در حاشا لفظندن مخففدر ع بیده و فارسیده دخی
استعمال اولنور بیت لبت را لعل خوانم حاشش لله ز سر جان ندانم
حاشش لله نوع اوله الخاء المفتوحة ۵ ار خارشش کچیک
دیدکلری علت حکه معناسنه ا خاشش نعمتی بر خاشش لفظندن تخفیف
اولنمشدر جنک معناسنه در دیمش و ناکس و نیز و خاشاک معناسنه ار نکو
خارشش کوشش دم بوترق اک ک خاک کشش سورکی اغاجی که اکنجیلر تحمی صاچادقدن
صکره انکله اوزرندن سوروب یری هموار ایدوب تخمی اورترلر ام خاشش
اسم ساکت معناسنه خاموشش لفظندن مخففدر امو خاموشش مثله
ب خنب باش اسم اول دیمکدر دی خدیشش و بالکسر مراد ده متکلمه و کتخدا
اولان عورت کدبانو معناسنه شمس فخری فلک ز حکمش خود سر نه پیچد از پی آنک
که سر نتابد از حکم کتخدای خدیشش رار و خواروشش خلق اراسنده واقع اولان

غلبه وغوغا غلغله معناسنه لطیفی مردم که خطیب جبلی بانک برآرد • مجموع خوانرا
فکند او بخارآروش • رک خرکش فتح کاف له صوقمان که اوک قسمندن در ایاغه
کیرلر • زرکش وآتش قافیه سنده مستعملدر • رک خرکش ضم کاف له اکرچه
دیدکلری سکك انواعندندر • واول چوق ایاقلی بوجکدر یره دوشنور یاشور
عربیده حمار قبان دیرلر • ترکیده دیوجك دیرلر • خامش وهش قافیه سنده
استعمال اولنور • رکو خرکوش طوشان ارنب معناسنه • عورت کبی
حیض کورر • مستطرف صاحبی دیر که طوشان جماعه غایتده مشغوفدر وسایر
حیوانلر حبلی اولدقدنصکره جماعی قبول اتمزلر • ودخی دیر که بر ییل ارکك بر ییل
دیشی اولور • فاضل محقق • دقایق الحقایقدهم • بویله تحقیق وتدقیق المشلر که •
خرکوش الفاظ مرکبه دندر • برجزی خردر که معروفدرنته که بو بیتده واقعدر •
بیت خرعیسی اگر بمکه رود • چون بیاید هنوز خر باشد • برجزیده کوشدر که
معناسی قولاقدر • نته که بو بیتده ظاهردر بیت کوش خر بفروش ودیکر
کوش • کین سخن را درنیابد کوش خر • عبارت کوشه بوندندر مسماسی که لسان
ترکیده اوکا کوشه دیرلر • قولاغنه شبیه اتمشلردر • آخرنداغی هم مشابهت
جهتندن اولان مناسبتی اظهاردر • طاوشنه خرکوش دیدکلری قولاغی
خرقولاغنه بکزدوکندن اتوزیدر • کنیتی ابو تیهاندر خش خوش معناسنه و
ناکس وفیتی سکرتمك شمس فخری درره مدح ذاتت کلکم بهبین که دایم • از فرق پای
سازد دروقت رفتن خش • وکوتی والجاق لسنه وجور چوب خس معناسنه
دخی کلور شمس فخری دست خوش زمانه برکنده وخشوده • روی از طبانچه زن ریش
ازکشیدن خش • شوخ خش وخش قره حصاری مادر زن راکویند دیمش •
شخاخشخاش ابو النوم معناسنه • حات خط کش مسطر معناسنه کلور •
لاخو خلاخوش غوغا وغلبه وآواز معناسنه اسدی بکف جام می تشنه
نوش کشت • هوا از نوا پر خلاخوش کشت • لالو خلالوش مثله •
ودیدی قودی که خلق ارا سنده واقع در • خاروش وخلاخوش
دخی لغتدر • اما لاملہ شایعدر شمس فخری بلبلی بشنید در زاری فتاد
درخلالوشش برآمد صد خروش • لقا نفرد خلقان قردش اسکی اسکی
صاتیجی • ل خلش خلیدن لفظندن اسم مصدر در صنجش دیمك اولور •
لی خلیش اصیحق صو وقره بالچق نعمتی دکرم سیرکه اسبلکی وصوقلغی معتدل
اولان یره دخی دیرلر دیمش • مو خموشش خاموش لفظندن مخففدر اسم ساکت

معناسنه • ندخوی خنج خرکیش صقالہ کولمك واول یوزینه کلدکلری کبیه
دخی دیرلر فرجی ای کرده مرا خنده خریش همه کس • ما راز تو بس جانا ما را آ
ز تو بس شمس فخری شهنشهی که زند پاسبان در که تو • ز قدر و رفعت بر پیر
چرخ خنده خریش • نده ری خنج ریش صقالہ کولمك استهزا معناسنه
ندی خندلیش کمسه بی مسخره یه المق • واب خرکو خواب خرکوش طوشان اویقوسی
دیمك اولور که یلان وعوعه دن کنایتدر • زیرا طوشان اویودقده تمام
کوزی قپانمز بر مقداری اچق قالور • بل تا خیل تاش صحاح عجم صاحبی
صحرانشین ترکلر معناسنه نقل اتدی • فاضل محقق • دقایق الحقایقده
بویله تحقیق وتدقیق ایدرلر که تاش شریك معناسنه درنته که بیانی اولنه
ومحله مناسب تاش لفظنده بعض سوز بیان اولنمشدر •
الحاء المکسورة • دی خدیش اوده کتخدا اولان عورت
کدبانو معناسنه فتحله دخی نقل اولندی • راخ خراش طرمق که طرنقدن
یادکندن یاغیری لسنه دن یادنمه وقفتانده وغیری لسنه ده واقع اولور
وبچغودن اغاجدن حاصل اولور • وبراغندی دوشکن وکوتی لسنه افتاده
وسقط معناسنه شمس فخری بو لغتك شرحنده یکی خراشیدن باشد دیلکی
سقط چیزی انداختن باشد دیمش • خرکنلر بنه دخل اتمامش • و بو بیتلر اثبات
ایلمش نظم رسید رایت عدلش بدان که باتن شاخ • نمی نماید ازه که تر آتش
خراشش بیت بردن فکند بجا روب لاتذر کردون • عدوش را زدر
خانه جهان چو خراشش حلیمی اصح بودر که معنای اولده کسرخا ایله • ومعنای
ثانیده ضم خا ایله در دیمش • نعمتی وسایر اصحاب لغت حلیمی یه تابع اولوب
ذکر اولان قیدی ایلمشلر • وی خویش کندی دیمکدر خود معناسنه
وخصم قوم قریب معناسنه • واو تلفظ اولنمز خواجه الفی کبی در • اکرچه کم
خواجه ده ایکی وجه جایزدر اما شایع الف رسمی اولمقدرنته که محلنده بیان
اولنوبدر • بو سببدن فارسیده اکثر بودر که خاء مفتوحه دنصکره
وخاء مکسوره دنصکره رسم ضمه یه اشارت اولنوب واو رسمی یازرلر
شویله که هرکز تلفظده دخلی یوقدر • خواست وخواب واستخوان وخویش
کبی اسدی مرین خانه تو خانه خویش دان • مر اکرچه بیکانه ام خویش دان
الخاء المضمومة • راخ خراش اصحاب لغت یازدقلری
اوزره دو شکن افتاده معناسنه • ودایما اشکن معناسنه هاء هوز ایله

دخي لغتدر. ر ده فرو خرده فروش اوفاق دفك صاتيجي. رك خرگش
نعمتي اكرجه ديدكلري سكك وغمزه ومخمور معناسنه نقل ايلمش. قره حصاري
فتح خا ايله خرگش معناسنه ديمش. ر و خروش فرياد وفغان وناكاه
صادر اولان كريه اوازي وبهادرلردن وبرنجي جانورلردن ظاهر اولان
حمله وكورلدي وخروشيدن لفظندن صيغهٔ امر ووصف تركيبي شمس فخري
اكر نباشد عون تو درچنين وقتي. برايد از همه اهل جهان فغان وخروش
واجه تا خواجه تاش برخواجه شاكردلري وبرافندي قوللري عنصري
اي سادار كفته خورشيد راجنابت. وي خواجه تاش خوانده اقبال را غلامت
ود فرو خود فروش لفاف اولوب كند وزين اوكوب صاتيجي. ور خورش
خوردن لفظندن اسم مصدر ردر يمش معناسنه. ديباسي وبيا جك
معناسنه ده كلور كمال اصفهاني اي عجب شمشير خسرو ازچه سبزهٔ رنك شد
جون ساله زخون خصم مي بايد خورش. و خورش داو رسميله اتش وفش
وزننه بختي ابو ديمك اولور. وكلمهٔ ايجاب دروقاين نه ما درزن معناسنه
بيت تازيانه دوتا جو كير خر. موزه اندر شكسته جون كس خورش. قره حصاري
دقوجه معناسنه ده كلور ديمش. و خوشش اشباع واو ايله هوش وموش
وزننه قوري خشك معناسنه شمس فخري اكر نبودي زفيض سحاب بخشش تو.
شدي درخت اميد جهانيان همه خوشش. وخوشيدن لفظندن صيغهٔ امر
ووصف تركيبيدر. وش من خوش منش صاغ كوكللي ايي فراجلي خوش
طبع. ون خونش خواندن لفظندن اسم مصدر در اوقويش ديمكدر ودليك
شفاعت معناسنه. واه خواهش مثله شفاعت معناسنه كلور.
نوع اوله الدال المفتوحة ه. اخ داخش قرلغان علتي كه
بار مقعلر اوجنده ظاهر اولور ع بيعج ذوخه ديرلر. ار دارش بوياغش
قره كون لكا معناسنه. ارو داروش نزدن علم در. ابردي بهو داروي بهو كي
آدمك عقل واوكن كدرنجي اوت. اد ادش كرمدجي وحناق جولمكجيلرك
وكرجيجيلرك دبو نلرك كبي تنك كوره سي. نعمتي وسقسي وبهم معناسنه ودشريك
تاشس معناسنه نته كم خواجه داش وبسقداش دير لر دميشلر. ان دانش
بيلو معناسنه اسم مصدر در. خ دخش معامله وآليشه ابتدا ايلمك معناسنه
شمس فخري بمدح خداوند اعظم كند. سعود كواكب بود كار دخش
دخشم بنست يعني تخستين معاملت من باتست. راغو دراغوش اسم مصدر

استعمال

استعمال اولنور قوجمق معناسنه لفظ مركبدر اسم واحد قلنمشدر. بيت لطيفي
وه كه من مي توانم كه بهو سيمي او. اي بسا كس تصرف زد راغوش كذشت.
راغوش كن دراغوش كنش قوجش ايلمش. ريا درياشس تيز اول وخام اول
وكور وكوز معناسنه. روي درويش يوخسول وخليل معناسنه.
الدال المكسورة ه. راز كو درازكوش اشك حمار
معناسنه رخ درخش شمشك برق معناسنه عبد الوسع جبلي وز خروش و
فروغ رعد و درخش. ساخته كوس وآخته خنجر شمس فخري ز ابرار بفرمان
اقبال او. بوقت بهاران نجنبد درخش. اصلده اسم مصدر ايدي يلدرمش
معناسنه. ودرخشيدن لفظندن صيغه امر در شمس فخري خسروا از سپهر ملك
مدام. همچو خورشيد ومشتري بدرخش. ووصف تركيبي در ستاره
درخش كبي. علم وبيلدرم معناسنه ده كلور. رف درفش بنركه ترا جلرك
وشمعجيلرك آلتيدر. ودم سل كه انوكله باغ ببلرلر ومرزكدن تنشان
ومطلقا سنجاق علم معناسنه فردوسي زبس كونه كونه سنان ودرفش.
سپرهاي سيمين وزرينه كفش. شمس فخري معيار جماليده درفش علم كاوياني
باشد ديمش. وبو بيتلري انشا ايلمش بيت شه پاك دين وارث ملك كي.
كه جون بر فراز دبكينه درفش. ببالي برهنه به نيروي او. كر برادر دطوس
زرينه كفش ذكر اولان. بيتده درفش كاوياني به دلالت يوقدر. بلكه مطلق
علم معناسنه اولدوغنه شاهد در اسدي فراوان كهر زان درفش بنفش.
كشيدند در كاوياني درفش. وكتب تواريخ مشهوره مذكوردر درفش كاوياني
اصلي بودركه وقتا كه ضحاك بن مرداس ناپاك كه شداد بن عادك قرنداشي
اوغلي در. واول ابن غوص بن ارم بن سام بن نوح عليه السلام در جمشيدي
هلاك ايدوب تختنه جلوس ايتدي. وظلم وستم ايدوب مدت سلطنتندن
سكز يوز ييل كچدكدن صكره خلقه ايلدوكي ظلم وستم مكافاتي حق سبحانه وتعالي
ادمزنع ايكي بيلان باشي شكلي برمرض پيدا ايلدي كه كيجه وكوندز اغريسندن
فرياد وفغاني اسمانه چقردي. عاقبت ادم بيني سيله علاجه منجر اولوب انكله
وجعي ساكن اولماغين كونده ايكي ادم اولدررردي. ايكي يوز ييل بوغدايي چكوب
كنا هلي ادم بولنمنه قرعه صالوب خلقدن اولدرردي. سپاهانه كاوه دلي
بر آهنكر وار ايدي علم نجوم وعلم خواصه غايتده ماهر ايدي ضحاكك ظلمي بوقدر
منتشر اوليجق مذكور كاوه ضحاكك ظلمندن خلقي خلاص ايتمك قصد نه علم خواصي

عمله كتوربا ونوريل مقداري نجومه ناظر اولوب هم دم جيلكن اشليوب هم هر
نجومه كه فتح وظفر مناسب وموافق برجه كلسه دفق اسلوبي اوزره اوكنه
طوندوغي سنجياغي كبي بر سنجياغه نقش ايدردي بر اوغلي سابقا بو جهتدن اولمشدي
ينه اتفاق بر اوغلنه دخي قرعه دوشيجك اتدوكي عمل دخي تمام اولمغين بي اختيار
فرياد ايدوب وخلقه طعنلر ايليوب ضحاكه سوكدي · خلقك دخي ظلم جانلرينه
يتمشيدي · اكا متفق اولوب خروج ايدوب خلقه سپهسالار اولوب · اول
سنجياغي علم ايدوب باذن الله تعالى ضحاكه غالب اولوب فريدوني پادشاه ايليوب
اول ظالمي اورتادن كتوردي · بعده فريدون اول سنجياغي تبركا علم ايدينوب
جواهر ايله مرصع قلوب اندن صكره اولان عجم پادشاهلري تزيينن زياده ايدوب
احترام ايلرلردي · وهربار كه دشمنلري اوزرينه وارسه لر اول علمي تيمنا مقدم
يوريدرلردي البته ظفر بولورلردي · اول سببدن بو مرتبه يه وارمشدي
كه جواهرينك بهاسني خدادن كمسه بلمزدي · تا حضرت رسالت پناه صلوات
الله وسلامه زمان شريفلرينه وارنجه تاثيري مقرر ايدي · نبي اكرمك معجزه مكرمه لري
اول درفشك تاثيرني ابطال ايدوب اخر ملوك عجم اولان يزدجرد بن شهريار
زماننده حضرت فاروق اعظم رضي الله عنه عسكرينه سپهسالاري سعد بن
وقاص رضي الله عنه ايدي الدن الدروب اسلام لواسي سرفراز · وكفر علمي سرنكون
اولدي · وحضرت عمر رضي الله عنه جواهرني صاتوب اهل اسلامه توزيع وتقسيم
ايلدي · وشمس فخري بيتنده طوس زرينه كفشدن مراد طوس بن نوذر بن
منوجهر در · واول غايتده پهلوان ودلير وشهزاده جهانگير ايدي · ومذكور درفش
كاوياني ايران پادشاهلري اوكنجه اول كتوررردي · كندي ذاتنه نسبت ويروب اول
درفشه رعاية اول علمي كتوردوكي زمانده اياغنه انواع جواهر ايله مرصع زرين
كفش كيردي · اول سببدن كا طوس زرينه كفش ديرلردي · رو درويش
بخش معناسنه · ري دريش طفور جن وينيسه دره معناسنه · زمي درمنش
نعمتي طوق ولمق وملول اولمق معناسنه نقل ايلمش · لك دلكش كوكل چكيجي
ه دهش بخشش عطا معناسنه وداددن لفظندن اسم مصدر در وبريش
معناسنه شمس فخري نيست شغل تو بجز عدل وعطا · هست كار تو همه داد ودهش
ي ديش كسر يا ايله دادن لفظندن صيغه امر در ضمير مفعول لام مركب اولمشدر · يا
دادن ابدال اولنمشدر · اكا ويرواني ويرديمك اولور رودكي خويش وبيكانه
كرد ازلي سود · خواهي آن روز مزد كمتر ديش · والله اعلم

الدال

الدال المضمومة ه · ربا دورباش پياده لرك اللرندكي
الت زجر در كه ايراق طورك ديو خلقي بكلرك اوكندن دفع ايدرلر · دورباش
لفظندن مخفف در · رشنكو درشتكوش قولاغي ازلشيدن كمسه · رو دروش
اول زخم ياداغلر دركه بچاق ياغيري نسنه ايله طوارده ايدرلر قصدله يانا كاه واقع
اولا اصطلاح خراسانياندر · رمن درمنش دل كرديع معناسنه · م دمش
نعمتي پلس وجعد معناسنه نقل ايلمش · وربا دورباش پياده للرك اللرندكي
اولان الت زجر در · باش معناسنه · معناي تركيبي سياق اكا دلالت ايدر ·
بيت سر خار چند آن زند دورباش · كه آتش نشد بر سرش تورباش
بو بيتدن اكلنان اولدر كه اوجي سوري اولا · ووصافك بو بيتندن اكلنور كه
اوجي ايكي چتال اوله بيت دو زبانهاي رومي جوافعي · دو زبان اخته بدشمن شاه
د دوشش اموزچكن دخي ديرلر عربجه منكب معناسنه · ودون كيجه ديمك
اولور · وبر نسنه در كه انكله بچاق صاپن بركدرلر · وشادو دوشادوش اموز
اموزه ديمكدر نظامي تا رسيدند هر دو دوشادوش · به بيابا في ازنجار جوش
نوع اوله الراء المفتوحة ه · ام رامش كسر ميمله شادماني
وابر سرود معناسنه اسدي يل پهلوان از ابشادي نشاند · ز رامش بروجان
همي بر فشاند · وراي وتدبير فتح ميمله بيت هر آن شه كه باراي رامش بود ·
همه ملك منقاد وراشش بود · خ رخش كلكون رنكلي آت دركه رستم دستانك
اول مشهور اولان آتي اول لونده ايدي · غلبه استعمالله اكا علم كبي اولدي شمس فخري
كمين بنده شه بود روز رزم · اكر زين كرد خداوند رخش · وقوس قزح
معناسنه وله ز بستان خلقش نشانيست خلد · ز ايوان قدرش مثاليست
رخش · بو معنايي بعضلر زاء معجمه ايله روايت اتديلر بيت زخش بلند اخر خش
افكند پيت · غاشيه را بر كتف مر چه هست بيت زخون دشمن او شد بحر مغرب
جوشش · فكند تيغ يمانيش زخش در عمان · نعمتي ووسيلة المقاصد صاحبي يلدرم
وشعله برقو معناسنه دخي كلور ديديلر فردوسي جو بر كلكران بدر ها نخش كرد
همي رنك رخسار شان رخش كرد · نعمتي ديوكركنته دخي ديرلر ديدي قره حصاري
وباشلق معناسنه ده كلور ديمش ريش فرس ايلرينك اون سكزنجي كوني
آدي · واول يركه يومري يومري اولا پشته معناسنه · ويلدرم رعد معناسنه
وبلك اوزوني ذراع معناسنه · بو معنايه ارش لفظندن تخفيف اولنمشدر · وبر معنيسي
شادي وشنلكدر كه عجم بيلده بركره اولور · ف رفش بر كه سر آجلر وباتمقجيلر

التسيدر درفش معناسنه، بدرندش قازندي، وا روانش عربيده
رواج معناسنه كه التون وكمش وساير متاع وجميع صاتلان نسنه لرك
سرعتله النوب صاتلمه سي، واي روايش يجرلك معناسنه، و روش
كسر واو اوله رسم وطريقة وتره عادت معناسنه ورفتن لفظندن اسم مصدر در
كيدش ويوريش معناسنه، صحاح عجم صاحبي روش بكسر الواو يوريش ويورمك
معناسنه وسكون واو اوله روشن عادت، وضم واو اوله روش ياوز وقيحه
طبيعتلي دمش الراء المكسورة ٥ ، ي ريش اماله سز كسر حركيه
صقال لحيه معناسنه ويوك دكشيلك طون لباس فاخر معناسنه وقراجه
ي ريش اماله ايله باش برت قرحه معناسنه، وياره وجراحت معناسنه
يم كو ريم كوش قولاق كيري الراء المضمومة ٥ ، خ رخش
سكون خا ايله عكس پرتو معناسنه شمس فخري روي مريخ زرد كرد د اكر
افكند بر سپهر روي تو رخش، بو معنايه فتحله دخي روايت اولنمشدر،
دقره صقاله كه اق دوشن نصفي مقداري اغارر كويا كه صقال الجنوع اشيلار
اكا دخي درخش ديرلر، ويو روپوش طواق وبرقع معناسنه كلور،
دغن جو روغن جوش بشني ديدكلري طعام، وغن فرو روغن فروش
ياغ صاتجي معناسنه، وي پو روي پوش طواق وبرقع روپوش كبي
نوع اوله الزاء المفتوحة ٥ ، ادو زادوش الفدن
صكره دال مهمله ايله زادوش معناسنه، شمس فخري عطارد يلدزنه ديرلر
دمش، وبعض اصحاب لغت قاننده زهره يلدزي، وبعضلر مشتري يلدزيدر
ديديلر، وسهم سعد ايله صفتلدقلري وسرور محلنده ذكر واستعمال ايلدكلري
بوكا دلالت ايدر، زيرا يلدزده سعد اكبر مشتريدر، سايرادلري اورمزد
لفظنده مسطوردر، وبولغت برقاج وجه اوزره كلور انشاالله استشهادي ايله
ذكر اولنور ناصر خسرو خنك زادوش وخوش بهرام وناهيد،
كه ايشان بر فلك هستند جاويد، خجسته ماه ومهر وتير وكيوان كه دايم بر فلك
هستند كردان، ذكر اولان بيتلردن سبعه سياره تعدادي مراد ايدر،
او زاوش مثله اتش وزننه لطيفي خال او چون فلفلي بر اتش است،
يا بخورشيد احتراق زادوش است، ارخور زارخورش اوزليجي زاروزار
خوار معناسنه، او زاوش ضم واو اوله هش دكش وزننه شمس فخري
بدر كه تو توسل همي كند كيوان، بمدحت تو تفخر همي كند زادوش،

ناصر خسرو چو دريايي كه باشد موج او نوش، چو عالي اسماني برز زادوش،
دار رواش معاش وفراش وزننه مثله اورمزدي حسود اترا داده
بهرام بخش، ترا بهره كرده سعادت زواش، بو بيت خصوصيله شاهد
صادقدر كه مشتري يلدزيدر، زيرا كه مشتري سعد اكبردر عطارد
ممتزجدر، واورمزدي خود فرس شاعرلرندندر، اناسندن وانا سندن
ايشيدوب، واستادندن اوكزندوكي اوزره شعر دمشدر، خ رخش
الكم سغما قوس قزح معناسنه، خ رخش راء معجمه ايله نغمتي مثله دمش، وپرتو
وعكس معناسنه نقل ايلمش، حليمي ضم زا ايله كه معجمه اوله تصحيح ايلمش، زرده كو
زرده كوش قره حصاري منافق زرده كوشت معناسنه كلور دمش،
بيت زرده كوشي دو سه از خانه برون افتاده، چشمها سرخ وسيه كرده ببال مردم
زنش جي بر لفظندر كه جوابده استعمال اولنور رودكي زنش از دو بانج
دميم اندر نهان، زنش ببيد ازي ميان مردمان، ضمله دخي لغتدر،
غا زغاش وسيلة المقاصد صاحبي ونعمتي سختي محبت معناسنه نقل
ايلمشلر، ساير لغتلرده اول معنايه غاش درزاير چه غا زغاش نعمتي
كرك پاره لري وقرنديسي دمش، غ غا زغزغاش مثله شمس فخري دمي كه قاقم و
سنجاب خسروان دوزند، چه قيمت ادرد انجايكاه زغزغاش،
غ يما زغرباش مثله نعمتي مكسوره بابنده دخي كتورمش، هر كو زمركوش
قولاق چركي، هم زمش زهيدن لفظندن اسم مصدر درضمش معناسنه
حليمي اكثر بودر كه جماعدن كنايت اولنور دمش، صحاح روم صاحبي لوله چشمه
دمش مكسوره بابنده دخي كتورمشلر شمس فخري شاخسار عدل راعون تو يارد
جوببار بذل راكلك تو زمش الزاء المكسورة ٥ زيش قرع
حصاري انجايي باشد كه آب بر مي جهد دمش، ح زمش فتح زا ايله زيش
معناسنه اصح فتحله در، ي زيش چشمه لوله سي، بن پو زين پوش باء عجميله غاشيه
كه اياورتوسنه ديرلر الزاء المضمومة ٥ ، خ زخش پرتو
عكس معناسنه فتحله دخي روايت اولنمشدر زنش جي معناسنه برلفظدر
كه جوابده استعمال ايدرلر فتحله دخي روايت اولنوبدر، وان زوانش ستاره
معناسنه، و زوش تند وبدخو كسكن واينتي اسدي سبك پهلوان پيش كايد
بهوش بغار اندرون حبث چون شير زوش بيت چنين كفت ودانا
كه با خشم وجوش، زبانم يكي بسته شير لست زدش،

نوع اوله السين المفتوحه ٥ پري سپريش ميدان باغ تجميله
اسپريش معناسنه سايرا ساميسي اسپريش لفظنده يازلمشدر
بزبو سبزپوش يشل كين نعمتي و دباغ معناسنه ده كلور ديمش
نخ سخنش اسكي لنسنه عتيق معناسنه قفتان وكورك و ساير اكا مشابه
اولان شمس فخري بجاي رسيدست حال عدويش كه پيشش به از شرب
مصر يست سخنش سكون خا ايله در وشين معجمه ايله دخي لغتدر نعمتي و برق و
تغريدن معناسنه ده كلور ديمش راغو سراغوش تركيب كه عورتلر باشلرينه
كيرلر وسيلة المقاصد صاحبي بولار افسار معناسنه دخي كلور ديمش نظامي
سراغوشي برآموده بكوهر برسم حبشيان افكنده برسر تعريب ايدوب سراقوج
ديرلر رپا سرپاش توخته مش و پرلنمش كمسنه و كرز و چماق ربو سربوش
بربجك ع بيچ خمار ونصيف ومقنعه معناسنه و قپاق غطا معناسنه
كه جميع اورتيلان نسنه لره اطلاق اولنور رخ سرخش ايرلتي ديدكلري اوت
بعضي يرلرده قزل اوت وطكوز اوتي دخي ديرلر ارككلي دشيلي اولور
دخو سرخوش صاحب لغت اولنلر ايسرك مست معناسنه ديمشلر فاضل
محقق دقايق الحقايقده بويله تحقيق و تدقيق اتمشلر كه سرخوش شول
كمسه در كه ايچدوكي مسكر دنصكره باشي قزمش اولا اما دخي حد سكره وارمامش
اولا حد سكره واردقدنصكره اكا مست ديرلر خسرو دهلوينك بو بيتنده
سرخوشله مستك فرقي وارايدوكي ظاهر در بيت خوشش آن شبها كه بيشش بود
مي كه مستد كه سرخوش جهانم ميشود تاريك يادارم چوآن شبها سرخوش
وصف مركبدر صفتله موصوفدن بر جزئي سردر كه موصوفدر بر جزئيده خوشدر
كه صفتدر جمله دن مركب وصف اولمشدر مذكور كيفيت ايله متكيف اولان كمسه در
سرسام كبي بو جنس مركبده كاه اولور صفت مقدم اولور سنكبار سنكسار
لاغرميان كبي نته كه بو بيتده ظاهر در بيت اسب لاغرميان بكار آيد روز ميدان
نه كاو پرواري بو جنس تركيب ايله مركب مخصوصدر كاه اولور ايكي نوعينه
رعايت ايدرلر مثلا عنان كشيده ديرلر موصوفي تقديم ايدرلر نته كه بو بيتده
ظاهر در بيت عنان كشيده رواي پادشاه كشور حسن كه نيست كيسر راهي
كه دادخواهي نيست كشيده عنان ده ديرلر صفتي تقديم ايدرلر بيت ميان
عالم وجاهل تفاوت اين قدر ست كه اين كشيده عنان است وان كسسته عنان
رزن سرزنش بانته قمق اسم مصدر در توبيخ معناسنه رسرشش بر بجك كه

عور

عورتلر باشلرينه صارارلر و بويلرين اورترلر مقنعه معناسنه رك سركش
باش چكيجي جموح معناسنه حافظ سركش مشو كه چون شمع از غيرتت بسوزد
دلبر كه در كف او موم است سنگ خارا ومحرف كسلمش قلم وتوسن طواره
ديرلر ركي سركيش توس قزح سرپرا ساميسي سرپر لفظنده مسطوردر
ري سريش وبالكسر بوزبجك و تركيب سراغوش معناسنه نكات
سنكك اتش چاقمق طاشي كال سكالش وبالكسر دعوت ومكر وحيله
دكري سوك ريش كوسه اولان كوسج معناسنه ود سودش دده طبابني
كه عربجه فرس ديرلر غيري ادلري جانورلرده استعمال اولنور
السين المكسوره ٥ پري سپريش ميدان اسپريش
معناسنه بندآن جو سپندان جوش خردل سايرا دلري سپندان
لغتنده يازلمشدر بهك سپهكش عسكر چكيجي سردار معناسنه ساير
اسماميسي اسپهبد لفظنده يازلمشدر پيدپو سپيدپوش ايكي باغ تجميله
اقچه قواق سپيدار معناسنه تاي ستايش مدح وآفرين وستودن
لفظندن اسم مصدردر اوكش معناسنه شمس فخري سزدار كنند از وجود شهنشه
خدارا خلايق همبلسنه ستايش تاره جات ستاره چه اتش اددقوعي شرار
معناسنه تاره ات ستاره اتش مثله رسرشش جرش معناسنه
ري سريش مثله وسراقوج معناسنه كال سكالش دعوت ومكر وحيله
باه يو سياه پوش اركبوار نعمتي وقاضي محضري ديمش وسيلة المقاصد
صاحبي بيلك وكملدرك ديمش وقرالركبين شيخ هفت پيكرنده بر شهر
ومملكت واردركه مجموع ارلري وعورتلري قرالركيرلر سياه پوشان ديرلر
ديو بر حكايت روايت ايلر ظاهر بودركه شيخ حضرتلري مذكور حكايتي
تمثيل طريقيله ايراد اتمشلردر ظاهرده لازم دكلدركه مذكور صفت
اوزره شهر وولايت اولا جلبي ذكر اولان حكايتچون طور عقلدن خارج
بر طرفه حكايتدر ديدكي مناسب دكل كبي زيرا شيخ نظامي حضرتلري نمايتدع
اولولردندر انك كبي عزيزلرك كلمات درربارلرني توجيه وتاويل ايلمك
كركدر ياو سياوش بناكوش وزنينه نعمتي تر وتازه معناسنه كلور
ديمش وسلاطين فرسك ايكنجي طبقه سي كيانيلردر انلردن كيكاوس بن كيقباد
اوغلي اديدر تواريخده مذكوردركه يوسف صديق عليه السلام دن صكره
انك كبي برجميل يكيت دنيايه كلمدي ديرلر واني باباسي توران پادشاهي

افراسياب دزرينه عسكرينه سردار ايدوب كوندرمشيدي • اتفاق سياوش
افراسياب ايله حرب ايتميوب باباسنه بي قياس مال اليويروب صلح ايتمشيدي •
كيكاوس البته صلحي بوزوب جنك ايله ديو جك بن عهدي بوزمازين زيرا
پادشاه وپادشاه زاده لر عهدين صيمق غايتده عيب وعار در ديو تكرار كيكاوسه
خبر كوندروب • عذري قبول اولنمدي • البته صلحي بوز ديو جك عهدين بوزميوب
وباباسي يانينه كلمكه دخي خوف ايدوب • افراسيابدن امان وعهد الوب
عسكريني جميع خزاينى ايله باباسنه كوندروب • برقاچ يوزكندي خاص آدملريله
افراسياب يانينه واروب • اول دخي قزين ويروب كلي رعايت ايلدي برزماندن
صكره افراسيابك كرسيوز آدلي قرنداشي حسد ايدوب • مابينلرينه فتنه
براغوب انك سعي وسعايتي سببيله افراسياب سياوشي بي كناه قتل
ايدوب • مذكور قزدن براوغلي اولوب آدني كيخسرو قوديلر • ايراندن كيو بن
كودرز بن كشواداني اناسيله بيلكز تورانه واروب كتوردي كيكاوس
تخت وتاجي انكا تسليم ايدوب • كيخسرو دخي عسكر چكوب باباسي قاتلي كرسيوز
وافراسيابدن الوب انلري قتل ايدوب ولايت توراني خراب ايلدي •
خلق عالم وتمام ايران وتوران خلقي جمله سياوش ايچون برماتم طوتديلركه
نه اندن اول نه اندن صكره هركز واقع اولمدي • تواريخ اهلي متفقلردركه
صاچ كسمك وقره وكوك كيمك اول ماتمدن قالمشدر • اندن اول دنياده
واقع اولمامشدي • ياوخ سياوخش مثله • باه كو سياه كوش قره قولاق
ديدكلري جانور • يه كو سبه كوش مثله قره قولاق ديدكلري برنجي جانوردر
ارسلانك قولاوزيدر • وپورسق ديدكلري جانور عنصري روبهي كرسنه
كرد از سكان صيد تو • جون سيه كوشان دهد شير عرين را كوشمال •
يه سيرش بورنجك وطوواق وجوش وبلم • يه بو سينبه بوش بيلك
دكملدرك معناسنه • به كو سبنه كور پورسق ديدكلري جانور معناسنه •
السين المضمومة ه • رو سروش جبريل عليه السلام
آديدر وساير فرشته لره دخي ديرلر شمس فخري زهي فرشته صفت خسروي
كه در ملكوت • دعاي جان تو كويد هميشه جان سروش • وفرس ايلرينك
اون بدنجي كوني اديدر • وعقل معناسنه فاضل محقق • دقايق الحقايقده بويله تحقيق
ونديقيق • ايتمشلركه سروش انبيايه حق تعالي جانبندن خبر كتورن فرشته در •
شمس فخري معيار جمالينده سروش جبريلدر ديمش در • وبو بيتي تمثيل كتورمشدر •

بيت زهي فرشته صفت خسروي كه در ملكوت • دعاي جان تو كويد هميشه
جان سروش • ابومنصور اسدي ايدر سروش جبريل راكويند وفرشته را
نيز كويند • واندر پارسي اين بسيار كفته اند بهلوليست چنانكه فردوسي كفتست •
بيت بفرمان يزدان خجسته سروش • مرا روي بنمود در خواب دوش •
متر اسمتر اشش طرناق يوناجق • وز سوزشش سوزيدن وسوختن لفظندن
اسم مصدردر يانش معناسنه • ون سونشش اكه اغاجي برده معناسنه •
وطاشش قزنديسنه دخي ديرلر بيت سايم شب فراق تو برچرخ تيغ آه •
ريزآن شراره نيست زاهيم سونشست • و نوخو سونوخوشش نعمتي دورت
كون آنيري طوتان ستمديه ديرلر ديمش • وه سوهشش سوهشش كه دن وكلين
برده سونش معناسنه • نعمتي واورسنده آن معناسنه ده كلور ديمش •
وهن سوهنش نعمتي مثله سوهشش معناسنه ديمش • والله تعالي اعلم
نوع اولده الشين المفتوحة ه • ابا شاباشش آفرين
وتحسين ديمك اولور • شاداباش لفظندن تخفيف اولنمشدر • انا ناشش
نعمتي بدخو ومخالف معناسنه كلور ديمش • ب بو شب بوشش يورغان
لحاف معناسنه • دكيجه اورتوسنه قطيفه وقرطفه ومنامه ديرلر •
خ شخشش فتح خا ايله برقوش آديدر • خ شخشش سكون خا ايله مرتسنه تنك
اسكي سنه ديرلر • كهنه معناسنه • وشخيدن لفظندن كه سوچمك معناسنه در
ايكي وجهله اعتبار اولنور • يا بودركه اياغنه محكم نسنه طوقنمقدن وطبرمقدن
سمليجور • وياخود برپايه دن برپايه يه سمليجور • وكنديني انورجق يرين يوكسك
ايدن كمسه وشخيدن لفظندن صيغه امردر ووصف تركيبيدر • واسم
مصدردر • وكهنه معناسنه سين مهمله ايله دخي مرويدر شششق الّتي سته
معناسنه بيت ششش خانه شده شاخ شاخ تنكدلي مانع وعذري فراخ •
وشوشش واوك ضمه سيله كسلمش باغ جبوغي • وشوشش واوك كسرسيله
اوديش معناسنه الشين المضمومة ه • ب شبشش بت
وسركه دركه آدمك كرندن وعرقندن حاصل اولور • عرب قمل وحمك ديرز
بانك ضمه سيله وسكوني ده جايزدر • تو شتوشش الشيدش معناسنه •
شش اويكن سحر ودريه معناسنه • بو عضوك حكمت وضعي جريان نفسه
مدار اولمقدر • في الاساس كل ذي سحر او سحر يتنفس وهو الرية انتهي حانك
سكوني وفتحي جايزدر • ومنه السحر الضبح اذا تنفس نادره بالغك اوكيني ولمغين

تنفس اتمز حکمتی بودر که دریاده معاشه قابل اولوب متأذی اولمایه • زیرا صوتنفسه
بانعدر • دریده شدن من شوریده شدن منش کوکل دونمش اولمق • در شورش
شوریدن لفظندن اسم مصدردر • قرشمش بولانش معناسنه • د شوشش
کسلمش باغ چیقلری که کوچک دیرلر • واوک ضمی جایزدر ∴ ∴ ∴
نوع اوله الغین المفتوحة ٥ • انماشش غایتده خالص
ومخلص دوسته دیرلر شمس فخری چه کونه دولتش از درکهش کند دوری •
بدین صفت که بدین درکهست عاشق غماشش بیت خویشتن پاک دارد
ی برخاشش هیچ کس رامباشش عاشق غماشش • واول کمسه یه دیرلر که خلق
انی غایتده سور • وایکی یوزلی دوروی معناسنه دخی نقل اولنمش •
او غماوشش تخم ایچون قودقلری صاری خیاره دیرلر • آتشش وسرکشش ورتنه
شمس فخری بالنز حشمت راچون وقت زرع باشد • ازپیکر مه ومهر اردسبهر
غاوشش • او د غاوشش مثلا • ر غرشش خشم وتندی وملول وضعیف
وکرک پاره لری که بیابانه اترلر • ولسان پهلویده علفه خوشه سنه دیرلر •
غشش او غنمق اغما معناسنه یا امرلمک • نعتی وانمز غنمق معناسنه ده کلور
دلمش • وعربیده خیانت معناسنه در • معنای عجمی یه دلیل حافظ خوش بود
کرمحک تجربه اید بمیان • تاسیه روی شود هرکه درو غشش باشد •
الغین المکسورة ٥ • راغراشش کورک پاره لری غشش
حلیمی ونعتی کسر غینله خیانت معناسنه در دیمشلر • خواجه حافظ فتحله
مشوشش وبلاکشش ومهوشش قافیه سنده کتورمشدر ∴ ∴ ∴
الغین المضمومة ٥ • رغرشش چاغرمق ونعره اورماق
وآیرمق • رنب غرنبشش بوغازدن کلان اواز قویدر آدمدن وحیواندن
اولسون وترکیبده اکرمق معناسنه • و غوششش خدنک اغاجی که اندن
اوق وایر صاغاغن دوزرلر • شمس فخری وسایر ارباب لغت چوب سبب
بخت که ازان چنیاکران نغمه رباب وعود سازند • وسلاح تیرکنند
دیمشلر شمس فخری تونوردین ملکی ودشمنان ترا • مژه بدید براز غم
بودچوناوک غوشش • نعتی وحوشنه غله وقیون قیغی وقوری صغر تزکنه که
عربجه جله دیرلر اکا دخی اطلاق اولنور دیمش نوع اوله الفاء المفتوحة
فاشش اشکاره وظاهر معناسنه • اصلی فاشی درعربیدر شمس فخری
حدیث خاتم وکسری زمانه دربجید • جنین که درکرم وعدل شد شهنشه فاشش

رایی

رایی فرابیشش باء تجمیلا ایلرو دیمکدر • رافراششش تخفیف راایله پروانه وچکرکه
برلری وچقرق قنادی تشدید را ایله دوشیجی معناسنه در • ایکی معناده عربیدر •
رامو فراموشش او نتمق معناسنه اسم مصدردر • رام فراششش مثلا • رخا فرخاششش
اشکاره فاشش معناسنه • وجنک وحرب • رخ فرخششش وطایف دیدکلری
طاتلی • رغی فرغیششش کورکلک ایکیوب صارقن پاره لری • ومطلقا لباسک اسکید
اسکید کندن صارقب بره سورینن پاره لری شمس فخری زدست پاک رمشش
ابرلاف خودبینی • به پوستین که برخاک میکشد فرغیشش بیت نکنم یاد
زتاراج ونه اندیشم ازانک • مرکیم بود خرلنک ولباسیم فرغلیشش • رم فرمششش
فراموشش لفظندن تخفیفا ولنمشدر نظامی بهره اشش خاک باداکر بهرام •
تیغ فرمشش کند چوکیر دجام • رمو فرموششش مثلا بیت هرچه آن جز باده بدمکرده
اپخه غیراز دوست بدفرموشش شد • رای فرمایشش بیورشش معناسنه فششش
ادات تشبیه درایسمک آخرنه اولاشور ماه فشش ومادوشش دیرلر واوایله
قایله داخی لغتدر زیرا ایکیسنک اراسنده تواخی وتبادل واردر •
نظامی نشسته شیرفشش شاه جهاندار • بکردا کرداوکرکان طرآر • ومرعلامه عجم
کوشه عمامه لرندن صالندردقلری علامتدرکه سرامدلکنه دال در • صوفیه
رومینک دستنی کبی لطیفه مرحوم میر صدرالدین محمد دیوانته بر روستایی
واروب پروانه سنی اوقیمق استیوب • دیوانی خطا اولمغین دقیامیوب
الینه ویریجک فشنه دخل ایدوب • بس این جراست دیبوجک مرحوم مرد
بیرم برای بینی مالیدن است دیبوب جواب ویرمشلر • وشکل معناسنه
رما فرماشش غافل اخری یاسین مهمله ایله داخی روایت اولنمشدر • والله اعلم
الفاء المکسورة ٥ • زای فرازشش ارتشش معناسنه
شاف فشافشش مرسنه نک سنبی هاتفی برآمد زناورد برناو بر • شباشاب
پیکان فشافاشش تیر • ی فیشش اواز بیرنی نوع اوله القاف المفتوحة
اقاشش بکدشش نظیر معناسنه • اشوق قاششش وقاشش او یوز صابور وکوتی
موقی وطارطغان دیمک اولور • الفاظ اتباع دفراوجه دندر هاتفی مشو همدم
قاشش وقماشش ویار وحریف • که حال خود نشود عاقبت خراب ویباب • قشش فاشش
معناسنه • راغو قراغوشش نعتی دبو معناسنه نقل ایلمش • لا قلاشش یان کسیجی کیسه بر
معناسنه • وخراباتی ومفلس بی درم معناسنه • لمترا قلمتراشش قلم یونا جق
الت که ترکیده دخی مستعملدر • نبری قنبرشش سوزمه بوغورت اخری سین

مهمله ایله دخی لغتدر نوع اوله الکاف المفتوحة ه ٠ اکاشش
کاشکی دیمک اولور لیت معناسنه اود کاودشش یایق اودو کاوودوش
کاف عجمیله کوندن اولان کوچک صوساق وسد صاغاجق ظرف که کوللک
دیرلر وصاغلورلاینک فتره حصاری وطالب جرم باشد دمیش ادمی کاومیش
صوصغری جاموس معناسنه فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق و
تدقیق اتمشلرکه کاومیش مرکبدر کاو له میشدن لسان ترکیده صوصغری
دیدکلرینک اسمیدر کاو اسم جنسدر صوصغری اول جنسدن بر نوعدر اول سبیدن
لفظ کاوک اکا اطلاقی صحیحدر میشه مشابهتی واردر اول جهتدن که بر نوعی
کاوکرمین وجه اهلیدر اوده بسلنوب خدمتلنورلر من وجه دشتیدر زنجیر ایلر
یانده گزرکمسه بکلمز کوروب کوزنمز میش جنسنکده عمومی واردر اهلی و دشتی یه
انشا الله میش لفظنده تفصیلی اولسه کرکدر اول سبیدن مذکور حیوانک
میشه نسبتی جایز اولمشدر کاومیشک اصلی میش کاودر معنای ترکیبیسی
کاوک میشی دیمکدر یعنی اول جنسه بکزینی مضاف ایله تقدیم اولنوب اسم اولمشدر
فرس ع بو قاعده نک شیوعی سابقا بیان اولنمشدر ادمو کادموشش صوصغری
اهـ کاهشش کاف عربیله اسم مصدردر اکشش دیمک اولور نعمتی اکسمک
واکسلمک معناسنه دخی کلور دمیش وایک دیدکلری مرضدرکه آدمی
کوندن کونه انجلدرع بیده سل وسلان وسلاس وسحاف دیرلر ب کبشش
باء عجمیله کبشش قوچ یعنی قویونک ارککی ترکیده ده مستعملدر ردا کرداشش
نعمتی کیک وکبک بوینوزی وسایر حیوانک بوینوزنه دخی دیرلر دمیش
رب کربشش حلیمی بر نوع قصه جق یلاندر بریه لرده اولور دمیش شمس فخری
معیار جمالیده جانوریست چون مار کوتاه ولی دست وپای دارد وتیز رود
دو در خانها و ویرانها باشد وانرا کرباسه نیز کویند وکرمانیان کربو خوانند
وبنازی خرباو سام ابرص کویند دمیش دبو بیتی انشا ایلمش بیت
در کنج وغصه وغم باشد زبخت وارون کاهشش ندیم عقرب کاهش حریف
کربشش نعمتی وکرنه کلور دمیش رد کردشش کاف عجمیله دونشش ردنک کردنکش
متکبر ودخی متعجب معناسنه ر کرشش بالفتح والکسر وسکون الراء طاغده دوشن
برق ایدنلغی نعمتی وشفاف معناسنه داول قارکه طاغدن اینر دوشر وقارلی
یوم کمسه معناسنه ده کلور دمیش رم کرمشش قزغنلق عشقی بردانه زبان کرچکه
عرشش باشمع خواهد که شود کرمشش بازار دکرباز رمو کرموشش کاف عربیله

رنوع

برنوع

که کندر فارسیدن ندر عرب زبانه دیر فتح وضم رایله ری کربشش کاف عجمیله
کلردیدکلری جانور کشش کاف عجمیله شادان ونازان ونازک وکوزل ونازوشیوه
معناسنه فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق وتدقیق ایدرکه کشش لسان فارسیده
مستحسن نسنه یه دیرلر دیو نقل ایلمش اسدی رسیدار زلی هفته شاد وکشش
بشهری دلارام وپدرام وخوشش بیت یکی بچه بد چون کوی شیر فشش ببالا بلند و
بدیدار کشش ع پیوسته عیش سیران با یار نازک وکشش فردوسی تراهست چندان
جمال وکمال نکوئی وکشتی وغنج ودلال تضعیف شینله دخی مستعملدر کشش کاف
عربیله پهلو وبغل قولتق معناسنه فردوسی سیاوش بیامد بدستار فشش
برپیش بدر دست کرده بکشش شمس فخری خاک در سرایت دولت نهاده بر سر
رخت وفای مهرت نصرت کرفته در کشش وکشیدن لفظندن صیغه امر ووصف ترکیبیدر
ابکشش وبارکشش کبی اسدی که کرمست برزین کهی کینه کشش هم اکنون تحنان آمرشش زیرکشش
شاک کشاکشش چکش معناسنه ش کششش چکاشش وچکلمک معناسنه ویلان
صفری نمک کشمکشش چکه چکه دیمکدرع کر بخوشی نیاید او کشمکش انش اورم
ف کفشش باشمق کرایاغه کیرلر بیت هم ازیاره وزیور وکوشوار زرزکفش و
نعلین کوهرنکار لا کلاشش کف وپابس سایر اسامیسی کلاز لفظندن یازلمشدر
لطیفی مرین راشش راتوشه نقل است وماشش نه نان پاره از زنین وکلاشش
لاک مو کلاک موشش عرب طوشنی بر نوع معناسنه موشش دشتی دخی دیرلر
لیم کو کلیم کوشش بر جانور قولاقلری غایتده بیوک اولور ندرو کندروشش
کوزلک صاقز ندهلا کندم لاشش کاف عجمیله بیدون دیدکلری وت وبیدمن
یلرده یه دخی دیرلر حقیقتده قوقمش یاتر لشک آدیدر ندرد کندرداشش ضرب
وطاشلی یر دشته اولوب یول بلورمین بره ده دیرلر نده وکندروشش
طاشلی ودشوار یول نو کنوشش سر واغاجی وات کوآتشش کاف عجمیله اوجاق
جقوری وی کویشش وبالضم یایق که انکله بوغدن یاغ چقاررلر وطوار کوشی
ی کیشش کاان وبز کرباس معناسنه بانک کسر سیله درد الله اعلم باب
الکاف المکسوره ه راک کراکشش کاف عربیله
کراجی مکاری معناسنه رانکو کرانکوشش آغر قولاقلی صاغر اصم معناسنه
کاف عجمیله در کوش کران دخی دیرلر ردبال کردبالشش دکرمی یا صدق
کش کاف عجمیله مرکبدر حرف علتله ضمیر غایبدن اکا وانی دیمکدر وکلمه ردع
ومنع در قوشلاره مثلا تاوفه ردع ومنع وقتنده کش دیرلر وترکش معناسنه

فردوسی نماند و نماند سخن در نهان ٭ چرا نکش نه گفت و نگوید همان ٭ شم گشمش
جگر دگر اوزم که قراجه و اقاجق اولور ٭ و زرد الو و رازقی اوزم ٭ لیم کو کلیم کوشش
عرطینا دید کلری دارو که فلار دیرلر ٭ جامع الفرس صاحبی باء عجمیله کلیم بوشش
بازمشش ٭ عرطینا دیرلر بر دارودر دیمش ٭ ی کیش ترکش و دین و صدق معناسنه
فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق و تدقیق ایتمشلردر که ٭ کیش و قربان
بلکه دریلک قوشاندی دیاجک یرده عجم بربست قربان و کیش دیرلر ٭ نته که
بو بیتده ظاهردر بیت چه خوش گفت کرگین بفرزند خویش ٭ چو قربان به پیکار بربست و
کیش ٭ بلکه اوق طوراجق یا ننه کیش دیرلر ٭ نته که بو بیتده ظاهردر بیت
تیر که درکیش کمان وش بود ٭ عاقبتش تاب زانش بود ٭ یای طوراجق یا ننه قربان دیرلر
کیش مذهب معناسنده ده استعمال اولنور ٭ بدکیش و ملحدکیش دیرلر بیت
کجاست صوفی دجال شکل ملحدکیش بگو بسوز که مهدی دین پناه رسید ٭ یلا کیلاشش
نعمتی اون دقیق معناسنه نقل ایلمش ٭ یه ک کینه کش اولکه خصمدن انتقام الیق قصدنده
مترصد اوله الکاف المضمومه ۵ ٭ داز گذارشش کاف عجمیله ایکی
دید کلری مرضدر که آدمی اریدر ٭ عرب ذوبان دیرلر ٭ داگداشش کاف عجمیله
چارپالرک آقسرمه سی عطسهٔ چارپایان معناسنه ٭ دای گدایشش کاف عجمیله
کوبک بورنیسی ٭ در گدرشش ظلمدن ایکلمک و تشنیع معناسنه ٭ رب کربشش
نعمتی کرته کله و گردنه که افتاب پرست دیرلر دیمش ٭ ذر گزرشش کاف عجمیله
ظلمدن اکلمک و تشنیع کدرشش معناسنه خسروانی بع داد من زان لبانت و گرنه
سوی خواجه خواهم شد از تو بگزرشش ٭ زار گزارشش کاف عجمیله اصل ترکیب اسم
مصدردر او ده لشش معناسنه استعمال اولنور ٭ ز اگزاشش کمسه نک ایچی
بورمق ٭ زای گزایشش کاف عجمیله ص مشق معناسنه ٭ صحاح عجم صاحبی ایچی بورمق
داودک معناسنه نقل ایلدی ٭ کشش کاف عربیله خلط معناسنه مثلا قانه گشش سرخ
و بلغم کشش سفید و سودایه کشش سیاه ٭ و صفرایه کشش زرد دیرلر ٭ و کشتن لفظندن
صیغهٔ امر و وصف ترکیبیدر ٭ اژدهاکش دیرلر ٭ وسیلة المقاصد صاحبی و نعمتی
هر نوعک ارگلنه دیرلر دیمشلر ٭ و پهلو و بغل معناسنه ده کلور ٭ بیت
بدندیش کرکین شوریده کشش ٭ ز گیسو به بیشه در آمد بهش ٭ شای کشایشش آچلق
معناسنه ٭ ماکماشش نعمتی خمیرسز اتمک بوغاچه معناسنه دیمش ٭ ند کندشش
توزندی و کله که نیبه اندقدنصکره جلاجلر کله ایدرلر ٭ اندن صکره غوزنلر اکر رلی
و سقنغان ایدکلری توشش غیری آدلری قر الفظنده مسطوردر ٭ ندشش لا کندشش لاشش

مثلا و اول اغاچدر که حلاجلر انکله کله ایدرلر ٭ ن کنشش کاف عربیله آلشش و آیین و خو
و عادت معناسنه ٭ اصلده اگرچه که کردن لفظندن اسم مصدردر زیرا که هر امر مجردک
آخرینه شین لاحق اولسه اسم مصدر اولور ٭ دانشش و بینش و خواهشش کبی بیت بدکنشش را
بروز کار سپاه ٭ که ترا خادمست و خدمتکار ٭ دیرام ابشلی وجهودلر کلیساسی
وار گوارشش کاف عجمیله اول مشهور معجوندر که معده یه قوت ویرر تعریب
ایدوب جوارشش دیرلر ٭ کاه اولور که سکری قوامه کتوررلر ادویه معجونی
دوکوب اکا قرشدررلر اکا دخی گوارشش و جوارشش دیرلر ٭ طبیبلر اصطلاحنده
ریخته و بیخته دیرلر ٭ و بیکرشش معناسنه و آخری نونیله گوارشن دخی
لغتدر ٭ سایر اسامیسی گوارشت لفظنده محرردر ٭ واز گوازشش کاف
عجمی و زاء عربیله قارن بروسی ٭ ورمو گورموشش گوزسز کوستبک دیدکلری
جانور که حشرات ارضدندر ٭ یرالتنده یوررری یوقاری دوررتر هویک
هویک ایلر عربیده خلد دیرلر ٭ د گوشش کاف عجمیله قولاق اذن معناسنه کلور ٭
وسیلة المقاصد صاحبی و نعمتی و بوق سبلت معناسنه نقل ایلمشلر ٭ و فرس
آیلرینک اون دوردنجی کونی اکثر تعریب ایدوب جوشش دیرلر ٭ و یاپق معناسنه ٭
د گوشش کاف عربیله کوشیدن لفظندن صیغهٔ امردر دورشش و چالشش معناسنه
و وصف ترکیبیدر ٭ وشش گوشمش کاف عربیله دورشمش معناسنه ٭
دم گومشش بر قازنجی خفار معناسنه لطیفی تأمل کرد و گفتا نکته باک ٭ چو گوشش
آب باک آورد از خاک ٭ وی گویشش یایق که انکله یوغردی چالقیوب یاغ
چقاررلر ٭ وی گویشش کاف عجمیله ایدشش یعنی سویلیش دیمک اولور ٭
نوع اولده اللام المفتوحة ۵ ٭ الاشش بر نوع کرده کبی
اکمکدر لواشش دخی دیرلر ٭ و جانسز بدن که ترکیده لش دیرلر لاشی دن
اخذ اولنمشدر بیت تن بی عشق لاشه لاشی ٭ جانکه بی عشق اوله اولمیه حی ٭
و آت بورننه اوردقلری بوا شه ٭ خنی لخنیشش شبوی دید کلری چچک که خیری
دخی دیرلر لخنیش مثله بو لغت خادندنصکره تا ایله و نون ایله دخی لغتدر ٭
ق لفشش قور داشنی دید کلری علت بعضلر کسر ایله دخی روایت ایتدیلر ٭
وا لواشش بواشه لاشه معناسنه ٭ و لوشش کاهل و سست و شول بالچق که
ایچی یرلرده چوق طورماغن طوار اوزرینه اوغراسه باتر قالور بو معنایه کسر و اوبله در
وی لویشش اقسرمق عطسه معناسنه اللام المکسورة کا لکاشش
بول ٭ ق لفشش قور داشنی لیه گو لیمه کوشش قولق چرکی و قولاق دلکی والله اعلم ٭

اللام المضمومة ٥ ولوش اول باتچق که طوار باتز
قالور بو معنایه اصح فتح لام وکسر واوله در نته که ذکر اولندی وبعضلر لغده که
سیل صوکنه بولانق صولردن مغلوب قالنه دیرلر دیدی عربچه ترنوق دیرلر
واکری اغزلی کژدهان معناسنه شمس فخری یکی دوبیند البته دینم احول
سخن کج ایدلی ننک زلهجه لوش نوع اول المیم المفتوحة
اماشش فیک کبی بربللو دانه درحبوب جنسندن لوبی کوکدر نعمتی مردمک
وقرع بوکرلجه دیلمش وسیلة المقاصد صاحبی دبورجق دیدکلری حبه یه دخی دیرلر
دیلمش ددد مدودش قبوطر قزی دک مدکش ضرمه کشک نیل جاکجک النی
دهو مدهوش دیوانه وشیدا معناسنه شمس فخری حدیث خلق مکیفت لوی
دوش باد صبا بباغ بلبل ازان کشت واله ومدهوش ردام مرداش
داستان معناسنه رزو مرزوش سکل رزنکو مرزنکوش کاف
عجمیله اق کول نظامی بمرزنکوش خط نودمیدم بسما دلرا جو طرح سر بریدم
خسرو پرویزک حسنی وصفنده دنیمشدر وکوکی اوتی وسنمزلک اوتی دخی دم
که بنفشه وقت ندم بتر نظامی جعد بر جعد لسنه مرزنکوش دیلم اسا فکندم
برسر دوش دیکر زمین نطع شقایق پوش کشته شقایق مهد مرزنکوش کشته
عربیده عیون وعنقز ومرزنجوش دیرلر وجانوردن فور قوب اوشنمک
وسیلة المقاصد صاحبی وکلهای خرد وسفید که روغن دارد دیمش
رو مروش صیغۀ نهی حاضر درمیل اتمه واتدرمه وذکر ایلمه اکمه معناسنه
اسدی بجفت کسان جشم مرکزم مروش تبرس زخدا ان جهانرا ابکوش
ندی مندیش منیدیش لفظندن مخفف اولنمشدر فردوسی به بیکار مندیش
زافراسیاب بجای آر دل روی از وبرمتاب اسدی بدو کفت مندیش
جندان براه شکیب ار کاندر رزسم نزد شاه نن منش همت وبزرکی
شمس فخری شیخ اسحق بن محمود شاه ای سلیمان قدر اسکندر منش وطبیعت
وکبر وآرزو وکوکل خوشلغی بیت منش برکذشته زجرخ بلند سرش سبز بادو
تنش ارجمند نکو منکوش کاف عجمیله منکش دیدکلری کجرک کویه نجو منجوش
اکشیرک دیمکدر المیم المکسورة ٥ ینو مینوش کنایتست
از شنیدن بیت بدو کفت منیوش باری سخن خود بر سر خشم سالار کن
ی میش قیون قیان معناسنه فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق
وتدقیق اتمشلرکه کوسفند میش وغوم جمله سی بر جنسدر کوسفند اهلی سید رغوم

دشیلر

دشیلیدر اهلی اولیجاق قیون اولسون کچی اولسون ارکک اولسون دیشی اولسون
کوسفند دیرلر جمله سنک اوزرلرینده مشترک اولانک اسمیدر نته که
کوسفند لفظنده بیان اولنمشدر میش خصوصیله قیوندر جنسنک عمومی
واردر اهلی ودشتی یه اهلی یه اطلاق بو بیتده ظاهردر بیت کرک ازنهیب
عدل تواندر دیار تو از بیم میش بدرقه کیر دسک از شبان دشتی یه اطلاق
بو بیتده ظاهردر بیت بدام ایدش ناسکالنده میش پلنک از پس پشت و
صیتا دیش بحر الغرایب صاحبی کوسفندی میشدن فرق اتمیوب ایکیسنده ده
قیون ایله تفسیر اتمشدر قیون درسنه میش دیدکلری میشه نستبدن اتوریدر
یا النبت الحوندر نون تاکید الحوندر المیم المضمومة
ردنکو مردنکوش کاف عجمی ایله وسکون را ونون ایله وفتح دال واو ایله
مرزنکوش وزنه مرحبنم قولاغی که دریاده حاصل اولور رنکو مرنکوش
صحاح عجم صاحبی اق کل دم ونکوش معناسنه نقل ایلمش جامع الفرس
صاحبی براق کل دردیمش شو مشوش اول لشنه درکه دوشالی یاغلی قیاند در
تو آمه کلدکده یرده آقینی قترلر ور موریش مهره وبوبخق خرز معناسنه
نعمتی ودکان اوکی وسکی واوکورغه معناسنه ده کلور دیمش وموش
صیحان عربیده فاره وقوشقه وفرنب معناسنه کنیتی اتم راشد در
ول مولش مولیدن لفظندن اسم مصدردر اکلنش درنک معناسنه
نوع اول النون المفتوحة ٥ اخو ناخوش یرآمز و
طاسز وباشنی صویه صوقمق اخوش من ناخوش منش کوکلی بولانمش
ار نارش یرانشق فردوسی همان نامور رستم پیل تن سنون کیان
نارش انجمن ازبال نازبالش یوز یاصدغی ومندرز از نارش فخر
اغو ناغوش باشن صویه طالدرمق شمس فخری نه مر که غوطه خورد دربر
آورزبحار بساکه بود مردن وی ازناغوش بو لغت تا ایله که ثالث حروف
تهجیدر نقل اولنمشدر نغمتی وصوایحینده بر ساعت طورمق وناخوش معناسنه ده
کلور دیمش ال نالش نالیدن لفظندن اسم مصدردر اکلیش تضرع وزاری
معناسنه الخور ناخورش اکمک قاتغی ادام معناسنه واو رتمیدر
اشنا ناشناس خوبرادنانی معناسنه بار نبارش نوند نصکره بایله
که ثانی حروف تهجیدر اونکی لجوج معناسنه خ نخش غم وغصه دن پژمرده و
فرومانده اولمق وسیلة المقاصد صاحبی وبجوز بالسین المهملة دیمش

رمه کو نرمه کوشش قولاق یومشاغی شحمهٔ اذن معناسنه نشش نه اش معناسنه
اسدی یکی کشش نه آزو نه انباز بود • نشش انجام باشد نه آغاز بود • در توحید
باری گفته اند م نمش برجانور در که صرتلانی هلاک ایدر • و نوشش نواله وعوض
واوک کسر سبله النون المکسوره ۵ • کوه نکوهشش کاف
عجمیله نکوهیدن لفظندن اسم مصدر در خوارلیش معناسنه یعنی ذم ایدیش
و باشنه قاقیش طعن وتشنیع اتمک • بای نیایش دعا وثنا وافرین و دیلک •
نظامی بطاعت که آید نیایش نمود • زبان را بشکر آزمایش نمود • اسدی
برهمن چنین گفت این جایگاه • نه یایش که ماست در سال و ماه • ی نیش زهرلی
حیوانات اکنه سی و دکن ونیشتر واغو معناسنه • اصحاب لغت بویله یازمشلر
فاضل محقق دقایق الحقایقده • بویله تحقیق وتدقیق اتمشلر که نیش سوری اکنه در
یبان طکوزینک دیشنه نیش دیرلر نته که بو بیتده واقع در • بیت
همچو نیش گراز دندانش • نیز در قصد دردمندانش • نیشتر که ترکی دلده اوشتر
دیرلر مرکبدر بو معنایه نیشله تردن که لسان فارسیده ترا دات تفصیلدر
نته که محلنده تفصیل اولنمشدر • کثرت استعماللارندن دکننده نیش
اعلام غالبه دن اولمشدر • اطلاق و زرینه ذکر اولنسه اول مراد اولورلر اولی
دکنک اغوسی اولدوغندن اتوری نیشی مقابلهٔ نوشده ذکر ایدرلر • بیت
همیشه تا فلک از نجم سعد دارد و نحس • مدام تا مکس نحل نیش دارد و نوش
بحر الغرایب صاحبنک جمله غرایبندندر بو که بو مقامده کلامی بو در که بعبارته
نقل اولنور نیش ایکی معنایه کلور اولا نیشتر ثانیا صوقوجی جانورک دکنی زوبی
عقرب کبی نیشترک نه لفظنده کی ترکیبی بلمشدر و نه معناسنک اصلن
فهم قلمشدر • اندنصکره ایلاندر صقوجی جانورلر دندر دیمش • نیش اوندن استعمال
اولنمش دکلدر • یو نیوشش نیوشیدن لفظندن اسم مصدر در قولاق ورمق
یعنی دیکلی دکلمک معناسنه لطیفی ای اهل نیوشش برفافس • تا چند ترا چنین
وساوس • و وصف ترکیبی وصیغهٔ امر در بیت بکوشش موشش نیوشش زمین و
بعشرت کوشش • که این سخن زسحر تا نغم بکوشش آمد • وجو شوب انجقری انغلق
النون المضمومه ۵ نشش مانند و نیشتر نعمتی وجام معناسنه ده
کلور دیمش • بای نمایشش نموذن اسم مصدر رکوسترش معناسنه و خیال معناسنه
دخی نقل اولنمش کوه نکوهشش نکوهیدن لفظندن اسم مصدر در خوارلیش معناسنه
شمس فخری اکر ذات او را ستایش بکوید • فرشته بود در مقام نکوهش •

موز نموزشش اسم مصدر در نوازیدن لفظندن و خشایش دیمک اولور •
وسازه دوزن ویرمک • و انواشش نعمتی قوآن وجیز معناسنه نقل
ایلمش • و نوشش سکون واویله نوشیدن لفظندن ایچمک معناسنه
اسم مصدر در و صیغهٔ امر در شمس فخری رسید اختر جاهت باوج برج شرف
بدست ساقی اقبال جام دولت نوش • و وصف ترکیبی در • و ایچمک
نسنه یه و بال و شکر و لذت و طاتلی شربتلر و صحت و عافیت معناسنه •
فردوسی چنین گفت کای دیدهٔ دین و هوش • نکوتر ز خورشید و خوشتر
ز نوش • و سیکلمک گواریدن معناسنه • و جام اغاجی نوش و ناژ معناسنه
ع بنوش از کوزه نوش آب نوشین • اصحاب لغت بویله دیمشلر
فاضل محقق • دقایق الحقایقده • بویله تحقیق و تدقیق اتمشلر که نوشش
داد معناسنه ده استعمال اولنور • نته که مولانای رومینک قدس سره
بو بیتنده ظاهر در بیت گر نباشد گندم محبوب نوش • چه برد
گندم نما و جو فروش • گاه اولور لذیذ و خوش طعم نسنه لره مجازا نوشش
دیرلر • نته که نوشنک بالا اطلاقی بو بیتده ظاهر در بیت آن چشم سخن
گو نکر دآن لب خاموش • و آن تلخی گفتار و شکرخنده چون نوش •
بو طریقیله در • نه انکه خصوصیله انکت اسمی اوله • لسان فارسیده بالک
اسم خاصی انکبین در نته که بو بیتده ظاهر در بیت انکبین بروغن آلوده •
چرب و شیرین چو صحن پالوده • نوشنک مقابلی نیشدر الکمانسی ده اول اعتبارلیه
مجاز طریقیله در نته که بو بیتده ظاهر در بیت همیشه تا فلک از نجم سعد
دارد و نحس • مدام تا مکس نحل نیش دارد و نوش • حلیمی بالی و سایر لغتلولری
نوشنک معانی سندن صانمش غلط اتمشدر • نوشش نوشیدندن امر در
مثلا ایچ دیجک یرده بنوش دیرلر بیت تا که ز ساقی شنو دبانک
نوشش • پنبه برون کن ز صراحی زکوشش • دیگر گفتا نه گفتنیست سخن گرچه محرمی
درکش زبان و پرده نکه دار رومی بنوش • نوشش اسم فاعلده کلور • مثلا
صوجی ایچنه باده نوش دیرلر نته که بو بیتده ظاهر در حافظ در دور پادشاه
عطابخش و جرم پوش • حافظ قرابه کش شد و مفتی پیاله نوش • جام
اغاجنه ده دیرلر • اما انک اصلی نوژ در زاء عجمیله • و نوشش کسر واو له
نوشت خدای تعالی تقدیر الهی • و شالو نوشا نوشش متصل ایچمک معناسنه
و گونه گونه معناسنه ده • نادر آنکلور نظامی بنوشا نوش می در کاس میداشت •

زدورا دورشه را باسی مبدا ثت نوع اوله الواو المفتوحه
اروارش طفیل طعام وحاضر طعام • رزورزش ورزیدن لفظندن
اسم مصدر در دوروشش و برایشی عادت ایدنمک معناسنه • خواجو
ان زمان کز مرد لسوخته اثار نبود • بخز ارورزش عشق توم اکار نبود •
وروشش قمري دیدکلري مشهور قوش • نعمتی دتوسن ات بوزننه اوردنکی
بواشه یه دخي دیرلر دیمش • بومعنایه غیري ادلري لاش لفظنده مسطوردر • دکو
درکوشش کاف عجمیله صالقم کوبه شنف معناسنه وشش ادات تشبیه در
مشبه به اولانك اخرنه لاحق اولور لفظ کبی معناسنه ماه وشش وخورشید
وشش • فاضل محقق • دقایق الحقایقدم • بوبله تحقیق وتدقیق المشلرکه وش لسان
فارسیده ادات تشبیه دکلدر • نته که بو بیتده ظاهردر بیت ان خسروي که
نامدا ز مادر زمانه • چون او فلك ماننداو ملك وش • اما معناسي کبی دکلدر •
انجون درکه سنك کبی دیجك یرده چو تودینور وش تو دینمز • ونك اصلی
فش درنته که فردوسینك بو بیتنده ظاهردر بیت چنین کفت رستم که
این شیرفش مرا برورانید باید بکش • فاواوه تبدیل اولنمشدر • غي وغیش
بسیار وانبوه که ترکیده چوق وکور دیرلر شمس فخري جمال دیني ودین انکه
کرد بار کهش • زنصرتست تزاحم ز دولتست وغیش اسدي ابر راغ ان بستاني
وغیش دم شیرم سوش ازاندازه بیش • وغم وغصه وساز نوع لرزحمه
دد کلري نوع اوله الهاء المفتوحه ٥ • رمرش
سداغري قله معناسنه تکري سین مهمله ایله ده مرویدر • رك مرکش کسر کاف
عربیله مرکه اکا یاخود مراول معناسنه • زمان مرمانش مرزمانش لفظندن
تصرف اولنمشدر • اسدي که کیتی بکي نغز بازي کرست • که مرمانش نوبازي دیکرست
مثنوي مشنویش خمسه مستزقه نك بشنجی کونیدر • فت جو هفت جوش
اول بوبك کوسدر که جنك کونلرنده چالرلر غایتده عظیم ومهیب صداسي
ظاهراولوردي یدی قات یري ویدي قات کوکی حرکته کتورراول جهتدن کنایه
ایدوب هفت جوش دیرلر هاتفی برآمد خروشش خم هفت جوش • بجوش
اندرامد سبه زان خروش • وزر هورشش دمل چنسند ندر غایتده یرامز
چباندر • ورزر موزرشش نعمتی مثله دیمش الهاء المکسوره ٥
رامراشش فوصمق في معناسنه ایکي وجهله لغتدر فتح را وسکون الفلة •
شهیدي ازجه تو بنکند خواجه که مرجاکه رود • قدحي مي نخورد راست کند زود مراس

وسکون را ومد الغلة شمس فخري مزار سال بماند کزابادي او • فتاده است
زبس امتلا بر و مراشش هنش صبان که اکنجیلر انوکله بر سورر لري هیش
مثله صبان معناسنه الهاء المضمومه ٥ • رامراشش
دو سکون افتاده معناسنه • خاء معجمه ایله دخي لغتدر رمش هوش معناسنه
هوش لفظندن مخففدر سنایي مرچه راهست کفتي ازین دیار • کفتي اورا
شریک هش میدار دیکر شاهي سفر عشق بغفلت نتوان رفت • هش دارکه
این مرحله دار دخطري چیند • وهوشش شمس فخري زبان بهلوبم هلاك
وجان روح معناسنه • وعقل خرد معناسنه نقل ایدوب بوابیاتي انشا ایلدي •
نظم تو همچو شمعي وخصم تو همچو پروانه • که خویش را بکف خویش افکند درهوش •
اکرچه چرخ دهد مهلتي ولي تفر • بدست شحنه قهري تواش برآید هوش •
زبند کي شهي چون تو سرچرا تابد • کسي که ذره وار نور عقل باشد وهوش •
وحلیمي وسایر ارباب لغت دخي اکا تابع اولوب ذکر اولنان ابیاتي شاهد
کتورمشلر • اما فاضل محقق دقایق الحقایقدم • بوبله تحقیق وتدقیق
تمشلرکه هوش شول حالتدرکه اول حالتدن ترکیده او کله تعبیر ایدرلر •
وکي کتمش کمسه یه بیهوش دیرلر • اوکلي کمسه یه هوشمند دیرلر • اوك عقلك
دراستنده بر حالتدر عقل غریزي وخلقیدر اوك سبیله متمیز اید اولور
اول سببدن منده اکا توصیف دوشمشدر • زیرا امور عارضه دن اولان
حالتك ادات توصیفي منددر • محلنده ذکر اولنمشدر • هوش عقلك
تغییري اولوب اکا متفرع بر حالت ایدوکي بو بیتدن ظاهردر بیت
بعقل ارچند مردم هوشمندست • نداند موي ریش خویش چندست •
هوشنك منافیسي شول حالتدرکه عربیده اکا اغماء دیرلر کاه اولور هوشنك
زوالیله موتدن کنایت اولنور • نته که فردوسینك بو بیتنده واردر
بیت که در آب مرکا و در آورد هوش • به مینو نه بیند روانش سروش •
بو کنایتك اصلن بلمین جاني هوشنك معناي وضعیه سندن صانور نته که
او کله اوصي که مقابلی جنوندر فرق المیبن هوشنك معناسن اوص صانور اول
تقدیرجه بیهوش دیوانه اولور • زیرا که اوصلینك مقابلی دلي در هوشیار
مقابلي مستدرکه معناسي ایقدر • مرکبدر هوشله یاردن هوشنك معناسي
سابقا بیان اولندوغي اوزره اوك درلسان عربیده اوندن تمیز ایله تعبیر ایدرلر
تمیز دیدکلري بر حالتدرکه عقل صحیحك اثریدر اندن ادمي خیر وشردن نفعي ضرردن

انوکله تفریق ایدر هوشیارک معنای ترکیبی بی هوشی کندیه یاردر معیندر
دیمکدر هوش لغت مشترکه در بر معناسی دخی هلاکدر نته که بو بیتده ظاهر در
فردوسی ور آهوش درزاولستان بود بدست تهم پور دستان بود
وش کی هوش کش اوک ضایع ایدرننه بنک واسرار واشراب
وعرق کبی نوع اوله الیاء المفتوحه ه ادا یا داش
لسان خوارزمده الی بوقه اولان کمسیه دیرلر تنک دست معناسنه
بعض نسخه ده آخری بایله یاداشی واقع اولمش خنیک نخنی کش نخنی چکاب
چنال دمره دیرغو یغروش ولایت عجمده بر پادشاه آدیدر یلمه رتی
یلمه ریش قباصقال اولان کمسیه دیرلر بابا عجمیله یلمه ریش دیرلر
لغتدر باب الصاد نوع اوله الدال المضمومه
و دوص دمر صویی که معدیه قوت ویرر و قبض ایلر و طلاعی کیدرر و حمایی
قطع ایدر عربیده ماء الحدید دیرلر اسلوبی بودر که بر بیوک دمری دمرجیلر
دکاننده محکم قزدررلر تو بالنی دوریله کیدررلر اندن صکره پاک صونک
ایچنه براغورلر باردا اولنجه طوررلر اندن صکره صاقلیوب استعمال ایدرلر
نافع نسنه در نوع اوله الشین المفتوحه ه شص بالق اولایه چوق
اولته در شصت معناسنه باب الطاء نوع اوله الالف المفتوحه
ب ن آب نشاط ارلک صویی که امزمکدن کلور مذی معناسنه
الالف المقصوره ه بقرا ابقراط بن ابراقلیدس استاد
الحکماء علی الاطلاق ابقراط لسان یونانیده مالک الصحه دیمکدر دیدیلر
اما سراج العیون فی شرح رسالة ابن زیدون صاحب العالم الادیب
شیخ محمد بن نباتة المصری دیرکه بقراط لسان یونانیده ضابط الخیل دیمکدر
مولدی اماسیه دیدکلری شهردر این نیفرستش عجم پادشاهلرینک ایکنجی
طبقه سندن بهمن بن اسفندیار بن گشتاسب زماننده کلمشدر دیرلر
و دیرلرکه اول اطبادن یدنجی طبیب درکه اولی بلینوسدر بقراط وافلاطوندن
مقدمدر وقتا که صناعت طبه نظر ایلدی اهلنی غایتده قلتده کوردی زیرا
علم طب بلینوس اولادنه مخصوص ایدی انلر ارتله بیگانه اولادنه تعلیم ایدوب
و یازمزلردی بقراط بو علمی خلقه بث ایدوب غربادن قابل اولانلره دخی
تعلیم ایلدی جالینوس حکیم بعض کتابنده نقل ایلر که ان البقراط کان یعلم
مع ما کان یعلمه فی الطب من علم النجوم مالم یکن یدانیه من اهل زمانه وابدان حیوا

ترکی

ترکیب ارکانک امزندن و جمیع اجساد و فسادی نه وجهله قبول ایلدیکنک
احوالنی و مرض و صحت جمیع حیوان و نباتک نه طریقله حاصل اولدوغن و اجناس
امراضی و مداوای جهاتنی بیان ایلدی و اول جهانده بیمارستان بنیان اولدر
اوی یانده خسته لر ایچون باشقه بر یر یاپدی ادینی احسندوکن قودی
لسان یونانیده خسته لریری دیمکدر اندن اول خسته لر ایچون مستقل
مکان یوغیدی و خسته لرک دوالرینه و خدمتلرینه آدملر تعیین ایلدی
و پادشاهلر اتصالنه اصلا رغبت تمدی حتی دیرلر که زماننده اولان عجم
پادشاهنک مملکتنده مرض و باعارض اولوب بقراطی کندو مملکتنه کتورمکیچون
یوز قنطار التون عرض ایدوب و یونان حاکمنه بو خصوص ایچون بش ییللق
خراجنی رفع ایلمک شرط ایلدی بقراط راضی اولمیوب و جمیع یونانلرک
خلقی بر کیم بقراطی ولاتیمزدن چقرمق قصد ایدرسه جمیعمز قتل اولنجه محاربه و مقاتله
ایدرز دیو اتفاق تمکین قادر اولمادیلر بهجة التواریخ صاحبی بویله نقل
ایلر که حکما نامنه دنیایه دورت بقراط کلمشدر عرب بقراط اربعه دیر اولی
مذکور بقراط بن ابرقلیدس درکه علم طبده اول تدوین کتب اول ایلدی
نته که ذکر اولندی ایکنجیسی بقراط بن قلیتدس در اوچنجیسی بقراط بن داقون بن
بقراط در دوردنجیسی بقراط اولک عمیسی اوغلی بقراط درکه اول پنج نبات
یعنی وت کوکی ایله اول علاج ایلدی و کلمات دررباننده رکه بر کیمسه فضلاسنی
دفع ایدوب فالقدقدن صکره اردنه توکرسه ارقه سنک مهره لری آغریسندن
امین اوله و بیدریغ علم طبی طالبلرینه واهلنه تعلیم ایلدی و دیرلر که حقنه
مذکورک تصنیفلرندندر حکایت اولنور که برکون دریا کنارنده سیر ایدرکن
کورر که بر قوش اغزیله دریا صویندن الوب دبرنه ادخال ایدوب و کریا چوق
بالق ییمکدن تخمه اولوب و دفع ایچون بویله ایدر بعضلر فرشته اولوب
فرمان حقله مرغ صورتنده بقراطه حقنه تعلیم ایلدی مذکور بقراط سکز یاشنده
جمله علم حکمتی تحصیل ایدوب طقسان بش یاشنده وارد قده فوت اولدی
و بقراط اولک ظرایف حکایتلرندن درکه ولی عهدی اولان شهزاده لرندن
بری باباسنک تصرف ایلدوکی جاریه لرندن برینه عاشق اولوب افراط
عشقدن زار و نزار اولوب و کشف ایده ممکن هلاک مرتبه سنه واردیغیچون
بقراطی حاضر ایلدیلر نبضنه باشوب و بشر سنه نظر ایدوب علت مرض ظاهری
کورمیوب حدیث عشقدن ذکر اتدکده نشاط حاصل اولوب نبضی اهتزازه کلدی

دایه و دادیلر بنه خبر صوروب معلوملری اولمایوب وطشره چقمادوغنی بلیجك
پادشاهه دیدی که سرایك اغاسنه حکم ایله که بکا اطاعت ایلسون پادشاه امر
ایدیجك اغایه دیدیکه سرای ایچره اولان جمیع خاتونلری بنم اوکمدن کچسونلر بقراط اوغلانك
نبضن طوتوب و جاریه لر اوکندن کچوب اول جاریه کلیجك شهزاده نك
نبضی اضطراب کیم ایدوکنی بلیجك پادشاهه دیدیکه شهزاده عاشقدر اما وصولی
میسر دکلدر دیو سکت اولوب غایت الحاح و ابرامدن صکره بنم عورتمدر
دیدی پادشاه ایتدی که سن اندن فراغت ایله بن سکا دخی جمیله جاریه و کلی
رعایت و احسانلر ایدیم بن دیجك بقراط بیحضورلق صورتن کوستروب
کشینك عورتی روحی عدیلندر هیچ کمسه نك عورتنه زور ایله طلاقه
حکم ایدرلرمی خصوصا پادشاهك عدلنه لایقمیدر دیو کلی امتناع صورتن
اظهار اتمکین نهایت امر تهدید قطع وسیفه وارنجق ابقراط ایتدیکه
ملکه عادل دیرلر تا که کندی نفسنه جایز کورمدوکنی غیره دخی جایز کورمیه
سکا جایزمیدر کندی جاریه کی اوغلکه ویره سن دیجك پادشاه قضیه یی
بلوب حکیمه غایتده استحسان ایدوب معرفتکدن عقلك اتم و اکملدر
دیوب جاریه سنی اوغلنه ویروب کندی فراغت ایلدی
نوع اوله الباء المفتوحة ه زب بربط قوپوز دیدکلری
ساز که کنیتی ابو الشهی در نوع اوله الخاء المفتوحة
زب خربط ابله و بون واز غن معناسنه انوری بنده باچند خربطیست
امروزه چون خراندر خلاب افتاده وسمز قزن و بویك کمه والله اعلم
قر استراط ابن نیقرستش لسان یونانیده فربن الحکمة دیمکدر خواند امیر
المعتصم بالعدل معناسنه در دیدی سقراطیس دخی دیرلر مولدی اناطولیده
زبله دیدکلری قصبه در فیثاغورث حکیم بن فیثاغورث شاکردلرندندر اون
ایکی بیك شاکردی وار ایدی اول جمله دن بری لازن حکیمدر که سرامد عالم
ایدی سلاطین عجمك ایکنجی طبقه سی کیانیلردن کشتاسب بن لهراسب
زماننده ظهور اتمشدی الشین المفتوحة اه بلو شاه بلوط
کستانه بوشبوط یا ابن بالغی انکلوس بالغی دخی دیرلر شط بغداد
ایرماغینك ادیدر ه بلو شه بلوط شاه بلوط لفظندن مخففدر واشواظ
نوی قوشی معناسنه الفا المفتوحة ه افاط کچوله دیدکلری
اوتدر که قرغایه بدرزلری محال اولور اوجامز طوتارلر

القاف

القاف المكسورة ه ب قبط مصر اهلی بس قسط اولوش
نصیب معناسنه یرا قیراط بوچق دانك در و بعضلر بر جکر دکدر دیدیلر
و بعضلر بر شعیره در دیدیلر اصح خرنوب یعنی کچی بوینوزی دیدکلری میوه نك
چکردکیدر المیم المفتوحة ه لا ملاط فتح میمله اوروپا لچغی
که صمانسنه ایلرلر انکله کرچ و طاشی اورلر بو دیوارلردن صکره کرچ پالچاغی
آراسنده اولان بالچغه اطلاق اولنور و بعضیلر دیدیلر که ملاط آولدر که
فیل شلیان دیرلر بالچغی کل ایله قارشدررلر هلك ایله اوررلر واراسنه
دوکرلر حلیمی بویله نقل ایلمش ل بلط مثله باب العین نوع اوله الجیم المفتوحة
ز جزع فتح جیم و زا ایله فریاد معنیدر بیت جزع زخورشید جکر دوز تر
لعل ز مهتاب شب افروز تر ضرورت وزن ایچون زا ساکن اولمشدر
ز جزع سکون زا ایله بر طاشدر معدنی ولایت یمنده در الماس
دیانوتدن صکره اندن محکم طاش اولماز اق و سیاه اولور اما کتوریسی
ایو دکلدر نعمتی و تیره اولور که قزللغه مایلدر جوف ذرلو منفعتی وار در دمش
بعض حکما دیمشلر که کتورن کمسه دایما غم و غصه اوزره و متصل خصومت
اوزره اولوب و قان اکا مستولی اولوب پریشان دوشلر کورمکدن
خالی اولمیه الشین المضمومة ه را شراع ضم شینله سایه بان
معناسنه عربیدر اسدی زکستردنی باز سیصد هسیون شراع و ستاره
ده از کونه کون باب الغین نوع اوله الالف الممدودة را رغ
اروغ لفظندن مخففدر ککرمك جشاء معناسنه ر آروغ و بالقصر مثله
بیت نان خود باتره و دوغ زنی به که از خوان شه اروغ زنی و بچقی ارزه
معناسنه داوکی قوشی ری آریغ راء مهمله ایله بر کشینك قول فعلندن
مضطرب اولوب متنفر و متغیر اولمق شمس فخری از جفای زمانه چند رسد
بدل خسته نفرت و آریغ و زاء معجمه ایله آزیغ دخی لغتدر ز ازغ و بالقصر
فتح زاء عربیله باغ بوداندیسی که کلکدن کسرلر عربیده قضابه و جلمه دیرلر ز آژغ
ضم زاء معجمه ایله کاف اژوغ لفظندن تخفیف اولنمشدر و اغاج بوداغی
ز و آژوغ و بالقصر مثله زی آزیغ و بالقصر نفرت که بر کشینك سوزندن
یا فعلندن طارلغنور بو لغت راء مهمله ایله دخی مرویدر م آمرغ برز مقدار
معناسنه ورع وزننه شمس فخری سیل ستم حادثه از سر جو کذر کرد از خیر
امیدی بنماندست خرآمرغ مو آموغ هیأت و قد و قامت و مقدار می آمیغ آمیختن

معناسنه رودکی ای جور ازین بد زمانه شوم • همه شادی او غمان آمیغ • دجاع
معناسنه ده کلور اسدی نیی کرد آمیغ خوبان مکرد • که تن سست و جان کم کند
روی زرد • فاضل محقق دقایق الحقایق • بو یله تحقیق و تدقیق اتمشلر که
امیغک اصلی امتر در زاغینه تبدیل اولمشدر • تیغ ده کریغ ده تبدیل اولندوغی
کبی تیغک اصلی تیز در کریغک اصلی کریز در نته که بو بیتی نظام در اسدی
برار است جم زود راه کریغ • شبی جبت باریک و بارنم تیغ • لسان فارسیده
بو ایکی حرفی بری برینه تبدیل ایدرلر زای غینه تبدیل اتدکلری گبی غینی
زایه تبدیل ایدرلر • مثلا باز یار دیرلر اصلی باغ یار در • معنای ترکیبیسی
باغ اوکاریجیدر که ترکی دلده اوکا باغوآن دیرلر • منجلو آهنجلوغ صمقق
عصر معناسنه

الالف المقصورة ۵ • با اباغ نعمتی داغ کبی
معناسنه نقل اتمش • را اریغ سکون رایله قرم حصاری چبق بودندیسی • و
صوات معناسنه نقل ایلمش • را اریغ فتح رایله اچ طوتمش قوز و جورک قوز
رو آروغ سبی و کرکرمک حنا معناسنه مدله و قصرله لغتدر • زا ازغ
باغ بودارکن دوکلن چبق و کف نعمتی و مغز سیاه و شاخ درخت و مثل
ازوغ دیمش • ژو اژوغ مثله • ژی اژیغ فعلدن یا قولدن کوکلده حاصل اولان
نفرت مدله و قصرله و زاء مهمله ایله لغتدر • بنا ابناغ قومه و قرشمش نسنه و مخلوط
بجو ابجوغ اوچوق و الخفرق علتی فواق معناسنه و بو کلم و بورشمق تشنج معناسنه در

الالف المکسورة ۵ • یقا ایقاغ نعمتی ملکسز یعنی چوق سویلین کمسنه

الالف المضمومة ۵ • را ازغ مرغ وزننه جورک قوز کمر دار
قوقار و مطلقا بد رایحه اولان نسنه • رو اروغ اوکی قوشی • شترم اشترمغ
دوه قوشی • شترو اشتروغ قالوغان دکنی که دوه اتی ییمکه غایتله مایلدر
اشترغاز معناسنه بیت نامد ز دل رفته خبر کرچه که خسرو • از کریه دوانید
جیب و راست لاغی • ودا اوداغ اوتاغ که پادشاهلر ایچون قورلر • ودر
اودرغ قراغو معناسنه عربیده جلید و صقیع دیرلر • سایر اساسیسی
بز لفظنده یازلمشدر • ورا اوراغ اوراق دابس معناسنه دیمشلر •

الباء المفتوحة ۵ • ا اباغ نفر چکاه ترکیده دخی مستعملدر •
بیت قدینک چو ایلدی گلگشت سرو وکل دیماکیم • بو باندی قانغه الفلار
کیبب غمینکدن باغ • وصواوز رنم یورر بر جیوانجغک ادیدر • ال بالغ
بالوغ لفظندن مخففدر • بو بیزدن دوزرلر بر قدحدر که انکله شراب ایچرلر اسدی

نزار از بر کان خسرو پرست • بکرک بلورین و بالغ بدست • بعضلر
بر قدحدر که سر خوشلق آخرنده انکله شراب ایچرلر دیدی • الو بالوغ مثله
بو لغت با ایله و یا ایله که اخر حروف تهجیده رم ویدر • ر برغ بسکون
الراء المهملة صو بندی که ورغ معناسنه • لسان فارسیده با ایله
واو ارا سنده تبادل و تواخی واردر • و زاء عربیله دخی لغتدر •
وصولر کنارینک یاری وارماق ارغی سایر ادلری بژغاب لفظنده مذکوردر
وصوا و زرنده اولور بر جانور جکدر • دا و زاق معناسنه دخی کلور •
رنم چرا برنم جراغ پروانه دیدکلری کلبک که چراغه دوشر یازعرجه
فراش دیرلر مشهوردر که بلبل کل عاشق اولدوغی کبی اول دخی اتشه
عاشقدر قصه سی اشعارده بی نهایه در • اما حکما ضعف بصرندندر کندی
اتشه یا قدوغی دیرلر • ز بزغ باء عجمیله و فتح زا ایله یره دیکلن باغ
تکی که مستوز تمش اوله صو بندی • جامع الفرس صاحبی واوزوم اضمه سی
و بر نوع دکندر • و براونک عصاره سید ردیمش • بس بسغ صرجه یرای
نا بناغ باء عجمیله ایلک اوجی و ایلک تلی بعضلر ابریشم تلی دیمشلر • بو
لغت اولی با ایله و نو ایله و فتح و ضم کافله مرویدر • نجال م بنجال مزغ باء
عجمیله قوش بوقی یالکز بنجال دخی لغتدر • ندرو بندروغ اول سدر که
ارماقلر الچنده بغلیوب ارق چقاررلر • اول ارغه برنغ و درنغ دیرلر
و اول ستم بند روغ دیرلر • وسیلة المقاصد صاحبی واولوق و تکنه
و صو بندنه دخی دیرلر دیمش • نعمتی دالدن صکره واو محلنده کتوروب
بعده رایله بندروغ یازمش • سایر اصحاب لغت رایی واو اوزرینه
تقدیم اتمشلر • یامی پیامیغ صجانق انی و بالغ انی و یومرجه ات معناسنه

الباء المضمومة ۵ • ر برنغ راء مهمله نعمتی صو بندی
برنغ معناسنه دیمش • ژو بژوغ ای وکون و یلدز طوغمق معناسنه •
شتر بشترغ باء عجمیله بر سنز بیر دکندر • مکه مشرفه شرفها الله تعالی
اطرافنده بریه لرده کثرت وزره بتر یاش ایکن دوه یرسه اولدررش •
قوریدقدن صکره دکنلری کدی طرنقلری کبی اولور • حق سبحانه و تعالی
قرآن عظیمده لیس لهم طعام الا من ضریع • دیدکلرندن مراد اولدر • وقادن طرنغی
بشته باشته باغ نعمتی چمن معناسنه نقل اتمش • لو بلوغ باء عجمیله صاغمق
و بوغ ایچنه قماش فاخر و سایر اسباب قورلر بوغچه تصغیریدر • صحاح عجم

صاحبی باء عجمیله تصحیح اتمش نوع اولده التاء المفتوحه
ارمی تارمیغ طمان عربیده ضبابه معناسنه • و بولوت قراکوسی لغی •
اتاغ براغاجدر که اودن اولمقدن غیریه برامز شمس فخری درکوه و دشت
بنام شهنشه جمال دین • کل روید ازخشک رطب اید زچوب تاغ • و
بعضلر سکسک اغاجی که عربجه غضا دیرلر نیجه زمان اودی سونمز دیمش و بعضلر
قره اغاج و برنارا غاجی و بلوط اغاجی و تقوری اودن و قواق و یلغون اغا
و داشلیجه امرود یعنی خلاط اغاجی • و سنجان اغاجنه دخی دیرلر دیمش • ره دو
تره دوغ تره لردن برنجه سنی بوغدایله تعبیه ایدرلر بو مجموعه تره دوغ
دیرلر • تخفیف رایله تازه ایران معناسنه • فا تفاغ قفا سکوکی اهیانه
معناسنه • عربجه قحف دیرلر بو لغت شایع اولدوغی یرلرده بوندن ساغر
دوزرلر و انکله شراب ایچرلر • و بو سببدن شعرا ساغر معناسنه استعمال
ایدرلر • و شراب صوکنه ایچلن قدح بو لغت میم تا ایله میم نون ایله نفاغ مرویدر
و میم ضم تا ایله و تا یرینه نون ایله نتاغ دخی لغتدر اسدی جنان روشن ازمی
بلورین نتاغ • کزو کور دیدی بشتبلی جراغ • فت تفتغ بر بویک غله
کله سیدر ماوراء النهرده استعمال ایدرلر • بعض یرلرده مزور دیرلر
برکلسی دورت یوک اولور • بو لغت تا بینله تفتغ و تو نینله نفتغ مرویدر
شمس فخری خاتم عهد شیخ ابو اسحق • که دهد زر بدامن تفتغ • بو لغتی وسیلة المقاصد
صاحبی حطیب رستم مولوی تادن صکره فا محلنده ایراد ایدوب تفتغ
یازمش سایر ارباب لغت فا ایله یا غینله اولدوغنی ضبط اتمامشلر ایکیسنه
دخی عمل قابل زیرا حرف غیندن صکره حرف فا کلور • اما مذکور وسیلة
المقاصد صاحبی نون با بناء حرف نوندن صکره غین محلنده کتوروب نفتغ
یازمش • سایر ارباب لغت یازدقلرنده غین یا فا اولدوغی نامعلومدر • و
کوبه جک معناسنه ده کلور • کم تک مزغ قوشش بورنی معناسنه •
التاء المکسوره ۵ • ی تیغ نا ملی کرک قلج کرک بچاق
اولسون بیت کر نور چو عقرب بندی ناقص و بی فهم • در قبضهٔ آن تیغ زبانی لشاند
دبرانزا • و قلج معناسنه و شعاع افتاب و ماه و شعله معناسنه شمس فخری
افتابم بقدر نام برد • افتاب ازمه ضمیرم تیغ • و بابوجی و باشمقجی برنی
و سوفرق دیدکلری اوتدر • و صاورما غیجون دکوب بنغلان غله که ترکیده
طناس دیرلر • و ترکه نک تهسنوز یردن چقدوغی لطیفی دران ده فرود امد

از بهر گشت • یکی تیغ چون بافت اسپش بهشت • و طاغ دیه سی ظاهر بودر که
اوزادیسنه • دوشن کرشن معناسنه در اسدی ازان بس کهی دید برنز میغ
کر از تیغ او برزدی مهر تیغ • اصحاب لغت بو وجهله روایت ایلدیلر • اما
فاضل محقق دقایق الحقایقده • بویله تحقیق و تدقیق • اتمشلر که تیغ مطلقا
کسکن نسنه در دمردن اولسون غیریدن اولسون • قلجه تیغ دیدکلری بو نیتده
ظاهردر مت جهانرا خلعت امن الجنان داد • که تیغ از تنک ع بانی شد ازاد •
کوندرد مرنینه و اوق دمرنه تیغ دیرلرنته که بو بیتده ظاهردر بیت
زبان تیغهای نیزه و تیر • شد در کاس سرها چاشنیکیر • تیغک اصلی تیز در زا
غینه تبدیل اولمشدر • لغت فارسیده بو ایکی حرفی بری برینه تبدیل ایدرلر
تفصیلی امیغ لفظنده کچدی التاء المضمومه خم م تخم مزغ
بمرده بیض معناسنه • تا تناغ صکره ایچلن قدح تفاغ معناسنه • د توغ
سکسک اغاجی که اودی سونمز تاغ معناسنه • تاغ دیرلر توغ دیرلر اکثر
اول یرلرده اودون اندن اولدوغی اجلدن اودن معناسنه استعمال
اولنور • و توغ که پادشاهلر و بکلر اوکنجه سفرلرده کتوریلور مصراع
توغ شاهی رونق موکب بود نوع اولده الجیم المفتوحه
اجاغ هنکام و وقت ترکی دلده دخی مستعملدر • فلانک جاغیدر
دیرلر تجانی دلبرا کو یک سنک کویا که جنت باغیدر • جلوه قل طاوس
وش صالن که حسنک جاغیدر • و جغ اورمجک معناسنه • ال جالغ
اول آت که بندکلری وقت اوکات یورمیوب و ینه یه ترکیده چالق دیرلر •
با چپاغ یاین بالق • ز جزغ زاء عربیله قوزبغه سایر اسامیسی جاز
لفظنده مسطوردر جغ جیم عجمیله اورمجک عنکبوت معناسنه • بعضلر
اورمجک اغی دیمشلر خانه عنکبوت معناسنه • تا چناغ عامه تحریف ایدوب
چنق دیدکلریدر فردوسی جو خورشید پیدا شد از پشت راغ • بر آمد
بکردار زرین چناغ • تا جناغ صحاح عجم صاحبی جیم عجمی ایله تصحیح ایلدی جیم عربیله
ایرک دنکوسی شمس فخری بر اسپ نوبتی خداوند ملک جم • پروین ستام
باشد و خورشید و مه جناغ اسدی هزار و صد و سی جناغ پلنک •
ز هر گونه اراسته رنک رنک • ضمله دخی مرویدر • تک م چنک مزغ
اصحاب لغت قوشش بورنی منقار معناسنه • اما قیناغی ولمق انسبدر
زیرا چنک قوشش قیناغی و ادم و برنجی جانورلرنیجه سنه دیرلر دیو نقل المشلر

بو تقدیرجه معنای ترکیبی اوزره قوش قیناغی اولمق کرکدر
الجیم المکسوره ٥ • را جراغ فتیلدایان اودک آدیدر حقیقتده
آلت مخصوصه یه اطلاق اولنور مجازا آکینتی ابو الوضاء دره رجرغ
جیم عجمیله بلبان دیدکلری شکاری قوش که عربجه صقر دیرلر شمس فخری که شکار
جو باپو زوباز وجرغ و پلنک • دوان برآوری بر پشت باد پایکران •
الجیم المضمومه ٥ بجغ جیم عجمیله بویندرق که اوکوز
بوینینه کچروب چفت سوررلر وعربجه جکرلر وصوارغی • تا جناغ جیم عجمیله
آیرد ینکوسی فتحاله دخی روایت اولنمشدر • وقدح ویاین بالغی معناسنه
دخی نقل ایلمشلر • وجوغ جیم عجمیله صوارغی وبویندرق معناسنه
نوع اوله الحاء المفتوحه ٥ • ایه م خایه مرغ قوش یمرده سی
تخم مرغ معناسنه نوع اوله الدال المفتوحه ٥ • ا داغ دوا
وعلامه که اودایله آدمه وحیوانه ایدرلر کی معناسنه ومطلقا نشان
معناسنه دخی کلور شمس فخری برران خنک چرخ نهاده ست قدرتش
درکل استاره بکف الخضیب داغ • بی داغ حکمتش ازهمه برخط استوست
خورشید را سپهر مشرف نداد داغ • ری دریغ تعنی احمق معناسنه نقل
ایلمش دغ داز دیمکدر مثلا باشنده قل اولمیان کشی یه دغ سر دیرلر واوت
بتمین یره دازلق دیرلر الدال المکسوره ٥ • ر دریغ تقصیر
وحیف شمس فخری شاه افاق شیخ ابو اسحق که شهی جز بروست حیف ودریغ
وطارنمق منع معناسنه • ا دماغ بینی عربیده رفارسیده ده شایعدر
الدال المضمومه ٥ • رو دروغ بلان کذب معناسنه
ف دنع قنده دیدکلری اوت • و دوغ ایران عربجه مخیض دیرلر ولبن
حامض دیرلر شمس فخری من ازحجت خجلت لسان عود سوزان • خران عصررا
ازعو دبان دوغ • وقمش • ا دوزاغ دوزاق فخ معناسنه دلمشلر
نوع اوله الراء المفتوحه ٥ • ا راغ شول داغ انکی که خضرا
اوله ویونوش واکیش اوله • وباغ الجیش کبی کی مجره کوننک بیت
محضر نشور نونشان باغ • فتوی بلبل شد درخون راغ • ومطلقا طاغ
انکی وطاغ دیه سی ویشل صحرا وتفرجکاه بیت کجا باغ بودی همه راغ بود
کجا باغ بینی همه زاغ بود الراء المکسوره ٥ • ی ریغ کبن
معناسنه بیت جهان راست کردم بیر دنده تیغ • چه دارد از من بدل شاه ریغ

نوع اوله الزاء المفتوحه ٥ • ا زاغ بورنی قزل سیاه
قرغه در • وقوزغونه دخی دیرلر • ومطلقا قرغه جنسنه دیرلر • عربیده وفارسیده
مستعملدر • ویا ای کوشه سی شمس فخری بربام قصر دولتش ار مرغ بکذرد
شاهی دهدز سایه خود چون همای زاغ بیت عقابش را چو شد زاغ کما جفت •
بوصف الحال نیز این شعر میکفت دکر ملک جمشید ازین معنی براشفت • عقابی
کرد با زاغ کمان جفت • زو رزوغ گگرمک جنباء معناسنه • والخبرق علی
فواق معناسنه • غ زغزغ تردد معناسنه ویاوز حیوانلرک جین غضبلرنده
اولان دشلری فجر دیسی حضرت مولانای رومی قدس سره مثنویده حضرت
موسی علیه السلام عصاسی اژدها اولدوغی محلده بیورمشدر بیت زغزغ دندان
او دل میشکست • جان شیرین سبه می شد زدست الزاء المکسوره
ی زیغ حصیر که دوشنورلر • ومرد دشنه جک نسنه یه دیرلر • وبرصو قلقدر که
برکمسه دن بر کمسه نک کوکلنه حاصل اولور اسدی زدر دخوان در دل زاغ ریغ
هوا بسته از لشکر ماغ میغ • یعنی ژیغ زیغ ایکی زاء عجمیله قیونک وحصیرک صداسی
نوع اوله السین المفتوحه ٥ • ار سارغ اوتلوکن یدکلری
قوشجغز سارج معناسنه • سایر تفصیلی سارج لفظنده اولمشدر • ا ساغ کرمدن
یاپلمش او • ب سبغ وسیلة المقاصد صاحبی لغز معناسنه نقل ایلمش صحاح صاحبی
یاپلهای جبید وآری طام معناسنه نقل ایلدی • وبولغت سیند نصکره یا ایله
که ثانی حروف تهجیدر • ویا ایله که آخر حروف تهجیدر مرویدر • تا ستاغ وباکسر
قصر عورت عاقر معناسنه • وابر نیز آت شمس فخری هنکام بخشش از کرم بی دریغ
خویش • زر بدره جامه زرمه بکله دهد بستاغ • ر زی سر زیغ اوزم صالقمی
ومطلقا صالقم عنقود معناسنه • فرازی زباغت سریغی دریغ • ری سریغ نغمتی
مثله دیمش سغ بردرلو بنادر که اوی اوزادوسنه بیارلار عربجه ازج دیرلر
ما رد سمارغ بعضلر بر نوع آق منتر درباشی یمرده کبی اولور دیمشلر شمس فخری
معیار جمالیله نباتیست برجای نمناک برآید • چون کنار چاه ودیوار حمام
برآید • ودر شورستان وصحرا نیز روید • مثل الوی بزرک وانچه در صحرا روید
خورند • وانچه درجایهای دیکر روید نخورند • جهت انکه مزاج زهر داشته باشد
وبعضی اورا دیوه خوانند دیمش السین المکسوره پری سیریغ
اوزم صالقمی شمس فخری نیستم هیچو تاک پست دوتا • در پی چند خوشه سیریغ
با سپاغ با عجمیله اکمک قاتغی عربجه صباغ وادام دیرلر • تا ستاغ قصر عورت

عاقره معناسنه • وکوشک قصر معناسنه • وایرنثرات اسدي نزار دگرگرکان
ستاغ • بهریک براز تمام ضحاک داغ • فتحله دخي لغتدر • والغن اغاجي
واغاج بداغي • نب ستیغ ایاغ اوزرینه طوران نسنه • في ستیغ طوغري
اولان نسنه • اوقدم وسکوده وسایرانلره مثابه نسنه لرده مستعملدر •
شمس فخري همچو سردم زمر تم ازآد • سرفراز دکشاده دست وستیغ بیت
که سرکز بروبیم نیاري تو تیغ • دوقالی نیاري برمان ستیغ • واجار معناسنه
وطاغ باشنه دخي دیرلر • اخري خا ایله ستیخ دخي لغتدر • ردا سرداغ
برنوع تمغاجدر • ري سریغ اوزم صالقمي ومطلقا صالقم عنقود معناسنه •
فتحله دخي لغتدر • فیذا سفیداغ قره حصاري طلاغ معناسنه دیمش •
یر سیزغ اوزم صالقمي • یري سفیریغ مثله • مي سیغ نفر وبلوک وصرچه
اودوایو کوجک واري یاک معناسنه • لم سیمرغ عجیب عنقاء مغرب
دیرلر بر قوشدر موجود الاسم معدوم الجسم حافظ اي مکس عرصه سیمرغ نه
جولانکه تست عرض خود میبري وزحمت ما میداري السین المضمومة
با سباغ نایب وقاضي آدمي قره حصاري قائق کیم سینکه سباغ معناسنه
نقل ایلمش • بي سبیغ اواوستي وکوجه بالي • را سراغ وتجسس وتفقد
معناسنه بیت دیر شد کین چنین ستوده الاغ • که توکفتي کنم به شهر
سراغ • وبیک کم عبیده ضال معناسنه داخي مرویدرع ازکه کرسم
درچنین صحرا سراغ • سغ دمرکي علتي بریون معناسنه • الجبا قویاء دیرلر •
بومعنایه غیري ادلري یالواالفظنده مستوردر • وسقف خانه وصغر بوینوزي
اسدي نزیمان چو دیدش سکب راست جست • سغ کاو بگرفت سم دو بدست
بیک روز کرد انش برتافت تفت • بجند وبیفکند وبسپر دو رفت • صحاح
عجم صاحبي وکوجه معناسنه نقل املمش • م سمغ قوردیا ورتیسي بچه کرک معناسنه
که عبچه ولد ذئب دیرلر نوع اوله الشین المفتوحة ب حراشب جراغ
معناي ترکیبیسي برجوم درخشاندر که کیجه ده چراغ کبي روشنلک ویرردر کو
جواهر جنسندن آلماسله یاقوتدن اولور • لولوذن دخي اولمق جایزدر دمشلر
حقیقتده کورمش کمسه یوق حکایتده سویلنور • تا شتاغ صوفه یوزمک
شناه معناسنه الشین المکسورة ۵ • یردو شیردوغ
کوره مزدیدکلري که سودي یوغورداپله قارشدررلر آکا دیرلر •
الشین المضمومة ۵ • نزم شترمرغ دوه قوشي ارکلنه

ظلیم

ظلیم و نقنق و هیقم و نغض دیرلر • نعام وحاضب معناسنه • تربالو تربالوغ
دوه قبغي شغ شوغ الفظندن مخففدر الده وابقده کثرت شغلدن بوینوز
کبي سخت اولان یر مثلا الده کسر وبیل وبالته صابندن ویوک تحمیلندن
وغیریدن حاصل اولور • واباقده اياق قابندن وکثرت سفردن حاصل
اولور • وصغر بوینوزي شمس فخري وزخرد کاو کم بصد زتبت کرچه اورا نه اسپ
هست ونه شغ وازنسنه شيء قلیل معناسنه • ورتا شورناغ قمقده بتربر
اوتدر سکوک اغاجي دیرلر • وصاري اغاج • وشوغ الده واباقده قبلنمش
یرشغ معناسنه بیت زبس بهلو که برخار ابه بیجم • جوروي خصم شه شد
پشتم ازشوغ • وقا قله صغیره دیدکلري دار وبو معنایه سایرا سامیلیشي شیمر
لفظنده مسطوردر نوع اوله الفآء المفتوحة ۵ • ار فارغ
بوشش تهي معناسنه عبیدر • را فراغ عبیده فراغت معناسنه •
فارسیده صوق بیل بادسرد عبیده صر معناسنه شمس فخري یکدم فراغت
نیست ظفر راز درکهش • ازبیم انکه بربرا وبکذرد فراغ دیگر ظفر را نباشد
فراغ ازجنابش • که تا نکذرد ازسریرش فراغي • وخالي یر معناسنه •
ادستو فرستوغ قرلنغج قرشنک معناسنه • رستره فرستروغ
مثله فغ بت صنم معناسنه استعمال اولنور الفآء المضمومة
رو فروغ ایدنلق وزیب وتابش معناسنه عبیدر • ودوترق ع
آن فروغ چراغ حسن امد فغ دوست ومعشوقه معناسنه عنصري کفتم
فغان کنم زنواي فغ هزار بار • کفتا فغان بود سبب اندر جهان فغان
اسدي فغا ماه رخ کفت کاي ارجمند • درین پرنیان ازچه ماندي نژند
شمس فخري ماوراء النهر لسانینده بت صنم معناسنه دیمش • سایر اصحاب
لغت فرغانیلر لسانینده بت معناسنه • ماوراء النهر ابانند مسته دیرلر •
دیمشلر • ومحبوبلره دخي اطلاق اولنور نوع اوله الکاف المفتوحة
ري کریغ راء مهمله کریز معناسنه • ز کرژغ وبالضم باء عجمیله وخنق
دیدکلري نبس که ادویه لر ذندر الطبا وعطارلر قاتنده معروفدر • ذي کرزیغ
قاچمق کریز وکزیغ معناسنه • لا کلاغ الاجه قرغه ایقع معناسنه • وقوزغونه
دخي اطلاق اولنور غراف معناسنه بیت بلبل دل زمکر زاغ وکلاغ • ازکلستان
بجنکلستان شد • نا کناغ ابلک وابرشیم تلي بتاغ معناسنه شمس فخري عدلش بدان
رسید که عنقاي کینه جوي • ازکرمک ضعیف نیارد ستد کناغ • وبضم الکاف

سایرا سامیسی بناغ لفظنده مسطوردر . نده دماکنده دماغ ازغن خود بین
الکاف المکسوره ۵ . ري کریغ کریز وگریختن معناسنه .
شمس فخری رفتی از اصفهان کرم بودی . قدرت رفتن و مجال کریغ . وایر آغ
اولمق معناسنه . ي کیغ کوزدن اقن ایربک . وکریکده اولان قوري حسق
رمص معناسنه بیت شکفت نیست اگر کیغ من بود احمر . بلی چو سرخ بود آنچنگ
سرخ باشد کیغ شمس فخری باد در چشم دشمنان درش . مژه چون تیغ مهجور زوبین
کیغ الکاف المضمومه ۵ . ري کریغ قاجمق و قورتلمق معناسنه
فاضل محقق . دقایق الحقایقدر . بویله تحقیق و تدقیق . اتمشلر که کریغک اصلی
کریز در تیغک اصلی تیز و آمیغک اصلی آمیز اولدوغی کبی نته که محللرنده ذکر
اولنمشدر . زاغینه تبدیل اولمشدر . لسان فارسیده بو ایکی حرفی بری برینه
تبدیل ایدرلر اسدی برار است جم زو دراه کریغ . شبی جست و تاریک و
بارنده میغ . زکزغ زاء عجمیله و بفتح الزاء و ضمها و شق دیدکلری یبس که
ادویه لردندر . و فتح کافله دخی مرویدر . و شول سبزه که حوضلر کنارنده
بتر . تا کناغ تار ابریشم بو معنایه غیري ادلري بناغ لفظنده یازلمشدر .
و ایلک تلی فتح کافله دخی مرویدر . دگل قوردي ظهیر فاریابی کناغ جند ضعیفی
زخون دل ببینند . بجمع آري که این اطلس است و آن سیفور . و قاینی
ازغن معناسنه . نجد کا کنجد کاغ اسم یاغی بعض لغات یاغیدر . و کوغ در بک
مرفق و بلک ربغ معناسنه اللام المفتوحه ۵ . ا لاغ
کنکل خورنه و خوئی دلغو معناسنه بیت عجب افسانه و خوش لاغ
که زند بر تنذر وره راغي اللام المضمومه ۵ . و لوغ طام بوالعی
دیوالمق و صاعمق حلب معناسنه اسم مصدر در و صیغه امر و وصف ترکیبی
و اجمک نته که می لوغ دیرلر می الجنه و ساغر معناسنه شمس فخری ابو اسحق
باد اگر نوازش . ز بستان طرب ثمیري کنم لوغ نوع اوله المیم المفتوحه
اماغ قره بناق دیدکلري سیاه قوش که صو بیه باتر بالغي طوتوب یودر .
قره بولق دخي دیرلر شمس فخری با چو زمدح او بسلامت کذر کنم . از آتش و دو
ز آب بمند ر مثال دماغ اسدی لب چشمها بر خشنسار و ماغ زاده صف
شغانه همه دشت و راغ . و اوردک مرغابی معناسنه . و سختیانک و غیري
دریلرک ایچ یوزي . بو معنایه ترکي دلده دخي شایعدر . و مرغ ار و جایز
جمن معناسنه ده نقل اولنمش . مرغ مرغول معناسنه و دخي شول خم

ودلکشا

ودلکشا یرلر در که اندن درلو درلو مرغوللر ایله مفتون ایدرلر اسدی براز مرغ و مرغ
کل سرخ و زرد . زنان و زبند وکی و روز کرد مغ دریک ژرف معناسنه .
درزق و قراکو معناسنه المیم المکسوره ۵ . ي میغ بلوت سحاب
معناسنه . و طمان ضباب معناسنه ع نور بارد ز برق تیغت میغ شمس فخری
بسوي خسروي که همچون مهر . نور بارد ز فیض زایش میغ . . . .
المیم المضمومه ۵ . ز مغ قوش طیر معناسنه مغ کبرادده طبان
کافر مجوس معناسنه . موغ لفظندن مخففدر عنصری جو شب رفت بردست
بستی کرفت . هوا جو مغ آتش پرستی کرفت شمس فخری دشمن خسرو خلیل
آیین . در همه باب کمترست از مغ و زندیق یعني منکر قیامت . و صغر بو بنوز
و دریک ژرف معناسنه . و موغ آتش پرست مغ بونک مخففي در اکثر
مستعمل دلان بو در نوع اوله النون المفتوحه ۵ . اناغ
قره حصاری و نعمتی قره اغاج معناسنه نقل ایلمشلر . نا نناغ ایلک اوجی بناغ
معناسنه . شو نشوغ اغز اغریسی دواسی . غن نغنغ بر بویک علا و حکیدر
ماوراء النهر اقلیمنده استعمال اولنور . بعض یرلرده مزور دیرلر . بر او حکی
دورت یوک اولور . بو لغت تا ئیله تغنغ و نونیله نغنغ مرویدر . وسیلة المقاصد
صاحبي خطیب رستم مولوي تادن صکره فا محلنده ایراد ایدوب تفتغ یازمش
سایر اهل لغت فا ایله یا غینله اولدوغن ضبط اتمامشلر ایکي سنه دخي حمل
ممکن . زیرا حرف غیندن صکره حرف فا کلور . اما مذکور وسیله صاحبي
نون با بنده حرف نوندن صکره غین محلنده کتوروب نغنغ یازمش . سایر
اصحاب لغت یازدقلرنده یا فا اولدوغي کذلک نامعلوم . فا نفاغ تحفه و
تفاسکوکی آهیانه معناسنه . بو لغت و تا ایله که ثالث حروف تهجیدر
نقل اولنمشدر راضي نونله در اسدی می زرد بد در بلورین نفاغ . جو در آب باکت
از نمایش چراغ . بو لغت شایع اولدوغي یرلرده بوندن ساغرلر دوزرلر
و شراب ایچرلر بو سببدن شعرا ساغر معناسنه استعمال ایدرلر غیري ادلري
تفاغ لفظنده مسطوردر النون المضمومه ۵ . و لم نول مرغ
قوش بورني منقار معناسنه نوع اوله الواو المفتوحه ارد وا روغ
کگرمک اروغ و جشاء معناسنه . ازوا رغ خرما ایبي . را اوراغ مثله . ر ورنغ
راء مهمله ایله ترکیده ازغ دیدکلري بویک بند باغلیوب صو چقاررلر .
و دکرمنلر یاپارلر و بعض یکر معناسنه . اول صو کیدجک اغه ورغ دیرلر

برنغ دخي لغتدر لسان فارسيده واوله بارانسنده تواخي وتبادل وارد
اسدي چنان كان برهمن ورا داد پند كه از چوب واز خاره ونغي ببند
شمس فخري اي واي اگر عون جلال الحق والدين دريش چنين سيل حوادث
ننهد ورنغ وكوچك غدير معناسنه زو وزوغ گگرمك وارونغ لفظندن
مخففدر زو زنغ زاء معجمه ايله كرتكلهدن برنوعدر وقوربغه بو معنايه غيري
اولري جاز لفظنده يازلمشدر شمس فخري دشمنش چون كشف بسنگ درست
گرچه دربار كين بود چو وزغ زو وزوغ مثله الواو المضمومة
ري وريغ قيصر شهرلرندن برشهر آديدركه خسرو پرويز بهرام چوبين دن قاچوب
قيصر رومه واردقده يولي اول شهره اوغرايوب اندن قيصره واردي بيت
پا براندرا وردبرنده تيغ جانجوي شارسوي راه وريغ باب
نوع اوله الباء المفتوحة ٥ ال بالغ بونبوزدن قدح
قدح كه انكله شراب ايچرلر اسدي بديدش تمان جاي بر تخت خويش يكي بالغ
وكاله مي زپيش بو لغت باايله كه ثاني حرف زنقل اولندي اصح بودر كه باياء
كه آخر حروف تهجيدر بعضلر بونبوزدن برقدحدركه سرخوشلق آخرنده انكله
شراب ايچرلر ديو تخصيص ايلدي الو بالوغ مثله زل يرلغ نشان پادشاهي
توقيع معناسنه زبان خوارزم فرمان شاهه ديرلر يرليغ لفظندن
مخففدر بيت داري از حق مملكت بي انتها برلغش الله يهدي من يشا
پوره بهاء جامي در برلغ غم توبسي يا بهاي بخت خون شد دل چريك و
رعايا ولشكري مغول اصطلاحي ولغتي اوزره دينلمشدر ياسه يساق چريك
چري وعسكر معناسنه زلي برليغ مثله الياء المضمومة
ويونغ بو نيدرق كه اوكوز بوينبنه ايچرلر اسدي وريدون كه پيش تو گويم دروغ
دروغ اندر آرد سر من بيوغ باب الفاء نوع اوله الالف الممدودة
ز د آزدف وبالقصر زاء عجميله الچ اغاجي ويمشنه ده ديرلر عبده
زغرور معناسنه ص آصف حضرت سليمان عليه السلامك وزيري
آديدر كه ابن برخيا ابن شمعويل ابن لاوي ابن يعقوب عليه السلام اولادندندر
حضرت سليمان عليه السلامك ديواني زينتلنك ركني اول ايدي سليمان
عليه السلام قصد اتديكه بلقيسه بر معجزه گوستره تاكه قدرت وعظمت حقيقي
وتصرف نبوتني مشاهده اندكده بي توقف مسلمان اولوب وكنديلنك نبوتنه
اقرار واعتراف ايليه وبلقيس هر باركه بر يره عزم ايلسه تختني برخزينه ايچنه قويوب

اوزرينه

اوزرينه يدي دمر قاپو قاپايوب ومفتاحلرين كندي الوب وبيك نفر كمسنه
تمام سلاحلريله گيجه وكوندز اول تختي بكلرلر ايدي قرآن عظيمده مشهور ومذكوردر
سليمان عليه السلام مجلسده اولان انس وجن وعفاريته خطاب ايدوب
ايتديكه ايكم يأتيني بعرشها قبل ان يأتوني مسلمين قال عفريت من الجن انا آتيك به
قبل ان تقوم من مقامك وسليمان عليه السلام هر صباح ديوان حكومته
چقوب خلقه اجازت ويروب اول نبي دم بعد پريلر بعده ديولر مرتبه لريله اولور
قوشلر اوزرينه قناتلريله سايه ايدرلردي قوشلق وقتنده ديواندن قالقوب
خلوتنه كيرردي وسليمان عليه السلامك ديواننده دوشنيلان بساطك
سعتي يوز يوز فرسنك ايدي اول بساط اوزرينه التوندن بر تخت قوروب
دورت پايه سنده قزل ياقوتدن دورت ارسلان شكلي وار ايدي كنديسي
اول تخت اوزرينه اوتوروب اطرافنده التون وكمشدن التي بيك كرسيلر
وار ايدي انسان وجن وپري اولولري مراتب اوزرينه اوتوروب سائر خلق
بساط اوزره اوتورورلردي استدوكي زمانده يله امر ايدردي بساطي
جميع مخلوقات ايله يريوزندن بر ميل مقداري يوكسك قالدروب گتوروردي
بساط اوزره اولان مخلوقات يريوزيني تماشا ايدوب ويريوزنده اولان
خلق دخي اني گورررلر ايدي بيل بر آيلق يولي بر ساعتده قطع ايدردي نته كم
حق تعالى قرآن عظيمده بيورر ولسليمان الريح غدوها شهر ورواحها شهر
بو قدر عظمت وقدرت ايله غداسي زنبيل اوروب انك بهاسيله ارپه اتمكي
ايدي حضرت سليمان عليه السلام ايكم يأتيني بعرشها قبل ان يأتوني مسلمين
ديدكده نته كه ذكر اولندي ديو جوابنده صباح كه سليمان مجلسه اوتوروب
عادت اوزره قوشلق وقتنده مجلسدن دخي قالقمدن گتوره بن ديدي
حضرت سليمان استديكه فجر آدميلره اوليدي كه ايندي دخي اول استر ايدي
قال الذي عنده علم من الكتاب انا آتيك به قبل ان يرتد اليك طرفك يعني سن گوزكي
يوموب دخي اچمدن اول بن گتوره بن ديدي واو آصف بن برخيا ايدي هماندم
سليمان عليه السلام حضرتلرينك كرسيسي اوكنده حق تعالى يه سجود ايدوب
اسم اعظم اوقويوب في الحال بقدرة الملك المتعال تخت بلقيس حاضر
اولدي سليمان عليه السلام ايتديكه هذا من فضل ربي ليبلوني أأشكر
أم اكفر پس سليمان عليه السلام حضرت منان وسبحانه سجده شكر ايلدي
بلديكه آصفه ويردوكي علم سليمانه سائر احسان اتدوكي نعمتلدندر ومنتي كنديـ

اوزره درکه علامت نبوتدر. و بو اصول دینک بر عظیم اصلدرکه هر بینک
زماننده واقع اولان اولیانک کرامتی. و اول پیغامبرک معجزاتندندر ❊
متکلمینک بو بابده چوق بحث و کلامی واردر آف معناسنه بافایه تبدیل
اولنمشدر. بو قاعده لسان فارسیده شایعدر الالف المقصورة
ث د اژدف زاء عجمیله اجه اغاجی و یمشی که عربجه زعرور دیرلر. نعمتی الف
ممدوده و مقصوره بابنده کتورمش. حلیمی مقصوره بابنده ایراد ایلمش
نعمتی و طوشنجل قوشنه ده دیرلر دیمش. س ق اسقف نعمتی ونه بکری
منحنی معناسنه که بلی بوکلمش کمسنه یه اطلاق اولنور الالف المکسورة
ق ا ایقاف خوارزم دیلنده قوجی و غمازه دیرلر الالف المضمومة
س ق اسقف خنیس معناسنه. و بر معجوندر که بیلی طونه و قولنجه نافعدر.
عربجه کافرلر قاضیسنه دیرلر. و اوف او فورمک پف معناسنه.
نوع اوله الباء المفتوحة ٥ . ای با بای باف حلقه نساج
معناسنه شمس فخری خاک بر سر شاعری را کانشکی. بودی سرشوی بانه پای باف
ر برف قارلیج معناسنه. ر ج ا س برجاسف فوان ججکینک اغی که اطبا
قاتنده معروفدر. لنجاس بلنجاسف مثله الباء المکسورة
بجای نا بجای ناف کوبک بوروسی نعوذ بالله الباء المضمومة
پف بوف لفظندن مخففدر. او فورمک و اوفرمک در. و ر بابا بوریاباف
حصیر طوقوجی. و پوف پف معناسنه. فوف دخی لغتدر که الفاظ مترادفه دندر
که نفسدرکه او دیا قروموم سوندرر اهل بخارا اکثر فوف استعمال ایدرلر.
نوع اوله التاء المفتوحة ٥ . ر ترف پینر صوبی و پینیز
فوردی. و قاتق و قروت کشش دیرلر. تف اسم مصدر در تفتن دن تاب
و حرارت معناسنه ع دلم از سوز عشق پر تف و تاب شمس فخری ای ملک بنا هی
زرنگ شرف تو اندر دل خورشید بود در روز شبان تف. و بو غ یعنی بخار
و تاب و اودیالکی معناسنه استعمال اولنور. فانک تشدید و تخفیفی جایزدر.
لات تلاتف جبل و بیکرنجی اولان کمسه مردار لقدن پرهیز ایلمیوب کیر و پاس بورر
لاتو تلاتوف مثله شمس فخری نباشد فیلسوف انکس که باشد. بهر زشتی
و ناپاکی تلاتوف. ت تنق پرده و چیلک ناموسیه معناسنه. و برقع معناسنه
دخی مستعملدر. ر ترف کشش که آش قورلر. و ترف خجل معناسنه دخی استعمال
اولنور التاء المضمومة ٥ تف تو دیمکدر نفرین اینج معناسنه.

و نو کرمک عجم دشمنه تف بر تو عرب فو علیک دیرلر جامی در ذم افضی کوید
نظم هر که بر روی مه فشاند تف. یاد مد در چراغ انجم پف. روی خود را ز تف
بیالاید. و ز پف انفاس خویش فرساید. ورنه بر آسمان مه و انجم
فارغند از تف و پف مردم. و بو غ بخار یعنی و نیقوصدا معناسنه و او فورمک
و قوف یانقوصدا معناسنه نوع اوله الجیم المفتوحة
اجاف مرجانی و روسپی عورت و بکلر قروسی. ا فجا جافجاف روسپی
و خیز او غلان و مطلقا مرجانی معناسنه که بر نسنه یه که قناعت ایمز بوشکور
ز دانا شنیدم که پیمان شکن. ز ن جافجاف است و آسان فکن شمس فخری
که مکر بودی که هم بر خوردمی. زین جهان بی ثبات جافجاف. و پادشاهلر قروسی
که بعض یرلرده سایر خلقی نکاردن غیر یدن لیساغ ایدوب منع ایدرلر ❊
زجف بدلننسنه الق معناسنه الحاء المفتوحة ر ی حریف
جوانمرد و یار دوست و معامل و مقارن و مصاحب معنالرینه نظامی
آفرین بر حلال زاد کیست. بر حریفی ورو کشاد کیست. و همصنعت و خصم
نظامی کشت عاجز که چاره چون سازد. بر دباصد حریف چون بازد نجاتی
اوتدک جمیع وارمی یار حریفک. بو دفعه کعبتین عجمی نقد جانه آت.
نوع اوله الخاء المفتوحة ٥ . ر خرف کبر خا ایله سونرین
قارشدری سویلین کشی اصلده عربیدر فارسیده دخی مستعملدر. ر خزف
فتح زاء عربیله سقسی سفال معناسنه اصلده بو دخی عربی لغتدر فارسیده دخی
شایعدر حافظ جای آنست که خون موج زند در دل لعل. زین تغابن
که خزف می شکند بازارش خف. فاو جار دیدکلری بالمش بزکه جاقمقدن
اودی انکله طوترلر اسدی لب کین کشان کافته زیر کف. ز کرمای
خورشید خفتان چو خف شمس فخری آتش زنه و سنک شبانان شمار را
از اطلس افلاک دهد چرخ برین خف. و بونجه الدال المفتوحة
دف ساز یانجه اهنک طوتدقلری دایره معروفه و مشهوره در.
الدال المضمومة ٥ دف دمری که سازنده لر سازینجه چالارلر
نوع اوله الراء المفتوحة . رف شول نسنه لرکه اولر
الجنده دیوارلر یوزنده اوزرینه نسنه قو یاغیچون ایدرلر عامه تحریف ایدوب
راف دیرلر عنصری تصویر کرده خانه تقدیر بر در ازل. فهرست رفعت نقد
برین طاق مغت رف. فار فاف حتا فرا ر فراف دوه قوشی معناسنه.

دی ردیف بقول مشهور عبارتست از کلمه بیشتر که مستقل باشد در لفظ
و بعد از قافیهٔ اصلی بیک معنی تکرار یابد الا نادراً یا آنچه در حکم این مستقل
باشد مثال آنکه مستقل باشد کلمهٔ ده درین رباعی رباعی یارب تو خلاصیم
ز مر عصیان ده تشریف لباس رحمت و غفران ده نی نی که مرا دست
مقصود دلم یعنی که بمن هرچه تو خواهی آن ده مثال آنکه در حکم این مستقل
باشد لفظ آه در مصراع دوم این بیت روز غم تب گرفت سوخت مرا
در شب آه آه که این خسته را حال شد اخ تباه وشمس قیس در تعریف ردیف
گفته که می باید که شعر در وزن و معنی بدو محتاج باشد وزن معنی بدو محتاج باشد
و این محل بحث است بجهت آنکه خود دار خ این مبحث گفته که چون کلمهٔ ردیف
در موضع خود متمکن نیفتد یعنی شعر را از روی معنی بدان احتیاج نبود
عیب است چنانکه حکیم انوری گفته بیت هر آن مثال که توقیع تو بر آن نبود
زمانه طی نکند جز برای خنا را کلمهٔ ردیف است پس معلوم شد که بر تقدیری
که شعر را از روی معنی بدان احتیاج نبود آن ردیف است غایتش
آنکه عیبی دارد مگر آنکه گوییم مراد او تعریف ردیف بی عیب است نه مطلق
ردیف وصاحب معیار الاشعار خواجه نصیر طوسی گفته که اعتبار در ردیف
بتکرار الفاظ است و بمعنی اعتبار نیست چه اگر ردیف در همه قصیده بیک
معنی بود یا معانی مختلفه یا بعضی را معنی بود و بعضی را نبود بسبب آنکه بعضی
بانفراد لفظی باشد و بعضی جزوی باشد از لفظی روا بود و همو گفته که در ردیف
مقدار را اعتبار نیست چه اگر مصراعی مشتمل بر قافیه و ردیف باشد
روا بود و چنانکه در کثرت اعتباری نیست در قلت هم اعتباری نیست
صاحب معیار الاشعار بر آنست که هرچه بعد از روی و وصل بود اولی آنکه جمله را
حساب ردیف شمرند و مذکور شد که این سخن خلاف متعارف شعراست و بدانکه
شعر مشتمل بر قافیه را مقفی میگویند و شعر مشتمل بر قافیه و ردیف را مقفاء
مردف بفتح الراء و تشدید الدال و در شعر مقفاء مردف چنانچه واجبست که
قافیه مختلف نشود واجبست که ردیف نیز مختلف نشود و اگرچه در اصل ذکر
ردیف واجب نیست بلکه مستحسن است هرگاه که ردیف مختلف شود
عیب است مگر آنکه اشارتی بدان واقع شود چنانکه در موضع تغییر مولانا کمال
اسمعیل کرده در قصیده که مطلعش اینست بیت سپیده دم که نسیم بهار می آید
نگاه کردم و دیدم که یار می آمد بعد از چند بیت ردیف تغییر کرده و چنین

گفته شعر ز بهر حال ز ماضی شدم بمستقبل که بر انام چنین خوشگوار می آید ز هی رسیده
بجایی که پیش خاطر تو همه نهان سپهر آشکار می آید و ردیف در لغت کسی را
گویند که در عقب شخصی دیگر بر مرکبی سوار شده باشد و چون حال ردیف نسبت
بقافیه مشابه حال آنکس بود او را ردیف نام کرده اند والله تعالی اعلم
الرآء المکسورة ٥ در ردف بر قول مشهور عبارتست
از الف و واو ساکن ماقبل مضموم و یاء ساکن ماقبل مکسور که پیش از
روی واقع شده باشند بی واسطهٔ حرف متحرکی و این بدو نوع واقع میشود
نوع اول آنکه هیچ حرف واسطه نباشد چنانکه درین ابیات بیت
داور دوران امان زمان خسرو فرمان ده کشورستان دیگر سنگ را
از ناله های زار دل پر خون کنم در دل آن شوخ نابد رحم آیا چون کنم دیگر
چون بگلگشت چمن آن نازنین آید برون بهر پابوسش ریاحین از زمین آید
برون بیت اول مثال الف ردفست و بیت دوم مثال واو و بیت
سوم مثال یا و نوع دوم آنکه حرف ساکنی واسطه شده باشد مثل تافت
و بافت و دوست و پوست و ریخت و گریخت و این هنگام که حرف ساکنی
واسطه شده باشد الف و واو و یاء مذکور را ردف اصلی میگویند و آن ساکن را
ردف زاید و در قوافی رعایت تکرار ردف مطلق واجب است و بدانکه
هر قافیه که مشتمل باشد بر ردف آنرا مردف میگویند بسکون را و فتح دال پس همین
یک ردف دارد که آن الف و واو یا مذکورست آنرا مردف بردف مفرد میگویند
و اگر دو ردف دارد یعنی مشتمل است بر ردف مفرد میگویند و اگر دو ردف
اصلی و ردف زاید آنرا مردف بردف مرکب گویند و ردف زاید بحکم استقرا
شش است چنانکه گفته اند بیت ردف زاید شش بود ای ذو فنون
خا و را و سین و شین و فا و نون و این حروف مجتمع اند درین ترکیب شرف سخن
مانند تاخت و سوخت و گریخت و کارد و مورد و کاست و دوست
و گریست و داشت و گوشت و یافت و کوفت و فریفت و مانند
نوع اول از الرآء المفتوحة ٥ در ژرف زاء عجمیه شمس فخری
معیار جمالیده مغاکی باشد با آبی بغایت عمیق دیمش و بو بیتی ایراد ایلمش
بیت بهنگام فکر سخن بارها اگرچه ببندم بسی حرف ژرف و در یک
مقامسنده بیت صد هزاران ماهی از دریای ژرف در دهان هر یکی دری شگرف
در یک بلیغی دیمک پرده عجم ژرف یاب دیر بیت جدا گردد بس یوسف ژرف یاب

زیپش زلیخا بشب جامه خواب • وبویک معناسنه ده استعمال اولنور اسدی
اکر بیل ژرفست وکر کرک شیر • فراری کند چون شکم کشت سیر • وچوق معناسنه
دخی استعمال اولنور نظم هم شب وهم ابر وهم باران ژرف • این سه تاریکی غلط
ار ژنکرف دیکر زانکه درویشان ورای کنج ومال • روزی دارند ژرف از
ذو الجلال • ظاهر بودر که معنای ثانیده وثالثده استعاره طریقیله استعمال
اولنور • نعمتی وسیلة المقاصد صاحبی وچقور وتاریک معناسنه ده کلور
دیمشلر • نده باژنده باف بلبل هزار دستان معناسنه شمس فخری کلبن جود
شه ایران بیاره مدح خوان بروی توهمچون ژنده باف • نده واژنده واف
مثله زبان فارسیده بابله واوازسنده نباد دل وتواخی وار درمرار آ
ذکر اولنمشدر نظامی ژنده واف از بهشت نامه زند • در شب اورده خوانیم
حرفی چند • نک وژنک دف ساز دفنک یولی معناسنه کلور دیمشلر
الزآء المضمومة ٥ ، ل زلف بکاف وزرندم اولان ساج
دبورچک معناسنه نوع اوله السین المفتوحة ٥ ، جی سخیف
زه کمان • خی سخیف ابله واحمق وجامه تنک • کا سکاف ابریشم کلوله سی
وبانمش کمش فتخله دخی نقل اولنمشدر • نجا سنجاف ترکیده سنجف دیدکلریدر •
ند سندف طبل درکه چالرلر فتح دال ایله نف وخفف زننه • لمکر سیمنکرف
کاف عجمیله سنجفره غیری ادلری زنجفره لفظنده مسطوردر ٭
السین المضمومة ٥ ، ر سرف سکون را ایله اوکسرک سعله معناسنه •
شمس فخری همی تا بتصحیف خواندن توان • شرف را بسرف وخوف را بجرف •
رفسر سرفسرف بلچه دیدکلری اوکسرک علتنه دیرلر • علیله ومعلوله اطلاق اولنور
رو سروف اوکسرک • فو سغوف خراسانی دیدکلری سف بوکی ویا بریمی
که دره ایدرلرا کا دیرلر • لا سلاف کوکل سکرمک خلجان معناسنه ٭
وسوف مبارز بهادر وپهلوان ودلیر معناسنه کلور دیمشلر •
نوع اوله الشین المفتوحة ٥ ، ا شاف ولنسنه درکه [illegible]
مقعده علاج ایچون ایدرلر • دو شادوف سپیر که جاروب معناسنه •
داورغان • د شذف طبل ودهل معناسنه • ند شندف وبالضم مثله
شمس فخری از زمره تو زمره مریخ شود آب • چون ناله برآید زمصاف تو رشندف
بیت خورشیدن بوق وشندف بدان سان • که غرد بیکبار کرک وغضنفر ٭
الشین المکسورة ٥ ، کا شکاف یارق وشکافتن لفظندن صیغهٔ امر و

وصف

ووصف ترکیبیدر • وکلاوه ابریشم ومغاره کهف معناسنه • اصحاب لغت بویله
نقل اتمشلر فاضل محقق • دقایق الحقایقده • بویله تحقیق وتدقیق اتمشلر درکه شکاف
آیرق درایرلمش ایکی پاره اولمش نخود ده شکافته دیرلر • شکافتن یارمقدر نته که بو
بیتده واقعدر بیت استره هرچند دمی تیز یافت • موستردمو نتواند شکافت
شکوفه بوندن مأخوذدر • چکیده اجلد وغی وقت یارلمق بولینور • شکاف شکافتن
لفظندن اسم فاعلده کلور وصف ترکیبیده اولور • نته که بو بیتده واقع
اولیدر بیت کشت خشک از زعفران سقف شکاف • ذاکرا نرا درون زلب
تا ناف • موشکافدکی شکافده بو معنایه کلور • موشکاف معنای ترکیبیسی
قل یاریجید راستعاره طریقیله تحقیق کلامده تدقیق ایدن کمسه یه موشکاف
دیرلر • انشاالله کاف لفظنده بعض تفصیل اولنور • کر شکرف کاف عجمیله
محتشم واولوکشی وعالی وایو نیک معناسنه بیت کرد هموارهء زان قصور
شکرف • جلوه کر حور قاصرات الطرف • وانی حاللی اولان وجست وچابک
اولان کمسه وقوی معناسنه شمس فخری خرازبحر مدح شهنشه برون • نیاورده ام
لفظ ومعنی شکرف بیت ازین زمانهٔ جافی وکردش شب وروز • شکرف
کشت صبور وصبور کشت شکرف نظامی عو سان ریاحین دست بر روی
شکرفان شکرفه شانه درموی بیت کین قاضی ما ز غایت جهل • ماندبحر بی
شکرف ولمتر • نکر شنکرف ترکیده سنجفره دیدکلری که سرخ اندن اولور •
اصلاح اولنوب ازیلوب سرنجن وسرسوره لریا زیلور بیت قضا نشاند
یاقوت برکنارهٔ سیم • اجل فشاند شنکرف درمیانهٔ نیل • بو معنایه سایر
اسامیسی زنجفره لفظنده مسطوردر الصاد المفتوحة ٥ ، اصاف
طوری صافی لفظندن تخفیف اولنمشدر • عبید زفارسیده دخی چوق
استعمال اولنور حافظ کنون که برکف کل جام بادهٔ صافست • بصد هزار
زبان بلبلش دراوصافست • مقابلی کدردر بیت صاف از زنک کدورت
بود آیینهٔ من • هست صندوق صفا سینهٔ بی کینهٔ من • د صدف مشهور
انجو قابنه دیرلر • اما حقیقتده مهره ومرجان قولاغی وسایر انک کبی نه وار ایسه
جمیعسنه صدف اطلاق اولنور الصاد المکسورة ر صرف
صافی وخالص نسنه که غیری ایله ممزوج اولمیه • شراب صرف که لفظ عبید زفارسیده
دخی مستعمل الغتدر الطاء المفتوحة ٥ ، ر طرف سکون
را ایله بریلدزادیدر • ومنازل قمردن برسنکدر ادیدر • دعربیده کوز چشم معناسنه

دكوز قپاغنى دوندرمك وحركت اندرمك فتح رايله كنار معناسنه استعمال اولنور
نوع اوله الغين المفتوحة ٥ غعف موي جعد قورجق ساج
شمس فخري مشاطه بود دست ظفر چون بگشايد در معركه از باد صبا رايت تو
تو غعف لطيفي بر سران سر برهنه موي غعف دو در دل كز آتش حدش تيغ
نوع اوله الفاء المفتوحة ٥ . يلسوفيلسوف لسان يونانيده
محب حكمت معناسنه در القاف المفتوحة ٥ . اقاف
قوري خشك معناسنه . وبر طاغ آديدر كه دنيايي طولشمشدر احاطه اتمشدر
شمس فخري شيخ ابو اسحق كز تيغش قند روز هيجا درجكا دقاف كاف
قف بر نوع قابدر دستي تكلنده نوع اوله الكاف المفتوحة
اكاف شكاف معناسنه . وكافتن لفظندن اسم مصدردر . وصيغه امر وصف
تركيبي در . وديوار دلكي وقاپو يارغي ولاف اورمق . وكندي مدح اتمك
نعمتي وقورد كرك معناسنه . وقودوز قورد معناسنه ده كلور ديمش
فاضل محقق . دقايق الحقايقده . بويله تحقيق وتدقيق اتمشلر كه كاف يازقدر
كافتن دن مشتقدر . معناي كافتن يارمقدر نته كه بو بيتده ظاهر بيت
همي موي كافي به پيكان تير همي آب كرد دز عدل تو شير ديگر وباباز كافم
زمين راز بيم . بريشان بجاك اندرون بيش وكم . كاف اسم فاعلده كلور فعل
مذكوردن يارجي معناسنه امرده كلور يار معناسنه . نته كه بو بيتده واقعدر
بيت كنا ورزد واهنكر وپاي باف . چو بيكار مانند سرشان بكاف كافله
نكافك معنالري بري برينه قريب اولماغين ابو منصور اسدي وشمس فخري
اني فرق اتمامشدر . وبحر الغرايب صاحبي دخي انلره تقليد اتمشدر . كاف
معناسي كه يازقدر آيرلوب كتمك لازم دكلدر . نكافك اول معنا معتبردر
لسان عربيده فصم ايله قصم كبي در . ذكر اولانلر كافله نكافك معناي حقيقتلريدر
مجازا احد هما آخرده استعمال اولنمق جايزدر . ارالرنده علاقه مجازيه ظاهردر
الي كاليف باليش ساج معناسنه . ركرف قرصافرزفت معناسنه .
شمس فخري همي تا بتصحيف خواندن توان . شرف را بسرف وخرف را بجرف
رخ دوستان تو باد اسفيد . دل دشمنان تو باد اكرف . وبعضيلر فرهنكجيلر
كمشه اوردقلري سواده ديرلر ديديلر . شمس فخري اين بيت درست ترست
ديمش . وجلبي ضم كافله وسكون را ومهمله استعمال اولنور ديو ذكر اولنان
نظمك بيت ثانيسني شاهد كتورمش . شمس فخري حرف قافيه سنده كتورجك

جلبينك

جلبينك ضم كافله استعمال اولنور ديدوكي ونصحيح اتدوكي نه وجهله صحيح اولور
ركزف وبالضم زاء عربيله نعمتي وقرح حصاري مثله ديمشلر . ش كشف
فتح شين ايله قپلو بغه سنك پشت در . عربيده سلحفاة معناسنه . عجري
ادلري اندر يازلمشدر بيت بر تر كشف لو كشف انرا كجاست دست
كز پوست پا برون نهاد دست چون كشف . وياتق بردق كف كوپك
دعربيده آيه معناسنه در الكاف المضمومة ٥ . رس كريف
رانك سكوني وسينك فتحه سيله افصح دردويت لقه سي ونوقه وپاموق قطن
معناسنه . نعمتي وجفت وعورتلر حيض وقتنده طوتدقلري بزه دخي ديرلر
ديمش . زا كزاف كاف عجميله بيهوده باطل سوز وعبث ومهمل الش شمس فخري
اي دل تكفرچند ازين طبع ملول . وي زبان تا چند ازين قول كزاف
زكزف زفت . وياقيو مجيلرك كمشه اوردقلري سواد فتحله دخي روايت
اولنمشدر . شو كشوف كشوفتن لفظندن طغمق تفريق معناسنه . اسم مصدر
وصيغه امر ووصف تركيبيدر اسدي قلا ديد دركشور افتاد كوف
از آن زخم وآن جمله صف شكوف كف كوف لفظندن مخففدر . وكوف
شمس فخري جغد وبوم وكوف . بر سه يكبيت ديمش . ساير اصحاب لغت
اوكي ديدكلري بريجي بويك قوش كه كيجه ايله اوچار . عربجه هامه ديرلر ديمشلر
فاضل محقق . دقايق الحقايقده بويله تحقيق وتدقيق اتمشلر كه كوف بر قوشدر
كه طاغلرده استوزبرلرده اولور . تركي اوكار قوشي ديرلر . نته كه بو بيتده
ظاهردر بيت جمال ملك ودين كاندر ديارش . ندارد هيچ ماوي ومقر كوف
ديارنده استيلرا اولماوغندن كنايتدر . وياتقوكه طاغلرده صداد
ظاهر اولور . كشوف شاهد ايراد اولنان بيتدن ظاهر ومعلومدر .
نوع اوله اللام المفتوحة ٥ . الاف اوكنمك معناسنه
اسم مصدر در شمس فخري هست عاري زافش از حيف وميل . هست خالي حصلتش
از كبر ولاف . وصيغه امر ووصف تركيبيدر . نعمتي وريا وزرق معناسنه
دخي استعمال اولنور ديمش اللام المكسورة ٥ . ي ليف
قطيفه جيلر فرچه سي ودلاكلر صابونله قوللندوغي تركيده ده ليف ديرلر
وخرما ليفي . ومراوت كه انوك كوكي واوستي تل تل اوله . وانكر معناسنه
اللام المضمومة ٥ . ولوف براوت اديدر اطبا قاتنده معروف
ومشهوردر . تركيده بيلان بصدوغي وآپي بنجري وقولنجق جوكي . وآپي قولاغي

وقيل قولقلي آدم نوع اوله الميم المضمومه ه . نك نا منك ناف
منك كوبكي معناسنه . وتا موتاف قلدن جوال اشلينه ديرلر . موتاف
اصلنده موتابدر يانك فايه تبديلي لسان فارسيده شايعدر . ه .
نوع اوله النون المفتوحه ه . ط ناطف بشميسنه حلوا . وآق
قوزلي حلوا ودبله كه اكثر بر آملرده لبلر رلر . ا ناف كوبك نافه دخي ديرلر وكوبك
مسكنه دخي مجازاً اطلاق اولنور . ودكرمي يصدق . ج نجف بريرا ديدر . ه .
س نسف دبندن وكوكندن قوبمش لنسنه . وكوفه يانده بر شهر آديدر .
النون المكسوره ه . شا نشاف يمكنه واجكنه وصونه ديمكدر .
طا نطاف اق حلوا ناطف معناسنه النون المضمومه و نوف
يانقوصدا معناسنه . واجي مجوف اولان يره شمس فخري زجاه وكوه درآمد جوابش
زعدلش جون فقادا اندر جهان نوف عنصري ازتك اسب و بانك و نعره مرد .
كوه پر نوف شد هوا بر كرد . وطاغدن كلان يغمور معناسنه ديمشلر . ه .
نوع اوله الواو المفتوحه ه . ار وارف نخل وبجك علبير
وطيق وارو معناسنه نوع اوله الها المفتوحه د هدف
اق نشاني عربيده رنيجه معنالر دخي وار در فارسيده ذكر اولنسه همان اوق نشاني
مراد اولنور اماج معناسنه . م همرف دشني تمام دوزن طوآر معناسنه .
نوع اوله اليا المضمومه ه . د يوف يوف و قوف معناسنه
ويوف استعمالي اكثر معدوم شايعدر بيت اگر طبيبست وصد فيلسوف
همان كشته فوق وهم اين كشته يوف . معني بيت بو فقيرك خاطر فاترينه لايح اولديغي
اوزره عمل طبيب برباد در وفيلسوف بالكليه معدوم مدر . بو تعبيرده اشارت
بو اوله كه طبك في الجمله وجودي وار دا اما فيلسوف وفلسفه مطلقا باطل ومعدوم مدر .
باب القاف نوع اوله الالف المفتوحه اگرچه ارباب لغات
قافده بعض لغات نقل ايلمشلردر اكثر تفحص اولنسه يا غيري دلدن منقولدر . مثلا قفا
قد قامت . قبا كبي كه عربيدن منقولدر فارسيده ده يازرلر . يا غلط مشهور
قيلنمشدر قاف ساكن اواخر كلمه ده علامت تعريبدر . م اسمك آخرنده ها علامت
اوله تعريب اولندقده اكثر بودر كه يرينه جيم ساكن كتوررلر بابونج وبنفسج كبي
آخري حرف الف اولي حرف جيمده منفصلا ذكر اولنمشدر . كاه اولور قاف ساكن
كتوررلر بوق وبيدق كبي . ل آلق آله لفظنك معربيدر كه طوشنجل ديدكلري بر
قوشدر كه جميع برنجي قوشلرك سروريدر عربيجه عقاب ديرلر . بل الباق اكي زنكلي

اكـ

اكثر طوارده آق ايله سياهده استعمال اولنور بيت چون تك ابلق تمامي رسيد .
غاشيه داري بنظامي رسيد . مطلق ذكر اولنسه آق ايله قره آلاجه لي آت مراد اولنور
نته كه بيت مذكوردن ظاهر در . ز ادخل ازادخلق تمام خلقت معناسنه . ز دها
ازدهاق ازدهاك لفظنك معربيدر واول ضحاك بن مرداس ناپاكدر كه پادشاهلردن
جهانده اول ظلم وستم اول ابتدا ايلمشدر . ان شا الله تفصيلي اژدهاك لفظنده
اولنور . بنا اناق كديلر باشي نعمتي بويله نقل ايلمش . رئيس وتوتان معناسنه .
الالف المكسوره ه . نا اناق بريرده عاريت تورآن كمسنه
ايقا معناسنه . وتركيده امين معناسنه در . يقا ايقاق لسان خوارزمده
قوجي غماز معناسنه الالف المضمومه ه . رتا ارتاق لغت
خوارزمده بازركان معناسنه در . تركيده شريك معناسنه . ش اشوق داروردن
براوت ديدر اطبا قاتنده معروفدر نوع اوله البا المفتوحه
ادشر بادشرق كون طوغوسندن اسن يل . اسقا باسقاق خوارزم لغتنده
شحنه نائب معناسنه . اسلي باسليق قولده مشترك طمرندن شاغه اولان طمردر
كه تركيده يورك طمري ديرلر . بيلدن اشاغه اولان اوجاع وامراضك ايچون
اطبا اندن قان الورلر عربيدر . ختا بختاق تولغه ديدكلري دمردن تاقيه كه
جنك كوننده باشه كيررلر بيت اگر نه ترك فلك پيش اوكمر بنددي . فلك بجاي كله
برسرش نهد بختاق . غالبا جغتاي لغتيدر . ر زب بر ربق ناشناس معناسنه .
رقو برقوق زردالو ياخود صاريجه ارك . روا برواق جريش ادني خشني
معناسنه . غلتا بغلتاق تكله قفتان محمد عصار زبر دشن يافت بالاي بغلتاق
بغرقش سرفرازي يافت قبياق . غلطا بغلطاق مثله . ندا بنداق قلندرناجي
غالبا عربيدر . هم بهق اعضاده قزل ياخود آقرآق نقطه لردر كه ظاهر اولور
غايتده برام ضدر . عربيده فارسيده وتركيده مستعملدر . يد بيدق شطرنج
شطرنج پياده سي . بر بيرق تركيده ده بيرق ديرلر صالنجقاره وسائر يرلره ايام
تزيينده وضع ايدرلر البا المكسوره ه . يه بيهق بيكرك
دايي تشنه جيد معناسنه البا المضمومه ه . ل بلق صودر
ند بندق فندق . وغرا بوغراق بوغرا ديدكلري مشهور طعام . و بوق
بوري كه چلارلر نعمتي وناي عراقي يه دخي ديرلر دمش التا المفتوحه
يا نياق بالسبان بيت طلايه برون شد بره داشتن . نياقي بنوبت نگه داشتن
بيت چند سالم نياق داري كرد . راست بازي وراست كاري كرد

التاء المكسورة ه رزى ترزيق دوزمه يلان وخيد
اصفهان لغتيدر التاء المضمومة ت تتق بوزه
طتولان انيجه برقع معناسنه وپرده وجبنلك عبيدر غا زغاق صحاح عجم
صاحبى باج معناسنه نقل ايلمش نوع اوله الجيم المفتوحة
اقچا چاقچاق اقاچا چاقاچاق قاجا جقاچاق اوج وجهله استعمال اولنور
اخري كافله دخي لغتدر برقانسنه يه طوقنمقدن حاصل اولان
صوتك حكايتيدر ارطا چارطاق عامه تحريف ايدوب چارداق ديدكلري
نارطا چهارطاق مثله وال جوالق خوه معناسنه اصح ضمله وس جوسق
كوشك وجوق بلوك الجيم المضمومة ه ما چماق چوماق
لفظندن مخففدر تركيده دخي مستعملدر نا چناق جيم عجميله بوغاز اغزيسي
دما چوماق چماق معناسنه نوع اوله الخاء المفتوحة
ت ختق بر نوع غايتده مرغوب كمكدر اغولي دفع ايدر هر طعام وشراب كه
زهرلري اولا انك وزرينه قوسالر درلر ديرلر كه كركدانك النی سكوكي در
وديرلر كه بو بنوز بدر كه النده اولور هندوستان جزيره لرنده
صودن چقر وديرلر كه كركدن ولدكدنصكره روزكار ايله اني چوريوب
دوكلور وكمكي كونه قرشو يانه ياغر بولوب الورلر اندن ظرفلر وقدحلر و
سائر آلتلر دوزرلر وبعضلر شويله نقل ايتديلر كه ولايت چينده زنج اقليمي مابينده
چوللك وخرابلق التنده برلر واردر اول ارادده هيچ ادمي وشنلك يوقدر
انده طاغ كبي بر عظيم الجثة قوش اولور ختق ديرلر بو وصف وذكر اولنان كمك
انكدر ديرلر ابراهيم اسفنديدن شويله نقل ايدرلر كه بر جماعت صحراى ولايت
چينده تجارت طريقيله كيدركن ناكاه كون طوغلدي رفيقلرينك جميعي تيغلرين
اينوب بوزلري وزرينه ياتديلر تا كه كون كيرو اچلدي بونلردن حالي استفسار و
استخبار ايتدكده ختق ديرلر كوه الوند مثال بر بويك قوشدر ديو ذكر اولنان
اوصافله وصف ايلديلر بر كتابده دخي قرن الختق يقال له قرن افعى ديو نقل اولنمش
اندن بچاق صاپي دوزرلر بعض كتورر لر طعام وشرابلرده شبهه تري اوليجاق
اوزرينه قورلر زهرلي ايسه درلر ختو دخي ديرلر رب خربق نباتاتدن بر
اوتدر ايكي درلو اولور اق وسياه قراسنه عرب خربق اسود دير عجم خربق
سياه دير لسان تركيده كرني ديرلر بعض يرلرده طنه قرن ديرلر والغينه
عرب خربق ابيض دير عجم خربق سفيد دير تركيده مارلجق ديرلر وبعض يرلرده

كلكلج

كلكلج ديرلر بعض طبيبلر مشق مثالي براوتدر اغ قوتي وار درد بنك
لفلري واردر خربق ابيض اولدر ديرلر وبعض عشا بلرم تجك كبي براقاجق
دكنلجه اوجي سوري بر انليجه براوتدر بپراغنك اوستنده قزلجه مشجكي بر كوكنك
بويك الفي اولور خربق ابيض بودر ديرلر اصح بودر كه خربق ابيض مارلجق ديدكلريدر
ند خندق باغ وبوستان وحصارلر جوانبنده قازدقلري كه عامه تحريف
ايدوب هندك ديرلر ورن خورنق خورنه لفظنك معربيدر شول بناي
واسعه ديرلر كه انده قصرلر وتابخانه لر اوله ومذكور وصف ملك عرب نعمان الاكبر
ابن امرء القيس بن عمرو بن امرء القيس الندي كه غايتده كريم وسخي اولمغين ندي لقبيله
ملقب اولدي عجم پادشاهلرندن دوردنجي طبقه كه ساسانيلردر انلره اكاسره
دخي ديرلر انلردن يزدجرد اثيم اوغلي بهرام كور ايچون بغداد قربنده حيره كه عرب
پادشاهلرينك تختكاهيدر انك نواحيسنده سنمار رومي نام بر معمار كه بنا
امورنده انك كبي بر استاد تمام دخي دنيايه كلمامشدر ديرلر الى الآن ضرب
المثل اولمشدر ذكر اولنان نعمان اكبر مذكور معماره بهرام كور ايچون بر خورنق
بناسنه امر ايلدي بعضلر اون ييلده تمام ايتدي ديرلر واول بر بنا ايدي كه
روي زمينده خوبلقده بر دخي نظيري يوغيدي اطراف وجوانبدن عرب و
عجم وترك وديلمدن خلق عالم سفرلر ايدوب تفرج وتماشاسنه كلوب لطافت
ومتانتنه حيران قالوب كيدرلردي حصاري ديوارينك ارتفاعي ايكي يوز
ذراع ايدي تمام اولدقده نعمان بنايي تماشا ايتدكده حيران اولوب بناية
بي نهايه عطا واحسان ايلدي معمار اميد ورجا ايتدوكندن زياده رعايت
وعنايت كورجك حيف ايدوب ايتدي كه اكر سعي واجتهادم ضايع اولمايجغين
بلسيدم بر بنا بنياد ايدردم كه ربع مسكونده انجلاين نه بر بنا اولمش اوليدي
ونه ظهوره كلبيدي شويله كه آفتاب وماهتاب طلوع وغروب ايتدكلرنده نه
لونله متلون اولسه لر اول قصرك ديوار وسقفلرنده آيينه مثال پرتوي ظاهر اوليدي
مثلا صباح وقتنده آفتاب سرخ اولدوغي زمانده سرخ اولوب ونيم روزده زرد
اولوب وآفتاب غروب ايدوب ماهتاب طلوع ايتدكده كذلك ماهتابك
الواني ايله ملون اولايدي بو سوزي نعمان مذكورك قلبنه غايتده تأثير ايدوب
معمار مزبوره عتاب ايدوب ايتديكه بنم سائر پادشاهلردن همتده ورفعتده قصورم
كوردك كه بناي قصورده دخي زياده يه قادر ايكن ظهوره كتورميوب قصور ايتدك
وپادشاهلردن برنسي اول بنانك وصفن اشيدوب انك علو بلكه دخي زياده

معمار دیدیکی وصفله بر بنا اتدرره دیبو وهم ایدوب بیوردیکه معماری قصر طامندن
اشاغه براقدیلر. چکدوکی زحمت ومشقت وایتدوکی دقت وهمت مقابله‌سنده
انواع رفعت وعنایت رجا ایدرکن جزاسی هلاک اولدی. عنایت مقابله‌سنده
اسائت دورانک عادت قدیمه‌سی اولدوغنه مثل اولوب بو بابده اول زمانک شعراسی
بی نهایه شعرلر دیمشلردر. اول جمله‌دن بریسی بو بیتدر شعر جزانی جزاه الله شر جزائه
جزاء سنمار وما کان ذا ذنب دیگر جزینا بنو سعد بحسن فعالنا. جزاء سنمار وما
کان ذا ذنب حبیب السیر صاحبی خواندامیر خلاصة الاخبار نام کتابنده بو یله نقل ایدر که
نعمان مذکور معمار مزبوری که نادره روزکار ایدی حاضر ایدوب مسفور قصرک
بناسنه امر ایلدی. واول عمارتی معمار ایکی طرح اوزره بنا ایدوب برسنه خورنق
وبرسنه سدیر نام قودیلر ابن قتیبه روایت ایدر که عجم بر قصره خورنگاه دیو
ادقودیلر یعنی طعام ییجک مکان. وبرسنه داخی اوچ کنبد اوزره بنا
اولماغین سه دیر دیو نام قودیلر. وتعریب ایدوب خورنگاه دیدکلرینه
خورنق وسه دیر دیدکلرینه سدیر دیدیلر. اگرچه خورنقدن اول خورنق اسم ده
رسمی وار ایدی اما لطافت ومتانت بناده ضرب المثل اولمش بو غیدی.
حالا ضرب المثل طریقیله خورنق ذکر اولنسه مذکور بنا مراد اولور. فری خفرنق
چرکین دیکه‌نجی معناسنه مستعملدر الخاء المکسوره ٥. ی خیق توکرک
خیو معناسنه که عربیده ریق وبزاق دیرلر نوع اوله الدال المفتوحه
ان دانق بکسر النون وفتحها سدس الدرهم معرب من دانک کذا فی مختار
الصحاح. ل دلق صوفیلر خرقه‌سی حافظ ساغرمی برکفم نه تا بزدد. برکنم این
دلق ازرق فام را الدال المکسوره ٥. ب دبق کوکنجه که اغاج
قوریجق بتر بعض یرلرده برج بعض یرلرده بوتنغ دیرلر. قوشی بوقندن اولور
ترکیده اوکست دیدکلری اتک مشیدر. بو سببدن اوکسو ته دخی دبق دیرلر
ترکیده یلم قوم دخی دیرلر. وصمغ اغاجی. بو دبوق مثله. ی دیق مثله.
نوع اوله الراء المفتوحه ٥. او راوق مرشنک
صافیسی رق دری که اوستنه یازی یازرلر عربیدر. م رمق بقیه روح که
بدنمده جان اثری دیرلر عربیدر فارسیده داخی مستعملدر. وا رواق
بالکن کوچکدن ضوب التنده ایرکلن ومرشنه‌نک صافی سنه دیرلر کیده
دخی مستعملدر. وچاردراق که درک وعمود اوزرینه یاپرلر. ومطلقا یوکسک یاپلان
اوه دیرلر بالاخانه معناسنه. یعنی دستقف مقدم البیت دیمش عربیدر حافظ

رواق

رواق منظر چشم من آشیانه تست. کرم نما وفرود آکه خانه خانه تست. ون رونق
براقلق معناسنه الراء المکسوره ٥. ی ریق توکرک آغز
یاری. مفتاح الادبده اتورک معناسنه نقل اولندی. عربیدر.
الراء المضمومه ٥. ستا رستاق بازار رسته معناسنه
وکوی واوباو برکوی که ایچنده بازاری اوله. ست رستق بغداده تقیبا جیلر
قربنده بر مدرسه ادیدر مشهوردر نوع اوله السین المفتوحه
از سازق چراکه صقرلی جام اغاجیدر موم کبی یناره. د سدف سده لفظنک
معربیدر که بهمن اینک اوتیجی کونیدر تفصیلی انده مذکوردر. رطا سرطاق
عامه تحریف ایدوب چاردراق دیدکلریدر. رم سرمق سرمه لفظنک معربیدر
سرکن دیدکلری اوت واکبر دیدکلری دارو وقیون صمغی چلیمی بودر که سرمق
سرکن دیدکلری اوتدن کلدر عربیدر دیمش السین المضمومه لا سلاق
فصیح زبان واتیشی صول البله اشلیان کمسه عامه تحریف ایدوب صولاق دیرلر.
سماق اول معروفدنه که مشهوردر اکشیجه اولور نوع اوله الشین
المفتوحه ٥. ابور شابورق پولاد کبی بر نوع برک دمدر.
صونی کندبیه صورر حکر بکیر. وبعض یرلرده اکاسنی دیرلر. وه شوهق
یلان. یرر شبرزق بعضلر دیرلر که یراسه که عربجه خفاش ووطواط دیرلر اوکز
زبلیدر. وبعضلر بیدوکیدر. وبعضلر سدیدر دیدیلر. زیرا یراسه‌نک قولاغی
وار در حدیث شریفده کل اذون ولود وکل صموخ بیوض وارد اولمشدر. صمخ
ضمتیله قولاق دیدکلرینه دیرلر. غایتده حار و یابسدر. ربع درهمی الحبیه لر
مثانه طاشنه نافعدر. وکوزه چکسه‌لر کورده اولان اقی کیدرر لسان
بنطیدر کسر له دخی لغتدر الشین المکسوره ٥. لنا شلناق
برکشی یه ایاق طولماق ایچون افرا وبهتان اتمک وغوغا وفرقه ایلمک معناسنه
یرر شبرزق یراسه زبلی یانسدی یا بیدوکی فتحیله دخی مرویدر.
نوع اوله الصاد المفتوحه ٥. ند وصندوق معروفدنسنه
که ایچنده نسنه حفظ اولنور ترکیده دخی صندوق دیرلر. ومقابرده موتی
یاتدوغی یری که جبارلرک اکا دخی اطلاق اولنور نوع اوله الطاء المفتوحه
اطاق مصندره وچارطاق بومعنایه سایر اسامیسی انده یازلمشدر. وکمر
وفات معناسنه که یکطاق دوطاق وسه طاق دیرلر. ونک فرد معناسنه
کمال اصفهانی طاق رواقم زیکی طاق بود. خود بجهان طاق نبود دست دوئی.

اب طابق تاوه دیدکلری حقیقتده تابه لفظنك معتبریدر بیت وکر بدوزخیان
ذرهٔ زمهر تو یابد • کنند رقص در آتش چو دانه بر سر طابق • رشقو طرشقوق
کونیك جکجکی • ل طلق بر نوع قیمتی طاشدر صفالجی براق وقات قات اولور
آقی وقرمزی اولور کوکب الارض معناسنه • قال ابن عم الرسول صلی الله علیه
وسلم • وزوج البتول کرم الله وجهه من حل الطلق استغنی عن الخلق ترکیبی
اورن یولی دیرلر • اقینی اسکی ضرب سرکه یه براغلر قاروبوزکبی اریدراق مع
بکزر اولور • بعض مرضه اعلا دوا وعلاجدر الطاء المکسورة
ر اقاطرا طراقاطرق ایکی بویك قاتی نسنه بر برینه طوقندقده حاصل اولان
صوتدن حکایتدر • ماتنغی طراقاطراق کران سنکها • تمی رفت مرسو نعرسنکها •
چقاچاق قبیلندندر الطاء المضمومة ۵ • مطراطمطراق
عظمت وحشمت وشوکت معناسنه در نوع اوله العین المفتوحة
قع عقعق سقغان قوشی غیری ادلری قزالفظنده یازلمشدر • فی عقیق اعلاسی زرد
فام اولور • قلت قدری کثرتندر معدنی ولایت یمندر برنجه لون اولور کتورمسی
غایتیم ایی درحاصیتی جوقدر کتورن کمسه خصملرینه مظفر اولا وفیروزا ولامکرلری
شرتندن خلاص بولا • برکمسه عقیق خاتم اوزرینه وما توفیقی الا بالله قازدروب
بله کتورسه منافعی قابل تحریر • وممکن تقریر دکلدر • وبدخلق وغضوب اولان
کمسه کتورسه اخلاق حمیده تحصیل ایدر • جراحتدن دکمین قان اوزرینه دوکوب
اکسه لر سد ایدر • کحلده قوه باصره زیاده ایدر سایر خواص ومنافعنه نهایت
یوقدر نوع اوله الغین المفتوحة ۵ • بو غبوق کیجه ایچلن شرابه
دیرلر صبوح صباح ایچلن شرابه دیرلر ایکیسی دخی عربیدر • ولیکن فارسیده
دخی شایعدر الغین المضمومة ۵ • راب ایل غراب ابلق سقغان
دیدکلری قوشدر که عقعق دخی دیرلر عفونت اولان یرلرده لقلق بوطورقرلر
یوالرین ترك ایدرلر • اول یردن عفونت دفع اولدقده کیرو اشیانه لرینه
کلورلر تجربه اولنمشدر • سایر اسامیسی قزالفظنده مسطوردر ومذکوردر ••
نوع اوله القاف المفتوحة ۵ • اقاق قوری بیت
عاقبت لام دران اتفاق • خوك ندیدند کر نیران زقاق • یعنی قوریدن تحجز
خنزیر دیمکدر • یا قبچاق خوارزم لسانیجه بر نوع نافیه در که محبوبلری باشلرینه
کیرلر محمد عصار • زنیروش نافت بالای بغلتاق • بفرقش سرفرازی کرد قبچاق
نوع اوله الکاف المفتوحة ۵ • ایو کابوق قوللق که تاوق

دکوکجی

دکوکرجن انده یمردلر • واستعاره طریقیله جمیع قوشلر یواسنده استعمال اولنور
کابوك معناسنه • محبوب العارفینده مطلقا مرغ خانیه دیرلر دیمش ••
اللام المفتوحة ۵ • قل لقلق لکلك قوشی که جمیع قوشلرك
شنخیدر شیخ الطیور دیرلر • عفونت ارض وهوا اولان یرلرده اصلا طورمز
فی سقغان دخی بویله در • وبا اولان یرلرده یوالرین ترك ایدرلر اصلا کورنمزلر
عفونت برطرف اولدقده کلورلر نوع اوله المیم المفتوحة
الطف ماطفق برسبان دارو دیدکلری اوت که اطبا قاتنده معروفدر •
عصاء الراعی وشعر الغول وکزیرة البر وکزیرة الغشاء دخی دیرلر الله اعلم •
نخو منخوق علم باشی سر علم معناسنه المیم المضمومة ش مشاق
خدمتکار • غر مغرق تخفیف را ایله زیب وزینته غرق اولمش ایراد یان •
بیت خوش برآریم جهان درنظر راه روان • فکر اسب سیه وزین مغرق
نکنیم • رانك تضعیفی دخی جایزدر بیت نه برقبای حریرم مذهب طراز •
نه برکمیت روانم مغرق ستام نوع اوله النون المفتوحة
ی نیق قرلجق دیدکلری یمش وکوکنار خشخاش معناسنه • نعمتی ایی واوزللی
اولمق معناسنه ده کلور دیمش • بس نسق فتح سینله براسلوب اوزرینه
اولمق عربیدر • فارسیده دخی مستعملدر نوع اوله الواو المفتوحة
اقوا اقواق هندوستانده بر جزیره ده لانیس ادلی برطاغده بر نوع
اغاج آدیدر • بویی یوز زراع مقداری اولور یصی قلقان کبی زنکاری
یپراقلری اولور اول یپراقلرك ادم باشی کبی باشی وقولاقلری وکوزی وبورنی
اولور • قچان که برقاتی نیل اسسه بوداقلری اکیلور بالدرنه اینز اول
باشلردن واق واق اوازی کلور • کرشاسب نامه ده اسدی بویله دیر نظم
به هفته چواند راز انجا بکام • بکوهی رسیدند لاسین نام • جزیری به پهنای کشور بر ش
همه بیشه واق واق از برش • به بالا ز صد رش فزون تر درختان • بلمه در سر و پنج در سنك سخت
همه برکشان پهن وزنکار کون • زکیلی سرها به پهنا فزون • ابر هر یکی چون سر مردمان
بروچشم وکوش بینی ودهان • چو ناکه وزیدی یکی باد تیز • ازان بیشه برخاستی رستخیز
سر شاخها سوی ساق امدی • وزآن هر سری واق واق آمدی • ام وامق مجنون وفرهاد
کبی مشهور عاشقلردندر محبوبه سنك آدی عذرادر • رن ورنق خورنق معناسنه
اول مشهور سرایدر که بهرام کورانده بسلنمشدر خوبلقده نظیری اولمامغین ضرب
المثل اولمشدر خورنقدن مخففدر • ورد نق معناسنه ده استعمال اولنور ••

زوژق زاء عجمیله اکبر و کوز اوتی و قارش وزخ معناسنه . بس وبسق سکون
سینله التمش صاع درکه وزنی التمش ایکی بیک دورت یوز درهمدر که ایکی یوز
فرق منا اولور . شا وشاق مژده معناسنه . واول مشهور رجانوردرکه معنبر کورکی
اولور . ونکله قفتان وخادم خدمتکار معناسنه . بیت زهی شهنشه انجم ترا کمینه
غلام . زهی مبارز پنجم تراکهینه وشاق . مبارز پنجدن مراد مریخدر که بشنجی
فلکده در . جامی چه از شکربن وشاقان شکرخند . چه از زرین کلاهان کمربند .
شش وششق ذکر اولان مشهور کورکه دیرلر . شو وشوق مثله . قوا وقواق
آق واق لفظندن مخففدر . بیت سربد نفس که آید در حقم از قبلش مرسوی من
بنالد همچون درخت وقواق نوع اوله الباء المفتوحة
زندا بنداق خام دری کا الوب یولارایدرلر وآق تصمه و ترشه و صرم دری
نغل نغلق سر بیت عقاب نغلق زاغ اشیان تو مرغیست . که مبدرد دل دشمن
باهنین منقار . لم لمق قفتان بریمجی و تاتار قفتانی معناسنه دیمشلر .
باب الکاف نوع اوله الالف الممدودة ٥ . بنا آبناک
ایچنه صو سکش دیمکدر ناک لفظنده بو محله مناسب تفصیل واردر . ذرن آذرنک
تار مار و هلاک لک و محنت و غصه و شکل و ضرب لسنه دبو بک بزرک معناسنه
اسدی بکردون رسید از بس آشوب جنگ . بدریا نهیب بکوه آذرنک .
بوشکور زفر زند بر جان تلت آذرنک . تو از بهر او روز و شب چون نهنک .
حلیمی غم و محنت معناسنه . ذال معجمه ایله بزوب سایر معنالرینی بفتح الدال
المهمله دیبو تصحیح ایلمش اسدی شکفته کل نو شکفته زسنک . بسی بود مرکونه
آذرنک . ر آراک مسواک اغاجی حمط معناسنه . الفک مدی وقصری
جایزدر . زن آزنک درلو درلو کونه کونه معناسنه . حق بودرکه آژنک
رنک معناسنه در . از وآرنک کرفت دیرلر یعنی اندن رنک الدی
دیمک اولور . کمال اسمعیل ای عجب شمشیر خسرو از سبزا رنک شد . چون همه
ساله زخون خصم می باید خورش . و درسک مرفق معناسنه تعریب ایدوب
آرنج دیرلر . غیری ادلری انده مسطوردر . اما شمس فخری شرنک وتیزنک
وخرچنک قافیه سنده قصر الفله کتوروب بو بیتی انشا ایلمش بیت اکر قلم زجواد
کفت کهر باشد . بنزد که کیر دمشین همنشین ارنک . زفندا از فنداک
وبالقصر الکم صلما قوس قزح معناسنه لطیفی میغ چون پنبه باد چون نداف
آز فنداک چون کمانه او . غیری آدلری سربرلفظنده یازلمشدر . ژن آژنک

زاء عجمیله الینک و یوزک بورشغنه دیرلر کرکسه خشم و غضبدن عارض اولسون کرکسه
یشا مقدن طبیعة عارض اولسون بیت تو با دشمنان زخ پر آژنک دار .
بد اندیش را چهره پرزنک دار . کاتبی رخی که نیست مرکب بخاک در کاهت .
ترنج وار ز آسیب باد پر آژنک . ن آنک الخقرق علتنه دیرلر فوآق معناسنه .
ن آنک فتح نونله الخقرق دیمکدر آن لفظنک آخرنه کاف تصغیر لاحق اولمشدر .
کاه اولور الفی حذف ایدوب نک دیرلر واول کثنی ودین واوشنع معناسنه .
ون آونک اولدر که اوزومی بغلارلر اصارلر عامه تحریف ایدوب مونک
دیرلر عربجه معلاق دیرلر . ومطلق اصلمش نسنه و کرفتار معناسنه کاتبی
نماند حق تشنوی ور نه طایر حق کوی . چرا بود ز دو باشام تا سحر آونک .
شمس فخری ایا شهی که کند همچو مرغ اللهی . ز شاخ دولت تو فلک خویش را آونک .
م آهنک الجی که انکله بنالر بیارلر و کرج دمرزمه نوره معناسنه . هن دیی
آهن دیک دم چو ملک . هن آهنک قصد معناسنه اسم مصدر و صیغه
امردر و بعض ترکیبلرده صفت ذی استعمال اولنور کاتبی دلا بسلطنت فقر
اکر کنی آهنک . در بهشت شو دچوب تخته اورنک . وخوشخوان اهنکی ارباب
لغت بو بیله نقل المشلر . فاضل محقق . دقایق الحقایقده بو بیله تحقیق و تدقیق
المشلردر که آهنک عزمدر نته که بو بیتده واقع در بیت چو اهنک رفتن کنند
جان پاک . چه بر تخت مردن چه بر روی خاک . و بر نسنه یه اهتمام ایله دلالت ایتمکدن
آهنکله کنایت ایدرلر نته که بو بیتده واقعدر بیت دراز اهنک شد این
کار با تو . ندانم چون کنم این بار با تو . عزمک لازمی ولدوغی اعتباریله
حمله یه ده آهنک دیرلر نته که بو بیتده واقعدر بیت ره بط باز تیز
آهنک می زد . برقص کبک شاهین جنک می زد . یژ آیژک زاء عجمیله
اود قوعی شراره معناسنه . واغاج قوردی آیژک لفظندن مخففدر .
الفک مد وقصری جایزدر . سایر اسامیسی ایژ لفظنده ذکر اولنمشدر .
یژ آییژک مثله نوع اوله الالف المقصورة برا برک
سونکر سغنجه معناسنه . بو الکنج ابو الکنجک نعمتی و وسیله المقاصد
صاحبی ظرفه و مسخره معناسنه نقل المشلر . شمس فخری معیار جمالیده با مضمومه
ایله بو الکنجک یازمش و بو بیتی انشا ایلمش بیت بنزد شان چه بود انوری و
چه بیطار . بچشمشان چه بود بحتری چه بو الکنجک . عبید ر سایر اسامیسی بو العجب
لفظنده ذکر اولنمشدر . خکو اخکوک خرمانک کوک خام قوروغی معناسنه .

لطیفی نشود دوست بی جفا دخدوک • که رطب بود دلپذیر اکلوک • راست
ارستنک قرلنغج دیدکلری معروف کوجک قوشجغز خطاف معناسنه در •
ارستوک لفظندن مخففدر • راستو ارستوک مثلنه • رتنج ارتنگ
نکارخانه معناسنه در مطلقا و نقاش مانینک کتابی که اول رسم ایتدوکی
عجیب و غریب تصویرلر و نقشلر انوک ایچنده جمع اولمشدی • و بعض اصحاب
لغت دیرلرکه مانی بر پادشاهک وزیری ایدی هر نقش که انک خاطرینه کلسه
مانی انی یازردی • و اول کتابه دستور مانی دیرلر ایدی • و بر مشهور عبارت
آدیدر نظامی به تیشه صورت شیرین بران سنگ • چنان بر رد که مانی
نقش ارتنک بیت سواد شهر از دیبای صد رنگ • شده نقش نکارستان
ارتنک شمس فخری چو حسن صنعت نقاش نقش نامه دید • بباب داد زمانه
صحایف ارتنک عنصری نسخ کرده سواد نامه تو • لوح ارتنک و نقش مانی را
رژن ارژنگ زاء عجمیله مثلنه و کتابخانه معناسنه • و نقاش مذکورک
استادی ادیدر و بر دیوادیدر • رشن ارشنک ادیغی اوتی دیرلر
نباتاتدن براوتدر • ژدهاک اژدهاک زاء عجمیله ضحاک بن مرداس تازیک
لقبیدر • و اول شداد بن عادک قرنداشی اوغلیدر • و عاد بن عوص بن
ارم بن سام بن نوح علیه السلام در • جمشیدک یوروزک واضعیدر •
انی هلاک ایدوب یرینه پادشاه اولمشدر • ابو جعفر بن محمد طبری دیرکه ضحاکک
آدی بیوراسب در ضحاک لقبیدر اما فردوسی شهنامه ده بویله یازر •
نظم یکی مرد بود اندر آن روزکار • ز دشت سواران نیزه کذار • کرانمایه هم
شاه و هم نیک مرد • ز ترس جهاندار با باد سرد • که مرداس نام کرانمایه بود
بداد و دهش برترین پایه بود • مر او را ز دوشیدنی چارپای • ز هر یک
هزار ایدندی بجای • پسر بد مرین پاک دین را یکی • که از مهر بهرش نبود اندکی
جهانجوی را نام ضحاک بود • دلیر و سبکسار و ناپاک بود • همی بیوراسبش همی
خواندند • چنین نام بر پهلوی راندند • کجا بیور از پهلوانی شمار • بود در زبان
دری ده هزار • ز اسبان تازی بزرین ستام • ورا بود بیور که بردند نام
مذکور ظالم بی باک ناپاک جمشیدی قتل ایتدکندن صکره تختنه اوتوروب ظلم و ستمه باشلدی
اندن اول اولان پادشاهلر آتش پرست اولوب اکرچه دیننده‌ن بیکار ایدیلر
اما رعایا و برایایه اصلا ظلم ایتموب کمال مرتبه ده عدل و داد اوزره ایدیلر حتی
اخبارده کلمشدر که حضرت داود علیه السلام دخی نازل اولدی که بنم قوللرمه دیه

دینندن بیکار در دیو کچن آتش پرست پادشاهلره سوکمیونلر زیرا کمال مرتبه ده
عدالت اوزره اولماغین بنم قوللرم انلرک زمانلرنده حضور و راحت ایدیلر
و خلقک کفر و عبادتندن بنم ذاتمه اصلا ضرر و نفع عاید و راجع اولمز دیو تنبیه
اولندی • پس پادشاهلردن اول ظلمه ابتدا ایلین مذکور ضحاک بی باک ایدی
مثلا آدمی قوللرندن اصوب و تازیانه اوروب • و ظلمله خلقک املاکن و مال و
منالن الوردی • و مدت سلطنتی بیک ییله قریب اولدی • سلطنتی زمانندن
سکز یوز ییل کچدکدن صکره حق تعالی ایکی اوموزنده ایکی ییلان باشی کبی بر مرض
ویردی که روز و شبان بران راحت اولمیوب فریاد و فغان ایدردی
جمیع اطباء زمانینی حاضر ایلدی برلیسی درد نه درمان ایده مادی • عاقبت شیطان
بر طبیب انسان صورتنده کلوب بنی آدم دماغی ایله اغریسنه تسکین ویردی بعض
مورخلر ایکی اوموزنده بقدرة الله ایکی ییلان ظاهر اولوب غداسی آدم بینیسی
ایدی • اکر غداسن بولمسه‌لر ضحاکه قصد ایدرلردی دیدیلر • باری نهر تقدیر
کونده ایکی آدم اولدررردی ایکی یوز ییله قریب بو غداسی چکوب کتا هلی آدم
بولنمسه فرعه صالوب خلقدن اولدررردی • بو محله مناسب بعض کلام درفشی
لفظنده یازلمشدر • و تعریب ایدوب ازدهاق دیرلر • خواندمیر خلاصة
الاخبار نام کتابنده تاریخنده دیرکه عرب ضحاکک باباسنه علوان و عجم
مرداس دیر و اهل فرس بیوراسب و ده اک دخی دیرلر • بیور زبان
پهلویده اون بیک دیمکدر • دائما طویله‌سنده اون بیک آت موجود
اولماغین بیوراسب لقب اولدی • و اک عیب و آفت معناسنه در ضحاک
اون عیب ایله متصف اولدیغیچون ده اک لقبیله ملقب اولدی • و اول عیبلری
بودر که ذکر اولنور • کراهت چهره • قصر قامت • نخوت • قلت حیا • کثرة اکل
بسیاری ظلم • بدی زبان • شتاب در مهمات • جبن • ابلهی • و بعضلر
کتنده انست که لفظ ضحاک معرب ده اک است دیدیلر • و مؤید الدین اسمعیل
صاحب حماه تاریخنده بوقولی مؤید اولوب ایدر که الدهاک معناه عشر آفات
فلما عرب قیل له الضحاک • زفندا ازفنداک الکم صنعما قوپس قرح معناسنه
مدله داخی روایت اولنمشدر • ژون اژونک زاء عجمیله دیوادلرندندر •
ژن اژنک زاء عجمیله یوز دوروب قاشی چاتمق و بوزشمق و کینه و اکو
ضلع معناسنه • و یان جنب معناسنه • ژمراژمراک زاء عجمیله ضحاکک
لقبیدر اژدهاک معناسنه • سترن استرنک همزه‌نک فتح و ضم و کسریله

جایزدر و سکون نونله دخی روح وقاد سراج قطرب دخی
دیرلر. آدم صفتلی بر اوتدر اقلیم چینده حیوف بتر نعمنی کوکی ادم صورتنده
اولور دیمش. ایا قلری یوقاری باشی اشاغه بتر و سراج کبی تیل تیل کوکلری
اولور. وار کلکلی دیشیلی اولور. بری برینه صارمشمش و قوللرینی بری
برینک بوینینه صالمش و ایاقلرینی بری برینه طولاشدرمش طورورلر
انی یردن قوپارن آنیده دوشر اولور دیرلر. و بعضیلر فی الحال اولمز اما
اول سنه ده اولور دیرلر. و بعضلر نقل ایدرلر که چقاررکن زاریلق اظهار
اولور اول سسیدن ایشیدن وهم ایدوب دوشر اولور. پس حیله ایدوب
کلیله چقاررلر دینی تمام قازیوب جزوی ایلشک قالدقده برایپی اکا
بغلیوب و بر اوجنی کلبک بوغازینه باغلیوب یاندن کیدرلر اول کلب
چکنوب چقارر دوشر اولور. بعده الورلر بعض عشابلردن بویله روایت
اولنور. وهم کتابلرده یازمشلردر که بو سوزلر عبث سوز در خرافات جنسندن
قبیلندر. مرار چقارر دقتها اوز کلدی و نه قوپارن اولدی. اول
ولایتده اکثر یرلرده بتر علامتی اولدر که بوکرتلن سراغی کبی سراغی اولور
یاننده اغاج اوقنه حرمشق کبی صاریلورکیجه لرده شعله ویرر چراغ کبی
اول سسیندر که سراج وقاد. و سراج قطرب دیرلر اما اشلدوغی بعضلر
کندیدن دکلدر دیرلر بلکه یلدز بوجکی دیدکلری انی سوررکیجه ایله انک اوزرینه
اوشر اول اشلدیغی اندندر دیرلر عسجدی مندجون ذربای چنین شد چنین دریا
اشکار. زین قبل رو ید بحین برشبه مردم استرنک. و بعضلر دیرلر که
استرنک و اقواق اغاجیدر. و اکا تشبیه ایدوب عقیم عورتلره
دخی دیرلر. شن اشک سکون شینله کوز یاشی و اعلام رجالدندر.
جمله دن بری سلاطین فرسک اوچنجی طبقه سی که اشکانیاندر که انلره ملوک
طوایف دخی دیرلر. اول طبقه نک اول پادشاه اولان کمسنه نک ادیدر.
اول بو اسمله مسمی کمسنه اولمامشدر. و اول اشک بن دارا بن داراب بن
بهمن بن اسفندیار بن کشتاسب بن لهراسب در. ملوک فرسک
ایکنجی طبقه سی که کیانیلردر انلردن ملک مذکور لهراسبه انتقال ایتمشدر.
فن افرنک زیب و زیبایی عنصری جهان خیره مانده ز فرهنگ او
ازان برز و بالا و افرنک او. و حشمت اولولق و یوجه لک معناسنه
نیان انبانک بالخوچق دیمکدر تصغیر انباندر. نیوهنا انبوهناک

بکزرک و کوزک دیمک اولور. زیرا اسمک آخرینه حرف کاف ساکنه الحاق
اولنمق علامت تصغیردر. نجک انجک سیاه دانه لردر که مغزی امرود دانه سی
کبی آغ اولور. بعض نسخه ده برکافله انجک یازلمش. ند اندک از قلیل معناسنه
ندهنا اندهناک اندوهناک لفظندن مخففدر. ندهنا اندوهناک
غصه لی دیمکدر. فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق و تدقیق ایتمشلر که
لسان فارسیده ناک شول اخلاطدن عبارتدر که اشراب طریقیله ولیناک کبی
معناسی الجه باشش سکمش نسنه در. کلال تکفیدن ناک ایله تعبیر ایدرلر مثلا غمناک
و برشناک دیرلر. ندیشنا اندیشناک فکرلی و غصه لی. ن انک سکون
نونله بال ریسی نحل معناسنه انکبین لفظی بوکا منسوبدر بیت نیش عقرب هیچ
نیش انک باشد ای پسر تو نمیدانی که بنشی انک نیش عقربست. ن انک ضم
نونله قورشون. ورن اورنک راء مهمله ایله تخت میرخسرو بخاقان چین داد از
اورنک روم بپایی که بولادرا کرد موم. و تخت و عزت و یراشق معناسنه
بیت داور پادشهان شیخ اویس انک بود طلعت پادشهی رازشکوهش اورنک
و بعض اصحاب لغات و تاج و عقل و زیرکلک معیشت معناسنه و میلی و شوکتلی
اورنک وارونک معناسنه. و دستور رمانی ارژنک معناسنه وای ایدنی همتا
معناسنه دخی کلور دیمشلر. فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق و تدقیق
ایتمشلر که اورنک سریر سلطاندرتته که اسدینک بو بیتندن ظاهردر بیت
بر اورنک نشست شیدا سب شاه بشادی در داد و بخشش کشاد. معنای اصلیسندن
تخته دن اولمق معتبر دکلدر. اما تختده تخته دن اولمق معتبردر. تفصیلی تخت لفظنده
اولمشدر. کوکه ده اورنک اطلاق اولنور تشبیها استعاره طریقی ایله کوک که
هفت اورنک دیرلر نته که بو بیتده واقعدر بیت هفت زکیت زبرهفتورنک
نیست بالاتر از سیاهی رنک. هفتورنگ اصلی هفت اورنکدر ترکیبده اولندقده
الف حذف اولنمشدر بو ذکر اولنان معنی اورنک مفردکدر. بر اورنک دخی ازرق
کومکدر بر جزوی اودر که اصلی آب دربادوه منقلب اولمشدر. و تخفیفا مدی فتحه یه
تبدیل اولنمشدر. و برخوی زنکدر اورنکدن مراد معنای آب زنکدرتته که بو بیتده
واقعدر بیت رخش فرا اورنک راجای کشت. بستاره زحن وی ارای
کشت. جن سیمادن اورنکله تعبیر ایدرلر مجازا نته که عنصرینک بو بیتنده
ظاهردر بیت جهان خیره مانده ز فرهنگ او ازان برز بالا و اورنک او
بحر الغرایب صاحبی بو بیتده اورنکی یراشق معناسنه صانمشدر معنای ترکیبی سنندن

غافل اولمشدر • وژن اوژنك زاء عجميله يراق اوزند معناسنه وكوللك
وكتاب نقاش • يژ ايژك مدله آيژك معناسنه اودوقوغي واغاج قورده
ديرلر شهيدي چوزرسا ده چكان ايژك از ولكن چو بنخستي • شدي زرساده
چو سيمين بشنر وغيبه وچوشن الالف المكسورة • سپر اسپرك
صاري اغاج كه انكله صاري ولیموني رنك بويارلر • سترن استرنك
بروج الصنم حركات ثلثه ايله مروي لغتدر تفضيلي مفتوحه بابنده اولمشدر
شتالن اشتالنك انجك شتالنك معناسنه • صطر اصطرك
ميعه سائله نك قرومشي معتبر ادويه در بعضيلر لبان جاوي در ديديلر • يرا
ايراك زيراك معناسنه • ين اينك شمدي واشته وديمن وبو چغر
ديمه در الالف المضمومة ۵ • سترن استرنك
بروج الصنم حركات ثلثه ايله مروي لغتدر • ستركاويلن اشتركاويلنك
زرافه ديدكلري جانور كه بوينی دوه بوينی كبي اوزون ولور واياقلري صغر اياغي
كبي وبدني بلنك كوده سي كبي الاجه اولور • كنز اللغه صاحبي بويله نقل ايدر كه الزرافة
حيوان ببلاد السودان رأسها كرأس الابل وقرونها كقرون البقر واسنانها
كاسنان البقر وجلدها كجلد النمر وقوائمها كقوائم البعير واظلافها كاظلاف الابل
وذنبها كذنب الظبي ورقبتها طويلة جداً ويداها اطول من رجليها • وقال في كتاب
وفية الاعيان انها تتولد من ثلث حيوانات من الناقة الوحشية والبقرة
الوحشية والنمر فاذا وقع النمر على الناقة الوحشية ثاني بالزرافة والزرافة
في الاصل اللغة الجماعة فلما ولدت من جماعة سميت بذلك والعجم يسمونها اشتر
كاو بلنك لان الاشتر هو الجمل والكاو هو البقر والپلنك هو النمر والله اعلم
نوع اوله الباء المفتوحة ۵ • ابتر پاترك اوغلان دياغي
قالدرمغه ديرلر • ابو پابوك پابوچ كه اياغه كيرلر • ابون پابونك مثله •
اب بابك تصغير بابدر باباجق ديمك اولور باب وبابا پدر معناسنه در
واعلام رجالدندر راو كابو اسمله مسمي اولان سلاطين فرسك وخنجي طبقه سي كه
اشكانيلر در انلره ملوك طوايف دخي ديرلر • آخر پادشاهي اولان اردوان بن
بلاشك پارسي لاينمنع اولان حاكمنك اديدر كه اندن اول بو اد له مسمي
بو غيدي وملوك فرسك دوردنجي طبقه سي كه ساسانيلر در اول پادشاه
اولان اردشيرك والده سي باباسي آديدر • اچن پاچنك باد وجيم عجميله
كونكلرده اولان پنجره وكيجرك دريچه كه اندن بركوزله بافله • شمس فخري

هزار گونه گل از شاخ چهره بنمودند • چو لعبتان گل اندام نازك از پاچنك •
ادرن بادرنك شين خيار وارنك معناسنه واوغل اوقي اسدي طوسي
وشمس فخري ترنج معناسنه نقل ايلمشلر منجيك پاسمين لد مجلس پابنفشه دست
حمله كردند وشكسته شد سپاه بادرنك اسدي شتاب اندر امیخت
كين بادرنك • شد از خون واز گرد گيتي دو رنك شمس فخري اگر بهر تسكين
صفرا كني • به ليمون مركب كند بادرنك • ز تركيب دست شه ونيغ او
فلك گرد دفع غم واو رنك • ادورن بادورنك بوبان بالي ديرلر بر نوع
اوندر تعريب ايدوب بادروج ديرلر وبعض يرلرده تره خراساني ديرلر •
ارشن بارشنك عزتلي معناسنه • ار بارك اينجه وبوفقه باريك لفظندن
مخففدر رقيق معناسنه • ارن بارنك باء عربيه اوغلانجقلر كوك بغلدقلري
بارلق • اري باريك اينجه رقيق معناسنه بيت چشمان خوشش ميان باريك
ما الطيب فاك جل باريك • فاضل محقق دقايق الحقايق ايلمش نسته يه برلر
دلمش تخفيف ايدوب بارك دخي ديرلر • ازرن بازرنك زانك وزانك
فتحه سيله اوغلانجقلر كوكسنه باغلادقلري يارلق يارنك معناسنه كلور •
اسب باسبك خفيف اياقلو كمسه غايتده يوريين ويوكرن ديمك اولور •
وبرتا واوقي • استر باسترك الاجه صغرجق كه چكركه ايله جنك ايدر هلاك
ايلر سين مهمله ايله • اشتر باشترك شين معجمه ايله مثله وبعضلر قولنج
لطاف معناسنه نقل اتمشلر • اشكو باشكوك ايش بجاريجي مصلحت كذار
معناسنه • اشن باشنك اوزم صالقمي كه تنك اولوستنده قورمش اولا
شمس فخري بنام دست تو گر شاخ زر نهد دهقان • عقيق ولعل برآيد ز شاخ
في باشنك • وتملق الچون قوللان خياره ديرلر منجيك ان سك ملعون
برفت اين سند را از خويشتن • تخم را مانند باشنك اندرش بر جاي ماند
وخياره دخي ديرلر وخربزه معناسنه • وبعضلر كيجرك دريچه يه دخي ديرلر
دلمشلر باچنك معناسنه • اپاك باء عجميله آري طاهر معناسنه كه مردارك
مقابلي در • وحيب تمام معناسنه استعمال اولنور اسدي بد وپاك سپير د
زاول سپاه • نريمان لشكير برداشت راه بيت سر تيغش ار سنك
اگر خاك بود • گياه وكلش پاك تر پاك بود • اباك باء عربيه شمس فخري
اسدي برنس وسيم باشد دلمش ع البرز راچه باك زسنك فلاخن است
ز بيغاره كفنا مدار يد باك • بسيار يد بيلان لمهرآج باك • فاضل محقق دقايق

الحقایقده بو بابده تحقیق و تدقیق ایتمشلر که باك باء عربیله لسان فارسیده شول
حالتدن عبارتدر که ترك دلنده اوندن ایمنمك ایله تعبیر ایدرلر خوف واختصاصی
یوقدر ایمنمك گاه قورخودن اولور گاه حیادن اولور و اوتنجق نسنه دن دخی
کشی ایمنور دیرلر عرب لساننده اول حالتدن مبالات ایله تعبیر اولنور
نته که بو بیتده ظاهردر شمس فخری رحمتی اخوای مه بی باك نظری اخوای ب
چالاك ع مردی باك می نگوید بوك بیت چه غم دیوار امت راکه دارد
چون تو پشتیبان چه باك از موج بحر آنرا که باشد نوح کشتیبان باکدن
مراد بو بیتده قورقجق نسنه دن ایمنمکدر ترجیح برنسنه دن ایمنمیان کمسنه یه
بی باك دیرلر الار بالارك باء عجمیله بالارك معناسنه الال بالالك
مثله الش بالشك سکون شینله ایریصد وعی بالشجه معناسنه و دنبکی برگ
ایکی یاننده ایکی قنات کبی اولور برگ معناسنه الاهن بالاهنك
باء عجمیله او یانك جلبری که آته نندکده او جنی اتك ترنی التنده بغلرلر وایکده
انوکله بغلرلر الهن بالهنك مثله نعمتی و کمند دزکننه دخی دیرلر دیمش
شمس فخری فریدون اگر زند بدکین او نهادی بگردن برش بالهنك
ال بالك باء عجمیله پابوج الن پالنك نعمتی و وسیلة المقاصد صاحبی
چارق که ترکلر خام گوندن دیکوب ایاغه گیرلر دیمشلر الی پالیك
مثله صحاح عجم صاحبی ذکر اولان اوج لغتی پابوج و چارق معناسنه نقل
ایلدی ان بانك اون صوت قوی ندا معناسنه بیت
بانگ گاوی چه صدا بارد هد عشوه مخر سامری کیست که دست از ید
بیضا برد و ایام بهارده اولان آوازه و ترانه یه گلبانگ دیرلر بیت
بلبل ز شاخ سرو بگلبانگ پهلوی میخواند دوش درس مقامات معنوی
ا پاهنك پاهیدن لفظندن الکنجه معناسنه اسم مصدردر و صیغه امر و
وصف ترکیبی دردر انش پانك پانغش که بنوش آغاجنه دیرلر ی بیك
گوزببکی مردم چشم معناسنه ترکیبده دخی مستعملدر تر ترك بقالکر طبلکه سی
پا ایله تا راسنده تقدیم و تاخیر واردر ت بنك باء عجمیله و بالکسر
بنگ خایسك معناسنه و پهلویه چکلمك واو درس سندان معناسنه
تو پتوك بقالکر طبله سی بعضلر اولنی تا ایله پتوك روایت ایلدیلر که تا اثلث
حروف تهجیدر شمس فخری خاك بر تارك دوات و قلم جنداد به و جوال
و پتوك خب پوئی بجب پوئنك او یخوده خورلامق معناسنه

خت مخبنك بخت لفظنك تصغیریدر و طالع شوم معناسنه زن بزنك
باء عربیله باغردق که تنبك التلرندندر قماط معناسنه و نیقوردر دربزر
بدر بزرگ دده جد معناسنه بز بزنك گندرتخمی رستو پرستوك
قرلنغج پرستك معناسنه زست پرستك باء عجمیله ضم تا ایله قرلنغج
قوشی خطاف معناسنه پرستوك لفظندن مخففدر رست پرستك
فتح تا ایله نیاز و پرستش رشبرشك نعمتی طاپقور معناسنه نقل ایلمش
رشکو سابرق سکو ساك یغمورلی و غایتده حشملی اوزون یلدرم و شمشك
ربرگ باء عربی و سکون را ایله اصحاب لغات براق و یراق و غم و غصه
و طاقت و مجال و قوت و ساز و زینت حافظ چنان کرشمه ساقی دلم ز دست برد
که با کسی دگرم نیست برگ گفت و شنید طاقت و مجال معناسنه در نظامی
زافت بید برگ باد خزان شاخ بر برگ بید دست گزان و جایز دی معناسنه
روایت اتمشلر فاضل محقق دقایق الحقایقده بو بابده تحقیق و تدقیق ایلمشلر که برگ
یپراغه دیرلر گل یپراغنه برگ گل دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت
بلبلی برگ گل خوش رنگ در منقار داشت و ندر آن برگ و نوا خوش
نالهای زار داشت اما مذکور معنی برگك معنای مجازیدر معنای حقیقی لسان
ترکیده یراق دیدکلریدر یول یراغنه برگ راه دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر
بیت راه تو دور آمد و منزل دراز برگ راه و توشه منزل بساز بیت
ای گل تازه بدین بلبل نالنده خویش رحم کن رحم که بی برگ و نوا میمرد
اغاجك اولسون چچکك اولسون لوازمندن و مهماتندن اولدوغندن انوری
یپراغه برگ دیرلر لسان فارسیده یپراغیچون وضع اولنان لفظ بهاردر
بهارك تفصیلی محلنده ذکر اولنمشدر ربرگ باء عجمی و سکون را ایله کتان
تخمی و بر نوع ارمغاندر و سیاعك دارو حرکتی و مطلقا چانلدی یعنی صورت
اوراغجلرندن و بارمقلردن و غیریدن ظاهر اولور عجه هده دیرلر بر صحیح نسخه ده
فتح را ایله برگ یازلمش ر برگ باء عجمیله و فتح را ایله برگ یازلمش
ربرك باء عجمیله و فتح را ایله براز ماغ آدیدر اسدی چو بگذشت خاقان بزو
برگ تو گویی همی تیغ بازد فلك رم برمك اعلام رجالدندر برطایفه
مشهور جدی آدیدر که کرم و جودده نظیری یوغیدی اکا نسبت ایدوب
برمکیلر دیرلر خلفای آل عباسدن بشنجی خلیفه نك که هارون الرشید بن
هادی بن مهدی بن منصوردر که عبدالله سفاحك قرنداشیدر مذکور خلیفه

زماننده یحیی بن خالد برمکی که وزیر ایدی ایکی اوغللری فاضل و جعفر ایله اهل جهانه
لطف و احسانلری منتشر اولوب کیرو مزبور خلیفه زماننده دولت و عزتلری
منقرض اولدی* رن برنک باء عجمی و راء مهمله ایله اصل و میوه‌لی زنک
و حمله معناسنه* روا پرواک بلجی معناسنه* روان پروانک
نعمتی فرح قوللق و قوللاوز معناسنه دیمش* زر بزرک بفتح الراء کتان
تخمی و بزر لفظنک تصغیریدر و سکرک معناسنه* ز بزک فتح زا ایله
قوربغه و زک معناسنه لسان فارسیده با ایله واو ارسنده تواخی
و تبادل واردر* ز بزک باء عربی و سکون زا ایله تسبیح قوردی و تنکری
دوه‌جی دیدکلری بوجکدر* ز بزک بفتح الراکتان تخمی و بزر لفظنک
تصغیریدر بزک باو زاء عجمیله بازی سلق معناسنه* ژوا بژواک
باو زاء عجمیله و بالضم یانقی صدا و آواز معناسنه* ژو بژوک مثله
سا بساک باء عربیله تاج شکلنده چیچکلردن ایدرلر عشرت کونلرنده باشلرینه
کیرلر شمس فخری همچو خاک جناب شاه جهان* خاک‌پایت هر است بساک تاج
ساهن بس آهنک باء عجمیله بیش کش دمری صاحب یاس بو بله نقل
ایلدی* و نعمتی و وسیلة المقاصد صاحبی اوجه چکجک دمر آلت و خوی دیمشلر
صحاح رومده جوی اوکی و دندارلری ولنکر اوکی اضداددن در دیمش*
ساهن بساهنک باء عربیله جوی* ستر بسترک باء عجمیله الجفرق و
کیرورک و کاغد مهرلرکن التنه قودقلری کیرلک* ست بستک
سکون سینله مجوسیلر کتابندن مستخرج برکتابدر شمس فخری ز عدل تو
همه ملک و خلق آسوده‌اند* چه اهل کتب زبور و چه اهل مصحف و بستک*
اکرچه نعمتی حرف باده کتورمشدر راجح نونیله در* سن بسنک کوره‌توبن
ات* شش بشک باء عجمیله اشک و رشک قافیه‌سنده چشبنم
عربیده ندی معناسنه ع اشک من بشک باغ عشق افتاد* و قراغی
چلید معناسنه و قورغه و قورجق ساج بو ایکی معنایه چلیمی ضم با ایله
تصحیح ایلمش* و ایلقی و قیغ اسدی چوتارنک غاری زفر بهن بازه*
دو دستکش چو شاخ کوزنها دراز* نعمتی مطلقا بویک دیش قنغی حیوانک
کرکسه اولسون دیمش شمس فخری شیر در بیشه اژدها در کوه* بفکنند از نهیب
تیغ تو بشک* شکو بشکوک حریص و آلنشده قوی و جست اولان و ییلاق‌جی
حمول معناسنه بولغت آخری کافله و لامله و نونیله نقل اولندی شمس فخرینک

سمان آخری لام با بنده کتورمش* بشن بشنک باء عجمی و سکون نونیله قورباغه
بن بشنگ اوغلی ادیدر فردوسی بشنک دلاور ز تخم بشنک چنان
دان که با تو تیابد بجنگ* و برنا مدار جوامی ادیدر و قازمه و کلنک
و بورغی و بنالر دیوار دلدکلری اوجی سوری اوزون دمرک آدیدر*
شمس فخری در اوردتخطفش باره سبهر از جای* بیک اشارت بی دست
بردبیل و بشنک* نعمتی بو معنایه تا ایله که ثالث حروف تهجیدر نقل
ایلدی* اعلام رجالدن غیری معنالرده باء عربیله دخی مرویدر بک باء عجمیله
قوربغه چغز و غوک معناسنه شمس فخری کسی که چون سرطان با تو کج رود دایم
بسنک بشکنش دربار کین فکن چون بک* بو معنایه سایر اسامیسی جانز
لفظنده یازلمشدر* و رعنالق یذوب بر کشنک اطرافنی طولنمغه دخی دیرلر
و مطلقا بی‌منر کمسه و آلت خانه متاع البیت معناسنه* اکثر بودر که لک
لفظندن صکره کتوررب اتباع و فراوجه طریقه سنچه لک و بک دیرلر بلوب
بو برمق معناسنه* نکل بکسلک کرز معناسنه* کول بک و لک
رعنالق و منرسزلک شمس فخری جهان چو خاک درت عرصه ملکت
چو انکوهد عقلاش بتهمت بک و لک* لار بلارک باء عجمیله اصحاب
لغات بر نوع دمردر که اندن کسکن قلجلر ایدرلر و اول قلجلره تیغ بلارک
دیرلر* و بعضلر جوهردار قلجه دیرلر دیمشلر* و بعضلر فرنکی قلجه دیرلر که
دمشقی اولمایه پولاددن اولا و بعضلر تخصیص ایدوب هندی قلجدر دیمشلر*
ع بلارک یمنی شاخ کندنا نبود* لال بلالک مثله و بیدک اوزرنده اولان
پولاد قلج* فاضل محقق دقایق الحقایقده بو بله تحقیق و تدقیق ایتمشلر درکه
بلارک نیصی دمرندر راوق دمرلی اولسون کوندر دمرلی اولسون خنجر
دمرلی اولسون اوق دمرنه اطلاقی بو بیتدن ظاهردر بیت
بهر آن تیر باران که آمد فرود* بلارک همی کشت و جان می درود*
خنجر دمرنه اطلاقی عنصرینک بو بیتندن اکلنور نظم چه چیزست آن
رونده تیر خسرو* چه چیزست آن بلارک تیغ بران* یکی اندر دهان چون
زبانست یکی اندر دهان مرک دندان* برانده کی تیغ تیز معناسنه در*
تیغک تیز معناسنه کلدوکی تیغ لفظنده بیان اولنمشدر* قلج جوهرنه دخی
بلارک دیرلر نته که بو بیتلرده ظاهردر شعر بلارک چنان تافت از
روی تیغ* که در شب ستاره ز تاریک میغ* درخشان تیغ چون چشم کوز

بلارک برورفته چون پای مور٭ قلج دمرنته دخی بلارک اطلاق اولنورنته که
تاج المآثر صاحبنک بو کلامنده واقع نثر مقفا بلارک مندی از برک
کندنا منتظم گشته٭ وبنای ستمکار بلکد کوب بونیمار منهدم شده٭
گاه اولور بلارکده رایی لامه تبدیل ایدرلر بلالک دیرلرنته که بو بیتده
ظاهردر بیت بدرپا کرتیغ عکس بلارک٭ بماهی گاو گوید کیف حالک
لس بلسک کتاب جورجک دمرنیش عرب سنج درو بعض یرلرده
سوغلی دیرلر یا یزن معناسنه کسرله داخی لغتدر٭ ل بلک باء عربی
وفتح لامله براق وبیراق بیت خار وخاشاک فضایت میفرو شد
هرصباح گلشن فردوس را فراش بررسم بلک وبلیکش وعطاو
بخشش ٭ل بلک باء عجمیله وسکون لامله کوز کبناغی جفن معناسنه
اکثر کسر بایله مستعملدر٭ وضرب مثل معناسنه ٭لن بلنک قپلان دیدکلری
برنجی جانور نمر معناسنه لنکون بلنک رنک٭ بلنک رنکلی وچبارات
لنکمش بلنک مشک کدی اوتنک برنوعی درکه بقلهٔ خراسانیه وبقلهٔ
دهان دیرلر وبرنوعی دخی سنبل رومیدرکه منتوشه دخی دیرلر بعض
ارباب لغات معنای ترکیبی سنه مناسبت بلنکمشک براوتدرکه قپلان
کبی لاجه لی گل کبی چچکی اولور٭ ومسک کبی لطیف رایحه سی اولور دیدیلر٭
وبعضلر بردرلی نمشدر بغداده اولور رنکی خرمایه بکزر دیدیلر٭ لهن پلهنک
پلهنک چلبر پالهنک لفظندن مخففدر٭ نج پای پنج پایک تنکچ سرطان
معناسنه ٭نجی پنج پک بشده برخمس معناسنه٭ ن بنک سکون
نونله باکوری دیدکلری اوت تعریب ایدوب بنج دیرلر تخمی قلونیا ودرشت
عبارة قللور٭ اما اصطلاح عوامده آبرآز دیدکلری طعمه اشرادر استعمال
ایدنه بنکی دیرلر بیت کوفته لر بنکیلر دهاننده طوبلردر بوغاز حصا
مصلق وزورک دخی دیرلر٭ نز بلنرک ابجم کوجی دیدکلری اوت اطبا
قاتنده خبازی دیمکله معروفدر لطفی جوابن الوقت نبودابلیه٭
بلبرک چیند او وقت مرلبیه٭ هم بهک قزلرق اق نقطه لرکه اعضاده
ظاهر اولور برپرام مرضدر تعریب ایدوب بهق دیرلر٭ ی بیک
بفتح الباء الموحدة وکسرة الباء التحتانیة نفس که بیامیخت ای اخلاط
اختلاط کرد ٭ی بیک باء عجمیله اول کمسه درکه جوق وتیز یوریر ودیکر در
یورلم ترکیبده دخی مستعملدر وایر یوکتی ٭یو پیوک باء عجمیله ینکه

ودکلین عروس معناسنه شمس فخری مال ودانش عروس داماد ست٭
سوی داماد ذلت میل پیوک عنصری غم اگر یار من بود چه عجب٭ مثل انش
بود همیشه پیوک٭ واکثر اوغلان توأم معناسنه الباء المکسورة
ت پتک باء عجمی وسکون تا ایله مطلقا چکجه دیرلر٭ ودمورچیلرک
اولسون ونعلبندلرک وغیریلرک اولسون فردوسی بسرسروران زیر
گرزگران٭ چوسندان برو پتک آهنگران جش بجشک اتک ورتک
قافیه سنده اوت بام صاحبی ادویه فروش عشاب وطبیب معناسنه
زش پزشک مثله جیمله وزا ایله لغتدر اسدی بسازار و تومند
بیمارست٭ که مردش پزشک وبهود اودرست٭ صحاح عجم صاحبی
زاء مهمله دخی روایت ایلدی٭ بستر اهن بستر آهنک باء عجمیله
یورغان وچادرشب بسن پستنک باء عجمیله ایکده لمبی سنجد معناسنه
صحاح عجم صاحبی ضم با ایله تصحیح٭ شش پشنک قورعه وقورجق ساج چلیکی
بو معنالره ضم با ایله تصحیح ایلمشدر٭ وبوزجه قراغی وقیغ بیت بوی درودشتان
نداری خرفه بشمین چه سود٭ چند نجی لشک درفه که مشک از فرست٭
شمس فخری واهوی چین اگر خطا بوید٭ مشک درناف او شود همه لشک٭
لس پلسک دمشلیش فتح با ایله دخی روایت اولنمشدر وقارش
معناسنه ٭من پلمنک طارلق٭ یا پیارک هزار دستانه بکزر بر
قوشدر بعض نسخه ده زاء عجمیله واقع اولمش٭ یا پیاپاک قورقمز دیمکدر
ی بر پی برک براقسز والی بوش دیمکدر٭ وبیراقسز اغاج٭ ن پرهیکی
پی پرهیزک فاسق معناسنه٭ بدمش بیدمشک سورکون چچکی کربید
معناسنه٭ برش پی رنک غیر لسوزرو دیوث وقلتبان معناسنه٭
برن بی رنک رنکسز وهیولی معناسنه یعنی مرتسنه نک اصلی ومادهٔ هیئی
ونقاشلرک که برصورتی تصویر ایتمک استسه لر اول بی رنک رسم ایدرلر
بعده تمام نقش ایدرلر اول رسمه بی رنک دیرلر شمس فخری خدایگانی وشاهی
که نوک خامهٔ او٭ کشیده باره دگر عدل وداد را بیرنک٭ برا پیراک
پیوک دوه که عوام تحریف ایدوب پسرک دیرلر اسدی دگرچاره جستند
پیراک٭ بصند وفها یار بدسیم پاک٭ شادن پشاونک اوجه کدکی
وامام معناسنه٭ شامن پشاهنک لشکرک اوجه کیدن مقدمة الجیش
معناسنه٭ شتر پشترک باء عجمیله اوکدز رجک وایلدر جک دیمک اولور

مشتر بشترک باء عربیله ارتوغرجق دیمکدر. لشی لشک باء عجمیله اوده
صدر اولان یری. بیک امیر معناسنه فارسیدر و ترکیده
مشترک لغتدر. بل بلک بالباء العربی یصی دمرلی اوق که تیر و کسمه
دیرلر ارباب لغات بویله دیمشلر. فاضل محقق دقایق الحقایقده
بویله تحقیق و تدقیق اتمشلر که بیلک چنگال دمرلی اوقدر نته که بو بیتده
ظاهردر بیت هلال عید را ماندست چرخ بیلک انداز ان
که بکشاید از روزه وخوشش از گشته دشمن. شمس فخری اباشهی که بدو زی
بروز کین و مصاف. بر آسمان مه و خورشید را بیک بیلک
بیلک اصلی بیلدر آخرینه کاف تصغیر لاحق اولمشدر. بیل لسان
فارسیده شول آلت معروفه نک آدیدر که لسان ترکیده ده
اکا بیل دیرلر نته که بو بیتده واقعدر بیت سر چشمه شاید گرفتن به بیل
چو پر شد نشاید گذشتن به پیل. بیت یکی بود جنگ آور ادبیل
همه بکذرانید بیلک ز بیل. بحر الغرایب صاحبی یصی دمرلی اوق ایله
تفسیر اتمشدر. اصلی بلمدوکندن ایله صانمشدر. بیماری بیماری بانک
و ق خسته لکی. بیماری کودک بیماری کودک اوغلان خسته لکی دیدکلری
مشهور مرض. بنو بنوک ینکه و کلین عروس معناسنه و اکنیز
توام معناسنه مفتوحه با ایله دخی کلمشدر. حلیمی فتح با ایله عجمی
تصحیح ایلمشدر. بنو بنوک کش اقط معناسنه. دقیق و مایه کافر
پینو دخی لغتدر. بهز بهزک فرس قدیم عادتنجه بر اتک آسمی در
تاریخلرینده کبیسه اعتبار اولنمادوغیچون یوز یکرمی سیلده برای
ارتورلر. بر سیل اون اوچ آی اولور. اول آیه بهزک دیرلر بالتمام اول
آیی بیرام ایدرلر. صکره که جلال الدین ملکشاه سلجوقی کبیسه
اعتبار ایلدی بو عادت ترک اولندی. اما تقویملرده اول تاریخ
ضبطی ایچون بیله یازارلر و اعیادی دخی ذکر اولنور شمدیکی زمانده
اگرچه که اعتباردن بالکلیه دوشمشدر. الباء المضمومة
ت بتک چلچ معناسنه. بجرک طاغ باداسی عاتیدر گرم تر در
رت برتک باء عجمیله یلکن و اشکن و یورغه طوار و کوچ دحمله
معناسنه. رد بردک باء عجمیله لغزکه ترکیده بلمجه مثل و بلکلیج دخی
دیرلر. زر بزرگ سکون زاء عربی و فتح را ایله کتان تخمی معناسنه

زر بزرگ ضم زا و سکون را ایله عظیم اولو معناسنه جمیع اشیایه
وصف اولنور. فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق و تدقیق
ایلمشلر که بزرگ امیددن و بزرجمهردن جدا اولان بزرگ بو معنایه در
بیت بزرجمهره اوک تلمیذ اولمش. صوک استاد بزرگ امید اولمش
بزرجمهرک اصلی بزرگ مهردر معرب اولمشدر کافی جیمه تبدیل قاعده
تعریبدر نته که مختلفده ذکر اولنمشدر. گاه اولور که بزرگی خرد مقابله سنده
ذکر ایدرلر خرد و بزرگ دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت ستوده بود
نزد خرد و بزرگ. که از آدمی نباشد سترگ. بو تقدیرجه تجوز اولنمش
اولور خردده معنای کوچک اراده اتمکله و بزرگده معنای کلان اراده
اتمک ایله. زبزک باء عربیله تسبیح قوردی و حمام بوجکی و تنکری
دوه جی دیدکلری بوجک باء مفتوحه با ایله دخی کلمشدر. زو بزوک
باء و زاء عجمیله بانقی صدا معناسنه و آواز. ستن بستنک اکده آغاجی کسر
با ایله اکده بمثی سنجد معناسنه نقل اولنمشدر. بسن بسنک نعمتی بر
برطانمدر انده کوکرجندن غیری اصلا وحوش و طیوردن نسنه ساکن
اولمز و توجه و تأمله برکمسه برنیت ایدوب انده وارسه نیتی مرتبه ایسه
دیرلر دیمش. بشتن بشتنک طابقور قولانی. بشن بشنک باء عجمیله
طغارجق و بوزجه قراغجی بو معنایه غیری ادلری بر لفظیده مسطوردر
قورجق ساج دوده و قیون و کچی قیغی خسرو دهلوی تا چو برگیرد اشتر انرا
بشک. یاد ش اید زبوی عنبر و مشک ع بشک را ترک مشک انگارد
قیغ معناسنه بو لغت فتح و کسر ایله دخی روایتدر. اما امیر خسروک مذکور
بیتندن که مشک قافیه سنده گتورمشدر ضمله اولدوغی اثبات ایدر
و شمس فخری دخی کنجشک و مشک و خلشک که بر نوع بار دقدر ناپخته
بالحقدن و اوزرینی نقشلر خلنج شهرنده چوق اولور. مذکور قافیه لرده
ایراد ایدوب بو بیتلری انشا ایلمشدر نظم خسروا در زمان معدلتت
ندهد باز رحمت کنجشک. و آهوی چین اگر خطا بوید مشک در ناف او
شود همه بشک دیگر ای شاه شیر حمله ز آهو بود اگر با خلق تو کند کسی
اثبات بوی مشک. جایی که زرگر کوزه یاقوت در کنند. ابله بود که
شرح دهد کوزه خلشک. بشن بشنک نشان قدیم. بلکنج بلکنجک
طرفه و مسخره معناسنه. اوالکنجک لفظندن تحرف اولنمشدر. بل بلک

باء عجميله بوكرك كليه معناسنه • و بوجق و باقله و بوكرلجه • لو بلوك او وقلشاني
وطوپغار قوشي قبره معناسنه • صحاح عجم صاحبي بو ايكي معنايه بادن صكره
كاف محلنده كتوردي • و دوه قيغي معناسنه بادن صكره لام محلنده
ايراد ايلدي • وطايفه معناسنه و ولاينك حاصلي كه بركمسه يه تعيين اولنمش
اوله • وصالغن صالبجي و دوه قيغي بعض نسخه ده قيغ معناسنه باء عجميله يازلمش
صحاح عجم صاحبي باء عجميله تصحيح ايلدي • بخش بنجنك باء عجميله منك وكشك
قافيه سنده سرچه عصفور معناسنه • وب بوبك ايكي باء عجميله هدهد قوشي
شمس فخري پناه ملك سليمان كه چون سليمانش • نويد ملك سبا ر ديدم
و هد بوبك • صحاح عجم صاحبي واودن صكره با محلنده ايراد ايلدي كه اخر حروف
تهجيدر • سايرا اسامیسی ربوت لفظنده اولمشدر • وس بوسك بوسه
لفظنك تصغيريدر او پمه جك ديمكدر • دش بوشك باء عجميله كدي كربه
معناسنه شمس فخري خدايكاني و شاهنشهي كه شير سپهر • بزير دامن لطفش
نخريد چون بوشك • وبلو بوبلوك قرح حصاري غنچه معناسنه نقل ايلمش •
ولكنج بولكنجك طرفه و مسخره معناسنه شمس فخري بنزد شان چه بود انوري
وچه بيطار • بجنبشان چه بود بختري چه بولكنجك • سايرا اساميسي بو العجب
لفظنده ذكر اولنمشدر • و بوك باء عربيله اولا كه ديمك اولور لعل و
غسي معناسنه بو كه دن مخففدر • ع مردي باك مي نكويد بوك شمس فخري
باميد بهي كه كار هنر چند كويم مگر دلا يا بوك • و قاو كه انو كله حقيق چاقوب
اودباقرلر • وله غم اگر يار من شود چه عجب • ميل آتش بود هميشه به بوك • واول
تخيل قيوسي كه ايچنه غلّه طولدررلر • و بلر بنز اولسون ايچون اوزرينه چور چوب
دوكررلر شمس فخري زير خار و خس غم هجران • ماند فضل و هنر چو غلّه بوك •
شمس فخرينك بو بيتي بوك قيوده اولان غلّه اولمامغه دلالت ايدر جليمي خق دركه
بوك اول قيو اوزرينه دوكدكلري خار و خس و چور چوب در ديمش • نعمتي
غا و تخيل قيوسي باء عجميله تصحيح ايلمش • حليمي و وسيلة المقاصد صاحبي باء عربيله
مقيد قلمشلر • ولن بولنك ظرخون سايرا اساميسي اينانشت لفظنده
يازلمشدر • ولو بولوك بولك عربيه خوب معناسنه • ويان بويانك
معدنوس و اوكسركه اوتي وايوه دنه ديدكلري اودويه كه عربجه قيصوم ديرلر
وابر بوشني و سركن و بويان معناسنه • وي كل بوي كلك نشليجه دانه چكلر در
دليشه و يورك ضرري وار در • بغداد يلر مشعلة الطالبين ديرلر • وي بوينك

بويانك معناسنه • يو بيوك بنكه و كلين عروس معناسنه حركات ثلثه ايله
نقل ايلديلر • حليمي فتحه ايله تصحيح ايلدي • نوع اولده التا آء المفتوحه
ابا تاباك ازدك • ابنا تاناك بلدرايجي • اتاري تاتاريك او لحيك
قوشي فاخته معناسنه • اج تاجك فتح جيمله خروس ايبكي و تاجك تصغيريدر
اججغز ديمك اولور • و بر قومك تاجيدر • اج تاجك كسر جيمله تاجيك
لفظندن مخففدر • ولايت پارس و لغت پارسه دخي ديرلر • اجي تاجيك
مثلا • ار تارك ديه آدمك و طاغنك و غيرينك اولسون فاضل محقق دقايق
الحقايقده • بويله تحقيق و تدقيق ايتمشلركه تارك مركبدر تار ايله كاف تصغيردن
معناسي ديه جكدر • كوندرده نكا وجنه تارك سنان ديرلرنته كه
بو بيتده ظاهردر بيت ديدم بر تارك سنان ديدن • بهتر از روي
دشمنان ديدن • آدم باشنك دوره جكنه تارك ديرلر • نته كه بو بيتلرده
واقعدر بيت چو ديدم بر سرش نام مبارك • كهي بر ديدم سودم كه به
تارك ديكر تبارك برسش تاج دستور شاه • ز گوهر گران سنك و تابان
چو ماه • بحر الغرايب صاحبي تارك تفسيرنده ديه در آدمك اولسون غيرينك
اولسون ديمشدر • اري تاريك قراكو ظلمت معناسنه • فاضل محقق
دقايق الحقايقده • بويله تحقيق و تدقيق ايتمشلركه تاريك قراكو در قراكو
كيجه يه عجم شب تاريك دير حافظ شب تاريك و بيم موج و گرداني چنين هايل
كجا دانند حال ما سبك باران ساحلها • بحر الغرايب صاحبي معيار جمالي
صاحبنك قولنه اعتماد ايديوب تار له تاريكي فرق ايتميوب تار قراكو تاريك
معناسنه ديمشدر غلط ايتمشدر • تار ايله تاريك تار له تاريك كبي در
تار انجه دره تاريك انجلمش نسنه در • ازي تازيك فارسيدن غيري
دل بلمين كمسه بعضلر فارسي بلمين كمسه ديمش هاتفي دوسه شست تازيك
ناكرده كار • ازيشان چه آيد كه كارزار • اتاك احمر جيبوغي كرم معناسنه
شمس فخري انكه از احتساب معدلتش • سكر نيايد دگر ز زاده تاك •
و جو تلايق اغاجي • الان تالانك قابيسي نذر دالو كه جگر دكي طاتلي ولا
ولو بنز شفتالو و طاغ اركي • بر تبرك طبله تبرك معناسنه با ايله تا آرا
تقديم و تاخير وار در • غيري ادلري انده مسطور در • بش تبشك سلفه
اول ابريشم كه قوشاقلر كنارنه طقورلر و چوربلر اوررلر • ب تبك
مثلا بن تبنك بانك و نونك فتحه سيله كننك و زننه اول آلتدر كه

قیوجیلر وصفارلر بوته لرینی التون وکمش توج اریدوب اکا بجنه دوکرلر
شمس فخری بجز کوشش ازین سان که کرشیابی تو چو نقره بوته زیر ناید از تنک
و بوتنه دخی دیرلر • شمس فخری ایله حلیمی بو بیله نقل ایلدیلر • نعمتی و دریچه معناسنه ده
کلور دمیش بو لغت اصلده دالله دَبنک ایدی اعجام تصرف ایدوب تا ایله
اوقیوب یازدیلر • نعمتی دانلی محکم کرز او علاوه دخی دیرلر دمیش بو معنایه وسیله
المقاصد صاحبی و حلیمی تبنک سکون نونله تنبک وزننده دیو تصحیح ایلمشلر •
و حلیمی لطیفینک بو بیتنی استشهاد کتورمش بیت چه نیکو بود با خیالات نیک
بر آوریدن حریف تبنک • تبنک کینک وزننده اولان اول با صکره نونله
و عکس اکی وجهله مرویدر • بورا تبوراک دف که جلاجلر و زخود دیدکلری
تخته چکلر که اوغلانجقلر صالیویردکلری قوشلری انوکله اورکدرلر • بو تبوک
طبق معناسنه قره حصاری بقال الطبله سی دمیش اصح بودر زیرا که بو لغت
اوّلی با ایله که ثانی حروف تهجیده نقل اولنمشدر • بقال الطبله سی معناسنه •
تن تتنک تادن صکره تا ایله بعده نونله نعمتی قیوجی قالبی که اکا التون کمش
دوکرلر تبنک معناسنه نقل ایلمش • را تراک و بالکسر چاتلدی خسرو
وان شب تیره کان ستاره برفت • واماد از آسمان بکوش تراک • و بر سینه
چاتلیوب یارلمق • رستا ترستاک قوروقاق و قورقولی معناسنه •
ر ترک و بالکسر فتح را ایله تراک لفظندن مخفف اولنمشدر • و دراج و سیل
معناسنه ده کلور • ر ترک سکون را ایله ترکش و تولغه که دمردن تاقیه در
دوب کونلرینده کیرلر اشق دخی دیرلر بیت سوار و پیاده باین برک • همه
زیر جوشن همه زیر ترک • و تاج معناسنه فردوسی بیفتاد از و ترک و فر نهاد
خاست • تهمتن ورا کرد با خاک راست • و لمه نیبه معناسنه و لسان پهلوده
طمع عرق معناسنه کلور • رن ترنک و بالکسر فتح را و سکون نونله یایی
کرشنک تنقلدیسی بیت ترنک تیر و چاکاچاک شمشیر • درین مغز پیل و
زهره شیر • و قیل آوازی و مطلقا تنقلدی شمس فخری چه جا جلشت بار ای
قهر دشمن را • که غرق سیل فنا کرد از وبه بیم ترنک • نعمتی و یرتمق و زخم معناسنه
دخی کلور دمیش • ره تیر تره تیزک فیجی دیدکلری براق که نیور تره کبی اجلغی وار در
و کردمه دخی دیرلر • شن تشنک نعمتی بنالرک دیوار دلمک الچون
ادجی نوری اوزون دمر آلتنه دیرلر بشنک معناسنه دمیش • فتی تفتیک
بر نوع کچی قلبدر که ترکیده دخی مستعملدر • کسر تا ایله • فدی تفدیک

چوملك بوغی تنك حمله معناسنه و بیله تك و بوی بیله بوکرمه دمکدر و اسم
مصدردر تکیدندن بیلمك ثم وله معناسنه • و بو کرتك تکاپوینده دیلور
بیت که چون با تکاپوی بشتافتی • بشب روز نکذشته دریافتی اسدی
بناورد هر جای خرکوش و سك • ستوران بجوی در نهفته زتك •
و اتك صحرادغی بر که عربجه شوط • و طلق دیرلر • تکیدن لفظندن صنعة ام
و وصف ترکیبیدر و ادات تشبیه در که اسمك آخرینه اولاشسه نرسنه
اکا تشبیه ایتمك ایچون دریاتك دکز کبی در • ماه تك آی کبی در دیمك اولور
یکیسنه ده مثال اولور بیت ای سلیمی خطی سوداسندن آنك باش حکین
پاره لنسون تیغ مختلنه قلم تك بند بند • و دیب قعر معناسنه و فوش بوزنی
منقار معناسنه • دمیان لفظی معناسنه که ترکی دلده ده مستعملدر و برقلو
ر تکرك کاف عجمینك فتحی و سکون را ایله برك و مرك قافیه سنده هوادن
یغان طولی عربیده برد • و غضرس • وحب قر • وحب مزن دیرلر • کو تکوك
التون کمش و سفالدن جانور صورتینده دوزیلان قدح که انکله شراب
ایچرلر شمس فخری انکه در بزم احتشامش هست • جرم خورشید و ماه و
زهره تکوك • و صراحه و صقبی • لت تلنك نعمتی قیوجیلر بوته سی و قالبی
تبنك معناسنه نقل ایلمش • لف تلفك مثله دمیش • لن تلنك
مثله • مو تموك شمس فخری روایتنده بوته درکه اکا اوق اترلر
هدف معناسنه شمس فخری سپر مدح شاه بس که ترا فکند پیش تیر
فاقه تموك • اسدی روایتنده بر نوع اوقدر که انکله بوته اترلر و باده ها
ایدرلر عماره بسر خواجه دست بردیکوك • خواجه او را بزد به تیر تموك •
نب تنبك قیوجیلر بوته سی و قالبی که اکا الحینه التون کمش دوکرلر
تلبك معناسنه • ن تنك ضم نونله بوفقه اولان نسنه رقیق و رقاق
معناسنه و سیرك و سیوق معناسنه • ن تنك سکون نونله
یوك تایی که دنك دیرلر • عدل معناسنه کاتبی کاروان فتح رابینی
وارین دیرین رباط • کرقماشش رنك زنك آورده باشد تنك تنك •
د قولاك خرام معناسنه کاتبی روز میدان چون سواران سپاهی مرت
سر بسر سازند نو کس را بدعوی تنك تنك • و طار ضیق معناسنه و دخی
خنك • و حرج • معناسنه • بو اوج معنایه نعمتی تنك دخی لغتدر تانك و نونك
تأخیر و تقدیمی جایزدر دیدی • وصرب مشکل نسنه وصرب دره بو معنی عند التحقیق

اول معنادن منشعبدر • وطاغ باشی ذروهٔ کوه معناسنه • اسدی
که ضحاک از ایران سپاهی بجنک • فرستاد وایتک رسیدند تنک
بیت به زلف تنک به بند دکره برآهوی تنک • بدین دیو بدو زد
زجادوی محتال بیت نه عقلست ونه معرفت یک جوم • اکر من دکر
تنک تر کاروم بیت فغان کوهکن از بیستون سوی در تنک • چنان
شدی که دل خسرو آمدی در تنک • وجوال معناسنه • تکاتن تنکاتنک
صقلجم معناسنه • ه تهلک یوشش تهی ویالنجاق عریان معناسنه
اکثر بودر که تهی لفظندن صکره اتباع ومزاوجه طریقیله استعمال اولنور
تانک فتح وکسری جایزدر بوشکور • ازهمه مردمی تهی وتهلک • مردمی
نزد تو چرا باید التا المکسورة ۵ • را تراک چاتلدی
ویرنسنه چاتلیوب یارلمق فتحله تراک معناسنه • ر ترک تراک لفظندن
مخففدر • رن ترنک یای کریسی صداسی وقیل آوازی ومطلقا نقل دی
فتحله دخی روایت اولنوبدر • ریا ترباک زهرک مضرتن دفع ایدن
مشهور معجوندر تعریب ایدوب تریاق دیرلر • ه تهنک یوشش فتحله
تهنک معناسنه برهنه معناسنه ده استعمال اولنور • برخدن تبرخدنک
قوشی اوقی معناسنه • یره رن تیره رنک بولانق • بز تبزک صورت
دیرمک وفواره چالمق ودکر چالمق معنالرینه التا المضمومة
ر ترک سکون را ایله خطا وختن ودشت وقبچاق ولایتی اهلنه دیرلر •
واول ولایتک خلقی اق یوزلی وقره قاشلی وسیاه کوزلی اولوب
وطبع لرنده ظلم وجفا جمیع اجناس خلقدن زیاده اولدوغی جلدن شعرا محبوبلره
برسبیل تشبیه ترک دیرلر ع ترک من ترک جفا کن که وفا ازهمه به •
اعلم ان یاجوج وماجوج کانوا اثنین وعشرین فرقة فضرب السد علی احد وعشرین
فرقة منهم والفرقة الباقیة من اصل العدد ترکوا خارج السد فلذلک اطلق
علیهم لفظ الترک لانهم ترکوا خارج السد • فر تفرک سیدی غازی پینری دکلیه
معروف بر آق بومشق طاشدر • ف تفک مشهور آلتدر بیت
ادایی تفکها عیان کشت از ضرب زن • چو مار سیه برکشاده دهن • فن تفنک
دود آینک دن تحریف اولنمشدر مثله بیت عیان کشت ابر از دخان تفنک
بیارید بر فرق بدخواه سنک • وف توفک مثله بیت بزن توفک طعنه
در وقت کار • که طعنه کند مرد راخوار وزار • ر تمک قوش بورنی منقار معناسنه

فتحله

فتحله داخی لغتدر • ل تلک هند قوماشلرندن برجنس قوماشدر •
د تنوک قوش بورنی تنک معناسنه نوع اوله الجیم المفتوحة
ابا چاپک صحاح عجم صاحبی باء عجمی وعربیله مرویدر دیمش جیم عجمیله عوام
تحریف ایدوب چوک دیدکلری چست دخی دیرلر • اب چابک باء
عربیله نعمتی زیبا معناسنه نقل ایلمش • ابو چابوک چابک معناسنه •
اسدی چه چابوک دستیست بازی سکال • که در برده داند نمودن خیال
اخو چاخشوک اوراق دابس معناسنه سین مهمله وشین معجمه ایله
واو لی جیم عربی بعده خاء معجمه ایله وعکسی مجموعی مرویدر • اخو چاخشوک
مثله • اخو چاخوک مثله وبالعکس • اری چاریک عوام تحریف
ایدوب چیرک دیدکلری • ا چاک یرتق وقفتانک یرتماجی واوبه
شاپلدیسی بیت سرش تنک بکرفت ویک بوسه چاک • بداد ونبود
اکه از شرم وباک • فاضل محقق دقایق الحقایقده بو بابده تحقیق وتدقیق
المشلرکه چاک یرتقدر نته که بو بیتده ظاهردر بیت تا بکی در فراق چهره
تو • دامن وجیب خویش سازم چاک • یرتلدی دیمک بردهٔ عجم
چاک شد دیر نته که بو بیتلرده واقعدر بیت کر بماتیم زنده بردوزیم
دامنی کز فراق چاک شده • ور بمیریم عذر ما بپذیر • ای بسا آرزو که
خاک شده • یرتق یرتق اولان نسنه یه چاک چاک دیرلر نته که
بو بیتلرده ظاهردر بیت تن از خوی پر آب ودهان پر زخاک • زبان
کشته از تشنکی چاک چاک • اکی چاکچاک یرتق یرتق معناسنه نته که
ذکر اولندی ودبرقیتی نسنه یه طوقنمقدن حاصل اولان بر نوع
صدایه اسم اولوبدر که ترکیده چاق چاق دیرلر عجم چاک چاک دیر
اکاچا چاکاچاک مثله نظامی ترنک تیر وچاکاچاک شمشیر • بیر داز سیل
مغز وزهره از شیر • اک چلا چاک چلاک نعمتی چابک معناسنه نقل ایلمش
الا چالاک مثله چست وچابک معناسنه • سایر اسامیسی حسب لفظده
مذکوردر شمس فخری رحمتی لفرای مه بی باک • نظری اخای بت چالاک
امغو چامغوک یوسون که صو اوزرنده باغلنور • اهـ چاهک اکک
چقوری چاه زنخدان معناسنه • وچاه لفظنک تصغیریدر قیوجق دیمک
اولور • بلاهن چیلاهنک صاری تریدنخی وتریدزر یوست که اتنک
کوکیدر • بلهن چیلهنک مثله • رن چرنک جیم عجمیله نعمتی طرفه معناسنه

دیمش • زن چونك جیم عربیله چاك آوازی اسدی زغریدن كوس ونیلبوره
نای • زبانك جرس وزچونك درای • بس جنك نعمتی دردوم كه
دیلكدر • نفرین اتمك معناسنه دیمش • شم جشمك كوزلك عینك
معناسنه وكوزاوتلرندن چشمدزن دیدكلری معروف ومشهوردر آرد و
وچشم لفظنك تصغیریدر • فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق وتدقیق
اتمشلركه كوزلكه چشمك دیدكلری كوزه تشبیها استعاره طریقیله در
نته كه بو بیتده ظاهردر بیت بردیده چشمك می نهم چون موسم دیدار
دراز روی تو بنگر كه چشم چار شد • آخ ندكی كاف كاف تصغیردر
غن خغنك بیالق كه اوكی یه بكزر برقوشدر • وكافر قرلنغچی جغنه دخی لغتدر
جك مكتوب قاضی تعریب ایدوب صك دیرلر • وحلاج توقماسی • نغ
شمس فخری جمال دینی ودین خسروی كه قاضی چرخ • نوشت تا بابد ملك را
بنامش جك • كاچا چكاچاك چاق چاق معناسنه فردوسی چكاچاك
خنجر بكردون رسید • زهندوستان خون بجیحون رسید اسدی
زچرخ كمان كفته شد كوه برز • دریدا سمان ازچكاچاك كرز • فاضل محقق
دقایق الحقایقده • بویله تحقیق وتدقیق اتمشلركه چكاچاك اصلی چاكاچاكدر
چاك اولدن الف حذف اولنمشدر • ایكی چاك اورتاسنده غی الف
برابرده ولبالبده كی الف كبیدر • ایكی نسنه بربرینه تمام مقابل اولوب
متساوی اولسه لر اول معنادن تعبیر اتملی اولیجاق اسملری اورتاسنه بر
الف كتورر لر لسان فارسیده مقابله ومواسات معناسین افاده
ایدر • مثلا ایكی نسنه بری برینه مقابل مساوی اولسه برابر دیرلر غلبه
استعمالله بو عبارت مطلقا مساواتده علم اولمشدر • بو محله متعلق
تفصیل سرایر لفظنده ذكر اولنمشدر • كاج چكاچاك مثله چكاچاك
لفظندن مخففدر • وچاكش معناسنه ده استعمال اولنور • كاو چكاوك
طوبغار قوشی كه عربیده قوبره وابو الملیح دیرلر اسدی بدستان چكاوك
تكاوتكاف • سرایان زكل سار نی زنده باف • بعضلر جل قوشنه ده
دیرلر دیمشلر • كج چك چاك ادیوركن حاصل اولان اوازخورلدی معناسی
صحاح عجم صاحبی ویكدن ظاهر اولان اوازه واویمك معناسنه نقل
ایلدی • كك چكك چكوك لفظندن مخففدر طوبغار قوشی چكاوك معناسنه
اصفهانیلر بهوژه دیرلر شمس فخری اگركند طیران درهوای دولت او

زچنك شاهین باز آورد شكار چكك • كو چكوك مثله شمس فخری وانكه
شهباز همتش كه صید • كركس چرخ بشكرد چو چكوك • لا چلاك چالاك لفظندن
مخففدر چابك معناسنه • وكوزلك چشمك معناسنه • لب چلباك
قره حصاری كوزلمه معناسنه نقل ایلمش • نج چنجك نعمتی ابر بوشتنی
درمنه معناسنه دیمش • ن چنك جیم عجمیله مشهور سازدر كه چلارلر
كاتبی برچرخ اگر چكد می جام دلبریت • دردم غلاف تیغ كند زهر چوب چنك
تركیده دخی چنك دیرلر • وقوش قیناغی وادمی پنجه سی بیت ره بط باز
تیز اهنك میزد • برقص كبك شاهین چنك میزد • فاضل محقق دقایق
الحقایقده • بویله تحقیق وتدقیق ایلمشلركه • بیت مذكورك اول معنایه
ایهامی واردر استعاره طریقیله ادمیده دخی چنك استعمال اولنور
نته كه بو بیتده ظاهردر بیت پیاده كه دیدی كه چنك آورد • سر شهسواران
بچنك آورد • نعمتی ویرنجی حیوانلر پنجه سنه دخی دیرلر دیمش كاتبی
مجمر افلاك عمری دامن قدر تو جست • سوخت همچون عود واین دولت
نیفتاد دستش بچنك • ن چنك جیم عربیله صواتش حرب معناسنه •
ن چنك فتح نونله اولدی دیبو برقمق معناسنه • نكلو چنكلوك جیم عجمیله
الی وایاغی سقط كمسه دایه تنك اوغلانی برامرطوتدوغندن یا الشنجدن
یاغیری افتلردن حاصل اولور واول كمسه كه رنج ومحنتدن وسایر بلالردن
الن دیزی اوستنه قویوب بوكلوب بربیره كلمش اولا شمس فخری
بدخواه ملك خسرو درای ملك كیر • باشد زدرد ورنج همیشه چو چنكلوك
نلو چنلوك قره حصاری محنتدن الكنی دیزینی اوزره جمع ایدوب اوتوران
كمسه یه دیرلر دیمش • هاری چهاریك دورتده بر ربع معناسنه ••
مره دو چهره دوك چحرف الجیم المكسورة ه • رچرك
كبر پاس واصلنش اغاج • مشر چمشرك نعمتی قوشاق كمكنه دیر دیمش
ن چنك جیم عجمیله قوردمش كوده وجزمه تك اوكچه سنه قافدقلری
سوركچه دم • وسیلة المقاصد صاحبی دبوزلمش ال شل معناسنه دخی
كلوردیمش • واچواك حمیردن باغ ایچنده بشمش نقل • واك چواكك
مثله الجیم المضمومة ه • رب چوبك جیم عجمیله ایریلق
چدایی معناسنه ونكته ایله سوز سویلمكه ومنكنه كه عربیده معصره دیرلر ••
غن چغنك جیم عجمیله چولق قوشی • ناچناك آغیل بعضلر تخصیص ایدوب

قبون اغیلی دیمشلر. ن چنك قولاق ال شل معناسنه جیم عجمی ایله وکسر جیمله
دخی روایت اولنمشدر. وانی چوانبك دیشی سرچه نعمتی بعض نسخه ده
تا ایله دوشمش دیمش. وبان چوبانك چوبان الداعجی دیدکلری
قوش شبان فریب معناسنه عربیده مکاّ دیرلر. وب چوبك
بنبق چقرغی قره حصاری دینکم اغاجنه دخی دیرلر دیمش. وچوب لفظنك
تصغیریدر ملك طاهر عنقریبست که چوبك زن ایام خزان. منزند بر در
دروازهٔ گلشن چوبك. وشش چوشنك ایلك که دوکمهٔ اکا کچورلر.
وچوك پادشاهلر اوکنده دیزیره قویب یکنمکه دیرلر. دشت قبچاق
وترکستان دلگزندندر فارسی نامه لرده استعمال اولنور. و دزیره
قویوب دکلنمکه ده دیرلر. وی چوبك چوی لفظنك تصغیریدر
ایرماجق دیمك اولور. جویچه دخی استعمال اولنور لغتدر.
الحاء المفتوحة حق بو در که لسان فارسیده حاء مهمله
یوقدر بنه که محلتنده ذکر اولنمشدر. اکثر لسان عربیدن یا غیری دلدن
یا تحریفات عوام قبیلندندر. لیکه بعض الفاظ شایع اولوب ارباب
لغات کتابلرنده ایراد اتمکن یازلمق مناسب کورلدی. بس خسك
لفظ عربیدر دمر دکنی دیدکلری اوج بوجقلی دکنه دیرلر. و ندکور دکن کبی
دمردن ایدوب دشمن یوللارینه و قوناجق یرلرینه دوکرلر. اول دمردن
اتدکلرینه بو تراق دیرلر البته بر کوشه سی یوقاری طورر آت و آدم
غفلتله باصجق اغن سقط ایلر. ل حلك قرالق عربیدر مثنوی مولوی
چون زمین برخاست از جو فلك. نی شب و نی سایه ماندی ملك.
نوع اولدر الخاء المفتوحة ه. اجو خاجسوك سین
مهمله ایله اورآق داس معناسنه اولی جیم بعدم خا، وعکسیله و سین
مهمله و شین معجمه ایله دخی لغتدر. محلنده مشروحدر. اخشو خاخشوك شین
معجمه ایله مثلا. اجو خاجوك مثله عکسیله دخی ذکر اولنمشدر. ارجن خاجینك
جیم عجمیله نیلج سرطان معناسنه. ارجن خارجینك جیم عربیله دمر دکنی
خسك معناسنه که قوم یاجوج و ماجوجك اکلی انك دانه سندندر.
اش خاشاك چلپی خاشاك خاشه چورچوب قذتی معناسنه دیمش.
یعنی و دون خسیس و خاشاك و خاشه مثله دیمش قره حصاری و شکافته
معناسنه ده استعمال اولنور دیمش شرف بم صفت بس که کف زدم بر سر
ازدو جود دم نماند جز خاشاك. فاضل محقق دقایق الحقایقده بو یله تحقیق
و تدقیق اتمشلر که خاشه چوبیدر خاشاك چوبچوکزدر. آخرنده کی کاف
تصغیر ایچوندر. اول کاف لاحق اولمغله هاء ساکنه الفه منقلب اولوبدر.
خار ایله بیله اکلور خار و خاشاك دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر.
بیت زخاشاك و از خار شاخ درخت. یکی آتشی برفروزید سخت
بحر الغرایب صاحبی بو محلده غرایب سویلمشدر. خاشه دن خاشاکی فرق
اتمامشدر. معیار جمالی صاحبی دخی خشدن خاشاکی فرق اتمامشدر.
اشه اخاشه اکن خاشه نك تصغیریدر کثرت استعمالله خاشاك اولمشدر.
اشن خاشنك مثلا اخاك طپراق تراب معناسنه. اکشا خاك شاك
خاشاك معناسنه. اکنم خاك نمك براولوندر اوغلانجقلر لعبندن
برمقدار طپراق الجنده اوج ایدوب برنسنه گزلرلر و کندیلر
ایکی فرقه اولورلر اول طپراغی ایکی بولك ایدرلر. اول گزلدکلری
نسنه م قنغی فرقه نك بولکنده چقارسه اول غالب اولوب اوج اول
طرف اولور. امسو خامسوك بزلج دیدکلری که سوق خمیر یاغ الجنده
بیشورلر. اموش خاموشنك برنوع سوری سگك درگه اوازی
اولمز قوندوغی یری آتش کبی یقر. امش خامشك مثلا. ایس خالیسك
یسك و مشك قافیه سنده شمس فخری کتورمشدر. بو یك حلج مطرق
معناسنه شمس فخری چو گلبتین سرانکو گرفت و گیرکند سر شس بکوب
بسندان چو سیم را خالیسك. لسان پهلوبده اورس سندان
معناسنه کلور. با خابك برنوع چکرکه در. با خباك بوغاز قسلمق
مثلا حرب کوننده سمدن خصمك بوغازی قسلوب بون اولور.
شویله که زیاده اولا هلاك اولور. و انك لوازمی دخی مراد اولنور.
طو بخفق معناسنه رودکی باد و سه بوسه رها کن این قال از کرم خباك
با منت احسان باشد احسن الله جزاك. واغیل و اول چهار دیوار که
اوستی اچق اولوب چوبانلر قیونلاری انك ایچنه قویرلر. د یقبقی
زکاشن بیشه بر شیر آن قفص شد. کمندش داشت بر گوران خباکا
شرف بیشه زبر منر بر ساخت قفص. بکوزن کمر و نیز دشت خباك
بو معنایه سایرا سامیسی انکر د الفظنده مسطوردر. و ارگك صغر و قیون
و بقر و غنم ذکر معناسنه صحاح عجم صاحبی بو ایکی معنایه ضمله تصحیح ایلدی.

اغيل و بوغاز قلمق معناسنه فتح وكسر خا ايله نقل ايلدي باخش خباك خنك
طيراقدن برنوع بر داقدر اوغلانجقلر اكچون منقش ايدرلر ب خبك
مثله بوغاز بوغمق بيت بدور عدل تو دزدان معذب خبه اند
خنك كسي كه بود ايمن از عذاب خبك بزد خيزدك خيزدوك
لفظندن مخفف ركلوزلان قوردي جعل معناسنه بزدو خيزدوك
مثله دن خدنك قوش اوقي كه تير خدنك ديرلر وقاين اغاجي
و اول اغاجدن دوزيلن اوق و بنك و كرپي معناسنه دخي نقل اولندي
فاضل محقق دقايق الحقايقده بويله تحقيق و تدقيق ايمشلردر كه خدنك
اصلده قاين اغاجيدر نته كه بو بيتلردن ظاهردر نظم دركنار الجنان
كشيدش تنك كه طبرخون شدش نهال خدنك بيت همه شيشه
كوه بيد و خدنك يكي بيشه كردش زريز و زنك اول اغاجدن
اير صاغراغن دوزرلر اندن دوزيلن اكره زين خدنك ديرلر كاه
اولوريا لكز خدنك ديرلر نته كه بو بيتده ظاهردر بيت لاله راز زر قبا
كشيدي تنك سرورا خانه ساختي ز خدنك اول اغاجدن اوق
دخي دوزرلر اندن دوزيلن اوقه تير خدنك ديرلر نته كه بو بيتده
ظاهردر بيت برآورد آن تيرهاي خدنك كرفته كمان نبردي بجنك
كاه اولوريا لكز خدنكده ديرلر نته كه بو بيتلرده ظاهردر نظم خدنك از
دو جانب روا روكرفت بروي زمين خون دوا دو كرفت
خدنك بيا بي زد ندا الجنان كه پيكان اين سفت سوفار آن
دو خدوك غضب وتيره كي شمس فخري علم كشتست خوار وجهل عزيز
آه ازين نام و ننك و شرم خدوك راي خرابك دخي سورلمامش
قيتي يرجامع الفرس صاحبي سورلمامش كبك يرو قاتي تشنه ديمش
بخش خربخك نعلبند بيطار معناسنه رچن خرچنك جيم عجميله
بنكج سرطان معناسنه شمس فخري حسودت از دم خرچنك آن زمان
كسلد كه طعمه باشد در چنكل و دم خرچنك فاضل محقق دقايق الحقايقده
بويله تحقيق و تدقيق ايمشلردر كه خرچنك اصلي خارچنك دربرجوي خار
كه معناسي دكندر تحقيقا الفي حذف اولنمشدر رخ فالمشدر ده دن
وره دن حذف اولندوغي كبي كه اصلده داه وراه در فردوسينك
بو بيتلرنده اصلي اوزرينه مذكوردر بيت ابر داه دو هفت شد كتخداي

كرفتند مرنك سزاوار جاي براه دو هفته شده كتخداي كرفتند مرنك سزاوار جاي
حروف علت كه واي حرفيدر لسان فارسيده حذفي شايع در برچيده
چنكدر جيم عجميله معناي حقيقيسي بريخي قوش طرناغيدر خرچنك بنكج در
نته كه بو بيتده واقعدر بيت چو برزد سر از چنك خرچنك هور
جهان كشت روشن بسان بلور اهمنك ايكي كوزينكده استعمالي استعاره
طريقيله در قسا جلريني هيا نرم بريخي قوش طرناغنه حد تمع دكنه تشبيه
ايمشلردر تشبيه نايدن غرض طرناق شدني يوق ايدوكنه تنبيه درچ حنك
خاربشت كبيدر اما استعاره انك ايچون بر خونده در نعمتي ودم دكننه
دكننده ديرلر ديمش رجي خرچيك خيك ونيك قافيه سنده كبك
يازي بيابان معناسنه عنصري اي برسر خوبان جهان بربر چيك
پيش دهنت ذره نمايد خرچيك صحاح عجم صاحبي خوارزم ولايتنده
برعظيم مشهور صحرادر ديدي رسي خرسك براو يوندركه اوزون اشك
ديرلر وغلط ايدوب چتال اشك ديرلر صورتي بودركه اوغلانجقلر
برليسي اكلورطورر اوزرينه قالغرلر قنغي سنك اياغي يره دكسه طورانك
كودوجيسي وارد ر دير بو كز اول دبلين انك يرينه طورر انك اوزرينه
قالغرلر حليمي كسرخا ايله ضبط ايلمش رسن خرسنك اوغلانجقلرك فلكه
اويوني و بويك دكرمن و اياق جاغل طاشي كه اشك يورينز ادايي
بفتح عجم بركشيده سپاه شه مصر كرديد خرسنك راه قره حصاري
خره سنك طاش يغننه ديرلر ديمش نعمتي اوزون اشك ايوني نه دخي
ديرلر ديمش ر خوك فتح را ايله خو لفظندن صيغه تصغيردر اشجك
ديمك اولور ويغرق كه اوزنده اودون برارلر وات كسرلر و امجك
وصابه وايوز و صغلي ن و تنكري دوه جكي ديدكلري بوجك كه حكركه
كبي انجه رك داوزون اياقلري اولور وعود وطنبور كبي سازلرك
باشنده كرشلتنه قودقلري كه عربجه زامله ديرلر ر م خونك برجانوردر
بوستانلرده و صحرالرده اولور آوازه ايدر س خسك جو حجو كز دكلدر
آخرنده كي كاف تصغير ايچوندر بيت بخفت ابر اخسك در بستر تنگ بود
مكس در توي پيراهن درشش بود ش خسك شين معجمه ايله بهانه و
كوزه دوشن چوب شن خسنك وبالضم باشدم اولان داغ كه
بافمشلردر شو خشوك حرامزاده شمس فخري كر فلك داد نقص داد چه شد

از بلا به چه زاد غیر خسوک • فزدو خفزدوک طکوزلان قوردی خنزدوک
معناسنه • ف خفک خبک معناسنه • کش خکنک خباک خنک
لفظندن تخفیف اولنمشدر طبراقدن بر نوع برداقدر اوغلانجقلر الچون
ایدرلر منقش اولور • مج خمجک قره حصاری دخترک باشد دیمش •
نا خناک قیون اغیلی • نج خنجک قوش یمشی و قوری محکم دکن خنجک خار
معناسنه شمس فخری نهال گل که نشاند بباغ در دهقان مراد او گل زنگین
ترست نی خنجک چلبی بردکندر دیمش • و بو بیتی استشهاد کتورمش •
ابو المؤید نباشد بس عجب از بختم ار عود • شود در دست من مانند خنجک
و محبوب العارفین ده بوشن درمنه معناسنه دیمش • ند خندک
خندق معناسنه • ن خنک بوغماق • واب سب خواب سبک
امزغنق معناسنه • و خوک خدمتکارلر خدم معناسنه در دیمشلر •
الخاء المکسوره • شت خشتک کوملک و قفتان
قولتوغنه دکدکلری مربع شکل لطیفی هر که از خار میوه چید حج بود •
دامن و خشتکش دریده بود • قره حصاری و بو بیت نعمتی و بو یکلک
و داغ سر دیمش • نام خنانک یاندق دیدکلری اوت • منا خمناک
زحمتلی و غاینده اکزه • نج خنجک سقزلق اغاجی که یمشنه حب الخضرا
دیرلر فارسیجه و نمشک ترکیده چدنه دیرلر • ن خنک سکون نونله
ارباب لغت بوزات و اسب کبود رنک دیمشلر فاضل محقق
دقایق الحقایقده • بویله تحقیق و تدقیق ایلمشلر که • اسبک اسامیسی
و القابی چوق در اما آنده خنک اطلاقی بو بیتدن ظاهردر • بیت
تبارک ز پولاد سبزش کلاه • فرس خنک برگستوانش سیاه •
بو اطلاق آنده رنک اعتباریله در نته که بیت مذکوردن اکلنور •
که معناسی آقدر اولوک غیری اقه ده خنک اطلاقی اولنور نته که بو
بیتده واقعدر • بیت قوس قزح گشت کمان دار گوز از دو طرف
خنگ پی و سرخ نوز • یار خیارک مشهور بو یک چیاندر که انسانک
قاسغنده چقار مهلک دکلدر • یره نا خیره ناک اسدی
جهانی بد از پهلوان خیره ناک گزان بد ز ضحاک ناپاکش پاک •
یشن خیشنک خشتک معناسنه • ی خییک تولم و تولوق که الحنه
بال و یاغ و سایر بونلر کبی دغیری نسنه قویارلر • و طبدق معناسنه •

الخاء المضمومه • د خدک حاکم معناسنه • دو خدوک
غضب و نیره کی ذا و لکه ترکیده برکمسه یولداشنی وشندرسه
بکا خدک ویرمه دیرلر عنصری هر که بر درگه ملوک بود • از چنین کار
با خدوک بود • فتحله دخی نقل اولندی الف ضمله اولمقدر •
ردیک خردیک خردیک لفظنک تصغیریدر • کوچجک و افاجق
دیمک اولور • رسن خرسنک قانع معناسنه • سو خسوک
زشت چرکین و حرامزاده • شک خشک قوری یابس معناسنه
و بدخو و ناکس معناسنه استعاره اولنور • شن خشنک باشنده عی
داغ فتحله دخی روایت اولنمشدر • شو خشوک صغر بوینوزی کبی بر نوع
قدحدر التوندن و کمشدن دوزرلر و انکله شراب ایچرلر و حرامزاده
معناسنه • لی خلیک طورغای قوشی • نب خنبک خنب
لفظنک تصغیریدر کوپه جک دیمک اولور • و بارمغن اغزنه قیوب
آت صو ایچرکن صغیر اتمک • نج خنجک بوشن درمنه معناسنه
نعمتی و آت یغری صو ایچرکن صقلق ویرمک دیمش • ن خنک
ضم نونله صوق باد معناسنه هوای خنک و آب خنک دیرلر
و نختلی دیمکدر طوبی له معناسنه • ع خنک کسی که پس از وی حدیثش
خیر کنند شمس فخری سعادت و شرف بندگی حضرت او • خنک کسی که
بیابد نثار بار خنک و معتدل و اسان معناسنه د استعمال اولنور
و درن خودرنک برمعروف رنکدر رکند یدندر صباغت اولنمش
دکلدر • ورا خوراک بینجک نسنه • و خوک طکوز خنزیر معناسنه
و خنام رنجی فاضل محقق دقایق الحقایقده • بویله تحقیق و تدقیق
ایلمشلر که خوک اهلیسنک دیدر نته که بو بیتده ظاهردر • بیت
خوک که دندان گرازی نمود • طعمه سگ شد گرازی چه سود •
دشتی سنه گراز دیرلر نته که بیت سابقدن فهم اولنور و کنیتی
ابو زرروده در • نوع اولی الدال المفتوحه • آن دانک
ربع درهمدر که مثقالک سدسی اولور مثقال یکرمی دورت قیراطدر
که بر بچق درهمدر • و درهم اون التی قیراطدر • دانک که ربع درهمدر
دورت قیراطدر که سدس مثقال اولور • تعریب ایدوب دانق
دیرلر • بن دبنک محکم اتلی و غلان تبنک معناسنه • رنن درنک

بيت فغان كوهكن از بيستون سوي در تنك ٭ چنان شدي كه دل
خسرو آمدي در تنك ٭ ر درك نعمتي اود قوعي ستاره آتش معناسنه
دلمش ٭ ر نو در نوك و بالضم شادروان بر نوعدر ٭ ز دژك
دستارجه و يا غلق شمس فخري اتولي حقيقت مقصود خلق بعد رسل ٭
نه آن شهان كه ندانند خود كه ز دژك ٭ ژن دژنك پاره رقعه
معناسنه ست اهن دست اهنك طونق كه جفت اللرندندر ٭
ست دستنك ايپ طوقياجق آلتدر ٭ ستنبو دستنبوك
يلنيج كه عربجه شمامه ديرلر سايرادلري شمالفظندن مذكوردر ٭ فنو
دفنوك غاشيه ٭ لي دليك ادماج نشانه معناسنه سايرادلري
آماج لفظنده مسطوردر ٭ ن دنك حيران و بلمز اسدي سر چنك سازنده
چنك شد ٭ دم ناي هم ناله دنك شد ٭ وزن دوزنك بر شوخچه
قورنجغ در وقبه لسنه ٭ وز دوزك مثله نكادن دنكادنك معناي
اصليسي ايكي دنك بري برينه مقابل و مساوي اولمقدر غلبه استعمالله مطلق
وزنده مساوات ده استعمال اولنور ٭ يلم ديلمك اورمجك انواعندن
بر زهرلي بوجكدر ديرلر صوقدوغي يري عقرب كبي آجيدر ٭ و يلموك
لفظندن مخففدر عربجه رتيلا ديرلر ٭ يلمو ديلموك مثله لسان ارمنيده
حلقوبك ديرلر گرچه كه مفتوحه بابنده ايراد اتمشلر اصح كسرله در ٭ ٭
الدال المكسوره ٥ ٭ رم سن درم سنك درهم آغري
ديمك اولور ٭ رن درنك اكلنمك معناسنه اسم مصدردر و صيغه
امر و وصف تركيبيدر كمال اصفهاني رفت انكه روزمار ستم تيره رنك
بود ٭ و اندوه را بنزد دل ما درنك بود ٭ ژاهن دژاهنك زاء عجميله
بدخو بخيل معناسنه حركات ثلثه ايله مرويدر ٭ زبخت كن دزبخت كنك
قدس شريفك اديدر كه اساس وطرحني اول حضرت داود عليه السلام
اتمشلردر بعده حضرت سليمان عليه السلام تمام اتمشلردر ٭ ايليا دخي
ديرلر اسدي بدزبخت كنك آمد از راه شام ٭ كه خوانيش بيت المقدس
بنام ٭ زهوخ كن دزهوخ كنك مثله اسدي بطرسوس شد كرد ماهي درنك
سپه بر دو از انجا بزرهوخ كنك دكر همي رفت تا نزد در هوخ كنك ٭
كه تا او رد جايي زماني درنك ٭ زهوخت كن دزهوخت كنك خادن صكره
تا ايله مثلد جت چو نوح آمد و يافت ايدر درنك ٭ كشيد استخوانش بندر هوخت كنك

حضرت آدم عليه السلام وفات اتدكده شيث عليه السلام كوه سرنديبده
دفن اتمشدي حين طوفانده نوح عليه الصلوة والسلام قدس شريفه كتوروب
دفن اتدكلرينه اشارتدر ٭ زهبخت كن دزهبخت كنك مثله كويا اصلنده
يا ايله درهيبخت كنك و واو ايله دزهوخت كنك اولوب ضرورت
وزن ايجون يا و واو تخفيف قلنمشدر ٭ بعض نسخه ده زاء عجميله واقع اولمشدر
لش دلشنك كوكل طارلغي ٭ ن دنك نعمتي او ازطنك معناسنه و
شيروغن چقارجق دكرمن معناسنه نقل ايلمش ٭ نكادن دنكادنك
وسيلة المقاصد صاحبي و نعمتي برابر و ديز بديز معناسنه كلور دمشلر
اصح فتحله در كه ذكر اولندي ٭ ژ ديژك بر شهر آديدر نعمتي ديژه معناسنه
دلمش ٭ ي ديك اماله ايله و كاف عربيله اسم عامدر ٭ هر نسنه كه آنك ايچنده
آتش لشورر لر چومك قدر معناسنه اسدي بهر كوشه عراده برساختند
همي ديك جنبنده انداختند ٭ كه زان ديك هر جاي جستي برون ٭ برافروختي
جانور كونه كون ٭ بقردان ولا نه عجم ديك مسين دير تركيده قزغان ديرلر
سفيدن ولانه عجم ديك سفالين ديرز ٭ ي ديك اماله سز دونمك
اولورامس معناسنه عربجه خودس معناسنه ٭ يك بردي ديك بر ديك
اولدر كه عامه تحريف ايدوب دلبر ديك ديرلر ٭ چو ملكي چوملك اوزرينه
قويوب تصعيد ايدرلر بو اجلدن ديك بر ديك ديرلر ٭ و صچان اوتي
سم الفار معناسنه كه غايتده تيز دار و لردندر ٭ يوانه سك ديوانه سك
قدوز ايت ٭ يو ديوك تخيل بني و كوه ديد كلري قورتجغز كه اسبابي بر
تلف ايدر ٭ و تصغير ديو در نعمتي و ديو دست معناسنه ده كلور ديمش ٭
الدال المضمومه ٥ ٭ خترن دخترك تصغير دختر در قيزجغز
معناسنه و خمه جك كه كوچك قزجغزلرا و ينارلر ٭ بعض يرلرده قوقله
ديرلر ٭ واكدو كه چر چخيلرك حقه او ياجق اللرندندر ٭ رنو درنوك
بر نوع شادروان در ٭ دك كاف عربيله دوك لفظندن مخففدر ٭
ايك كه ايپ دايلك اكررلر نعمتي و اغرشق معناسنه ده كلور ديمش
وال دوالك قره مندي قول ودو آل لفظنك تصغيريدر تصحيح
معناسنه ٭ و دامن دودامنك تتوبلك دو دهنك بخار كمي داخنه
دود كند معناسنه ٭ دهن دود دهنك مثله ٭ وژ دوژك قبه لسنه
دوك كاف عربيله صحاح عجم صاحبي كاف عجمي ايله تصحيح ايلدي ٭ ايك كه انكله

ایلک اکیرلر دوک معناسنه. کرسا بقابیآن اولندی.
نوع اولده الزّاء المفتوحة ۵ . اش. زانک
مطرب رامشکر معناسنه. ام. رامک معجون مشهوردر ترکیبی معروفدر
بر رطل انار قبی وایکی رطل مازو ویارم رطل صمغ عربی وربع رطل
قره بویه واوچ رطل بال ویا بکمز ایله بشوررلر. او. زاوک قره حصاری
مرلسنه نک صافیسی رواق معناسنه دردیمش. شن. زشنک غیرت
وحسد معناسنه شمس فخری خاتم وآل برمک اندرکورر. ازتو گشتند
غرقه درخوی رشک. غن. زغنک کوز اوجیله بقمق شمس فخری
کوزیوموب آجنجه دیمکدر لحظه معناسنه دیمش. رک. وبالکسر طاغ کجیسی
ترکیبی اما دیرلر. اهلیسنه بز دیرلر اسدی همه دشت با یوز دکرک
ویلنک. بد از کرد او غرم و آهو ورنک دیکر بقاشی نوک تیر خدنک
تهی کرده صحرای چین راز رنک. نعتی وکیک بوزاغوسنه دخی دیرلر
دیمش. عربیده اِیل. اَیل. اُیل حرکات ثلثه ایله وثیتل ووعل دیرلر
ن. رنک بویا لون معناسنه آق وقزل وسایر انواعی که وار در.
فاضل محقق. دقایق الحقایقده. بویله تحقیق وتدقیق اتمشلر که
رنک لوندر نته که بو بیتده ظاهردر بیت هفت رنکست زیر
هفتورنک. نیست بالا تراز سیاهی رنک. هفتورنک یدی
قات کوکدر. اصلی هفت اورنکدر ترکیب اولیجاق الف حذف
اولنمشدر. معنای ترکیبیسی یدی تخت در. رنک لغت مشترکه در.
حیله وناز کلک معناسنه دخی کلور. ترکیبده اول معناده استعمال
اولنور. مثلا فلان فلانه رنک کجدی دیرلر نته که بو بیتده واقع اولیدی
بیت من اوراچه کویم چه رنک آورم. که با دست وی زیر سنک اندرم
بیت بدل کفت کاین چرخ نیرنک دار. مبادا که رنکی برآرد بکار.
معیار جمالی وبحر الغرایب صاحبلری رنک معناسنه کلدوکندن
غافل اولمشلردر. وار. رواک سوزلمش صافی لسنه راوک معناسنه
نک. لا. رنک لاک کوک بویاسی دیدکلری. وزن. روزنک
سرامک دیرلر باشده بر بوشق یردر الزّاء المکسورة.
سن. زسنک نعتی سین مهمله ایله رسنک معناسنه دردیمش.
شن. رشنک ارشته اشی. ودیزی. وایلک رشته دخی لغتدر.

وبر مرضدر اکثر بخاراده اولور. ولارده اولور دیرلر که بر کمسه ده
بر دفعه ده یوزدن زیاده چقار. وولایت یمنده ومکۀ مشرفه ده
دخی اولور. بر ذراع مقدارنجه اوزانور اوزادقجه ماصوره یه صارلر
العیاذ بالله که قریله بخاراده بعضیلری هلاک ایدر. مکه ده ویمنده اولنلر
اکثریا ایاغنده چقار. قرلسه اولمزلر اما غایتده محنت چکرلر. ش. زشنک
شین معجمه ایله بت سرکه سی دیدیده صوآب معناسنه. وبوشق
زشکه دخی لغتدر. ند. زندک کسر دال ایله شاهلر خدمتنده اولان کجرک
خاصکیلره دیرلر اسدی پرستنده بار زندک پهلوان. سخن کفت و
بکشاد شیرین زبان. ن. زنک طاغ کچیسی که اما دیرلر فتحله دخی
روایت اولنمشدر. ید. زیدک اوغلان غلام معناسنه اسدی
کشیده زده زیدکان سرای. برومی عمود وبچینی قبای دله یری ارده
ریدک مزاراز چکل. ستاره صدو کوس زرین جهل. قره حصاری
واوغلان قونداغنه دخی دیرلر دیمش. یر. زیرک وسیلة المقاصد
صاحبی مثله دیمش. یزنا. زیزناک افاقرق دیمک اولور. یزه نا.
زیزه ناک مثله. ی. زیک کاف عجمی واماله ایله قم قیر وطاغ
وخط او زرینه اکدکلری نسنه یه دخی دیرلر. یمنا. زیمناک کیرلی
الزّاء المضمومة ۵. کو. زکوک اوغلان بزینه دیرلر
وزناری. روز تاریک فرقت کونی الحق مشکلدر.
نوع اوله الزّاء المفتوحة ۵ . ازاک. شب مینی
وزاج قبرسی وقره بویه وکخوسه عورت عنصری زبان خنجر بیدار
ثنای تو خواندی. ذرو جو جرم بلارک کهر بدی بی زاک. بر تن
زبرتنک آشرمه قولاک وکلاه یقور قولاکی. وسیلة المقاصد
صاحبی داغ تنکی دیمش. راس. زراسک نعتی خطا وزریه صاچلکر
ریکه دیرلر دیمش. راسن. زراسنک مثله دیمش. راغن. زراغنک
زاء عجمیله وبالکسر قوملی وقایرلی یر معناسنه شمس فخری زفیض بر دسلیت
آب حیوان. برآید از زمینهای زراغنک. وبعضلر قاتی محکم واری
یر زمین سخت ودرشت معناسنه دیمشلر. وبعضلر اوزاق یول راه
دراز معناسنه نقل اتمشلر. زراغن دخی لغتدر. راهن. زراهنک
نعتی مثله دیمش. رد. زردک زرد لفظنک تصغیریدر صرنجه دیمک اولور

وهویج کزر معناسنه نظم طبع زردک همیشه کرم وترست • قوت پشت را
بود شافی • خون بسوزاند واز آن ضررست • خوردن خردلش بود
کافی • رن زرنگ وبالکسر طاغلرده اولور بر جنس غایتده
بویك وبرك اغاجدر • یمیشی اوکمز کسوبا ودون ایدوب یقارلر •
منجیك چنان بنالم اکر دوست دادمن ندهد • که خاره خون شود
اندر سنج وزرنگ • زکال کاتبی باد لطف بر زرنگستان کذاری
ارکند • قاقم آید بار وبرک خارستان زرنگ • وطاموجهنم
داولوق ناودان معناسنه • زرند دخی لغتدر کاتبی چو نقش کهنه
سیه شد مرا بجنجل روح • درین خطیره پر استخوان وجسم زرنگ •
دکر شاسب بنا ایلدوکی شهرک ادیدر • که تعریب ایدوب زرنج دیرلر •
اسدی چو موج از نهیب وچو آتش زتاب • چو خاک از درنگ و
چو باد از شتاب • زمنزل بمنزل همی شد جهان • سبک همچو ابکوه
از دهان • بر انسان همی شد که مرمان چو کرد • ببیش را قضا کفتی از راه زرد
بیك چشم آزمون را درنگ • بجست از شدن تا بشهر زرنگ •
آت وصفنده دیمشدر • غن زغنك غنیك ونونك فتحه سیله
الجفرق علتی قوآق معناسنه قره حصاري وآواز کاو باشد دیمش •
ف زفك زاء عجمیله چیاق رمص معناسنه • وچرك وسمك
مخاط معناسنه ده کلور • کا زکاك زاء عجمیله بر جنس مردار خور
قوشدر • ل زلك آتش کوزی اخکر معناسنه • مخ زمخك
کسمك واز عین وبخیل وناکس کمسنه که اصلا کندیدن انعام وخیر
صادر اولمز بو لغتی ارباب لغات مفتوحه بابنده کتورمشلر اما اصح
ضمله در • بور زنبورك جکره دیدکلري بیت زتیر اندازی
زنبورك از دور • مشبك سینه ها چون خان زنبور • دیکر
زبر واز زنبورك وتیر نیش • تهی شد رک کان زخونریز نیش •
بر زنبرك مثله زنبورك تحریف اولنمشدر • ن زنك سکون
نونله جکرغی که بکلر آیاقلرینه وبیلکلرینه باغلرلر بیت تار که بر بربط
ناهید نیست • زنك بر محمل خورشید نیست • شمس فخری معیار
جمالیله درای لفظنك بیاننده درای زنك باشد که در کردن
اشتر بندند دیمشدر • وبو بیتی ایراد اتمشدر بیت

درکه دشمنت که شناسد • لحن داود را زبانك درای کاتبی کرد سپهر
بختی بخت ترا درای • کر نی صدا نباشد روشن شود درنگ • ذکر
اولنان بیتده ظاهر درکه زنك جاك معناسنه اولا جامع الفرس
صاحبی دخی جاك معناسنه نقل ایلمش • اما اسدینك بو بیتندن زنك
درایك غیری اولماسن اقتضا ایدر اسدی دو صندوق پیلان کوش وشنده
نای • غریوان شده کوس وزنك درای • وبر طایفه ادیدر که اکا نسبت
ایدوب زنکی دیرلر انلرک اقلیمنه زنکبار دیرلر اسدی زمرسو چو برد
جهان تنك شد • بر نهار زبر دشنه زنك شد کاتبی تا بهر دفع خون
شفق در تنور صبح • سوزد فلك بر آتش خورشید موی زنك •
وشعاع آفتاب شمس فخری بخسروانی بر یاد خسرو ایران • کشاده درج
زبان وکشیده جام چو زنك وله خدایکان سلاطین که صیت معدلتش •
کرفته روم وخراسان وهند وخلخ وزنك • ودف یولی ونایس که
دمرده وغیره اولور صدا معناسنه • اکرچه بو معنایه عامه زاء عجمیله
استعمال ایدرلر کاتبی نه فلك قصر ترا ایك حلقه در آمدی کر نبودی
اهن او پوست دار دغق زنك وله شهزاده پای سنقر عادل که
روز رزم • از آفتاب تیغ تو افلاك خورده زنك • صحاح عجم صاحبی
اوتلی جکراغی وآبر توزي دیدی • ودخی بو لغتی زاء معجمه ایله تصحیح ایلمش •
مولانا حلیمی زاء عربیله دیمش • ن زنك فتح نونله تصغیر زندر که عورتجك
دیمك اولور • وز زوزك بنج وحاجیلر اوتي دیدکلري یدر •
الزاء المکسوره ه • اغن زاغنك زاء عجمیله
قوملي وقایرلی یر فتحله دخی روایت اولنمشدر • رش زرشك
قادن طوزلغی امبرباریس معناسنه • رن زرنك اولق ناودان
معناسنه وبر کوهی محکم اغاجدر یمش ویرمادوکن ایدرلر فتحله دخی
مرویدر • نج زنجك اعجامه مخصوص بر نوع طعامدر غایتده سمز قیون
بغارسغني پاره لیوب وبریچ برینه صاروب یاغ ایچنده پشوررلر و
یوغرده براغوب یرلر • رتن زیرتنك قولاك خرام معناسنه •
یرك زیرك جست وچابك وعاقل وصاحب راي کیسه معناسنه •
الزاء المضمومه ه • بان کنجش زبان کنجشك قوش دلی
دیرلر بر نوع خرده تماج آتي در • لو زلوك سلك علق معناسنه

سایرآدلری کاخنج لفظنده محرّر اولنمشدر. زرگ زرکیدن لفظندن
صیغهٔ امر و وصف ترکیبیدر. کندی کندیله سویلشمک و کمرمک
وخشم اتمک غیظ معناسنه. کا زکاک زاء عجمیله و عربیله نعمتی کمرکال
معناسنه نقل اولنمش. مج زمجک ازغن وخسیس وبخیل و لئیم معناسنه
فتحله دخی مرویدر. اصحّ ضمله در. د ژوک نعمتی صحاح ردم صاحبی
جولق قوشی که اکنجی اردنجه تخم دوشرراکا دیرلر. وطورغای قوشی که ابو الملیح
وقبره و جکوک دیرلر دیمش دیو روایت اتمش. سایر لغتلرده اخری لامله
ژول جولق و ژوله طورغایه دیرلر. نوع اوّله السّین المفتوحة
ادال ساد الکث اوجاق اردی. اد سادک نعمتی ووسیلة المقاصد
صاحبی برخوش اوازلی قوشجغز درهزار دستان کبی دیمشلر سایر لغتلرده
رایله سارک در. ارخ سارخک اوزون ایاقلی اوزیز بعضیلر اقاجق
ضاریجه سنگک در دیدیلر. بعضیلر سوری سنگک دیدیلر. قانون ادب
وسامی صاحبی اقاجق سنگک عربیده جرجس و قرقس معناسنه نقل
ایلدیلر. بعضلر آت سنکی دیدیلر. و پشته پشته معناسنه. شیخ عطار
گر با تو بهم دگر نباشد چه شود. یک ذرّه بسایه در نباشد چه شود.
جائی که هزار عرش یک سارخکست. مشتی سارخک گر نباشد چه شود.
ار سارک اوتکن دیدکلری خوش اوازلی کوچک قوشجغز. حق بودرکه
بلبل نواعخند ندر بهار را تا منند هزار دستان دیرلر بو گرتلن
وقتنده اوتلوکن دیرلر تعریب ایدوب سارج دیرلر. شمس فخری
جو مرد فاضل بی سیم و زر گرسنه شود. چه بانگ لقلق پیش چه نغمهٔ
سارک. سایرانا ملیسی سارج لفظنده مذکوردر. ار ن سارنگ
مثله. ازا سازاک دهلیز معناسنه. پرور سپرورک وبالکسر نعمتی
حرکات ثلثه ایله نقل اولنمش تغلق دستارچه که انوکله ال یوزسلرلر
پر سپرک نعمتی حرکات ثلثه ایله نقل اولنمش. باء عجمیله صاری اغاج
دیدکلری داروزرد چوب معناسنه. بزحن سبزخنک اکثرآت
ب سبک یعنی خفیف معناسنه و دست معناسنه. بزار ن سبزارنگ
یشل رنکلی. بز سبزک درویشلر ظرفا استعمال اتدکلری یشلجه مفرح
تر ن سترنک فتح تا ایله یبروح الصنم استرنگ لفظندن مخففدر
دوا قوقاق اغاجی و قصر عورت. بیت ای که با تو مردمی دارای تو دیگر دم

انجنانست

انجنانست که با مردم کامل سترنک. حرکات ثلثه ایله مرویدر سکون
تا ایله شطرنج معناسنه. ربان سربانک وبالضم قرقوشی. رجن سرجنک
باشی و بوغ اولان کمسه که غیریلرک اوزرینه حواله در حکم ایدر جری
باشی معناسنه. بو لغت نونیله روایت اولندی. سرمنک و ومنک
واو رنگ وزننده و باء ایله که آخر حروف بهجیدر نقل اولندی تاریک
و باریک وتاجیک قافیه سنده. رجی سرجیک مثلّثه که شرح اولندی
عنصری ای بر سر خوبان جهان بر سر جیک. بیش دهنت ذرّه نماید
خرجیک. رفا سرفاک آواز معناسنه نقل اتدیلر شمس فخری تا که هنگام
رفتن اندر راه. نبود مور و مار را سرفاک. ر ن سرنگ سرگین دیدکلری
اوت و سرنکیدن لفظندن که بارجلشمق یعنی سوز ایله قرشو اولوب
بری برینه طولاشوب ایدشمک. و کیک یعنی واسع ایلمک و کولمک
معناسنه کلور مذکور لفظدن امر و وصف ترکیبی و اسم مصدردر
نعمتی و سیمرغ و کیک یول معناسنه ده کلور دیمش. رانک فتح و کسری
جایزدر. رهن سرهنگ ارباب لغت جری باشی و یایا باشی دیمشلر
فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق و تدقیق اتمشلر که سرهنک
الفاظ مرکبه دندر اصلی سراهنگ درنته که بو بیتده واقع در. بیت
درای سترخاست از کوچگاه. سرآهنک لشکر برآمد براه. چوبی
باشلرینه که باشدن اوّل حرکته و حربه عزم ایدر. و قلانی اکا تابع اولورلر
سرهنک دیرلر اصلی سراهنک در اضافتله علم اولیجاق قاعدهٔ ترکیب
تغییر اولنوب علاقهٔ اضافت قطع اولنمشدر. بر لط ذکی کبی که اصلی بر بطّ در
اضافتله اولدی التی شبیه اتمشلر درقاز برینه بحر الغرایب صاحبنک حمزه
غرایبندرکه بو مقامده دیمشدر. سرهنک اولدر که غیریلر اوزرینه
حواله اوله. یورت سورجی جری باشلرینه و یایا باشلرینه وایش اوزرینه
طوربا رغادا شلدنلره. و بونلرک امثالی کمسنه لره اطلاق اولنور دیمشدر
سک کاف عجمیله ایت کلب معناسنه. سک کاف عربیله تعزیه بو
مغابه سینک ضمه سیله اولمق انسبدر که سوک لفظندن مخفّف اولمش
اولور. روایت اوزومی واکسری. کس بست سک بستک زغ دیدکلری
نکار ایتی. کس سکسک وبالضم یورسیسی ولمیوب یلکان طوآره دیرلر
انوری چون اسب انوری بسوی منزل مراد. در موکب قبول نه سکسک نه راهوار

ن سنک کاف عجمیله طاش حجر معناسنه و وقار و سکینه معناسنه
اغرلقدن کنایه اولنوب استعاره اولنور بیت همی از ستایش بر آمد
درنک که پروز باشد خاوند پسنک عنصری بدخواه تو لی سنک شد
روزی بر وجون تنک شد مهر جوی آهنک شد همچون تراز و از زبان
ع سنک فردم نکوتر از کهر سنت تک سنگک طلوکه کوکدن ناغز
تکرک معناسنه ع بجه برد دیرلر و سنک لفظنک تصغیر یدر
تکلالی سنکلالیک یونت قوشی صعوه معناسنه سایر ادکریسی
خ دزردیس لفظنده یازلمشدر تکل سنکلک طولی سنکک معناسنه
غیری اسا ملیسی تکرک لفظنده مسطوردر و سوک و بالضم اربه
و بغدای باشی خوشه کندم وجو معناسنه حلیمی ضم سینله تصحیح ایلمش
سوک مصیبت واربه و بغدای باشی دیلمش و سیرک لمغا لکی کوسیه ادمه
سوک ریش دیرلر تمنا سهمناک قورقنج مهیب معناسنه و قورقلو
سهمکین معناسنه استعمال اولنور الشین المکسورة ۵
بردر سیردرک دستمال و یعلق که انکله ال یوز سلرلر فتحله دخی
روایت اولنمشدر یر سیرک باء عجمیله صاری اغاج سایر ادلریسی
زرده چوب لفظنده یازلمشدر اسپرک لفظندن مخففدر یرغی
سپریک مثله یونجه طرفیل معناسنه تا ستاک اغاجک اوغلدر و
اوغلیدر که دبندن چقار و تازه بوداق شاخ نو معناسنه اسدی
ستاک سمن بود از انسان بر که یک مردستی کرفتی بر بر شمس فخری
باد از عدل او تخت بماند برک کل را سحر کهان رستاک بو لغت
شین معجمه ایله دخی مرویدر ت ستنک اوتمه بغدای بیش خورد
معناسنه تر ن سترنک فتح سین و نا ایله سترنک معناسنه
که یروج الصنم و داقواق اغاجنه و قصر عورته دیرلر تفصیلی استرنک
لفظنده اولمشدر ش رش سرسک فتح را ایله اشک و رشک قافیه سنده
استعمال اولنور ازاد درخت دیدکلری مشهور اغاجدر که قرالئیل
اق کلاری اولور باز و قیش خزان بولوب کتمز ع بیع دفلی معناسنه
واکده کبی افجه افجه ملشی اولور اسدی هم از خیری و کا و خشم و سرشک
بشسته رخ مر تکی ابراز سرشک شمس فخری جو دست ار در چمن کذر کردی
لعل رستی بجای کل ز سرشک دکوز یاشی اشک و دمع معناسنه

اکرچه غلط ایدوب اکثر کسر را ایله استعمال ایدرلر شمس فخری نینش رو بسوی
بحر کفت شهر یار از شرم دست تو ابر رخ سیاه آمد ست و زیر ان
اشک زان همی بارد کس ز دیده سرسک استعاره طریقیله
یغمورک قطره لرندن کنایه اولنور کویا بولدک کوزی یاشیدر
نته که ذکر اولان ابیاتده واقعدر و داود قوغی شرار معناسنه صاحب
الفضل منشی جنان التجانس نام لغتنده ذفلی معناسنه اولدوغی مفرد
اولدوغی اعتباریله در مرکبده اولورسه سر ایله اشکدن کوز
یاشنک اولی عبره معناسنه دردیو نقل ایدوب اسدینک مذکور
هم از خیری و کا و خشم و سرشک بیتنی ایراد اتمشدر ت سنک اوتمه
بغدای بیش خور معناسنه سک کاف عربیله سرکه خل معناسنه
کار آهن سکار اهنک قساج و تنوردن الملک جقارجق دمر جکال
تعریب ایدوب سکار امنج دیرلر ل سلک سکون لام ایله کلک و شلک
وزننه انجی و سایر دلکلی جواهر کجر دکلری ایلکه دیرلر ع بیدر فارسیده
دخی شایعدر شمس فخری جایی که ذهد نظم فلک سلک سلاطین سلک
تو در افاق بو واسطه سلک ل سلک نعمتی فتح لام ایله ضبط اتمش برجاق
دیدکلری که جبوبات ندر ما سماک بکجیلی یول ند سندک قره خصار
زنبق معناسنه نقل ایلمش نج سنجک کباب انواعندندر
یرن سیرنک سیمرغ دیدکلری قوش ع بجه عنقا دیرلر موجود
الاسم معدوم الجسم در یال سیالک قویرق صالن دیدکلری
قوش لیس سیسک یونت قوشی صعوه معناسنه سایر ادلری
خ دزردیس لفظنده مذکوردر ی سیک کسر صاد ایله میلی شیک
صوجی خم معناسنه حقیقتده مثلثک آدیدر استعمالده صوجیه دیرلر
الشین المضمومة ۵ تر بان ستربانک یونت قوشی
بو معنایه غیری ادلری خ دزردیس لفظنده مسطوردر و صغرجق قوشی
که ع بجه زرزور دیرلر و بعضلر صغرتماج قوشی دیمشلر اصلنده شبوبانک
ایدی کثرت استعمالله واو تخفیف اولندی تر سترک سرکش
و لجوج دیوز سز معناسنه بیت نباشد نمید از خدای بزرک بجز
کافر تیره رای سترک نمید نومید لفظندن مخففدر و بویک دیمک
اولور بزرک معناسنه اما بونکله بزرک مابیننده فرق بودرکه

بزرک عامدرجشه ده ومرتبه ده وباشده بویک اولانه دیرلر سترک
خاصدرجشده بویک اولانه دیرلر که مقابلی خرددر بیت درکفش
تیر وکمان از بهرکرک تا زندکر آیدان کرک سترک ترنا سترناک
نعمتی ستربانک معناسنه نقل ایلمش ترن سترنک حرکات ثلثه ایله
مرویدر بروج الصنم وقوآق غاجي وقصر عقیم معناسنه ت ستاک
بیلی انجه باریک میان معناسنه توربان ستوربانک ستربانک
معناسنه تو ستوک وسیلة المقاصد صاحبی اوتمه بغدای معناسنه
نقل اتمش ستک که مکسوره بابنع بو معنایه کلمشدر لسان فارسیده
وسط کلمه دن حروف علت که وای حرفلرندندر حذفی شایعدر اکر ستک
ستوک لفظندن تخفیف اولنمش ایسه ستک ضمله اولمق انسبدر
ربان سربانک قرقوشی فتحه داخی روایت اولنمشدر زخارن سرخارنک
قزلساغی وقزله مایل دیمکدر رخ جن سرخ چنک بر قزل بورنلی سرچه درکه
عبیده نغر دیرلر رخ سر سرخسرک بر نوع باشی قزل سرچه درعبیده
خمر دیرلر رخ سرخک قزلجق لمشی که زغل دخی دیرلر وقرامق که
عبیده جاری دیرلر وحصبا دیدکلری علتدر زرقال دخی دیرلر
وبعض اقلیملرده کزن دیرلر وقتون بوجکی سک فورخود غم وغصه
قره حصاری وصجان اوتی سم الفار معناسنه نقل ایلمش وبر نوع خوش
قوخولو دارودر دیمش وبش درلو اولور تازه ایلجدن عصاره طوتارلر
والحنه مسک قتارلار سک مشک دیرلر وبعضلر سکی صوده اصلادر
راکی انوکله بوغرلر اکا سک الما دیرلر وبعضلر مسک دریسنه دراکی
تعبیه ایدرلر دربدن رایحه لطیفه کسب ایدر سک جلد دیرلر و
بعضلر نافه نک درسنی اغاجق طوغرلر رامک ایله محکم بوغررلر بعد
زمانٍ خوش رایحه اولور سک اکراس دیرلر اکر بولنماسه خورما قورغی
عصاره سندن مازو ایلر جعلی مسک دوزرلر علی کبی عمل ایلر کا
سکاک تخته شکال معناسنه کوسا سکوساک شمشک ویلدرم
معناسنه کو سکوک نعمتی تعزیه وماز وعفص معناسنه دیمش
وزا سوزاک کوینده رمه دیدکلری مشهور رجبان غایتده اجغان
اولور عربجه حرقه دیرلر سوزا دخی لغتدر و سوک یاس مصیبت
معناسنه شمس فخری تابود سور وسوک دایم باد شاه درسور دشمنش درسوک

واکین

واکین باشي خوشه معناسنه وسیرک صقاللی کمسه یه سوک رشس دیرلر
فتحه دخی نقل اولنمشدر لکن اصح مضمومه بابنع اولمقدر
نوع اوله الشين المفتوحة ٥ ابا شاباک شابانک
لفظندن مخففدر بر نوع محکم وبرک اغاجدر مصر دیارنده چوق اولور
بر نوف دیرلر تفصیلی شاه بانج لفظنده اولمشدر ابان شابانک
مثلا ابز شابزک قرودان دیدکلری اوت که اطبا فاتنده لفاح
دیمکله مشهوردر حاجیلر اوتی دخی دیرلر اخ شاخک براوتدر که تخمی
بوینوز رجق کبی اولور اطبا اکلیل الملک دیرلر ار شارک خوش اوازلی
بلبل کبی بر قوشجغزدر سین مهمله ایله دخی مرویدر سایر تفصیلی بارج لفظنده
مذکوردر بیت الا تا در آیند طوطی وشارک الا تا سرایند قمری وشاری
ادن شارنک مثلا اشا شاشاک دورت فللی طنبور اش شاشک
مثلا اشاک اغاج دبنده تازه چقان فدآن ستاک معناسنه
وشک وبرایاقلی کمسنه الهن شالهنک جمری وخسیس دون اما
شاماک نعمتی قلندری جامه وپیرهن ونیم تنه دیمش حلیمی مکارییلر کیدکی نیم
قفتان دیبو تخصیص ایلمش وسیلة المقاصد وصحاح عجم صاحبی جامه پیرهن
ونیم تنه صغیر قمیص که بویک قمیصی کیرلنمسون ایچون تحت القمیصه کیرلر دیمشلر
ام شامک مثلا اهبان شاهبانک شاباک معناسنه تعریب ایدوب
شاهبانج دیرلر تفصیلی انده مذکوردر اولو شاه لوک طنبل ارککی دیرلر
باری صاری ارکدر باهن شباهنک ابرته یلدزندن اوچه طوغان
یلدزکه کاربان قران دیرلر وجه تسمیه بونی دیرلر که سابقده بر کاروان
مذکور یلدزی کوروب صباح یلدزی صانوب بی وقت یولکه روان
اولیجق حرامیلره راست کلوب کاروانی قرمشلر اول سببدن کاروان
قران دیمشلر دیبو نقل ایدرلر لسان عربیده طارق دیرلر مقسم به حضرت
باری تعالی جل وعلا واقع اولمشدر غایت اشراقندن وضیائندن انوری حقیقیده
اول شعری ویا زهره در شمسک اوکنه کچه کچه اوکچه طوغارادی ابرته یلدزیدر شعرا
محبوبلر دیشنی اضائتی جهتندن ستاره لره تشبیه ایدرلر زیرا ابرتیندن
کجه شعرادن وزهره دن نورلی یلدز یوقدر اسدی بخنده عقیقین نقطه میم کرد
شباهنک درمیم دو نیم کرد بوندن ظاهر اولان اولدر که اوکلکی اوله محمد عثمان
سوی ایوان عم کن مرشب آهنک که تا بر چرخ بوبی جون شباهنک عنصري

در بزم تو دماغ شبانمنک ترشود • از عطشه که مغز صراحی نهان دهد • ب پرشبپرک
پراسه و وطواط و خفاش معناسنه • سایر اسامیسی چرخ هوا لفظنده مذکور در
بج شبچک برات کیجه سی • ب چراغ شبچراغک یلدز قوردی دیدکلری بوجک
شبتاب معناسنه • سایر اسامیسی انده مسطور در • برن شبرنک بوز راق
قره آت • ب شبک ایچی قزل منتر و مشبک معناسنه • ترن شترنک
و بالکسر شطرنج شمش اگر تو شاهی و اثار شاهی این که تراست • شهان بکر بستند
چون شه شترنک معلوم اولا که نرد دیدکلری مشهور لعب شطرنجدن مقدم
وضع اولنمشدر • ملوک عجمدن دوردنجی طبقه که ساسانیلردر انلره اکاسره دخی
دیرلر • اول طبقه یه اول پادشاه اولان اردشیر بن بابک بن ساسان
بن بهمن بن اسفندیار بن گشتاسب بن لهراسب بن ارؤند بن کیقباد در •
که کیکاوس بن کیقبادک کوچک قرنداشی در • مذکور اردشیرک زماننده
اولان حکمای عظیم الشاندن بری لعب نردی وضع ایدوب قضا و قدره
و دنیا اهلنه مثال ایراد ایدوب • انسانک کندی نفسنه نفع و ضررده و سعادت
شقاوتده والحاصل جزوی و کلیدن برامرده اصلا دخلی و تصرفی یوقدر •
بلکه جمیع افعال و اثار که خیر و شردن صادر و منشا در اولور قضا و قدر کدر •
پس بو قیاسی اوزره بیلده اون ایکی ای و اون ایکی بروج مقابلی اون ایکی
خانه لی بر رقعه وضع ایدوب و عدد ایام شهر و هر برجه اوتوز درجه ملاحظه سیله
اوتوز قطعه اختیار ایدوب • و کیجه و کوندز مثالنه ایکی فص وضع ایدوب
هر فصه التی وجه که • فوق تحت و یمین و شمال • و ورا و امام • درجات سته
مراد ایدوب • و انسان بلمز که خیر و شر جهات مزبوره نک قنغی جانبندن
کلور دیمکه و کعبتینک تقلبنی قضا و قدر اقتضاسنه اشارت ایدوب انسان
کاه غنی ایکن فقیر و کاه بر عکس اولور و کاه وضیع و کاه شریف اولور تقلیب
اطواردن تغایر اوطارده الی مالانهایه له حال بو منوال اوزره در •
دستری الرفا علیه الرحمة الله تعالی بو شعر دلربا • و نظم روان اساسی نه خوش
ادا ایتمشدر شعر و محکمتان علی النفوس و ربما • لم یحکما فیهن حکما عادلا •
اخوان قد وسما علی منیهما • سمة تحیف الی البلید غوایلا • یلقا بهما المرزوق
سعدا طالعا • و یرا بهما المحروم سعدا افلا • فاذا هما صطحبا علی کف الفتی •
ضراه او نفعاه نفعا عاجلا • بعضیلر حکیم مزبورک ادی نردشیر اولمغین
واضعه نسبت ایدوب مذکور لعبه نردشیر دیرلر دیو نقل ایدرلر •

بو قولی مصدق علامه زمخشری ربیع الابرار نام کتابنده دیمشدر که اردشیر دلی
برشیخه واردم بر کمسه ایله نرد اوینارکن کوردکده دیدم که الاردشیر
والنردشیر • بئس المولی و بئس العشیر مذکور حکیم مزبور لعب نردی ظهوره
کتوروب • سایر حکمای عالم اوزرینه تفضل و افتخار اظهار ایدیجک • اول
زمانده اولان اعاظم ملوک هنددن سهرام نام و دیرلر که بلهیت نام
بر پادشاه بهرام غلام • و خورشید احتشام وار ایدی که اقلیم هندک
سرکشلری تخت امرنده رام ایدی • و اول عصرده اولان حکمای ماهردن
صصه بن داهر نام بر حکیم ذوفنون با احترام لعب شطرنجی وضع ایدوب
اول دهرک حکما و فضلاسنه • خلاف زعم حکمای فرس عرض ایتدی •
که انسان سعی و اجتهاد یله مراتب علیه تحصیلنه قادر • و منازل سنیه یه
واصل اولور • و اغفال و اهمال ایدنلر که دایره پستده سرگردان اولوب
قالور • بونی دلیل اقامت ایتدی که پیاده پیاده ایکن سعی و همت جهد و جهیدی
جهتی و حرکتی ایله قطع ریاستده فرزانه لر منزلنه واروب زیر شاه اولور
و صورت شطرنجی ناطق و صامت تمثالنده درجات و مراتب وضع ایدوب
مثلا شاهی رئیس فرزی وزیر • و اطرافنده اولانی اعوان و انصار
وضع ایلدی • و دیرلر که صاحب مهابت و صلابت ملوک هنددن
برینک ولی عهدی شاه اولی بر اوغلی وار ایدی • مملکتنده کندیسیه بر عدو
ظاهر اولماغن اوغلنی مقابله یه کوندروب اتفاق اول حربده اوغلی هلاک
اولوب • پادشاهک اوغلنه غایتده تعلقی اولماغن • و نهایتده جهتندن
وزراسی هلاکنی اظهاره جرأت ایده میوب • حکمادن بری مذکور لعبی
وضع ایدوب • و مکاید حرب و بدن مخفی امرلری انده بیان ایدوب و کیفیت
ظفر و غالبیت • و خذلان مغلوبیتی اظهار ایلیوب • و پادشاه حضورنده
اوینامغه امر ایدوب • و قتاکه غالب خصمنی مغلوب ایتدکده شاه مات دیدی •
پادشاه بو سوزدن اوغلی وفاتنی بلوب اظهار تعزیتنه اجازت ویردی
و قتاکه اول عصرک جمیع حکما و فضلاسی شطرنجک نرد اوزرینه ترجیح و
تفضیلنه مقر و معترف اولیجاق • پادشاه وقتنه کندی زماننده بونک کبی
عدیم المثال بر حکمت بدیع التمثال • لعبنه ظهوره کلدوکندن قلبنه
غایتده سرور و حبور و بهجت حاصل اولوب • عامه ناسدن اختصاص امر ایدوب
خواص مملکت و ارباب املاک دولتی ایله لعبنه مشغول اولوب و اشتغالینی

باعث افضل اعمال بلدي • زيرا كوردي كه آلت حربك جميع دقايق اموريني
واعدانك حيل وخدعه لرينك دفعني • وكيفيت ضبط وربط ممالك وحفظ
وحراست وثغور مسلميني مظهر وعزت دين ودنيا واساس عدلي مشعر در پادشاه
وقت غايت سرور وحبور زندن حكيمه خطاب مستطاب ايدوب ديدي كه بو
لعبت عجيب • وحكمت غريبك مقابله سنده بندن نه مراد ايدر سك
مقبول ومبذولدر • حكيم صاحب تدبير ضمير منيرندن بر تاليف نقش
بي نظير وتصنيف منصبه دلپذير دخي ظهوره كتوروب ديدكه بو رقعه نك
اول خانه سنه برحبه بغداي • ايكنجي خانه سنه ايكي دانه بغداي قويوب
بو اسلوب اوزره تضعيف اولنوب • بو رقعه نك آخري كه التمش درت
خانه در نه مقدار عدد اولور سه پادشاه بو بنده سنه احسان ايليسون
ديدي • پادشاه حكيمك دقايق فكرينك تتمه بداهةً واقف اولميوب
بنوم كبي خورشيد جودت • جمشيد سخاوت • سلطان سليمان نشاندن
بونك كبي بر عديم الوجود بر حكمت • بر لعبت تصنيف اظهار ايدوب
ومقابله سنده بر نه استدعا ايليسك مبذول اولنجاق وفور عقلك
وجودت فكرك مقتضاسنجه انواع مراتب عليه • ومناصب سنيه
رجا ايتمك ظن ايدردم • بونك كبي جزوي عطا نه دركه بندن تمنا ايدرسن
ديو حكيمك قلت همت • وكثرت ضعف نيتنه حمل ايدوب عتاب ايتدي •
حكيم اندن طلب ايتدوكني خود حضرت مالك الملك على الاطلاق • واقربنده
انفس وآفاق جل جلاله • وعم نواله دن غيري بر احد اعطاسنه قادر دكلدر ديو
حكيم سؤالن اعاده ايدوب استدعا ايلدي كه اكر پادشاه عالي نژاد بو بنده
خاطر فاطرني غايتده رعايت مراد ايدرسه بيمين توقعم بودر ديدي • پادشاه
بحضور اولوب حدت ايله استدعاي ديركي ديكوام ايلدي • ديوان محاسبه سي
جمع اولوب • حكيمك طلب ايتدكي مقداري حساب ايتيجك كوردیلر كه دنياده
نقدر بغداي بلكه ساير جميع حبوب جمع اولوب بعده اكر تكميلي رمالدن امداد
اولنسه دخي حكيمك مرادي مقدارينك عشر عشيري ممكن وميسر اولماز
پادشاهه اجمالا عرض ايتدكدن صكره اولا انكار ايدوب بعده ارباب
حسابي احضار ايليوب حقيقت حاله واقف اولنجاق • حكيمك صورت
قلتده طلب ايتدكينك كثرتن ملاحظه ايدوب • وفور وكمال عقل وفراستنه
استحسان ايليوب مقدما وعد ايلدكك احدوثه جميله واجويه جزيله دن سؤالده

احتيالك بو زمرتبه اغرب واعجب دريو كلي رعايت ايلدي اسلوب
حساب بو دركه بيان اولنور • محاسب اول خانيه برحبه قور • ايكنجي خانيه ايكي حبه
اوچنجي خانيه دورت حبه • دوردنجي خانيه سكز حبه • بشنجي خانيه اون التي • التنجي خانيه اوتوز
ايكي • يدنجي خانيه التمش دورت • سكزنجي خانيه يوز يكرمي سكز حبه اولور صفت
ثاني • نقل اولنجاق بيت اوله صف اولك ضعفي كه يوز يكرمي سكز حبه اولمشدي •
بيت ثاني يه ضعف ضعفي بربيته دخي نقل اولنسه ماقبلينك ضعفي وضع اولنور •
جمال الدين محمد ابن ابراهيم بن يحيى الكتبي المعروف بالوطواط ديركه بعض حذاق
محاسبلردن بر فاضلنه راست كلدم كه اعداد هندي ايله ضبط ايدوب بربيتده
نظم ايتمش بيت ها وآ هط وضه بعع عجز • وتن صفرا دزو دحا
١٨٤٤٦٧٤٤٠٧٣٧٠٩٥٥١٦١٦ جميعا عدد هندي ايله اسلوب
مذكور اوزره يكرمي ايكي خانه اولور • پس بو جمله اون سكز بيك بيك اولور
التي كره مكرر ودورت يوز فرق التي بيك بيك اولور • بش كره مكرر ويدي
يوز فرق دورت بيك بيك اولور • دورت كره مكرر وتمش اوچ بيك بيك
اولور • اوچ كره مكرر ويدي يوز طقوز بيك بيك اولور • ايكي كره مكرر وتشيوز
اللي بربيك اولور تكرارسز والتي يوز اون بش عدد اولور • ومذكور تضعيف
ايكي صورت اوزره يازلمشدر • بر صورتي مصر قاهره ده مستعمل اولان اردب
وويبات حسابي اوزره تحرير اولنوب وبر صورتي خانه بخانه ارقام مكه مشرفه ده
وبعض يرلرده استعمال اولنان مد وغراره اسلوبي اوزره تسطير اولنديغي •
تاريخ وفيات الاعيان صاحبي ابن خلكان ديركه تضعيف شطرنج مبالغه سنده
نفسمده بعض غدغه وار ايدي حتى اسكندريه محاسبلرينك بعض استادي
ماهرلرندن بريسي جمع اولوب تضعيف مذكور ذكر اولنديقده بكا بر طريقله
عيانا بيان ايليوب • وحسابنك صحتنه بربينه وحجت اظهار ايلدي كه
اون التنجي خانه نك تضاعيف عدادي اوتوز ايكي بيك يدي يوز التمش سكز حبه
اولمش • وايتديكه بن عيانا بيلدم كه ذكر اولان عدد بر قدح مقداري ولديغي
اندن اربعه • اندن ويبه يه اندن اردبه انتقال ايدوب • قرقنجي خانه ده
تضاعيفي يوز بيك اردب وتمش دورت بيك ويدي يوز التمش ايكي اردب
وثلثي اردب اولديكه دورت ويبه در • بعده بو جمله ير انبارلر ايدرز • زيرا بر انبارده
بوندن زياده بغداي اولماز • بعده شونه لري تضعيف ايدوب التي خانيه وارديقده
عددي بيك يكرمي دورت شونه اولور • ذكر اولان انبارلري بر شهر عد ايدرز زيرا

برشهرده مذكور عدددن زياده انبار اولمماز. بعض شهرلري تضعيف ايدرز التمش
دوردنجي خانه يه واردقده كه آخر خانه رقعه شطرنجدر بو حساب اوزره اون التي
بيك اوچيوز سكسان دورت شهر اولور. وروي زمينده مزبور عدددن زياده
شهر يوقدر زيرا كره ارض طريق هندسه ايله معلوم اولمشدر. يكرمي دورت بيك
ميلدركه سكز بيك فرسخدر. بو مساحه قطعيدر بونده اصلا شكك وشبهه يوقدر.
خلفاء آل عباسك اعلم وارشد وافضل واجدي مامون بن هارون الرشيد
قصد ايلديكه بو مساحه نك حقيقتنه واقف اوله. اول زمانده بني موسي دن محمد واحمد
وحسن نام كمسنه لر تحصيل علوم قديمه يه وكتب احمد اوائلك اطلاعنه غايتده
همم عاليه لري اولوب بو خصوصده نفسلرينه تعبلر ويروب. بلاد رومه وغيريه واصقاع
شاسعه وساير اماكن بعيده يه مسافرت ايدوب وبذل اشيا ايله نقله احضارنه كلي
اجتهادلر ايدوب عجايب حكم اظهار ايلمشلردي. ومذكور كمسنه لر خصوصا
علم هندسه وحيل وحركات وموسيقي ونجومده سايرلره غالب اولوب علم
اولمشلردي. مذكورلره بو مساحه دن سؤال ايدجك جواب ويرديلركه نعم بو
قطعيدر بونده شايبه وشبهه يوقدر. مامون ايدكه متقدمون ذكر ايتدكلري
اوزره سزدن بر عمل استرم كه ظهوره كتوره سز. تاكه صحتني بن معاينه مشاهده
ايدم. كه متقدمين كلامنه موافق ومطابق اوله. ومذكورلر ايتديلركه
اراضي متساويه دن بر صحرا تعيين ايلك تاكه صحت حجتمزي حضورك ده اثبات
ايده لم. تفتيش وتفحص اولندقده صحراي سنجار وطاه كوفه غايتده
مناسب بولديلر. مامونك بو امره اطلاعي اولان ثقه جماعتندن اداملر
الوب سنجاره واروب بر موافق موضعده بعض الاتله قطب شمالي
ارتفاعن الوب اول موضعده بر وتد وضع ايدوب اوزون ايپلر بغليوب
بعده جهت شماليه يه حسب الامكان انحرافدن بوريوب حبل تمام اولدقده
يره بر وتد وضع ايدوب وانده ايپ بغليوب كيرو جهات شماليه يه
فعل اول اوزره يوريوب ارتفاع قطب مذكوري الدقلري موضعه
كلوب نهايت بولدقده ارتفاع اولدن بر درجه زياده بولديلر. اول
مقداريكه ارضدن حبل ايله تقدير ايتديلر ايدي. التمش التي ميل وثلثي ميل
كلدي. بو مساحه دن معلوم اولديكه بر درجه فلك سطح ارض مقابلنده
التمش التي ميل وثلثي ميل اولورمش. كيرو اول وضع ايتدكلري وتده كلوب
وايپ بغليوب اول منوال اوزره جهت جنوبه توجه ايليوب حسب الممكن

استقامت

استقامت اوزره جهت شماليده ايتدكلري كبي نصب وتد وشد حبال ايدوب جهت
شماليده استعمال ايتدكلري حبال تمام اولدقده محلده اخذ ارتفاع ايدوب قطب
شمالي ده ارتفاع اولدن بر درجه ناقص بولديلر. بو اسلوب اوزره حسابلري صحيح
اولوب ومرادلري محقق اولدي. علم هيئتده وقوفي اولان كمسنه يه بو بياندن
حقيقتي ظاهر اولور. ومعلومدركه عدد درج فلك اوچيوز التمش درجه در زيرا
كه فلك اون ايكي برجه مقسومدر. هر برج اوتوز درجه دركه جمله سي اوچيوز التمش
درجه اولور. فلكك هر درجه سنك عددني التمش التي ميل وثلثي ميل تقسيم
ايتمشلردر. بو حساب اوزره يكرمي دورت بيك ميل اولور. وهر ميل دورت
بيك خطوه در. قاموسده صاحبي الميل مائة الف اصبع الا اربعة الف
اصبع. يعني طقسان التي بيك بر مقداردر ديو تحقيق ايلمشدر. وهر اوچ ميل
بر فرسخ اولوب. وهر فرسخ اون ايكي بيك ادمدر. جمله معموره زمين بو
تقديرجه سكز بيك فرسخ اولور كه اصلا بونده شبهه اولميوب محقق در.
وقتا كه اولاد موسي كلوب وايتدكلري وضعي خبر ويروب استخراج اوايل
كتب قديمه يه موافق كلنجك مامون حسابلري موضع اخرده دخي تحقيقن
مشاهده ايتمك طلب ايدوب. معتمد عليه ادملر ايله ذكر اولنان بني موسيلي
ارض كوفه يه كوندروب صحراي سنجارده ايلدكلري كبي انده دخي قياس
ايدوب. حسابلري موافق دوشدكده قاما بو بابده يازدقلرينك صحتني معلوم
ايدندي. اما دور كرة الارض فقيل عشرون الفا ومائة وستون ميلا و
قطرها على هذا ستة الاف واربعمائة واربعة عشر ميلا ونصف نصف العشر
وقيل اربعة وعشرون الف ميل. وقطرها وعمقها سبعون الف ميل
وستة وثلثون ميلا. وقيل استدارة الارض ستة وثلاثون درجة.
والدرجة خمسة وعشرون فرسخا والفرسخ اثني عشر الف ذراع. والذراع اثنان
واربعون اصبعا. والاصبع ست حبات وتسعان مصفوفة. بعضها الى بعض
فيكون ذلك تسعة الاف فرسخ. نقل من كنز الاسرار ولاقح الافكار تاليف
الشيخ القاضي العدل ابي عبد الله محمد بن سعيد بن عمر بن سعد الصنهاجي
المعروف بانمشاند القاضي ازمور بيلاد المغرب. قطعه طول وعرض هفت
كشور را بجو چند فرسخ است. اهل دانش كرده اند تحقيق ان اي اسيت كار
بلغ وشغد ست طولان وعرض را ميدان عدد. رود ري دكوه نجف وشهر
زيغ اندر شمال مست ازين جمله بصد شهر سواد اعظم است. كوشواره دار ين

ابيات را در گوش دار در بحر ديگر گر بري سي هفت كشور فر بخشش • چند باشد اي جوف
با خرد • مست مبغ و شغد طولش بي گمان • عوض آن نرد حكيم آمد و غد • روشن
آمد ريدو كوهش هم فجف • ديه ريغ و هم سوارش كشت صد • بنه سوز صد دنه
كلرلم • پس عدد انبار يوز النمش بدي كره يوز بيك و تمش بدي بيك اكيوز
اون التي اولور • و شهرلرك عددي اون التي بيك اوچيوز سكسان دورت
اولور • و عدد حبوب يكرمي ايكي خانه اولور كه يوقاريده اسلوب رقم منديه
ايله بر بيتده ضبط اولنمشدر • بعضلر ديمشلر كه شترنك لفظي شش رنك
ديمكدر • التي لون اوزرينه دركه شاه و فرز ايكي لون • و فيل و پياده ايكي لون
عد ايدوب جمله سي التي لون اولور • و ديرلر كه شطرنج صد رنك لفظندن
معربدر • رنك بونده حيله معناسنه در يعني يوز حيله ديمكدر • شطرنج
حل و حرمتنده بو حديث شريف وارددر ديرلر من لعب بالشطرنج
والنردشير فكانما غمس يده في دم الخنزير علامه زمخشري ربيع الابرار اولو
كتابنده ديركه بر اردشير نام شيخه واردم كوردم كه بر كمسه ايله نرد اوينار
ديدم كه الاردشير • والنردشير • بئس المولى و بئس العشير صاحب هدايه
ديمشدر كه شطرنج و نرد و اربعة عشر كه بر نوع اويندر بونلرك اويناموق
مكروهدر • زيرا اگر قمار ايله اوينارسه قمار اولور كه ميسردر • ميسر خود
نص ايله حرامدر • اگر قمارسز اولورسه لهو اولور فعل لهو خود عبث
و باطلدر • قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لهو المؤمن
باطل الا عن ثلث تاديبه لفرسه ومناضلته عن قوسه وملاعبته مع
اهله ابو العباس بن شريح شطرنج اوينمقده رخصتدن
سؤال ايتديلر جواب ويرمش كه اذا اسلمت اليدان من الخسران
واللسان من الهذيان والصلوة من النسيان فهو ادب
بين الخلان وبر روايتده ديمش كه اذا اسلمت اليهما
ايديهما من الطغيان ولسانهما من الهذيان وصلاتهما
من النسيان رجوته ادبا بين الاخوان غير
محرم على الخلان يعني قچان اللري طغياندن
ودللري هرزه وهذياندن نمازلري
نسياندن سالم اوله رجا ايدرم كه
اخوان آرهسنده ادب اوله و خلان حرام اولميه

بعض نسخه‌ده خانه بخانه ارقاميله تسطير اولنان صورت بودر 59

٥١٢	٢٥٦	١٢٨	٦٤	٣٢	١٦	٨	٤	٢	١
١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١

١٦٣٨٤	٨١٩٢	٤٠٩٦	٢٠٤٨	١٠٤٤
١٥	١٤	١٣	١٢	١١

البيت ١٩ اقداح ٨	البيت ١٨ اقداح ٤	البيت ١٧ قدحين	البيت ١٦ قدح
٢٦٢١٤٤	١٣١٠٧٦	٦٥٥٣٦	٣٢٧٦٨

البيت ٢٢ ويبات ٤	البيت ٢١ ويبتان	البيت ٢٠ اقداح ١٦ اوي ويبه
٢٦٢١٤٤	١٠٤٨٥٦٢	٥٢٤٢٨٨

البيت ٢٣ امداد مكي ٩ ويبات ٨ ٥ ٤١٩٤٣٠٤

البيت ٢٤ امداد ١٨ اغارد ٨ ٥ ٨٣٨٨٠٦٨

البيت ٢٥ امداد ٣٦ غاز ٣ ٥ ١٦٧٧٧٢١٦

البيت ٢٦ امداد ٧٢ غائر ٧ ومدان ٥ ٣٣٥٥٤٤٣٢

البيت ٢٧ امداد ١٤٤ اغائر ٤ امداد ٤ ٥ ٦٧١٠٨٨٦٤

البيت ٢٨ امداد ٢٨٨ غائر ٨ ٢ امداد ٨ ٥ ١٣٤٢١٧٧٢٨

البيت ٢٩ غار مكي ٧ ٥ امداد ١٦ ٥ ٢٦٨٤٣٥٤٥٦

البيت ٣٠ غائر ١١٥ مدان ٥ ٥٣٦٨٧٠٩١٢

البيت ٣١ غائر ٣٠ ٢ امداد ٤ ٥ ١٠٧٣٧٤١٨٢٤

البيت ٣٢ غائر ٦٠ ٤ امداد ٨ ٥ ٢١٤٧٤٨٣٦٤٨

البيت ٣٣ غائر ١٢ ٩ وامداد ٦ وهي مخزن ٩٢٩٤٩٦٧٢٩٦

البيت ٣٤ مخزنين ٨٥٨٩٩٣٤٥٩٢

البيت ٣٥ مخازن ٤ ه ١٧١٧٩٨٦٩١٨٤
البيت ٣٦ مخازن ٨ ه ٣٤٣٥٩٧٣٨٣٦٨
البيت ٣٧ مخازن ١٦ ه ٦٨٧١٩٤٧٣٦
البيت ٣٨ مخازن ٣٢ ه ١٣٧٤٣٨٩٥٣٤٧٢
البيت ٣٩ مخازن ٦٤ ه ٢٧٤٨٧٧٩٠٦٩٤٤
البيت ٤٠ مخازن ١٢٨ ه ٥٤٩٧٥٥٨١٣٨٨٨
البيت ٤١ مخازن ٢٥٦ ه ١٠٩٩٥١١٦٢٧٧٧٦
البيت ٤٢ ه ٢١٩٩٠٢٣٢٥٥٥٥٢ ه مخازن ٥١٢
البيت ٤٣ ه ٤٣٩٨٠٤٦٥١١١٠٤ ه مخازن ١٠٢٤
البيت ٤٤ ه ٨٧٩٦٠٩٣٠٢٢٢٠٨ ه مخازن ٢٠٤٨
البيت ٤٥ ه ١٧٥٩٢١٨٦٠٤٤٤١٦ ه مخازن ٤٠٩٦
البيت ٤٦ ه ٣٥١٨٤٣٧٢٠٨٨٨٣٢ ه مخازن ٨١٩٢
البيت ٤٧ ه ٧٠٣٦٨٧٤٤١٧٧٦٦٤ ه مخازن ١٦٣٨٤
البيت ٤٨ ه ١٤٠٧٣٧٤٨٨٣٥٥٣٢٨ ه مخازن ٣٢٧٦٨
البيت ٤٩ ه ٢٨١٤٧٤٩٧٦٧١٠٦٥٦ ه مخازن ٦٥٥٣٦
البيت ٥٠ ه ٥٦٢٩٤٩٩٥٣٤٢١٣١٢ ه مخازن ١٣١٠٧٢
البيت ٥١ ه ١١٢٥٨٩٩٩٠٦٨٤٢٦٢٤ ه مخازن وهی مدینه ٢٦٢١٤٤

البيت ٥٢ ه ٢٢٥١٧٩٩٨١٣٦٨٥٢٤٨ ه مدينتين 60
البيت ٥٣ ه ٤٥٠٣٥٩٩٦٢٧٣٧٠٤٩٦ ه مدائن ٤
البيت ٥٤ ه ٩٠٠٧١٩٩٢٥٤٧٤٠٩٩٢ ه مدائن ٨
البيت ٥٥ ه ١٨٠١٤٣٩٨٥٠٩٤٨١٩٨٤ ه مدائن ١٦
البيت ٥٦ ه ٣٦٠٢٨٧٩٧٠١٨٩٦٣٩٦٨ ه مدائن ٣٢
البيت ٥٧ ه ٧٢٠٥٧٥٩٤٠٣٧٩٢٧٩٣٦ ه مدائن ٦٤
البيت ٥٨ ه ١٤٤١١٥١٨٨٠٧٥٨٥٥٨٧٢ ه مدائن ١٢٨
البيت ٥٩ ه ٢٨٨٢٣٠٣٧٦١٥١٧١١٧٤٤ ه مدائن ٢٥٦
البيت ٦٠ ه ٥٧٦٤٦٠٧٥٢٣٠٣٤٢٣٤٨٨ ه مدائن ٥١٢
البيت ٦١ ه ١١٥٢٩٢١٥٠٤٦٠٦٨٤٦٩٧٦ ه مدائن ١٠٢٤
البيت ٦٢ ه ٢٣٠٥٨٤٣٠٠٩٢١٣٦٩٣٩٥٢ ه مدائن ٢٠٤٨
البيت ٦٣ ه ٤٦١١٦٨٦٠١٨٤٢٧٣٨٧٩٠٤ ه مدائن ٤٠٩٦
البيت الرابع والستين ٩٢٢٣٣٧٢٠٣٦٨٥٤٧٧٥٨٠٨ ه مدائن ٨١٩٢

بيوت متقدمه ده اولان عددك مجموعی بودر ه ١٨٤٤٦٧٤٤٠٧٣٧٠٩٥٥١٦١٥ ه ومدينه لر بودر ه ١٦٣٨٤ ه اون آلتی بيك اوچيوز سكسن درت شهردر والله اعلم

فضلاء متقدمیندن بو بیتی نظم ایتمش **بیت**

ان شئت تضعيف شطرنج فجملته   ها وا هه طجج مد زو د د حا

خانه بخانه از قاعده تسطير اولنان صورت بودر

البيت	١	١			البيت	٣٣	٤٢٩٤٩٦٧٢٩٦ امداد ٩٢١٦	غوار امداد ٦ ٩٢١
البيت	٢	٢			البيت	٣٤	٨٥٨٩٩٣٤٥٩٢	مخزن ٢
البيت	٣	٤			البيت	٣٥	١٧١٧٩٨٦٩١٨٤	مخازن ٤
البيت	٤	٨			البيت	٣٦	٣٤٣٥٩٧٣٨٣٦٨	مخازن ٨
البيت	٥	١٦			البيت	٣٧	٦٨٧١٩٤٧٦٧٣٦	مخازن ١٦
البيت	٦	٣٢			البيت	٣٨	١٣٧٤٣٨٩٥٣٤٧٢	مخازن ٣٢
البيت	٧	٦٤			البيت	٣٩	٢٧٤٨٧٧٩٠٦٩٤٤	مخازن ٦٤
البيت	٨	١٢٨			البيت	٤٠	٥٤٩٧٥٥٨١٣٨٨٨	مخازن ١٢٨
البيت	٩	٢٥٦			البيت	٤١	١٠٩٩٥١١٦٢٧٧٧٦	مخازن ٢٥٦
البيت	١٠	٥١٢			البيت	٤٢	٢١٩٩٣٢٢٥٥٥٢	مخازن ٥١٢
البيت	١١	١٠٢٤			البيت	٤٣	٤٣٩٨٠٤٦٥١١١٠٤	مخازن ١٠٢٤
البيت	١٢	٢٠٤٨			البيت	٤٤	٨٧٩٦٠٩٣٠٢٢٢٠٨	مخازن ٢٠٤٨
البيت	١٣	٤٠٩٦			البيت	٤٥	١٧٥٩٢١٨٦٠٤٤٤١٦	مخازن ٤٠٩٦
البيت	١٤	٨١٩٢			البيت	٤٦	٣٥١٨٤٣٧٢٠٨٨٨٣٢	مخازن ٨١٩٢
البيت	١٥	١٦٣٨٤			البيت	٤٧	٧٠٣٦٨٧٤٤١٧٧٦٦٤	مخازن ١٦٣٨٤
البيت	١٦	٣٢٧٦٨		قدح	البيت	٤٨	١٤٠٧٣٧٤٣٥٥٣٢٨	مخازن ٣٢٧٦٨
البيت	١٧	٦٥٥٣٦		قدحين	البيت	٤٩	٢٨١٤٧٤٩٧٦٧١٠٦٥٦	مخازن ٦٥٥٣٦
البيت	١٨	١٣١٠٧٢		اقداح ٤	البيت	٥٠	٥٦٢٩٤٩٩٥٣٤٢١٣١٢	مخازن ١٣١٠٧٢
البيت	١٩	٢٦٢١٤٤		اقداح ٨	البيت	٥١	١١٢٥٨٩٩٩٠٦٨٤٢٦٢٤	مخازن ٢٦٢١٤٤
البيت	٢٠	٥٢٤٢٨٨		اقداح ١٦ وهي اويبة	البيت	٥٢	٢٢٥١٧٩٩٨١٣٦٨٥٢٤٨	مدينتين
البيت	٢١	١٠٤٨٥٧٦		ويبتان	البيت	٥٣	٤٥٠٣٥٩٩٦٢٧٣٧٠٤٩٦	مداين ٤
البيت	٢٢	٢٠٩٧١٥٢		ويبات ٤	البيت	٥٤	٩٠٠٧١٩٩٢٥٤٧٤٠٩٩٢	مداين ٨
البيت	٢٣	٤١٩٤٣٠٤		ويبات ٨ امداد ٩	البيت	٥٥	١٨٠١٤٣٩٨٥٠٩٤٨١٩٨٤	مداين ١٦
البيت	٢٤	٨٣٨٨٦٠٨	امداد ١٨	غراره ١ امداد ٨	البيت	٥٦	٣٦٠٢٨٧٩٧٠١٨٩٦٣٩٦٨	مداين ٣٢
البيت	٢٥	١٦٧٧٧٢١٦	امداد ٣٦	غرائر ٢ امداد ٩	البيت	٥٧	٧٢٠٥٧٥٩٤٠٣٧٩٢٧٩٣٦	مداين ٦٤
البيت	٢٦	٣٣٥٥٤٤٣٢	امداد ٧٢	غرائر ٧ مد ٢	البيت	٥٨	١٤٤١١٥١٨٨٠٥٥٥٨٨٧٢	مداين ١٢٨
البيت	٢٧	٦٧١٠٨٨٦٤	امداد ١٤٤	غرائر ١٤ امداد ٤	البيت	٥٩	٢٨٨٢٣٠٣٧٦١٥١٧١١٧٤٤	مداين ٢٥٦
البيت	٢٨	١٣٤٢١٧٧٢٨	امداد ٢٨٨	غرائر ٢٨ امداد ٨	البيت	٦٠	٥٧٦٤٦٠٧٥٢٣٠٤٢٣٤٨٨	مداين ٥١٢
البيت	٢٩	٢٦٨٤٣٥٤٥٦	امداد ٥٧٦	غرائر ٥٧ امداد ٦	البيت	٦١	١١٥٢٩٢١٥٠٤٦٠٦٨٤٦٩٧٦	مداين ١٠٢٤
البيت	٣٠	٥٣٦٨٧٠٩١٢	امداد ١١٥٢	غرائر ١١٥ مد ٢	البيت	٦٢	٢٣٠٥٨٤٣٠٠٩٢١٣٦٩٣٩٥٢	مداين ٢٠٤٨
البيت	٣١	١٠٧٣٧٤١٨٢٤	امداد ٢٣٠٤	غرائر ٢٣٠ مد ٤	البيت	٦٣	٤٦١١٦٨٦٠١٨٤٢٧٣٨٧٩٠٤	مداين ٤٠٩٦
البيت	٣٢	٢١٤٧٤٨٣٦٤٨	امداد ٤٦٠٨	غرائر ٤٦٠ امداد ٨	البيت	٦٤	١٨٤٤٦٧٤٤٠٧٣٧٠٩٥٥١٦١٥	٨١٩٢

١٦٣٨٤

بیوت متقدمه ده اولان عددي جمله بومقدار در ۞
۱۸۴۴۶۷۴۴۰۷۳۷۰۹۵۵۱۶۱۵ و مدینه لر بو در
۱۶۳۸۴ اون التي بيك اوچیوز سكسان دورت شهردر والله اعلم
وفضلاي متقدمیندن بر بو بیتي ضبط ایچون نظم المش ؛ بیت
ان ثلث تضعیف شطرنج مجملته ؛ تا واهیه طغج مذ زو دذ حا ؛ تمت مقدمة
الشطرنج ملاحظة وحسابا ؛ راء ان شرانك آهسته اواز معناسنه ؛
رفا شرفاك آهسته اواز وبالكسر یجوز دایاق تاپردیسي بانك پاي معناسنه
زنا شرناك وبالكسر لسان پهلویده اهسته اواز معناسنه ؛ زن شرنك
وبالكسر زهر سم معناسنه ؛ شمس فخري بویله دیمش وبو بیتي انشا ایلمش بیت
مدام تاكه نباشد خدنك را فرهنك ؛ كرفته خلق جهان شان بسخره همچو غدنك
دیگر خرمان خاكپاي تو كاب حیات ماست ؛ حقا كه كرد شهد حیات مرا شرنك
وبعضلر حنظلدن اجي بر زهرناك اوتدر دیدیلر ؛ وبعضلر حنظلدر دیدیلر
وخواجه سنائي قدس سره مذمت دنیاده بو بیتي شاهد كتوردي بیومشتدر
بیت نوش او نیش شكرش جو شرنك ؛ شربتش ضربت وصلحش جنك
دكوز بومق معناسنه ؛ وشكر معناسنه ده نقل المشلر ؛ فرن شفترنك
شمس فخري معیار جمالیده بر جنس شفتالودر ؛ نصفي قزل ونصفي اق اولور
دیو بو بیتي انشا ایلمش شمس فخري ؛ ابو اسحق شاهي كه نزد یك او ؛ چه یك
پاره كوهر چه یك شفترنك ؛ حلیمي بر نوع شفتالودر اق وتولي دیمش
نعمتي قزل شفتالو وقیسي والو بیت كه نیمه سرخ ونیمه دیكر سفید دمیوه ایست
كه مانند شفتالو سرخ وسفید باشد دیمش ؛ وسیلة المقاصد صاحبي
دخي بو معنایه نقل ایلمش ؛ فش تر شفش ترك مثلثه ؛ فشتل شفشتلك مثلثه
فرن شفرنك نعمتي شغره معناسنه نقل ایلمش كه بویك بچاق ومجلدلرك
دري یوناجقي التلري كه تركیده دخي شایعدر ؛ ف شفنك حقیر سنه كه
كوزه كورنمز وبدخو ونابكار وطعنه كر كمسنه ؛ حلیمي ومرسنه نك كوكي سنه
واسكي سنه ؛ واشتشنه وخرابه ولنمشنه دیرلر دیمش ؛ فتح فا ایله در
معیار جمالیده سكون فا ایله روایت اولنمش ؛ شك شبنم ودلبردكه
كه صباحلاین اوته دیرلر سم الفار معناسنه ؛ كاو شكاوك شمس فخري رباعي
باشد كه چهار رود دارد ؛ شوشك نیز كویند دیمش ؛ ال شلك نعمتي درخت
دیمش ؛ قره حصاري ارقه بوكي واشك بوكنه دیرلر دیمش ؛ لو شلومك

دبالضم

دبالضم دمر دكني اطباقاتندم حسك دیمكله مشهوردر ؛ تعریب ایدوب
ثلوهیج دیرلر ؛ ن شنك سكون نونله اول محبوبه دیرلر كه حركات
وسكناتي غایتده شیرین ومطبوع اوله دكوكل اچیچي اولا ؛ بیت
بشنك دمر منه دل كه ان عجوزه مست ؛ كباب خورد شنكي دل هزار
بشنك كاتبي جامت ز كاس چرخ شراب ز مهر باد ؛ زانجم فزون
دراتجمنت ساقیان شنك ؛ ه بو تكلم وخرطوم معناسنه كه فیلك بورنه
دیرلر ظهیر كند سنان تو بازي بجان خصم كه چنانك ؛ بعقل دل شدكان
شاهدان چابك وشنك ؛ بو شكور تاكي كند او خوارم تاكي زند او شنكم
فرسوده شوم اخر كر ز آهن وار سنكم ؛ وبدخلق ونابكار وراوغري وحرامي
معناسنه ده كلور ؛ وبر افسر اغاج بو معنایه كسر بله دخي مرويدر ؛ وبركوهي
برك ومحكم اغاجدر میوه سي اولمز كوكي غایتده سخت اولور غربجه غود دیرلر
شنجیك اي تو شنكي كه بشنكي سر چنك ؛ وي تو چوني كه همچو موم بشنك
نعمتي وبركمسه به دیرلر كه اوزون وله ویوغون وفربه اولا وایكنه بویمش
اولا دیمش ؛ بو معنایه كسر دخي مرويدر ؛ وبر افسر اغاج ؛ بیت معارف ورز
اي جان پدر تا ؛ نباشي بي هنر باشنك هم شنك ؛ نك تشن شنك اشنك
خوامیلر ادلر ندر ؛ نك ومشن شنك وشنك مثلثه شمس فخري ز دزد و
راه زن اطراف ملك وكرد جهان ؛ كه محو شد زكتب نیز نام شنك وشنك
و شوك دكن خار معناسنه ؛ شمس حسودي وازكلبن آرزو ؛ بخند دكل اما
خورد زحم شوك ؛ وشش شوشك شمس فخري دورت قللي رباب
دیمش ؛ سایر ارباب لغت دورت قللي طنبوره دیمشلر شمس فخري
درین زمانه كه نزد یك اهل ونااهلي ؛ یكیست صاحب فضل وزن شنك ع
شوشك ؛ ول شولك شولنك لفظندن مخففدر ؛ حلیمي ووسیلة
المقاصد صاحبي قره بوز آت دیمشلر ؛ یعني دمر قرات دیمك اولور ؛
نعمتي اسب خنك یعني بوز آت دیمش ؛ فاضل محقق دقایق الحقایقده
بویله تحقیق وتدقیق اتمشلر كه ؛ اسب خنك اق ات دیمكدر ؛ بو بیتي
ایراد ایلمشلر بیت تبارك ز بولاد شبرنش كلاه ؛ فرس خنك و
بر كستوانش سیاه ؛ بیت مذكوردن اكلنور كه اق اولا دیمشلر ؛
وبعضلر شبرنك معناسنه در دیمشلر اسدي بشبرنك شولك
در آور دریاي كرا ید باكرز كردي زجاي ؛ ولن شولنك مثله دیمشلر

الشين المكسورة ه . تاشناك سناك معناسنه سين
مهمله ومعجمه ايله مرويدر اغاجك اوغليدركه دبندن چقر وتازه بودق
تالن شتالنك كنارنك وزراغنك قافيه سنده فتح لامله بالدر
ساق . وآشق . وانجك . وكبه جه بالدر . ونوبوق كعب معناسنه شمس فخري
ابا شهى كه قدر وهمت را . بود درپاى كردون تاشتالنك . وچونك
ابرنسيمي صحاح عجم صاحبي بو معنايه كسر لامله تصحيح ايلدي . رفا شرفاك فتح
سينله شرفاك ملعناسنه . زن شرنك خرمهره وزمر وتلخي وكياه
وخ زمره . فتن شفترنك سكل كه بدنده چقر وبر نوع شفتالو واريك و
فيسى فتحله شفترنك معناسنه . كل شكلك يان باشى . ل شلك كلك
وسلك وزنه اوزلي قاره بالجق وچوكك يركه اياق باصيجق انواع محنت
وزحمتله خلاص اولور . ازماق دخي ديرلر شمس فخري از معدلتش ظالم و
لى باك نماندند . همچون خرلنكى بود آبى زده در شلك رودكي
چو پيش آرند كردارت بمحشر فرو مانى چو خر بميان شلكا . شلكانك آخرنده كي
الف الف اشباعدر . بعضلر شلكانك آخرنده كي الف الف اشباع ايدوكن
بلميوب مستقل لغت صانوب اولى حرف شين اخرى الف اولان
لغاتدن عد ايدوب شلك معناسنه نقل ايتمشلر . لن شلنك پيكلر و
سايرلرك چكزلمسنه ديرلر تنك وچنك قافيه سنده استعمال اولنور
كاتبي پيك كردون كش زانجم هست چندين زنك زر بر هواى
استانت ميزندم دم شلنك وله صدفي من نزار با فغان ززنك دل
چون پيك شرق وغرب روان ميزدم شلنك . ن شنك درخت
لى برك بو معنايه ويوغون اتلى معناسنه فتحله دخي روايت اولنمشدر
دگزاره . وكنج خزينه معناسنه . وجامع الفرس صاحبي ديوغون اتلي معناسنه
واوران ديمش . يرحش شيرخشك عامه غلط ايدوب سرخشت
ديدكلري دارو وصرات ولاتينده سكوت اغاجي اوزرينه يغارگاه
اولورار يه اونيله يوغروب استعمال ايدرلر هم غدا وهم دوا اولور
غايتده نافع داروددر . يركو شيركوك نعمتي بويك بيلان دريسنه
ديرلر ديمش . يفترن شيفترنك شفترنك معناسنه استعمال اولنور
الشين المضمومة ه ترپلو شتر پلوك دوه قيغي معناسنه
تركاوپلن شتر كاوپلنك زرافه ديدكلري حيوان اشتركاو پلنك

تخفيف اولنمشدر سابقا تفصيلي انده مذكوردر . رشرك معاند لجوج معناسنه
شن شننك چياق كه كوزچيكدر سابرا سابلسي زنگاب لفظنده
مسطوردر . لوه شلوهك دم دكنى ديدكلري كه فتحله دخي روايت اولنمشدر
اصح ضمله در . وخنا شوخناك كيرلى پاسلي ديمكدر . شوخگين دخي ديرلر .
نك قوم حصاري صچان اوتي ديمش . سايرارباب لغت مفتوحه بابنده
كتورمشلر نوع اولده الصاد المفتوحة ه . برصد برك
يپرقلري چوق بر نوع كلدر اسدي هزاران صف كل دميده زسنك
زصد برك ودوري وازصفت رنك . صدتوي دخي ديرلر . درن
صدرنك اول مشهور بازيدر كه تعريب ايدوب شطرنج ديرلر . رنك
حيله در معناسي صد حيله ديمك اولور الطاء المفتوحة ه
بل طبلك دبلك ديدكلري طبل دخي ديرلر . ن طنك صقلق صفير
معناسنه الطاء المضمومة ه . ور طورك اعلام
رجالدندر جمله دن بري كرشاسب نامدارك اجدادندن برينك
آديدر كرشاسب بن اترط بن شم بن طورك . واندن اول نواد كمسيه
قونلمامشدي اسدي يكى پور شش امد زتخم بزرك . برسم نيا كرد نامش طورك
وطي طوطك طوطي لفظنك تصغيريدر . وطي طوطيك مثله . وطيك
طوطي كاك مثله نوع اولده العين المفتوحة ه دوس عروسك
عروس لفظنك تصغيريدر كلنجك ديمك اولور . وشمقجي بوجكي ديدكلري
كه حشرات ارضيه ندندر . كغ عكعك سفسغان قوشي كه تعريب ايدوب عقعق
ديرلر مشهوردر كه لقلقه صفسغان عفونتندن متنفرلردر وبو كاعراب
ابلق دخي ديرلر . سابرا دلري قرا الفظنده ذكر اولنمشدر . ن عنك
اوكجه كيدن اشكه ديرلر العين المكسورة ه . ل علك
مطلقا ساقزه ديرلر مرنه نكك اولورسه اولسون . اما رومي لفظيله
صنقلنوب علك رومي دنيلسه مصطكي متعين اولور . لك علكك
مثله . ن عنك بزرخانه ديراكي صحاح عجم صاحبي فتحله عنك اوكجه كيدن
اشكه ديرلر كسرله بزرخانه دير كنه ديرلر ديمش . والله تعالى اعلم .
نوع اولده الغين المفتوحة ه . ارش غارشك
قبوطايغى دطرقز معناسنه . ارشن غارشنك مثله . اكو غاكوك
كمان كروهه فندغي كه باحقدن ايدرلر . الو غالوك مرلسنه كه طوب كبي

الشين المكسورة ... اشناك سناكرده معناسنه كمين

بوص بومري ودسن كرمي اولاخمير زواله وكمان كروهه فندعي كبي واغلاغلجقلر
انكلي كبي خسرواني كمان كردهئه زرين شاخ محاق ماه * ستاره جمله جوغالو كبهاي
سيم اندود اسدي كه افكند نخجير بردشت و راغ * كهي زد بغالوك
درمبنع ماغ * اوشن نغاوشنك اوكنده ديدكلري الت كه انوكله
اوكوز سورلر شمس فخري چوكاوست خصمش براي ادب * نقرهنجد اورا
مكر غاوشنك * بومعنايه سايرا سامليسي بدا زلفظندن يازلمشدر نعمتي
وخرابه يوزطوتمش ديواره دخي ديرلر دلمش * دن غدنك ابله شمس فخري
مخالفان تراچون بثرنك باد اشهد * كرفته خلق جهانشان بسنجره هيچو
غدنك * وجركن وكوبد وبي اندام * وفاسزلق وخيانت معناسنه
درن غدرنك نعمتي مثلو دلمش * رايسن غرياسنك اغرشق وكمان كرد هيه
يوالغي * رن غرنك كوبد وبي اندام غدنك معناسنه * وكريه چخين
اوازي وزاري ومطلقا فغان غريو معناسنه شمس فخري هنوز شاهد كل
پرده برنداشت مكر * كه عندليب نيا سايد از غريو وغرنك كاتبي
كوهر ذات ترا درياي صحت باد جاي * چون غريو موج بحر اعداي جاهت
درغرنك ديكر بس كه از كوپس تو در كوش سپاهست خروشش *
شير كردون شاخ كردان زغريوست وغرنك * وسيلة المقاصد صاحبي
دتنور جبالي وبرطعام در تازه باغدن يارمه ايدوب بشوررلر دلمش *
رواسن غرواسنك غرباسنك معناسنه لسان فارسيده بابليه
واوار اسنده تبادل وتواخي وار در * كه باغ ايچنده بشوررلر زا غرازك
نعمتي بدرايحه معناسنه نقل ايلمش * غساك وغشاك معناسنه زن غرنك
زاء عجميه كزلي اغلمق آوازي * ن نتشن غشانك رامك ديدكلري تركيب
اصلي مخلتنده ذكر اولنمشدر * شمش غشمنك مثلو الف غلمناك
كزنج كسيجيلك آلتي در * منا غمناك غصه لي * ن غمنك بزرخانه دوكري
كه براوزون محكم اغاجدر عصارلراكا اغرطاش آصوب باغ چقاررلر *
والن غوالنك زرداتو قورسيمي معناسنه * فتحله دخي لغتدر *
الغين المكسورة ٥ * نامش غشامنك رامك ديدكلري
تركيب كه زغل قصد ايدوب مسكه قاررلر * شمش غشمنك مثلو *
شمش غشه منك مثلو بولغتلري مفتوحه بانلرج دخي ايراد اتمشلردر اصح
كسرله در معنى تركيبي سنه موافقدر * زيرا كه غش خيانت معناسنه در *

ج غنجك اقلق ديدكلري ساز كه كمانچه كبيدر كاتبي غنجك آن عندليب آوا
كل صد خار خار ما * زنشكل كوكبا راسا بكوتا در دهد افيون * م تقي غنجك ميزد
چوخوبان سمن ساق * باابروي كمانچه راه عشاق * غنجك لفظندن مخففدر
ج غنجك مثلو الغين المضمومة ٥ رمو غرموك
خوكش اي موزه بالايين تعريب ايدوب جرموق ديرلر * سا غساك
رايحه كربهه واغز قفوسي وباخوش معناسنه * شا غشاك مثلو
سين مهمله وشين معجمه ايله دخي مرويدر شمس فخري با دست اوزند بهلو
شرم نبايدش از دهان غشاك * وشن غوشنك اوكنده كه انوكله
اوكوز سورلر سايرا سامليسي بدا زلفظنده مسطوردر * و غوك
قورباغه غبري اودلري جاز لفظنده يازلمشدر نوع اوله الف آ المفتوحة
اخت فاختنك اوكيك قوشي فاخته معناسنه * عربجه صلصل ديرلر
ستر فاسترك كيروك ديمكدر * وقرلغچ قوشجغزي فراستوك
معناسنه * نا فناك نعمتي فتنه معناسنه دلمش * ت فتنك نعمتي يوريق
دلمش * درن فدرنك قتيوار دنه قودقلري اغاج منده وكاز زرهلر
كوقماغي * نعمتي واوكه قائلي دلمش سمهف نه كيسه رابودا سيب اختناق دوال
نه چوب را در رنج از شكنجه فدرنك خسروي باي بيرون منه از پايكه دعوي
خويش * تا نياري بدر كون فراخت فدرنك * فدنك مثلو دال فدالك
اصل وقانون معناسنه * اصلده لفظ عربيدر فاء سببيه واسم اشارت
وعلامت خطابدن مركبدر عجم اسم مفرد كبي استعمال ايدوب عرف عام
قبيلندن اولمشدر بيت جهان خوش است وليكن زوال مالك اوست *
بقا خوشست ولكن فنا فدالك اوست * كاه اولور كه تخفيف قصد ايدوب
الفي رسمدن حذف اتدكلري كبي لفظدن دخي حذف ايدوب دالي ساكن
تلفظ ايدرلر * دل فدلك مثلو نته كه شرح اولندي * رانت فرانستك
سين مهمله ايله قرلغچ قوشي فراستوك لفظندن مخففدر * را استو
فراستوك مثلو * را شت فراشتك شين معجمه ايله مثلو * راشتو فراشتوك
مثلو سايرا دلري فرستوغ لفظنده ذكر اولنمشدر * زن فرزنك
اوغلانجق * رسن فرسنك تعريب ايدوب فرسخ ديرلر كه اوج ميلدر *
هر فرسنك اون ايكي بيك آدمدر * هر ميل دورت بيك خطوه در قاموس
صاحبي الميل مائة الف اصبع الا اربعة الاف اصبع يعني طقسان التي بيك بار مقدر *

ديو تحقيق ايلمشدر. تاريخ وفيات الاعيانده كه مؤلفي ابن خلكاندر مذكور
ومسطوردر كه دور كرهٔ ارض طريق هندسه ايله معلوم اولمشدر. فلك هر
اون ايكي برجه منقسمدر. هر برج اوتوز درجه دركه جمله سي اوچيوز التمش درجه
اولور. فلكك هر درجه سني التمش الني ميل وثلثا ميل تقسيم ايتمشلردر
بو حساب اوزره يكرمي دورت بيك ميل اولور. وهر اوچ ميل بر فرسخدر
بو تقديرجه سكز بيك فرسخ اولور كه اصلا بونده شبهه اولمايوب محققدر
وبو محله متعلق تضعيف شطرنجده كلي تفصيل واردر. حليمي فرسنك لفظنده
خواجه سنائينك بو بيتني ايراد ايلمشدر. بيت ربع مسكون كه از طريق شمار
شد بفرسنك بيست وچار هزار. ش ت فرشتنك قرلغچ قوشي
خطاف معناسنه. فراشتوك لفظندن مخففدر. ر ش ن فرشنك
تونله كيچ بيتشمش وكيچ بيتشن اوزم معناسنه. م ت ا فرمتاك عصبه لي
دشنيدا معناسنه. ر نج فرنجك اويخوداغز بصمق كابوس معناسنه.
ر ه ن فرهنك ارباب لغت عقل وادب وهنر ديمشلر. فاضل محقق دقايق
الحقايقده بويله تحقيق وتدقيق ايتمشلر كه. فرهنك الفاظ مركبه دندر
اصلي فرهنك در. اضافتله فردن مراد اول معنادر كه تركيده
اكا فر ديرلر. هنك معناسي اوغلقدر كه ادب معناسندن كنايت
اولنور. اخص معناسندن ده كنايت اولنور. انشاالله سائر تفصيلي
هنك لفظنده ذكر اولنور. فرهنكك معناي تركيبيسي اشبو بيتده
ظاهردر. بيت بصري كاورد فرهنك در هوش. نشاند آتش جوشيده را
جوش. فرهنكي سينه يه نسبت ايتمك وار درتيه كه بو بيتده واقع در
بيت چو آمد تا بقصر نازنين تنك. زمغزش عقل رفت از سينه فرهنك
سينه مقر قلب اولديغيچون در. بحر الغرايب صاحبي فرهنكي معناسن
ادب وعقل وهنر ديمشدر وبو بيت ايله استشهاد ايتمشدر. بيت
جوان كينه را شايد وجنك را. كهن پير تدبير وفرهنك را. فرهنك مركب
اولوب مدلولنده معناي هنكدن زائد فر معناسي وار ايدوكين طوتمشدر
تعريب ايدوب فرهنج ديرلر. غ ا فغاك قلتبان وحرامزاده وابله
وبكر بچي معناسنه. اسدي همانا بچشمت مغاك آمدم. وكرچون تو ابله فغاك
آمدم. ك فكنك اياق برنكمك. ل س ن فلاسنك صپان فلاخن معناسنه
وصپان طاشي معناسنه. ن فنك قندز وشليجه اغاج قوردي معناسنه.

الفاء

الفاء المكسورة ف. ر ا فراك اكرادكنه وار دنه جامه دان
ومكيه بغلماق ايچون اتدكلري قيش كه تركيده تركي ديرلر. ودوال
معناسنه. شمس فخري خمل چرخ در شكار كهش. بارها بسته اند بر فتراك
كمال اصفهاني فتراك بست عروهٔ وثقى كه جبرئيل. بر روي زند زبهر شرف دست
اعتصام. ر س فرسنك كيچ ايرشن اوزم والوجه معناسنه. ر ش
فرشنك بالشين المعجمة اوزم دانه سي وقورق حصرم معناسنه. لرزن
فلرزنك يمك قتمندن نسنه بقلياجق بزوچناق كه كدا طمع اولنلر
كتوررلر. ودودكم جفن كه برباره بزه بغلرلر. رودكي آن كرنج وشكرش برداشت
پاك. واندران دستاران زن بست خاك. اين زن از دكان برون
آمد چوباد. پس فلرزنكش ببست اندر نهاد. ل ك فلك طاغ اركي معناسنه
ل فيلك بعض ارباب لغت بعضي دمرلي بويك اوق كه سحر وكسمه ديمشلر
شمس فخري تيري باشد كه پيكان او دوشاخ باشد. ودر فارس بيشتر بيلك
كويند ديمش. بيلك لفظنده تفصيل اوزره مذكوردر. اسدي نظمنده
فتح ايله در اسدي فيلك از خم چرخ بكشاد شاه. بزخم كبوتر زصد كام راه
شمس فخري نظمنده سكون ايله در. شمس فخري اياشهي بدوزي بروز كين مصاف
بر آسمان مه وخورشيد را بيك فيلك. ن فنك وبالكسر كربوك
طاشي كه اطبا قاتنده حجر فيوز ديمكله معروفدر. الفاء المضمومة
ر ش فرشنك اوزم دانه سي خشك ومشك قافيه سنده استعمال
اولنور. نو فنوك نعمتي ونكيلك لجوجي معناسنه مستعمل دردمش.
نوع اول القاف المفتوحة ف. لاسن قلاسنك
صپان فلاخن معناسنه وصپان طاشي. لاسن فلاسنك مثله. ن قنك
ميوه ده اوتلرده حاصل اولان قورتجغز كه برتلف ايدر وخوابلر كورك اولور
وحاري اولور. اوزوبچه بوغون بوغون اولور. هند وشاه تنجوآسيني
صحاح فرسنامه كتابنده بولغتي قاف بابنده نقل ايلدي واكثر ارباب لغت
فا عجميله تصحيح ايلديلر. يعني پرفا دركه تلفظ داوه مايلدر. اكرچه مذكور حالا
بالكليه متروك وغير مستعملدر. القاف المكسورة ج قجك
اقلق ديدكلري ساز قجك معناسنه. ملك طام مجلس دلكش كل تا نبود بي
مطرب. كشته بلبل قجكي شاخ كل غنچه قجك. ف قفك نعمتي قدح معناسنه
نقل ايلمش. ج قيجك قجك وغجك معناسنه. والله تعالى اعلم.

نوع اول الكاف المفتوحة ٥ ابو کابوک قوللق که
تاوق و کوکرجن انع یومرتلر• و استعاره طریقیله جمیع قوشلرک یواسنده
استعمال اولنور• محبوب العارفینده مطلقا مرغ خانیه دیرلر دیمش
تعریب ایدوب کابوک دیرلر• شمس فخری معیار جمالیده وزنبیلی که از
میان خانه درآویزند تا فاخته در انجا بچه کنند دیمش• و بو مثله استشهاد
المشدر شمس فخری آفرین و دعای لبس خدمت• جمله در آب بنشینه و کابوک
اج کاجک نعمتی برادرزاده معناسنه نقل ایلمش• اجی کاجیک بال
عقیدهسی معناسنه• ارچن کارچنک خیار• اش کاشک تولیدی
دیمکدر لیبت معناسنه• ا کاک بکسماد دیدکلری قوری اتمک لطیفی با موافق
همره و بالادو کاک• از مؤنات سفر ما راچه باک• و ماوراء النهر لغتنده
اردیمک اولورم د معناسنه شمس فخری گریه برمن زند دشمن و دوست
سوخت بر حال من دل زن و کاک• و کوز بکبنه دیرلر نته که فارسیده
مردم لفظی و لسان عربیده انسان لفظی بو ایکی معناده مشترکدر ابو المثل
جهان همیشه بدو شاد و چشم روشن باد• کسی که دیده نشانه‌ش کننده بادش
کاک• و مرد استاد و کوچک خرد و صغیر معناسنه• نعمتی و کیک معناسنه ده
کلور دیمش• ال کالک فتح لامله ترکیده کلک دیدکلری که قاونک خامنه
دیرلر• اکثر ارباب لغت بویله نقل اتدیلر• حق بودر که قاونک کتوسی و
طاتسزی درکه سکلور دیرلر• و کلک معناسنه که تشمق کبی یاغه کیلور واحمق
وابله معناسنه• الن کالنک تعلبلدلرک طیناق یوناجق آلتلری
سمتراش معناسنه• اوا کاواک کاف عجمیله اورتاسی بوش مجوف اولان
نسنه یه دیرلر• دم نسنه که کفوک و قوغوز و بنجک و متخلخل اوله عنصری
کند کمانچه ظفر از زبر مفت زن• بنیر غم تو رمح سماک را کاواک شمس فخری
سوخت سودای تو سویدایم• دل و مغزم از ان شدست کاواک• نعمتی مجوف
و چورک قوزه دیرلر دیو تخصیص ایلمش• اورن کاورنک ارباب لغت
گذر فریدون دیمشلر بیت همی تا لب رود جیحون ز جنگ• نیاسود با گرزه
کاورنگ شمس فخری خلید نی بجسم اندرش کاویان• شکستی نبارک برش
کاورنک• نعمتی و فریدون اوکوزینک دیدر دیمش• اوشن کاوشنک
کاف عجمیله اوکندره غاوشنک معناسنه لطیفی هر که بار آمد چو کاوی
بر نخاست کاوشنک ازمیزنند و دانند است• اوج کاوچک تازه چنار اغاجی

اوچ کاوچک نوئلر بعض ارباب لغت خیار تازه و سایر سبزه وات
و شین خیار بادرنک معناسنه دیمش• و بعضلر شین خیار معناسنه
تخصیص ایلمشلر شمس فخری خیار زخلق کسی دان که برکند دندان• ز ذوق خربزه
و دل نهد بکاوچک• ب کبک صحاح عجم صاحبی بای عجمیله تصحیح ایلمش
ایکی کاف عربیله کلک دیدکلری قوش تعریب ایدوب قبج دیرلر دشی
قبجه دیرلر• غایت کوزلنه کبک دری دیرلر• و ابله و نادان و مارل
خس معناسنه• بو کبوک بای عربیله مثله• بو کبوک بای عجمیله کلبوک
دیدکلری قوش و اسدی طوسی روایتنده کبوک بر قوشدر که کندی
جنسندن جفتی اولمز غیری قوشدن یاوری حاصل ایدر• و بعضلر بر کوک
رنکلی قوشدر دیمشلر• و کابوک لفظندن مخففدر قوللق معناسنه• ج
کجک پیل باشنه اوردقلری چنکال شاه طاهر ساختی خانه معمور فلک را
ویران• بر سر پیل سحاب ارنه زدی برق کجک• نفی داد از پی پیل ستش•
از قوس قزح کجک بدستش• واق توزلی بایه دیرلر• د کدک اول کاف
عجمی و سکون دال و ثانی کاف عربیله شیردان معناسنه• بیت
باز کیپا و کدک نام و نشان خواهد بود• سر ما در قدم کله بران خواهد بود•
بو بیت دال مفتوح اولماسنه دلالت ایدر• وسیلة المقاصد
صاحبی کوچجک شیردان دیرلر دیمش• ذل کدلک نعمتی بعربی منسوب
باشد دیمش و آن آمنی است که نقاشان نقش را بدو برداخت کنند دیمش•
را کراک و بالضم چولق قوشی• شمس فخری معیار جمالیده کراک مرغکی
باشد سیاه و سفید چندانکه خطافی و دم دراز دارد• و بسیار بر لب اب نشیند
و دم جنباند کرمانیان سیالیک کویند• و اصفهانیان غالیشه لب جو
کویند دیمش• و بو بیتی انشا ایلمش شمس فخری وانکه از انتقام دولت او• نکند باز
باز قصد کراک• اسدی سر اینده سار و چکاوک زبر و• جهان بر جهنها کراک و تذرو
رت کرتنک توقماق• ر دیه پل کردیه پلک کاف عجمیله کوز قپاغینک
دوری• ر کرک کاف عربی و فتح و سکون را ایله هندوستانده بر بیجی
قوشلردن بر عظیم قوشدر ارسلان پنجه سی کبی پنجه لری واردر• و صغر بوینوزی
کبی دوه سنده بر بوینوزی واردر غرنجه اکا جریش دیرلر• و تعریب ایدوب
کرکن دیرلر تضعیف نونله انوری تا نباشد همچو عنقا خاصه در غلت غراب
تا نباشد همچو شاهین خاصه در قدرت کرک• و فتح را ایله قرتال قوشنه ذخی دیرلر

که سید الطیور در عقاب معناسنه. ر کرک کاف عربی و سکون را ایله
مرک و ترک وزننه باری تعالی جلّ و علا کارکر لفظندن تصرف اولنمشدر.
بیت چو بیچاره گشتند فریاد جستند. بدیشان ببخشید یزدان کرک.
و کرگدن دیدکلری معروف و مشهور جانوردر که هندوستان جزیره لرنده
اولور. انسانه غایتده عدو در آدمی کوردکده غایت عداوتندن دیوانه
اولور. باشنده بر بونوزی اولور قوتی شول مرتبه ده در دیرلر که اول
بونوزله طاغ کبی بر عظیم زنده پیلی اورر باشنده کتورر. پیلک یاغی
اریر کوزلرینه اینوب کور ایلر. ورخ دیرلر براولو قوش واردر انکیبنی بیله
کتورر یوواسنه ایلدر العهدة علی الراوی. نعمتی و جقال معناسنه دخی کلور
دیمش فردوسی یکی تیر کرکین بزد بر سبرش. که باترک و باکرک بر دوخت
سرش ولد براشفت ضحاک بر سان کرگ. شنید آن سخن کارزو کرد مرگ.
ن کرنک و بالضم فتح را و سکون نون ایله سرنک و ترنک وزننه عسکرک
جمع اولدوغی وقت قوندیغی یره دیرلر. حوزه معناسنه ترکیده دیرنک یری
دیرلر بیت شاهیست تا ضامن رزق و حیات ما نکشت. خیل حبشی را عدم
نکذاشت بیرون از کرنک کاتبی هم مهچه لوای ترا آسمان غلاف. هم لشکر
علو ترا لامکان کرنک. ز ن کزنک اول قدر که قزلغه مایل اولا.
ز کزک پیل باشنه اوردقلری چنکال. فاضل محقق. دقایق الحقایق ده
بویله تحقیق و تدقیق ایتمشلر که. کزک اوجی اکری دمردر که پیلبانلر انوکله پیل باشنه
اوررلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت بدان کونه تا سرزده پیل مست.
بزخم کزک راست در خون نشست. اصلی کژ در اکری معناسنه اخرندکی
کاف تصغیرک معنای ترکیبی هی کندیه مناسبدر. ذ ل کزلک صویه
بچاق. و قوش بچاق و قلمتراش و نیشتر بیت زین همه الماس که بکداختم
کزلکی ازبهر ملک ساختم جامی تا قلم انکخت دست دبیر. نه تراشد بکزلک تدبیر
نزود بر مراد دل قلمش. خوش نباشد بچشم کس رقمش. ز ماز کزمازک یلغن
قوزغی. تعریب ایدوب کرمازج دیرلر. عبیر رفاف معناسنه. ش
کشنک اشک وزننه کش که یوغدن ایدرلر افط معناسنه و جلاهلر بز
طقورکن کردکلری اغاجدر جنبر معناسنه. و سقعان قوشی بو معنایه سایر
آدلری قزالفظنده یازلمشدر. نک کشگک و بالضم نق بار دق معروف
طعام که ترکیده دخی کشکک دیرلر. ش کشنک و بالضم نق بار دوداغی

بویکرک

بویکرک بار دق. فلجلر کفجلیرک کفکیر و ابت بالغی و برباغوسغی و جوجه بالق
کفجلیر معناسنه. فجو کفجوک کوبه جک که اریا صدغی در که ایچنه بوموشاق لق
وبرلر و بالضم. لی کلیک کیسه. فس کفسک کبوک کف معناسنه. ف
کفک سکون فا ایله مثله عنصری بختی مست است بجز کفک روان ازلبش
کرد جهان میکشد منت او زیر بار. ف کفک فتح فا ایله اوجه ار اسی.
فکو کفکوک اسکی بورک. گ کلک کندوسن بزایجی. لابسن کلابسنک
نعمتی صپان طاشی دیمش. لاسن کلاسنک مثله غیری ادلری فلاخنک
لفظنده مسطور. لفخش کلفخشنک اولو قدن اشاغه لکوب قلان یوز.
فرا. لاادی اب کلفخشنک کشته از فسردن ای عجب. همچنان چون شبنم سیمین
نکون آویخته. لفش کلفشنک مثله. لفهش کلفهشنک مثله. ل کلک
کسر لام ایله شاشی که شبل دخی دیرلر احول معناسنه. کوزک صفتی اولور.
صاحبنک دخی صفتی اولور. قیاس بودر که کسر لام اولا زیرا یا ایله کلیک
دخی لغتدر لطیفی درین ملک نبود نظیرت ملک نظیرت نبینند مکر که کلک
شمس فخری معیار جمالیده ضم لام ایله خنک جکک وزننده نقل ایلدی.
شمس فخری مطیع حکم شهنشه کسی تواند بود. که چشم بختش نه کور باشد و نه کلک.
سعادت و شرف بندکی حضرت او. خنک کسی که بیابد هزار بار خنک.
صحاح عجم صاحبی بالفتحتین و بحو زیکسر اللام دیمش. لن کلنک جیاکه لبته جلیلر
التسیدر. لی کلیک شاشی احول و کلک معناسنه. اکری کوزلن صفتی در
وصاحبنه دخی اطلاق اولنور مظفری جون به بینم ترا زبیم حسود. خویشتن را
کلیک سازم زود. نار ن کنارنک فتح را و سکون نون ایله زراشنک
وشیسالنک وزننه اطراف مملکتده اولان الجاغرق بکلر که بر مملکته
حکم ایدرلر زمانلرنده اولان عالیجاه پادشاهلره اطاعت ایدرلر مرزبان
دخی دیرلر و باجدار و عسس و کرینه نهانی. و سپهبد یعنی سردار معناسنه ده
نقل ایتمشلر اسدی بشکستم تبو هر که بدخواه بود. بجنک ار کنارنک اکر شاه بود.
فردوسی مرا انکس که با طوس در جنک بود. همه نامدار و کنارنک بود.
وسیلة المقاصد صاحبی رانک کسری دخی جایزدر دیمش. ند کندک
ایکی کاف عربیله کند که حصارلرک و باغلرک اطرافنده ایدرلر تعریب ایدوب
خندق دیرلر. ندم کندمک کاف عجمیله طلاق که عورتلر فرجنده اولور
سایر آسامیسی جکیر لفظنده ذکر اولنمشدر. ن کنک کاف عربی و سکون نون ایله

هندوستانده بر رود خانه آدیدر • و ترکستانده بر معظم تنجانه آدیدر • و بر
معتبر شهر و بر عظیم جزیره آدیدر • و قدس شریفه دخی دیرلر • و بهار اوی
و بر مشهور خزینه آدیدر • و بیل بوکلماسی و کوز پشت و چنک قوز بیت
میونان کنگ افکن و بادپای بجستند بر سان اتش زجای شمس فخری
نشسته عاشق و معشوق در میانه باغ • چو بت پرست و بت اندر نگارخانه
کنگ • چمن ز باد صبا شد نگارخانه کنگ • عروس شاه در آویخت حلقه
صد رنگ • اگر جلالت از چرخ مینا سازد • ز بار قدرت در خط محور
افتد کنگ • نیز کنیزک جاریه که قراواش و قرنوق دیرلر • فاضل محقق
دقایق الحقایقده • بویله تحقیق و تدقیق اتمشلردر که کنیزک مرکبدر آخوندکی
کاف کاف تصغیر در معناسی قرناجقدر • بحر الغرایب صاحبی کنیزدن فرق
انلامشدر • ی کیک کاف عربیله پره برغوث معناسنه • ابن طاهر وقد
دخی دیرلر • کنیتلری ابو الوثاب متعلق بالثا و الثاء و ابو عدی در • بیت
مطرب سرای کشت مگر جامه خواب من • لیکان برقص و من همه شب چنگ میزنم
و ن کوزنک اعلام رجالدندر • جمله دن بری نریمانک باباسی آدیدر
که گرشاسب نامدارک قرنداشی ایدی اسدی برادری گرد جوینده کام • وراکه
روی بود گوزنک نام • و کوک عقلسز ابله و احمق و کول معناسنه مستعملدر
الکاف المکسوره • لتن کل تنک صوق باجق معناسنه
ل کلک سالک و ملک وزننه نعتی ایکی کاف عربیله قلم و سغرق معناسنه دمش
صحاح عجمده بالکاف الفارسی دیو قید اولنمش • شمس فخری معیار جمالیده در
اصل نی باشد • و باستعاره قلم را گویند دیو بو بیتی انشا ایلمش بیت
تا فرق باب سیهش در برد ایام • در عهد وی انگو دو زبان باشد چون کلک
فاضل محقق دقایق الحقایقده • بویله تحقیق و تدقیق اتمشلردر که کلک کاف
عجمیله شول قامشدر که اندن قلمده ایدرلر او قدح ایدرلر • اندن اولان اوقه
کلک دیدکلری بو بیتدن ظاهردر • بیت ز تیر و ز پیکان کلک توشیر
بروز بلا کرد دانه چنگ سیر • اول قامشه یونلمادن کلک دیرلر • یونلوب
قلم اولدقدنصکره خامه دیدکلری بو بیتدن ظاهردر • بیت نویسنده از کلک
چون خامه کرد • سوی مادر رودشتک نامه کرد • ن کنگ کاف عربیله حاجی
فارت او غلان دیمش • بعضلر امرد دراز و قوی دیمشلر • نعتی و مخنث و غلانه دخی
دیرلر دیمش • مارن کباز نک چوی باشی • ی کیک امالة کاف عربیله بیک

مردمک دیده و انسان عین معناسنه • نعتی مفتوحه بانیج کتورمش • سایر ارباب
لغت مکسوره بانیج کتورمشلردر • شمس فخری • هنگام اجتماع بوقت مقابله
از کینه مهر بر کند از دیده اش کنگ • و ضعیف دست معناسنه •
الکاف المضمومه • را کراک چولق قوشی و یونت قوشی
صعوه معناسنه فتحله دخی روایت اولنمشدر • رت کرتنک کاف عربیله
توقماق و یکتا یی نکله قفتان تعریب ایدوب قرطق دیرلر • ر کرک سکون را
و کافین عجمیله قورد ذئب معناسنه • مشهوردر که غایت وهممندن بر گوزیله
اویور و بر گوزینی اچق قورنته که حمید ثوری بو بابده دیمشدر • شعر
و نمت کنوم الذئب فی ذی یقظة • اکلت طعاما دونه و هو جایع • بنام باحدی
مقلتیه و یتقی • بالاخری فهو یقظان هاجع • کنیتی ابو جعاده و ابو جعدهدر •
ر کرک ضم را ایله کلاسه اولان تاوق که لمرطه باجر باوری حقر ماغیچون
اوازی متغیر اولور • و قارنینک تولری دوکلور • بیت همی شینی و نالی چو ماکیان
کرک • ز علتی که تو داری همیشه بر خایه • ر ن کرنک کاف عجمیله ضبط
اتمشلردر نه دیدکلری قوش که عربیده کرکی دیرلر • و لکلر جمع اولدوغی یره
دخی دیرلر بو معنایه فتحله دخی روایت اولنمشدر • و کوک رنکلی آت کاتبی
فارس میز کنده نه فرس در دم نبرد • مرکب اگر سیاه کنندش و کرنک
فاضل محقق دقایق الحقایقده • بویله تحقیق و تدقیق اتمشلر که اسبک اسامیسی و القابی
چوقدر دیو • القابندن بعضیسنی ذکر ایلمشدر • اول تحقیق او زره کرنک
کوک اته اطلاق اولندوغی اسما • فرسدن اولمیوب القابندن اولمق فهم اولنور •
طورنه رنکنده او لمامغله نته که کاتبینک بیت مذکورنده معلوم اولدی •
ثم کشمک برنوع قرله مایل اق مانتر در باشی یومری و دکرمی اولور براغی
و ساقی اولمز • عربجه کماة دیرلر • الکماة بفتح الکاف و سکون المیم بعده همزه
مفتوحه یازایامنده چوق اولور • تخمنر بتدوکیچون حضرت رسول الله صلی
علیه و سلم من دیو تسمیه اتمشلردر • نته که بیوررلر • الکماة من و شحمة الارض
سمارق و غک غیریدر • لبان کلبانک بانک اواز قوی یه دیرلر • کلبانک
جمعیت ایله اولان بلند اوازه دیرلر • ایکی کاف عجمیله لدون کل دو رنک
کلدن برنوع کلدر کل تحیه دخی دیرلر • لن کلنک کاف عربی و فتح لام ایله اول قزمه
که انو کله طاش قزرلر • فتحله بوستانجیلر قزمه سی معناسنه نقل اتدیلر • اصح ضمله در
بلنک و خدنک و نهنک و زنن کاتبی گر قصد مدحت مدد م نامدی سعدی •

درانهدام شهر تیم تیغ خور کلنک • لو کلوک کاف عربیله بورجق دیدکلری ا
که جبو باتد ندر آخوي لامه دخي مرویدر • نجش کنجنک کاف عجمی وضم جیمله در
منک وبشنک وزننده سرچه عصفور معناسنه واول مقدارده اولان
کوجک قوشلرک جمیعسنه اطلاق اولنور • شمس فخری خسروا در زمان معدلتت
ندهد باز رحمت کنجنک • واهوی چین اگر خطا بوید مشک در ناف وشود دیمه لنگ
ن کنک حلیمی کاف عربیله دلنز لال معناسنه • وبوغنکه دیرلر دیمش د
صوکونکنه دخي دیرلر • نعمتی ووسیلة المقاصد صاحبی عوام دلنده کاف عربی
ایله در • اما فصحی مابیننده کاف عجمیله در دیمشلر • کنک بهتر زمرزه کو باشد •
نکا کنکاک نعمتی سخن ناخوش • واژن گوازنگ کاف وجیم عجمیله قاشله
الن اوزرینه دوکلان صاج قوریلی • دب کوبک باپادیه چگلی • دج کوچک
کچید صغیر معناسنه • مقابلی بزرکدر • بیت جهانبانی وتخت کیخسروی
مقام بزرگست کوجک مدار • و علم موسیقیدن برهوا آدیدر •
وجک کوچگک کوجک لفظنک تصغیریدر کوججک صغیر معناسنه •
وخ کوخک بعضلر اوزم جبره سی دیمشلر بعضلر اوزمک قنی جبرک صلقمی
دیمشلر خصه معناسنه • ود کودک اوغلان • ور کورک معین تا وریلی
تاوق • وزن گوزنگ اعلام رجالدندر • بیت که آن شاه را نام گوزنگ
بود گرز وتیغ فرهنگ بی رنگ بود • وشالن کوشالنک طورنه قوشی
وش کوشنک یوکسک قصر نعمتی ویرای معناسنه ده مستعملدر دیمش •
وکوک مارل که عربجه خس دیرلر اوبقو کتورر • نعمتی اکی کاف عجمیله ضبط
ایتمش شمس فخری فتنه را بر سماط دولت او • خوردنی کوکنار باشد وکوک
سایرا سامیسی کما لفظه مسطوردر • وهن کوهنک ایت درسکی دیدکلری دیر •
نوع اولده اللام المفتوحة ۵ • ا الاک لوک دیدکلری
نسنه که انوکله قرمزی بویرلر مرکبی براوت بسی در ولایت هنددن کلور
دیرلر که کوکدن اول اوتک اوستنه یاغر ونکنه که ایچنده اسباب بویرلر
واون یوغررلر • نعمتی وبالچق دامدک وبر قزل بالچق درکه انکله طونی دری
بو یارلر دیدی • قره حصاري وجیزی باشد میان تهی همچون کونک دمیش •
الن لالنک بشی که باغ ایچنده بشوررلر ودبله • ال لالک لاک
معنالرینه کلور • او لاوک باچق والمک تکنه سی • ج لچک قفتان که
انکنک کناری نقشلی وصچقلی اولادیرمه دیرلر عورتلر کیرلر • اولوغ بیک میرزا

غلامی

غلام بارهیم من ندارم این مذهب • اسیر جا درم وکشته لچک یوشیم •
ستبر لست برک برنوع کرده در لواشه دیرلر • لغ لغرناک
طیانه جق • لک هند اصطلاحنده یوز بیک عدده دیرلر واولکه
عامه تحریف ایدوب لک دیرلر که انکله ابریشم بویرلر رنکی چقماز بچاغی
وقلیچ قبضه سنه انکله برکدرلر • شمس فخری نهاد تخت شهی تاج فخر بر تارک •
زفر مقدم این زبده نجوم فلک • هزار سال بمانا ذظل تو که شود •
بجای تو متمکن جو پای تیغ از لک • نعمتی رعنا وخودرای معناسنه ده
کلور دیمش • صحاح عجم صاحبی بو معنایه ضم لام ایله تصحیح ایلمش • حلیمی ونعمتی وقره حصاری
ووسیلة المقاصد صاحبی واحمق معناسنه ده کلور دیمشلر • وبو ابیاتله استشهاد
ایتمشلر در • لطیفی چه زنی لاف بهیده ای لک • چه کنی کرد هر خسی لک وپک •
عبجدی نام اور امیر تو نیز ای لک • چکنی خبره کرد او لک وپک • اما هم ف
احمق ویاوه کوی معناسنه ضم لام ایله • خنک وجکک وزننده کتورمش •
وبو ابیاتی انشا ایلمش • نظم کجا زبنده کی ظل حق شدی تا یوبس اکر نبودی
ان کور بخت ابله ولک • سعادت وشرف بندکی حضرت او • خنک کسی که
بیابد هزار بار خنک • اکر کند طربان درهوای دولت او • زحنک
شاهین وباز اور دشکار چکک • کدول لکد ولک دپمه وطبانچه معناسنه
کوب لک وپک یلوب یو پرمق معناسنه اسم مصدردر • نکا بوی ونک و
بوی معناسنه واو ایچنده اولان الات خانه کاسه وکوزه وفرش وجامه خواب
وغیره متاع البیت معناسنه • رودکی ای لک آه ناز خواهی ونعمت
کرد درکاه او کنی لک وپک • لطیفی خواهی که برایدا فتخارت منع لک وپک
مکن زجارت • نعمتی واحمق معناسنه ده کلور دیمش • اکر بایته یی لامیه
اوزرینه تقدیم ایدوب پک ولک دیسه لر رعنالق وبی هنرلک مراد اولنور
محلنده مذکوردر • کل لکلک لیلک دیدکلری قوش تعریب ایدوب
لقلق دیرلر لقبی شیخ الطیور در • عفونتی اولان یرلرده طورمز • بیت
بانک لکلک لک لک امد مغانش دانی چیست • حمد لک والشکر لک یا من زمام الملک
لک • ن لنک اغسق اعرج معناسنه • بیت لنک لنکان قدمی بر می داشت
هر قدم دانه شکری می کاشت • بیر وصفنده دینمشدر • کل لنکاک تیلا مز سوز
اللام المکسورة ۵ • ن لنکش بالدر عربجه ساق معناسنه •
خسرو دهلوی همه شب تا بکاه بانک خروس • کردن شاه بود ولنک عروس

ی لیک حرف استدراکدر لکن لیکن معناسنه • بولن لبولنک کشی اقط
وبینو معناسنه وکوه دیدکلری مؤذیی که غله‌یی و سایر لباسی هلاک ایدر •
بولی لبولیک مثله • بو لیوک مثله • بوی لیویک مثله کش معناسنه •
سایرا سامیسی ترف لفظنده مذکوردر • اللام المضمومة • لمرک
اول برانددرکه کشک گبی صوق اولمایوب قویو اولسون دیو قینادلر
لک احمق معناسنه • دیومری که آدمی و اغاجی ظاهر اولور عجز معناسنه
دبونددرکه دبله دیدکلری علته لک دیرلر • ن لنک اکسن دوشروب
یوقاری قالدرمق • وشنا بوشناک قره باجقلی صو • وفا لوفاک اور
دیدکلری علت لک معناسنه • والی ایاغی کسک • د لوک اور دیدکلری
علت که برششدر آدمی وحیوانی ظاهر اولور • اغریسی واجیسی اولمز
سایرا سامیسی یاغ لفظنده اولمشدر • نوع اولده المیم المفتوحة
کو ماکوک بسیار خور کلوبنی معناسنه • ومکک که جلاهلر النلرندندر
وقمش لوله • ونعتی و فره حصاری بولغتی اخری کاف بابنی وسم اخری لام بابنی
کتورمشلردر • فره حصاری مالفظندن صکره لاملا مالوک دخی لغتدر دمش
ام مامک تصغیر مامدر اناجق دیمک اولور • اهنا ماهناک ماهتاب
معناسنه • جاجن مجاجنک ایکی جیم عجمیله زیبق دیدکلری دوزمه آلتدر
که سعتری عورتلر مخفی استعمال ایدرلر شمس فخری کنند آرای جاجهت ماده ونر •
زمنفز دست جز فعل مجاجنک • جو مجرک سکون را ایله اوتنز الیش کار سخره
شاکار معناسنه • بوشکور چنین کفت هارون مراد ز مرک مغرمای
بهیچ آدمی را مجرک • ح محک اول طاشدرکه التون وکمشک عیاری
سورمکله انده ظاهر اولور • ومرسنه نک ایوسنی بله جک یردر • اصلده عربیدر
فارسیده دخی جوق استعمال اولنور حافظ خوش بود کر محک تجربه آید بمیان
تاسیه روی شود هرکه دروغش باشد • دن مدنک سکون نونله کلید کز
بری و مفتاح کت دندانه سی شمس فخری نه کله را به بیان بود غنای شبان
نه خانه را بمواضع بود دنیا ز مدنک بیت نیزه شاه بهر جاکه رشد بکنج ید
سرآن نیزه بکر بر زر فتحت مدنک • تعریب ایدوب مذنج دیرلر • رد
مردک مصغیر مرددر ازجکر دیمک اولور • ردم مردمک کوز ببکی
انسان العین معناسنه • ومردم لفظنک تصغیریدر • فاضل محقق • دقایق
الحقایقده • بویله تحقیق وتدقیق اتمشلردرکه • مردمک لفظ مرکب در برجزی

مردم و برجزی کاف تصغیر در • معنای ترکیبی مردمجک در • ترکی دلده
ببک دیدکلری بنک که کوزده کورینور آدیدر مردمک بعد الترکیب اسمی
اولمشدر • معنای اصلیله بو معنا اورتاسنده مناسبت ظاهردر مردمک
معناسی کشی زاده درنته که بو بیتده ظاهردر بیت سنک اصحاب کهف
روزی چند • پی نیکان کرفت مردم شد • کشی زاده یه عجم مردمزاده دیر
نته که بو بیتده ظاهردر بیت کوزم باشینه رحم ایت سورمه دردن •
که مردمزاده دردو دشمنش نظردن • مردمک معناسنه گاه اوکور مردم
اطلاق اولنور نته که بو مصراعده واقع اولیدر مع خدنکا زدیم مردم جو
کشته • ر مرک اولوم موت معناسنه • زا مزاک ابله و نادان معناسنه
زن مزنک کلید • تا مثاک بر بوداقدر که ریاحینک یا خود اغاجک
دبندن چقه • وقویاریلان بداق • ست مسنک نعمتی قمارادینی ولاف
وعورت طلاغی خودسه معناسنه نقل ایلمش • بو معنایه سایرا سامیسی
جکلمز لفظندن یازلمشدر • شن میشک مشهور رصقا مشکی وتولوم مسک دن
در بیت مژه جاروب وبه آب افشان • بسر کوی او دو دیده در مشک
ع مشک دیدیله صولر دل سر کوی یاری • شن مشنک سکون نونله
حرامی آدلو ندر • نعمتی بر مشهور حبت وجالاک حرامی ادیدر دمش • اگر شنک
لفظیله اتباع وفرآوجه طریقیله شنک ومشنک استعمال اولنور شمس
زدو زدو رامزن اطراف ملک • وکرد جهان • که محو شد زکتب نیز نام شنک
ومشنک • مشنک ومشنک ده دیرلر • غلا مغلاک غیبله دردیش و فقیر •
شمس فخری پادشه در تنعم و دولت • دشمنش خوار وخسته و مغلاک • نعمتی مغموم
بابنی کتورمش • غا مغاک وبالضم یرده وطا غده اولان چقور یردر بک
عمیق معناسنه • شمس فخری روز محشر که نفخ صور بود • سر لمهرت براورم ز مغاک
مک مکیدن ومزیدن لفظندن صیغه امردر شمس فخری برای تربیت
روح شیر عرفان را بدست صدق ز پستان لطف حق می مک
وسیلة المقاصد صاحبی ونعمتی شراب مزه سنه دخی دیرلر دیمشلر •
لیسون معناسنه • واول قصه جق سوکوکه نکار ار دخه اثار لو عربجه مطرد
دیرلر • بو معنایه ضمله دخی لغتدر • کس مکس مکسنک ایت سنکلی
عربیده شذاة ومحور معناسنه • کن مکک آدم بوغازنه کیدن سکک
بعضلر سلک دیمشلر • کو مکوک حیوانلر صورتنده شراب ایچون دوزیلان

قدح وشراب مزه سی وجلاهلرا ایتسندن مکک دیدکلری • نج منجک
فتح جیمله تارک وسارک قافیه سنده شعبده که مشعبدلر ایدرلر مثلا
صویله طلو برطاس الجنیز برپاره دمری ویایوزکی براغورلر طاسدن
یوقاری ایتلور سایر درلو درلو صورتلر کوسترلر • نجی منجیک مثله
نجم منجمک مثله • ن مینک قمار ولاف اورمق معناسنه • نمش
کسی مقام از دانای بند کالش نهد • عفو دلعل ولالی بوجه دستی منک •
قره حصاری وکوچک سکودر که شکارا ردنجه اتلرنک معناسنه
دیمش • صحاح عجم صاحبی وطلاق چکلمز معناسنه دیدی غیری ادلری ایلر
مسطوردر • نلا منلاک دروش وحقیر مغلاک معناسنه • هلا مهلاک
مثله • نهلا منهلاک مثله • هنا مهناک ماهناک معناسنه • مهن
مهنک مثله • المیم المکسوره مع ل • ملک سکون لام ایله کلک
وسلک وزنینه وطرنق دبنده اولان اقلق • نج مینجک قرنفل معناسنه
نز منزک زاء عربیله نعمتی قرش مورش معناسنه نقل ایلمش •
نژ منژک زاء عجمیله نعمتی کم نمک معناسنه در دیمش • یغنا میغناک
بولوتلی کون • نی مینک عبری دلنجه عبید معناسنه در دیمشلر •
المیم المضمومه مع • روااسن مرداسنک مرده سنک
دیدکلری نسنه در که کمشدن چقرارلر فورشون اولور • مرده ری
مرده ریک کاف عجمیله قوم افاغی ومال میت متروکات ونفرین معناسنه
دخی کلور • وطواطی درداو حسرتا که به پایان رسیدعم • وین حرص مرده ریک
به پایان نمی رسد بیت زر نماند و مرده ریک اسیم بماند • سیم نمادی
کربکاری امدی مولانا جلال الدین رومی ازخراج ارجمع اری زر چوریک
آخر ازتو بماند مرده ریک • کفت قاضی خیز ازین زندان برو •
سوی خانه مرده ریک خویش شو • زم مزک تصغیر صیغه سی اوزرینه کریک
مزه معناسنه که عربجه هدب دیرلر • اصل زاء عجمیله در زاء عربیله دخی
نقل اولندی ومزه لفظنک تصغیریدر • شتاس مشتاسنک ال
قیاسی که اتر لر عربجه سلمه دیرلر • شن مشنک مثله • شتانا
مشتاناک ادجه ظولی طاش • نش مشک معروف ترکیده دخی مستعمل
انواعی واردر محللرنده مذکوردر • عربیده کسر میم وسکون کافیله در •
ابن بیطار کتاب مفرداتنده بویله نقل ایدر که ابن وافد رحمه الله صاحب

تاریخ ابی الحسن علی بن حسین بن علی المسعودی • مروج الذهب ومعادن الجوهر نام
کتابنده شویله روایت ایلر که • اول ارض که آهوی مسک انده اولور ولایت
چیندر • وتبت نام ولایتده بر ارض واحد متصله در که مسک اعلاسی
انده حاصل اولور • وتبت مسکنک چین مسکی اوزره ایکی وجهله فضلی
واردر • بری بودر تبتک ولایتنک آهولری سنبل طیب وخوش رایحه لو
اوتلر اوتلارلر • زیرا ولایت مزبوره اوتلرینک اکثری خوش رایحه لیدر •
چین اهولری سایر ولایتلر کبی حشیش اوتلارلر • ظاهر بودر که سنبل طیب
وخوش رایحه لی اوتلر اوتلینلر حشیش اوتلیانلر ایله مساوی اولماز بهرحال
غدای لطیفک لطافتی سرایتی مقرردر • سبب اخری بودر که اهل تبت
آهولرک نافه سنه تمام پخته اولمادین تعرض اتمزلر حالی اوزره قورلر
کمالن بولنجه • اهل چین تمام بالغ اولمادین نافه لرندن چقروب دخی قان ایکن
الیجه انواع غل وغش خلط ایدرلر • پس پخته ایله خامک غش ایله خالصک کلی
فرقی واردر • وچین ولایت بعیده اولماغن بلاد اهل اسلامه واصل اولنجه عمان
دریالرنده بحر وکثرت اندا واختلاف هوا ودربندلرده نجه مضایقه وتعفنلره
اوغرایوب ظرفلرینک بند وباغی بوزیلوب کاه اولور که بند وباغی بوزیلوب
محل مضایقه اولماغن نیجه کونلر باغلمامغه قادر اولمیوب اچق قالور • واصلنده مسک
کمالن بولمایوب مغشوش اولماغن نقص کلی حاصل ایدر • وکاه اولور که اجرا
خوفندن رایحه سی چقماسن دیو وافر حلتیت ایله مخلوط ایدوب مسکک
رایحه سن باصدروب مخوف یردن خلاص اولدقده نطعلردن دشیوب
کنشه قرشو سروب نیجه ایام طوروب حتی آفتابدن حلتیتنک رایحه سی کیدوب
مسک خالص قاله بوندن دخی نقص کلی تحصیل ایدر • مسکک اطیب واجودی
اولدر که آهو مسکک نافه ده تمام نضج بولوب نهایت بلوغه یتشه ومسک
آهولرینک بو دیار آهولرندن صورتده وشکلده ولونده وقرنلرنده فرق
یوقدر • فرقلری بوقدر واردر که مسک آهولرینک فیل دیشی کبی بر رقارش
مقداری اق وبراق دیشلری اغزلرندن طشره چقمشدر • اهل چین وتبت
ایبلردن شبکه لر ایدوب طوزاقلر قوروب صید ایدرلر • اهل چین کاه
اولور که اوق ایله اوروب دوشوررلر نافه لرینی کسرلر دخی خام وطری ایکن
قان اولماغن رایحه کریهه بغلیوب چوق زمان گچمک کرکدر که اول رایحه کریهه
اندن کیدوب مسک خالص اوله • شول میوه کبی که اغاجدن دخی کامل اولمادین خام ایکن

قوپاره لر و قوریق لر بهر حال خاملغی مقرردر • مسکک دخی جودی و افضلی
اولدر که • وعاسنده نضج بولوب تمام استحکام حاصل ایلیه زیرا طبیعت
موادّ دمی کوبکنه دفع ایلر فچان کوبکده مستحکم اولسه کجیشورا هوکیش اسی اسنده
قرمش طاشلرا اوزرینه سورینور حکه عارض اولان کمسنه قاشنمقدن حظ ایندوکی
کبی سورندکجه حظ ایدوب جرح و جبان کبی دشلوب جراح صقدوغی چبان کبی
نافه ده سنه قالمیوب طاشلرا اوزرنده قالور • بقدرة الله تکرار نافه لری
جبان اولوب • دم موادندن کبر و جمع اولمغه باشلر • اهل تبت بو حالی مرجع
اتدکده مرعالرینی اولان جبال و احجار اوزرینه واروب اول قانی طاشلر
اوزرینی قرومش بولوب • واصلنی طبیعت حیوانی نضج بولوب و شمس
وهوا دخی تربیت اتمکله کمال بولوب یانلرینی حاضر اتدکلری نافه لره تعبیه
ایدرلر پادشاهلری اندن استعمال ایدوب احبابلرینه دخی اهدا ایدرلر
از واقع اولورکه دریادن سایر بلاده اندن کیده • ومشهوردر که مذکور
ولایت خلقندن غیری اول نافه خالصه دن هر کمسنه که استشمام ایلیه البتّه
دماغندن غایت قوتندن برقاج قطره قان کتورر • و تبت ولایتی دیسغه در
مرناحیه سنده که مسک حاصل اولورا کانبت اولنور • بعضلر دللغزاله
نابان صغیران محدّدان الا علا منهما مدلا علی اسنانه السفلی و یداه قصیر تان
ورجلاه طویلتان و بلدسم و غرصعود و مبوط فیصعود و هناک هذا الحیوان
اذا احاز فی الهبوط **طبیعتة وخاصیتنه** حاردر درجهٔ ثانیه ده یابسدر درجهٔ
ثالثه ده **ابن ماسه** دیر که ع و ف نفعی واردر و قلبه قوت ویرر بعض مناسب
ادویه لره خلط ایدوب استعمال ایلسه لر و سخن اعضا در اعضاء خارجه نک
اوزرینه سورمکله اعضاء باطنیه ایچکله فایده ایدر • اطباء اهوازه و فارسدن
بعض رطوبتی واردر اول سببدن جماعه معیندر • بر جزء یسیری خیری
یاغنه خلط ایدوب راس احلیله سورسه لر کثرت جماعه و سرعت انزاله
معاونت ایدر دیمشلر **رازی منصوریدن** روایت اولنورکه باشی اولان
عللیاره یه وغشی و سقوط قوته نافعدر **طبری** دیر که لطیفدر اعضایه قوه
ویرر کوکلک رایحه سندن صوقدن حاصل اولان صداعه مرحمت مقداری
زعفرانه قاتوب بورننه دوکسه لر غایت نافعدر و دماغه قوت ویرر •
حکیم ابن حنین دیر که عین دوایه لرینه قاتسه لر بیاض رقیقه جلا ویروب
رطوبتی قوریدر **اسحق بن عمران** دیر که مشایخه و مرطوبلره نافع در خصوصا

صوق

صوق کونلرده و صوق شهرلرده تازه لره و محرورلره صداع ویرر • لکن سیما
اسی زمانده و اسی شهرلرده و بالجمله باشده اولان جمیع علل بارده یه نفع وار در
و ستم لری اچار و سایر جسمده ریاحدن عارض اولان عللره نافعدر • و یطنی باغلر
و صفرت وجهی کیدررر • و علل سمومی باطل ایلر و خفقانه نفعی واردر و فکره صالح
اولوب کندیله سوبلشمکی کیدررر **ابن سینا** دیر که بیش و بهل و قرون سنبل
که مسموماتدندر اجل تریاقی مسکدر • نوحشه نفعی واردر و ارتنی کافور ایلیه
و بینی ادمان رطبه دن و دهن بنفسج و دهن ورد ایله تعدیل ایدرلر • و حرارت
غریزیه یه قوت ویرر • و ادویهٔ مسهله یه خلط ایلسه لر تنقیه سی ابلغدر •
دواء مسهله نک اضعافندن و مفلوجلره و اصحاب سکته باردهیه نفعی وار
بورنلرینه دوکدکلری ادویهٔ مناسبه یه خلط ایلسه لر دماغلرینی پاک ایلر
و اداهان مسخنه ده حل ایدوب رتوسی کمکلری سست اولان کمسنه لرک
ارقه سنه و فالجلره متصل طلا ایلسه لر کلی نفعی واردر • و دهن بان ایله اذوب
باشه سورسه لر نزله منع ایدر **ابن رضوان** دیر که بو اسیر ظاهره نک
اوزرینه طلا ایلسه لر وجعن ساکن ایدر • و امعاده متولد اولان ریاح
غلیظه لری ایچمکله دفع ایدر • بدلی جند بیدستردر • جمیع عصب و جعلر نوع
و سایر جمیع افعالده بدلیدر • الارایحه طیبه ده انتهی • غا **مغاک**
چقور یر و دریک عمیق معناسنه • فتحله دخی روایت اولندی • **غوش**
مغوشک مجوسیلر کشتی • غلا **مغلاک** سکون فا ایله الی بوش فقیر و درویش
معناسنه • بو لغت غبن ایله دخی روایت اولنمشدر **تمک** قصه جق سکی که
صیدار دنجه اترلر مفتوحه یا بنوع دخی نقل اولنمشدر • ل **ملک** سکون لام ایله
سلام و تحیت و بورجاق دیدکلری دانه که کشته دخی دیرلر • عربجه جلبان
دیرلر **ابو المؤید** بسا کسا که ندیدیم جریره و بره است • بسا کسیست که بیری
نیابد از ملکش ملک عرب دلنده پادشاهلق معناسنه در • خواجه اسمعیل
جرجانی دیدکه نرم یرده المکجیه ملک دیرلر خباز معناسنه • لک **ملک**
ایم کوبجی دیدکلری خبازی معناسنه • سایبرادلری و رباج لفظندن
مذکوردر • ند **مندک** پاره پاره معناسنه • هـ **مهلک** سکل یالو معناسنه •
نوع اولنه النون المفتوحه ٥ • ا با **ناپاک** جنب و مطلقا
مردار معناسنه • ر دان **ناردانک** انار صویی در که بشوررلر نافع نسنه در
اردن **ناردنک** مثله ترکیده دخی ناردنک دیرلر • ر مش **نارمشک**

فارسي معربدر بر معروف دارونك آدیدر و بعضلر دیدیلر كه قزلجه در كه
منكنك الرمان دیرلر و بعضلر دیدیلر كه اقماع رماندر كه هندیدر حكي
دوشمش لكجرك اناره بكزر خوش رایحه‌سي واردر اعلاسي اغله صاریسي
وقزل مابینسندهدر اولور ادن نارنك تورنج دیدكلري معروف
میوه در فرخي همیشه تازه درخت سمن نباید كل برون نیاید از شاخ
نارون نارنك شمس فخري براي زینت بزمش فلك هر دایم
زآفتاب ترنج وز مشتري نارنك تعریب ایدوب نارنج دیرلر و
زنكنز معناسنه ات نازك یوفقه وظریف معناسنه ادن نازنك
نازلي صاحب ناز معناسنه افعمش نافه منك كوبك مسكي اناك
ادات نسبتدر كلمه‌نك اخرینه لاحق اولور اتصاف واتصال معناسین
افاده ایدر فرحناك وغمناك وجامه بزناك وخاك ریكناك كبي
فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق وتدقیق اتمشلر كه ناك لسان
فارسیده اختلاطدن عبارتدر كه اشراب طریقیله اولا نمناك معناسي
ایچنه یاش سكمش نسنه در كمال تكیفدن ناك ایله تعبیر ایدرلر مثلا غمناك
وبرش ناك دیرلر و باغ كوبنكندن دوزلمش مغشوش مشك شمس فخري
شرف وقدر او نیابد خصم نكهت مشكناب نه هرناك ومشك اوني ان تن
نان تنك یوفقه اتمك او ناوك قوغش اوني وقمش اوق حقیقتده
اول اوق كبي نسنه نك دیدر كه اول اوقي انك ایچنه قویوب اتارلار روالي
اتلان اوقه تیر ناوك دیرلر حالا اول اوقه دخي ناوك دیرلر وصبان دمري
فاضل محقق دقایق الحقایقده تحقیق ایدوب بیورمشلر كه ناوك چرخ اوقیدر
نته كه بو بیتده ظاهردر شمس فخري دیده دوست بتو روشن باد سینه خصم بر
از ناوك چرخ لسان فارسیده قاني برك بایه چرخ دیرلر ت تنبك
دار ودنبك یوك تایي وقولاك خام تنك معناسنه نونك وناتك
تقدم وتاخري جایزدر ن س نرسك مرجمك عدس معناسنه ز س
نرسنك مثله زدي نزدیك یقین قریب معناسنه در فاضل محقق
دقایق الحقایقده بویله تحقیق وتدقیق ایلمشلر كه نزدیك یقیندر فقي یقین
دیجك یرده عجم سخت نزدیكست دیر نزدیك اصلي نزد در آخرندكي یا ایله
كاف بر نوع انتساب ایچوندر باریكدكي تاریكدكي یا ایله كاف كبي زدیك نزدیك
نزدیك لفظنك تصغیریدر ز نزك مرجمك نرسك معناسنه دمیشلر

سن تنك وبالكسر سكون سین مهمله ایله اشنك ورشك قافیه سنده
مرجمك شمس فخري ای شهي كه زسهمت كسي نیارد برد بظلم وجور زهیچ
آفریده دانه نسك بو معنایه سایر اسامیسي انز لفظنده مذكوردر ومجوسیلر
كتابنك چو بدر نته كم قران عظیم سوره سوره تجزیه اولنمشدر بلا تشبیه
كافرلرك كتابي نسك نسك تجزیه اولنمشدر شمس زعدل تو همه خلق جهان
بیاسودند چه اهل كتب زبور وچه اهل مصحف ونسك بو لغتي بو معنایه تغمتي
حرف باده دخي كتورمشدر اصح نونله در وفره حصاري حركات ثلثه ایله نقل
ایلمش ش نشك سكون شین معجمه ایله چام اغاجي صنوبر معناسنه
بیت بر شاخ نشك ار نشسته بروز برف كوئي خضاب كرد سر خویش
پیرمرد شمس فخري چون تو كردد مخالف ار كردد شاخ بید از خلاف همچون
نشك رودكي انك نشك افرید وسرو سهي وانكه بید افرید ونار وبهي
وانار اغاجي وخیل اغاجي وطرخون دیدكلري سبزه كه ینور وفیل وخنزیر
وسایر سوري آزي دیشني ولان جانورلرك سوري دیشنه دیرلر ومیش
دیرمیان اغاج ودال چیق معناسنه غ ش نغش شاك كافر مذهبلرندن
بر مشهور مذهبدر وبر بت ادیدر نك اشته دیمكدر انك لفظندن مخففدر
فاضل محقق او نخغز معناسنه در ان لفظنك اخرینه كاف تصغیر لاحق اولمشدر
دیو تحقیق اتمشلر م ت نمتك یمش كه اج انواعندندر وكهربا م ن نمناك
ایچنه یاش سكمش نسنه ناك لفظنده تفصیل اولنمشدر م ش نمشك
چوركاوتي شونیز معناسنه م نمك طوز ملح معناسنه كنیتلري ابو عون
ابو سام م ن نمنك یمش كه اج انواعندر بو لغت تا ایله ونونله مرویدر
ن ننك عار معناسنه و نوك وكاف عجمیله ادك بورني وقلیچ یلماني
وقلمك اوجي ومر نسنه نك سوري اوجي وكسكن یري اسدي بر و بیكر
كركي انكاشته بنوك سر دبیل برداشته شمس فخري شوك قافیه سنده
كتورمش دبو ایكي بیتي انشا ایلمش نظم چو كیرد شهنشه قلم در بنان
رخ شیر كردون نخارد بنوك حسودي واز كلبن ارزو نخندد كل او
شود زخم شوك فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق وتدقیق
اتمشلر كه نوك نونك ضمه سیله الخ اوجه دیرلر مردن اولسون غیریدن اولسون
مثلا نوك ناوك ونوك سنان ونوك خار ونوك موي دیو استعمال ایدرلر
مثلا نوك ناوك دیرلر نته كه بو بیتده ظاهردر بیت نوك ناوك چو عقل وزنك وبوي

از درون دو دیع مردم جوی • نوک سنان دخی دیرلر نته که بو بیتده
ظاهردر بیت کرد دا از زخم خدنک او جو بر دار دکمان • کرد دا ز نوک
سنان او جو بکشاید کمین • نوک خار دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر •
بیت بجا آمد آن وعده کردکار • بر آمد کل سرخش از نوک خار • نوک موی
دخی دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت هر آنکه ز روی نماید بر دوش •
زپیراهنش بر جهد نوک • هـ نهنک ارتق اکسک وشراب ایچمک وقالمق
وصوصامق اضداددندر • همن نهنک صواستی وتمساح دیدکلری جانورکه
نیل ارماغنده چوق اولور کاتبی نوح حفظت کر شود ملاح در طوفان باد •
کی قیامت کشتی افلاک را کردد نهنک • ی نیک جماع معناسنه کلور •
النون المکسوره ۵ • سن نسنک مرجمک بو معنایه غیری
اولدی انز لفظنده مذکوردر ومجوس کتابندن بر جزدر فنسحله دخی روایت
اولنمشدر • شن نشنک شین معجمه ایله میش بر اغاجدر • قره حصاری وفتح
نونله لشنک معناسنه ده کلور نونک فتحی وضمی جایزدر • ل نلک طاغ ارکی
که اغاجی اکثری اولور لکوز ار یکی دخی دیرلر ابو المؤید صفراء مراسود ندارد نلکا
وبعضلر کسدانه در دیدیلر • یر نیرک جادولی وافسون وطلسم وحیله وآل
اتمک • یرن نیرنک مثله شعر کهی می کسار ید و که چنک کساخت •
توکفتی که هاروت نیرنک ساخت بیت پر از چاره ومهر ونیرنک وچنک •
همه از در مرد فرهنک وسنک محمد عصار به نیرنک وخیال وخرده کاری •
دلش بود آیته لطف باری • ونقش معناسنه عنصری در کذر زین برده نیرنک
کاندر راه دین • زرشت باشد پیش رو لحن سرود خارکن • ونقاشلر نقش
یازملی اولسه لر اول اول نقشک رسمن ایدرلر بعده نقش ایدرلر اول اول
ایتدکلری رسمه نیرنک دیرلر حافظ تا چه خواهد کرد با ما آب ورنک عارضت •
حالیا نیرنک نقش خود بر آب انداختی • وهرنسنه نک اصلنه ومادهسنه وهیولاسنه
دیرلر • ی نیک اماله ایله ایو دیمکدر حسنه معناسنه • مقابلی بد درکه
براهز در ردی معناسنه بیت هرکه او نیک میکند یابد • نیک وبد هرچه
میکند یابد • وقتی بخت معناسنه بیت آن به که هرکسی بجهان کار خود کند •
وان کس که کار خود نکند نیک بد کند بیت از غم هجر نیک رنجورم •
کر کنم آه وناله معذورم • ی نیک اماله سز جماع معناسنه یم لن نیم لنک
قربان یعنی صدق که اچنه یای قورلر ایدی سراپرده وخیمه وساز چنک •

همان

همان جوشن وترکش ونیم لنک • ویای کمان معناسنه دخی کلور شمس فخری
بیک تیر پای فلک شل کند • اکر بر کشاید بکین نیم لنک • ویای کمان معناسنه
بو نیوک کلن ع وس معناسنه استعمال اولنور النون المضمومه
غوشا نغوشاک نغوشاک معناسنه • کافر مذهبلرندن بر مذهب آدیدر •
زه خن نقره خنک بوزآت • وب نویک باغ بوداندیسی • و نوک
هرنسنه نک سوری وکسکن اوجنه دیرلر • فتحله نوک معناسنه تفصیلی انده
اولمشدر • وی نویک باغ بوداندیسی بو معنایه بایله دخی روایت
اولنمشدر • ونوبت ودودک معناسنه • هی نهیک طقوزده بر دیمکدر •
اکثریا طرح حسابنده استعمال اولنور النوع اولسه الواو المفتوحه
ادا وادا ک بر کمسهٔ قدح ایدوب ذم اتمک • ارن وارنک شین خیار
بادرنک معناسنه بیت محبت جاه تو چون نار از بهی خندان • عدو
ز طالع وارون برنک چون وارنک • سایر اسامیسی بادرنک لفظنده
مذکوردر • ایز وایزک اودقوغی معناسنه • تن وتنک اوزم صالقمی •
دودک ضحاک ناپاکک والدهسی ادیدر • وبر شاعر اسمیدر • رکا ورکاک
حلیمی صیجانجل دیدکلری چایلاق دیمش ابو العباس بجای مشک بنویسند
میجکس سرکین • بجای باز نداند میجکس ورکاک • شمس فخری مزغ مردار
خوار باشد دیمش • وبو بیتی انشا ایلمش بیت فرخی کر نکیرد از طلش کمتر اید همای
از ورکاک • نعمتی وصحاح العجم صاحبی بر قوشدر که قارنی اقدر وارقهسی اکثیل
صیجانجل دیدکلری چایلاقدر دیمشلر • رکک ورکک مثله • رزک وزک
زاء عربیله قوربغه بزک معناسنه ودستمال خیری بسبک خود نکند
یکنظران اهو چشم • کرچه از دولت شه شیر شود رام به وزک • قوربغه
معناسنه • غیری اسامیسی چاز لفظنده مذکوردر • زن وزنک وبالضم
راء مهمله ایله ئیمه پنبه معناسنه وکوزه • ژن وژنک زاء عجمیله مثله دپاره
قطعه معناسنه • ودوه ایرانی راء مهمله ایله دخی لغتدر • ستر وسترک
ایت بورنی وبیابان خطمیهسی • ستن وسترنک مثله • ستر وستروک
رادن صکره نونله مثله • شن وشنک تیزلک سرعت معناسنه • کمش
وکمشک صاقزلق اغاجنک یمشی که عربیده حبة الخضراء فارسیده
وکمشک ترکیده جدنه ومنوش دیرلر • نمش ونمشک مثله • دش
ونوشک مثله واودن صکره کافله نونله وواو ایله مردی لغتدر •

سایر اسامیسی بنا سیب لفظنده مذکوردر. ن ونَنک تکاک کسدکلري که
طور مادین یاشي ترشح ایدر فرخي شاد باش و دو چشم دشمن تو سال وماه
از گریستن چو ننک. واوزم صالقمنه واوزم صالقمي باشنه دخي دیرلر
تا ایله ونَنک معناسنه. ممن وهنک حلقه وکمند معناسنه. ي ویک
حلیمي واي سني دیمک اولور دیمش. ولطیفه نک بو بیتني ایراد اتمش بیت
ایا دریي ریز پویان چو ییک. اکر وانکردي ترا ویل و ویک. ویل فتحیله
واو ایله بو معنایه کلور. کاه اولورکه ایکیسني جمع ایدرلر ویک ویل دیرلر نته که
سابقده واقع اولمشدر. وسیلة المقاصد صاحبي وصحاح عجم صاحبي ویعني
وطوبی لک معناسنه دخي کلور. محنت ومنحت ده مستعملدر یعني دعا ایله
ودعاء علیه ده استعمال اولنور دیمشلر. بو تقدیرجه اضداددن اولور. مذکور
اهل لغت وقره حصاري مفتوحه بابنده کتورمشلر. اما شمس فخري کلیک که
احول معناسنه درو کیک مردمک معناسنه درکسرله مذکور قافیه لرده
کتورمشدر و بو بیتلري انشا ایلمش شمس فخري کر ماه نیمروز کردون نظر کند.
سوي در شهنشه از دیده کلیک. هنکام اجتماع بوقت مقابله. از کینه مهر بر کند
از دید هاش کیک. روزي فلک شکایت ار در دست شاه. یا بنج چرخ
نشنود الا که دیک ویک. ومغني سنده شویله دیمش که دیک بمعني واي
باشد. وبعضي بمعني ویحک کوینده. اما ویحک را شعراي فرس بمعني طوبی لک
میکویند در مقام دعاي نیک و ویک بمعني دعاي بد آمده است که
مشهورست. صحاح عجم صاحبي واللهک رحمتي سنک اوزرکه اولسون دیمکدر
دیدی. الواو المکسوره. ي ویک یکین الک ظفر معناسنه
اسدي پشیمان نکردد کس از کار نیک. نکوتر زنیکي چه چیزست ویک.
اخري لامله دخي لغتدر کسر واوله بیل وکسیل وزننه. بج ویحک نعمتي خالص
معناسنه نقل اتمش نوع اولی الهاء المفتوحه. یا هباک
لوک دیدکلري مشهور بویا دوبه آدمک اولسون وغیرک اولسون شمس فخري
یکسر مو نکردم از مهرت. وز چه بشکافیم به تیغ هباک. بو معنایه ضمله دخي
لغتدر یعني ومرآي اوزباسنه دخي دیرلر دیمش. ر هراک راء مهمله قورقو
خوف معناسنه. وقورقو داخي اولق مراسه معناسنه. ز هژفوک
زاء عجمیه قوندز طشاغي دیدکلري دارو که چایرلرده بتر. ه هژفدنک
مثله. ر و هروک قرامق مثني. ز امراک زاء عربیه ابله ونادان دیسوزه

قرینه ومغرور اولان کسه اسدي همانا بچشمت فراک آمدم. وکرچون تو ایله
فعاک آمدم. وخالص اولمامش التون. ودیرلرکه کیکاوس بن کیقباد که سلاطین
فرسدن ایکنجي طبقه کیانیلردر ایکنجي پادشاه اولانک آدیدر. مذکورک
ولایت بلخده اولان باغینک آدیدر. واول بر باغ ایدي که فرسنگ در فرسنگ
ودورت کوشه سنک هر بر کوشه سنده اوچیوز التمش باغبان استادلري
وار ایدي. وهر برینک الی التنده نیچه شاکردلري وار ایدي. ودورت
کوشه سنده فصول اربعه یه مناسب انواع قصور وایوانلر وجنان ابنیه عالیات
ونزهتکاه عرش سایه بانلر وار ایدي هر کاه که کندیسي بلخده اولسه ذکر اولنان
باغنک هر فصل ایچون تربیت اولنان سراي وقصور ونزهتکاهلرنده اوچ
آي اوتوروب جمیع ارکان دولت وسلطنت واعیان خواص مملکتلري ایله
بر ییل اول باغدن طشره چقمایوب عیش وعشرت ایدرلردي. تواریخده مذکور
ومسطوردرکه اول باغک ایچنده نیچه ارمغان قلرافوب نیچه متعین سرکاهلري
وار ایدي که قابقلره بنوبت وارلردي. حتی دیرلرکه دنیاده نقدر جانورلر
ظهور وار ایسه اول باغده موجود اولوب هر هفته ده اوچ کون جمیع ارکان
دولتله بر ییل تمام شکار ایدوب جمیع مراداتده کي شکاري صید ایدردي
اصلا نقصاني ظاهر اولمزدي انتهی. فا ودرن هفت اورنک بر نوع کلدر
درلو درلو رنکلري اولور. وبنات النعشه دیدکلري که بري برینه قریب
یدي یلدزدر. ترکیبده یدي کرویدي قرداش دیرلر شمس فخري سپهر ازپي
منح ستام نوبتي اتش. دهد بمصقلی مه جلای هفت اورنک. في الصحاح
سبعة کواکب اربعة منها نعش وثلث بنات. قرن هفت رنک
مثله اسدي هزاران صف کل دمیده زسنک. زصد برک ودوري و
از هفت رنک. وبعضلر مطلقا رنکهاي کوناکون معناسنه دیمشلر.
قتورن هفتورنک بنات نعش عنصري در کام هفتورنک شب ماندید
آن سان اي عجب. چون سیمابي سلب درخانه سیمین کمان. فاضل
محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق وتدقیق اتمشلرکه اورنک که تخت سلطان
معناسنه در کوکه ده اطلاق اولنور تشبیها استعار طریقیله یدي کوکه هفت
اورنک دیرلر نته که بو بیتده واقع در بیت هفت رنکیست زیر هفتورنک
زلست بالاتر از سیاهي رنک. هفتورنک اصلي هفت اورنک در ترکیب
اولندقده الف حذف اولنمشدر. لیا هلیاک کشاقط معناسنه. سایر

اسامیسی ترف لفظنده اولمشدر ‌نا هماک همسر معناسنه در ‌مجن هم جنک
جنکده برابر دیمکدر زیرا هم موافق معناسنه در ‌مس همسنک وزنده
برابر ‌مرن هم‌رنک برنکلی واستعاره طریقیله برخوبلی معناسنه استعمال
اولنور ‌ین هامینک اشته شمدی وجمله اشته طورر معناسنه
ن هنک عقل وقصد معناسنه لطیفی اکر بودی اندر سرش هنک او
نبودی براثردها هنک او ‌ وقوت وادب معناسنه بیت گنند گربه برموش
آهنک شیر ‌ ولیکن بمیدارد او هنک شیر لطیفی تعظیم بدرکن از فرنکست
کاهنک خلاف ترک هنکست ‌ وموج دریا ومغاره معناسنه نظم بنزدیک
بردع یکی غاربو ‌ سرکوه وغار از جهان نابسود ‌ زمر شهر دور او بنزدیک آب
که خوانی همی هنک افراسیاب ‌ وحلقه ولاف ‌ فاضل محقق ‌ دقایق الحقایقده
بویله تحقیق وتدقیق ایتمشلرکه هنک اغلقدر نته که بو بیتده واقع در بیت
زمین لنکر از یکدکر بکسلانند ‌ بزور نبرد تو از هنک لشکر ‌ هنک ایله
ادب معناسنده ده کنایت اولنور نته که بو بیتده ظاهر در ‌ بیت
تعظیم بدرکن از فرنکست ‌ که آهنک خلاف ترک هنکست هنک ایله
اص معناسنده نوع کنایت اولنور نته که بو بیتدن ظاهر در بیت اکر بخواهد
تدبیر او بخاصیت ‌ ازین سپس نکند باده هیچ ازاله هنک ‌ بو کنایه‌لر
ترکیبده دخی وار درادیدن اوصدن اغلغله کنایه ایدرلر معناسی
زورده ده هنک استعمال اولنور مجازا ‌ نته که بو بیتده واقعدر بیت
کند گربه بموش آهنک شیر ‌ ولیکن بمیدارد او هنک شیر ‌ زورک
اغلق معنای لازمیدر ‌ اول علاقه ایله بربنک اسمی اخره استعمال ونمق
جایزدر ‌ بحر الغرایب صاحبی بو معنالری حقیقتدن صانمشدر ‌ هنک قوت
معناسنه کلور دیو بیت مذکور ایله استشهاد ایتمشدر ‌ وسنا هوسناک
آرزوپیجی ‌ ولنا مولناک قورقنج ‌ یا هیاک جان روح معناسنه
یک هیکک تعوید ومر جسمک قالبی وبر مشهور بتخانه ادیدر ‌ یل هیلاک
هلک که دیوار بناسنده ارایه قود قلری افاق طاشدر
الهاء المکسورة ن هنک روز آهستکی وهوش معناسنه
الهاء المضمومة ه یا هباک دبه فرق معناسنه آدمک
اولسون وغیرینک اولسون بیت یکی کرنز زد ترک را بر مباک ‌ از سبب
اندر آمد سماندم نجاک ‌ فتحله دخی مرویدر ‌ رو هروک قرامق دیدکلری

بلمش ‌ زا هزاک ابله ونادان وپاره یه اتلان کمسه فتحله دخی مرویدر
وشن هوشنک سلاطین فرسک اولکی طبقه‌سی که پیشدادیلردر
اول طبقه‌نک ایکنجی پادشاهی اولانک آدیدر ‌ خردمند عادل وعالم پادشاه
ایدی ‌ وجاودان خرد ادلو کتابی علم حکمتده اول تصنیف قلدی که مامون
خلیفه وزیری حسن بن اسهل بعضنی اندن بولوب عربی لسانه ترجمه ایدر
وشیخ علی مسکویه اداب العرب والفرس ادلو کتابنده انک مطالعه‌سی
مصنفنک کمال وفضلنه شاهد بسندر دیر ‌ وعجم انی پیغمبر در دیمشلر
وعدل ودادی زیاده لکندن اکا پیشداد دینیو اول طبقه‌یه پیشدادیلر
دینیو آدویردیلر ‌ اول دمری طاشدن اول چقاردی واول اغاجدن
تخته کسوب اولره قپو اول دوزدی ‌ واکثر معدنلری اول چقاردی
وپارس وکلبه صیدی اول تعلیم ایلدی ‌ ودوه‌لی بوکه اول قویدی
وحماری آته چکوب قاتر خیالنی اول قلدی ‌ وارقلر قازوب صولاری
اباد انلقلری اول ایلدی ‌ ویره فرشی اول صالدی ‌ وتیلکو وپارس ودیبن
وسایر دریلری کیمکه اول قابل قلدی نوع اوله الباء المفتوحة
الوقی بالونیک جهان پهلوانی ومحبوبلرک شیوه‌سی ‌ امجی یامجیک
بیک داولاق ‌ برن یرنک هرنسنه اصلی هیولا معناسنه
زبزک اعلام رجالدندر وسیر هنک وفرا اول معناسنه میر خسرو
اجل فتنه را کارسازی نمود ‌ بزرک بابزرک دست بازی نمود
عنصری بزرک حزم کاردیم تو ‌ قصد بر لشکر قدر دارد ‌ ودیو آواره
وایوندی اولان کمسنه که نریه کیدرلر سبله او یار کور وطاش یلدزی
دیدکلری نسنه بیت انکه سلطان ضمیر برابزرک چون افتاب ‌ کاه
کرد باختر کردد کهی در خاوران ‌ بت بشنک ازی دلشی ونیشتر
شش بیشک مثله اسدی دوکوشش چو دو پرده بهمن ودراز ‌ بردن
جسته دندان چوبشنک کراز یک مبداء اعداد در لسان عربیده
واحد دیرلر ‌ ترکیبده بر دبرلر بیت بیک ساعت بیک لحظه بیکدم
دکرکون میشود احوال عالم ‌ وقوربغه بو معنایه غیری دلری چار لفظنده
مسطوردر ‌ وتوره عادت معناسنه وبره ‌ کای یکایک بره بره
کیاسر یکیاسرک برکزدن یکباره‌کی معناسنه ‌ لو یلوک پهلوان وبهادر
لولن یلولنک مثله لولی لولیک مثله لامدن صکره نونله ویایله مرویدر

م یمک بر مملکت آدیدر ن ینک دوزکون یعنی زیب وزینت
کاتبی مرصبحدم که ساقی صحنخانهٔ قضا سقایٔ زمانه کند بانو آرینک
دخو و عادت و درلو معناسنه الیاء المضمومة وز یوزک
کچرک ایت و کچرک پارس که یوز لفظنک تصغیریدر وآدم اوازی
و یوک طاغ اولان اوکو ملته سی معناسنه مستعملدر

باب اللام نوع اوله الالف الممدوده ٥ ش ش

طربلا آطربلال اسم بنت یعرف برجل العنق ورجل الزرزور فا آخال
سقط و دو شکون اولوب یبانه آتلان نسنه فرخی ازبس کل مجهول که
درباغ بجنبد د نزدیک همه بین که چه معروف شد آخال شبعو اشبغول
وبالقصر بوی دیدکلری که حبوبدندر شب اشبیل حاویر دیدکلری غی اغیل
اسم مصدردر کوز قویرغیله باقش که چشم اغیل دیرلر خشم وکینه وقسده
شمس فخری گر کند شهریار خصم شکار سوی گردون نظر بچشم اغیل
اختر آن بر زمین نهد از سهم همه از بندگی شاه تویل تویل پیشانی معناسنه
ال اول معروف رنک که ترکیده دخی مستعملدر و مکر و حیله معناسنه
ولسان خوارزمده نشان پادشاهه دیرلر بیت شهی که انفاذ احکام قضا را
کند آل وی و دستینه او صحاح عجم صاحبی قرار ایتمک و کلبتین
واو بمعنی خانه دیو نقل ایتدی و عربیده کمخوشاوند و تابع و کالبد تن
والغم صالغم سراب معناسنه و جو بهای خیمه و یوجه یر و مکه مشرفه
شرفها الله تعالی بریرادیدر و جو به ایله اورمق و بیز بوریمک و جاغرمق
واکلمک و رنک یلابیمق و خندان معناسنه کلور بعض ارباب لغت
بو معنیلری فارسی صانمش بعضیلر خویشاوند معناسنه اولان آلک
اصلی اهل ایدی هاء همزه یه و همزه الفه قلب اولندی و بعضلر اصلی اول ایدی
واو الفه قلب اولندی دیدیلر آمل بطا مه قریب جرجانله طبرستان ما
مابیننده بر شهر آدیدر بلاد قدیمه دندر بعضلر بناسنی جمشید بعضلر
فریدونه نسبت ایدوب حالا دورت فرسخ مقداری سوادی محسوسدر
و مذکور شهرده دورت خراب کنبد واردر فریدون اولادینک
مقبره سیدر دیرلر و مربری که قازسه لر بویک خشت پخته لر ظاهر
اولور فی کل حال زمان افریدوندن بهرام کور زمانینه کلنجه ربع مسکون
پادشاهلرینک تختکاهی ایدی دولتشاه طبقات شعرا سنده علی بن عیسی

کحالک کتاب ممالک و مسالکنده بویله اسدی شد آمل بهشتی نو ارسته
درم ریز و دیبا فشان خاسته هو آمول مغاره و نقب زن خرسنزه
دیرلرکه دیوارلر دلر و اول دلکه داخی دیرلر اصلده بو لغتک اخری
نون ایله مرویدر صحاح عجم ع لا مله روایت اولنمشدر والله اعلم

نوع اوله الالف المقصورة ٥ ج اجل اولوم وقتی عربده

دعا رسیده دخی شایعدر حک انکل اریه و بغدای قلچغی که باشلرینده اولور
واوزن باشلی کمسه عربیدر زکی ازکیل دو نکل دیدکلری نمش که مشمله دخی دیرلر
شی استیل اوزاندر بوچق رطل والتی درهمدر اسل نعمتی سازلق
اوتی دیمش وسیله المقاصد صاحبی و جامع الفرس صاحبی سازلق و او
اوت که اکا قوغالق دیرلر سازلق یرده بتر دمشلر قره حصاری قرغل دمیش
شبغو اشبغول بوی که حبوبدندر ترد له دخی مرویدر نک انکل
بو فاغی ندو اندول اولدر که قره لر ولایتنده بر کلیمی سر برکیبی اغاجه
برکیدرلر پادشاهلری اول کلیمک اوستنه اوتورر دورت یانندن
قوتلی قره لر ارقه لرینه الوب کتوررلر غایتده تعظیملریدر اسدی
نشستن که نازدارند و کام در آن بوشش اندول خوانند نام اول
یارده آت ولباس اولمز لباسلری اکی قوته در برسنی ارقه سنه الوب
برینی بلنه باغلرلر اسدی دو مهیزر بو دجانهٔ زنکیان یکی کرد دوش و یکی
بر میان ندارند اسب اندر آن بوم و سیج نه کس دار داندر سو آری سیج
نک انکشال ضعیف الحال اولان کمسنه که دایم حسته کبیدر صاغلقسز
اکثر دیرلر تک انکشتال مثله و ایکیز اوغلان بلو ابلول روم تاریخنده
بر اینک آدیدر کنش انکا اولنجی کونی میزان برجنه وارر کیجه کوندز
برابر اولور و کوز کیررلر الالف المکسورة جفی اجفیل
ارکک دوه قوشی بیت پایداری کن بجایت پیل وار ورنه بکر نیزی
زمنج اجفیل وار دوه قوشنه عرب ظلیم و نعام دیر کسر نو نله غا بتدع
و همنا کدر و بیابانده باشنی ارقه سنه کتوررب بیله قرشو کوکس و یروب
سکردر پیل محکم اولدقجه دخی زیاده سکردر شویله که هواده قوش وجرکسی
برتبه عربی دوه قوشندن غیری سر نه اولورسه مار و مور و حوش و طیور
بر سینی یرم جمیعسنی یرلر انی همکه باعث جهل و نادانلقلرندندر که اکامراکب
الجن دیرلر بویله اعتقاد ایدرلر که اول جنلرک اتیدر بیابانده سکرندیکنی

جنلر اوزرینه ینبوب سکر در صانورلر • اگر بربیسنی اولدرسک صاحبی اولان
جن پیاده قالور اولدورنی یا هلاک ایدر یا دیوانه ایدر زعم ایدرلر
بادیه ده اولان شعرادن بری غایتده ایی شعر دیسه صاحبه راکب الظلیم دیرلر
دوه قوشی اوزرنه اولان پرینک بربیسی انک دلندن سویلر دیرلر •
نته کم اعشی بن قیس که شاعر بی نظیر در • صاحبه راکب الظلیم دیرلردی •
سپغو اسپغول اسپغول معناسنه • سپقو اسپقول بزرقطونا
وبغه یپراغی و سکرلی یپراق تخمی • شغی اشغیل ابو جهل قاربوزی عربیده
حنظل و بصل الفار درلر • طرفی اطرفیل ایکی معجوندر اطرفیل صغیر واطرفیل
کبیر نافع معجونلردندر • کلی اکلیل تاج عربیدر و فارسی انشالرده چوق استعمال
اولنور • ومنازل قمردن اون بدنجی سنک ادیدر • دورت یلدزدر •
مصطفه وابر تاریک • و برواث • وبرمهره آدیدر • سا امثال بو ییل
دیمکدر • برا ابرال تعمنی کرد معناسنه نقل ایلمش • والله تعالی اعلم •
الالف المضمومة ه • به ابهل دکنلی اردیجک قرنجه المشی
که دودک دیرلر بیت بکوهستان تفنک و ملک دو ابهل • به اندر باغ ناکس
ازبه وکل • اصلده فتحتینله ایدی بعده غلط عامه اسلوبنجه ضمتینله مشهور
ومتعارف اولدی نوع اوله الباء المفتوحة جا باجال
بادجیم عجمی ایله دزکاه که انده اهل صنایع صنعتلرین اشلرلر مثلا جلاه جغوری
وانجیلر و سایر اهل صنعتک موضعلری • اب بابل ارض بغداده بر عظیم
شهر آدیدر که بهرام کوردن صکره عجم پادشاهلرینک تختگاهی ایدی •
ادوا پادوال ایاق قاپشی ارسا پارسال باء عجمیله یلدر کچن ییل
معناسنه • اق باقل برکمسه ادیدر که غایتده ابله واحمق ایدی ضرب المثل
اولمشدر که برکمسنه بلاهت وحماقت ایله وصف اتمک استسه لر باقل
ماننده ر دیرلر • ا بال آدمیده قول بازو معناسنه اسدی کرکدن وصفنده
دیمشدر بیت سرو دار دار ز بال مردی فزون • سرش چون ستان تن چو
آهن ستون • وقوشده قنات جناح معناسنه • بعضلر قنات چلکی شهپر
معناسنه دیمشلر • و قول باشی که اومز دیرلر • و بوی بوسین و برچک
دهوا • وصوا • وصواد • عربیده دل قلب معناسنه • قلب اشرف اعضا
اولماغن کل امر ذی بال حدیثنده شرف معناسنه استعاره اولنمشدر •
و بو معنا ایهام مرشح طریقیله نته که بو مطلعده مذکور در منشی

تاج بسم

تاج بسم الله کا مام دبن مارا بر سر ست • طایر ذی بال ارباب بصر را شهپر ست
وحال معناسنه در ع مابال فلکک لاینفک ذا الم • وکار معناسنه شمس
همای اوج شرف شاه شیخ ابو اسحق • که مرغ فتح زند در هوای او پر و بال •
فاضل محقق • دقایق الحقایقده بو یله تحقیق و تدقیق اتمشلردر که • بال قناتدر •
وقویرق صوقمنه ده بال دیرلر • دمبال بال اندن مرکبدر • دم قویرق در اصلی
بال دم در اضافتله ترکیب اولوب علم اولیجاق مضاف الیه تقدیم اولنمشدر •
بو قاعده مرارا بیان اولنوبدر بطریق الاستعاره آدمینک اردنه دمبال
دیرلر • نته که بو بیتده ظاهر در بیت مبادا هیچ کس را تنگی حال • که سایه
تیر بکر بزد ز دمبال • یا صدغه بالین دیدکلری باله مناسبتدن اوتوریدر •
الا یا پالا پال ایکی باء عجمیله کن دغا نتنه اقنجی سپال معناسنه رفیقی
بغر هیبت شمشیر تو فرار کرفت • زمانه که پر اشوب بود و پالا پال • الا یا
بالا بال ایکی باء عربیله برک محکم معناسنه • الا پالال حالک غلیظ اغاج
وتیر خانه پالار معناسنه • الیا پاپال مدام معناسنه • اما پامال پایمال
لفظندن مخففدر • اپاغله پاصلمش و خوار معناسنه • ایما پایمال مثله •
تج تجال بادن صکره تا ایله که ثالث حروف تهجیدر نعمتی سرکین مرغ تجال
معناسنه نقل ایلمش که عربیده زرق دیرلر • فتح ذال معجمه وسکون راء
مهمله ایله • تنیا تنبال طوارلرک امراضنه تیمار ایدن کمسه • در بددل بی ارام کوکلی
وقورقق اولان کمسه اسدی دلیر آن کشیدند شمشیر تیز • عنان داد بددل
براه کریز • عربیده جبان • ذبراع • و زعدیر • و فروقه • و هیوب دیرلر بیت
بسا بر دیار ست کو بددلیست • بسی نیز خرسندی از کاهلیست • دکا
بدسکال کاف عجمیله بر اندیش صانیجی بیت یکی شربت اب زبی بدسکال • بسا خوشتر
آید ز صد کنج مال • رجی برجیل کرفس • ده دیر ده دل یورک قابی که
حجاب ظلمانیدر • رطای پرطایل سرندیبدن اوته بر لطیف سبزه زار
ومرغزاری چوق جزیره در که هر جانبندن نای و بربط و چنک وارغنون
وطبل اوازی کلور ظاهرده نای ونای زن بربط و بربط زن یوق اسدی
که خوانند برطایل انرا بنام • جزیری همه جای شادی و کام • پر آب خوشش و
میوه و مرغزار • کل کونه کون کرد او صد هزار • زخوشی زمین چون دل شاد بود
زباران هوا چون دل راد بود • خروشش رباب و دف و طبل و نای • زچنک
ودستان بربط سرای • همی آمد از بیشه هر سو فراز • نه کوینده پیدا نه دستان نواز

توکفتی همه بیشه بزم پریست • درختش بهر سو پرامشکریست • چنان مرزمان بانک
برخاستی • که میخواره می بازن وخواستی • دکز صغری برکیجه انده یانور دیرلر
که نفس وپردکجه اطرافی روشن اولدوغی مشاهده اولنور • رطی برطیل دلبند
برکی وقلبق وقزل تاقیه • کو بشکول باء عجمیله ایشه کوجه قوتی • وحریص
وبارکش ورنجکش اولان کمسنه اسدی بهر کار بیدار وبشکول باش
بشب دشمن خواب وفرغول باش شمس فخری چون دراز زاق بیش وکم نکنند
فارغ البال مردم بشکول • نغمتی وخلت چابودی • وضمله قوی وحریص ویوک
چکچی واندام • وکسر بایله حریص وچابک معناسنه نقل ایلدی • ربربا
پربربا اوتکی ییل • زغو برغول باء وزاء عجمیله یاری دوکلمش بغدای دن بیش
اش • رف برفل تسبیح قوردی • غ بغل قولتق ابط معناسنه • بل باء عجمیله
وبالکسر اوکچه باشنه معناسنه • نغمتی باء عربیله ظفر وحسته لقدن قالقوب
ایی اولمق معناسنه نقل ایلمش • بو ایکی معنایه عربیدر • لب بلبل بویک
قدح • نجا بنجال باء عجمیله سرکین مرغ شمس فخری همای اوج ورا احتیاج ظل نبود
که بخشد ملک مرجا که بفکند بنجال • سابرا سابقی تخال لفظنده مذکوردر
نجا بنجال باء عربیله مثلثه • ه بهل سکون ها ایله خدم وحشم • بیت یکی هفته تو
باسوک ودرد • بهر هفته بهل وسبه کرد کرد • نجا بنجال باء عجمیله بنجال معناسنه

الباء المکسوره ۵ • سم بسمل بوغلنمش ونیم کشته یعنی تمام
بوغلنمامش شمس فخری دشمن شهریار عالم دل • باد دایم به تیغ غم بسمل • نکت
بشکل قورجق صاج وقیغ وسیلة المقاصد صاحبی وفراغی معناسنه دخی
کلور دیمش • بل وبالضم باء عجمیله اوکچه باشنه عربیده عقب معناسنه • شمس فخری
مانده در شکلاخ محنت وغم • ایله کرده باشکافته بل • بل باء عربیله صیغهٔ
امردر بهل لفظندن مخففدر قوواز کل معناسنه شمس فخری خواشت شه
تا که دست او کیرد • کف چرخ او که باشد ای شه بل • لب بلبل ایکی باء
عجمیله بر دیدکلری معروف اتیاوت تعریب ایدوب فلفل دیرلر فصحا
کسر تیله استعمال ایدرلر • بشد بنشدل کوکل ارای • ه بهل کسر ها ایله
صیغهٔ امردر قوواز کل معناسنه تخفیف ایدوب بل دخی دیرلر • بنت که
محلنده ذکر اولندی • بجا بچایل باء وجیم عجمیله قوش بوقی بنجال معناسنه
نخال بنجال بادن صکره خا ایله مثلثه • برارسا پیرارسال دنکی ییل
جامع الفرس صاحبی وکیچن ییل دکل دخی اوتکی ییل معناسنه نقل ایلمش •

اکرپار

اگر پار سال لفظندن تصرف اولنمش اولورسه کیچن ییل معناسی انسب اولور •
یدبی دل بورکنیز • نک پشکل باء عجمیله قع پشکل معناسنه • برزام برزال
غایتده یاشلی قوجه • ی بیل عربیله باغبان بیلی ترکیده ده مستعملدر •
وایکی چتال قازمه ومطلقا ایاغله باصلوب یری قازان قازمه یعنی چاپه •
دیرلر بیت سر چشمه شاید کرفتن به بیل • جو پرشد نشاید کذشتن به پیل •
ی پیل باء عجمیله معروف جانوردر که تعریب ایدوب فیل دیرلر • وشطرنج
اتلرندن برینه دیرلر اسدی زبس خشت کردان پیکار ساز • شد بیل
چون درینسان کراز کنیتی ابو دعفل وابو الحجاج در • همابی هماال
بی مثل بی همتا معناسنه الباء المضمومه ۵ • ج بجل حیوانات
النشغی • رد بردل طبق • رد بردل کسر دالله شجیع وبهادر معناسنه •
بیت شدندان دوبردل بهر دومکان • مدد کار لشکر به تیغ وزبان •
رغو برغول بلغور که اتشن لشور رلر شمس فخری مطلب مال وجاه قانع شو
بدونان وکاسه برغول • چند باشی برای شهوت وحرص پای بسته بطره
مرغول • رو بروال صحاح عجم صاحبی طبق دیمش داللهٔ بردل معناسنه
زو بزول باء وزاء عجمیله توپق کعب معناسنه • نعمتی وبالذر وانجک واشق که
عربجه جلیک دیرلر • دنبلم اوتی که قرجغزلر اوینرلر اکا دخی دیرلر دیمش
شمس فخری چه که برپشت بازحسی اکر • چه که در کل نهی دو دست بزول • پل
باء عجمیله کبری داوکجه باشنه معناسنه • بو معنایه کسر له دخی روایت
اولنمشدر بول لفظندن مخففدر • نس بنبل طبق • لب ببل ایکی باء عربیله
معروف قوشجغزدر که ایام بهارده کلفر شوحسن صوتیله فریاد وفغان ایله
آه وزار ایلر • ترکیده دخی مستعملدر • وجام می فردوسی ز واه چو بلبل
بکف برنهاد • همان ازشه نامور کرد یاد • لب بلبل ایکی باء عجمیله فلفل
معناسنه افصح کسر تیله در • وکناری اولوقایی برچنا قدر • وخ بوخل پریرم
که طبیلر بقلة الحمقا دیرلر • وباک تخمی • و بول باء عجمیله بشیز معناسنه •
ترکیده ده پول دیرلر • وکوپری اسدی چو بولیست این مرک کانجام کار
برین بول دارند هرکس کذار • وکاروان سرای ومسافر ایچون اتدکلری
غرنجانه • ومغفرکه تولغه واشق دیرلر • وبارد قامزکی • و بول باء عربیله
قوش بورنی نوع اول التاء المفتوحه اب تابال
اغاج اوزکی • وقنت • و بوی • وصوا • اب تابل طعامک ایچنه قویدقلری

نخود و برنج و شلغم و زعفران و معدنوس و سایر بونلر کبی و ابتی اوتلر کبی
سنه‌لر الو ما نال و مال تار و مار پراکنده معناسنه فردوسی گفت
رمه از پی شبانی شده نال و مال ✽ همه دشت تن بود بی دست و پال
او تاول توسن که صغر بوغاسنه دیرلر شمس ف گاه بخشش بیلان بخشد
کلها اسب اشتر آن تاول نجی تنجال اغزده چقان اوچق که اسیتمه صوکده
چقر فاضل محقق دقایق الحقایق ده بویله تحقیق و تدقیق اتمشلر که تنجال
مطلقا چوآزدر که اسیتمه طوتان کشینک بدننده ظاهر اولور تنجاله خصوصیله
اسیتمه طوتانک اغزنده ظاهر اولان اوچق دیدکلری چبانک اسم خاصیدر عربجه
حلا دیرلر محلنده تفصیل اولنمشدر نکلو تحکلول چینک قوز کاف عجمیله
جمی تخجیل حمدک که ایکی بارماق وجیله محکم طوتارلر عربیده قوس دیرلر
کرمانیلر ترنجی اصفهانیلر شکنج دیرلر و مردیارده بر درلو دی وآذ در وسیلة
المقاصد صاحبی و نعمتی تا بابنده و نون بابنده کتورمشلر ازباب لغت نون
بابنده ایراد اتمشلر در مدغا ترخال قوش بوقی پنجال معناسنه سایر اساسی
تنجا لفظنده مذکوردر شبی تشبیل اولنه که بالق صید ایدرلر
اشهر روایتده نوناله نوناله تشبیل در شیرین او تشرین اول تاریخ
رومیدن برایکا دیدر او توز برکوندر اون دوردنجی کوننده کنش
عقرب برجنه انتقال ایلر اول کوننده صبایلی مسیحان ایدر اوچنجی کونی عید
دیر تعالیدر بشنجی کونی قدس شریفده قمامه دیدکلری مشهور کلیسا ده عید
کنیسا اولور اون بشنده بیلار چوق اسر بکرمی برنده نیل مصر او زرده زرا
ایدرا اولنور بکرمی ایکی سنده صوق ییل آسمکه باشلر واوتوزنده قوشلر
قشلاغه کیدرلر و فرنجه برالتنه کیر ری تکل کسر کافله بیمل و شکل و زننه صحاح
عجم صاحبی کاف عجمیله تصحیح ایلمش خطی داخی کلمش تازه اوغلان و بعضلر خوب
روی دیمشلر و سدامرد اوغلان معناسنه ده نقل اتمشلر شمس فخری وابله و
نادان و بی اندام و دیوث و شن باشد دیمش شمس فخری بدر دانی جراهت
جفت حنوف ذانکه تمام بدزکور و تکل دقوج معناسنه تل دپه جک
ویقین صحیح عربیدر فارسیده داخی شایعدر و یقین معناسنه ده استعمال
اولنور لو تملول قنابری دیدکلری اوت که اطبا فاتنده معروف در
ارمنیلر خبروک دیدکلری معتبردار ودر نب تنبل و بالضم ایشه کوجه کاهل
اولان کمسنه ترکیده داخی مستعملدر و مکر و حیله بیت تو تنبل و جادوی دور گشت

روانت

روانت بر دیو مزدور گشت شمس فخری دولت و عطای یزدانست نه بمکر و
تسلسل و تنبل شمس فخری جنکل قافیه سنده کتورمش و مذکور بیتی ایراد ایلمش
و جنکل معناسنه بو بیتی انشا ایلمش بیت بفکند از نهیب شاه جهان شیر چنکال
و کرکسان چنکل بعده مل شراب باشد دیمش و بو بیتی ایراد ایلمش بیت
احتسابش بدان رسید که برد تلخی سکر از طبیعت مل هم جنکل و هم
مل قافیه سنده کتورمش مولانا حلیمی سنبل و بلبل قافیه سنده استعمال
اولنور دیو تصریح و تصحیح ایدوب شمس فخرینک مذکور بیتنی شاهد کتورمش
وسیلة المقاصد صاحبی و نعمتی و قره حصاری مفتوحه و مضمومه بابنده کتورمشلر
بی تنبیل مثانه دا ب توابل عرب اسلوبنجه تابل لفظنک جمعیدر که طعامک
ایچنه قویلان مخلصات و ب توبل واودن صکره باء مفتوحه ایله که ثانی
حروف تهجیدر جامع الفرس صاحبی آلن اوکی معناسنه و هو وج یعنی چوملک
التنه قویدقلری صوغان و نخود و غیره معناسنه نقل ایلمش معنای اول
مضمومه ده و واو دن صکره یا ایله که اخر حروف تهجیدر و بدر دی تویل
طاز و طازلق آلن و بعضلر آلن ناصیه معناسنه دیمشلر شمس فخری
کر کند شهریار خصم نکار سوی کردون بخشم چشم اغیل اختران بر زمین
نهند از سهم همه از هیبت کی شاه تو بل التاء المکسورة
زد تیز دل زیرک و زکی و عاقل و هوشمند معناسنه
التاء المضمومة ✽ غا تغال اغیل تل درزیلر یعنی
خیاطلر کیسه‌سی نب تنبل سنبل و بلبل قافیه سینده مکر و حیله و کاهل
فتحله داخی روایت اولنمشدر بیت دو با دام و سنبلش تنبل پرست
یکی نیم خواب و یکی نیم مست اسدی همانکه ز سرها زمین پاک شد همه تنبل جادوان
خاک شد و بر بیر اقدر مشند وستانده اولور کرچه باصرلر دلیشه عظیم نفعی
وار در غایتده معتبر در و سایر منافعی داخی چوقدر نبو تنبول مثله بیت
صفت بیره تنبول که پیش همه خلق به از آن نیست نباتی بهمه هندستان
از قرآن سعدین میر خسرو دهلوی علیه الرحمه بیره تنبول که صد برگ ببست
چون گل صد برگ برآمد بدست تا دره برگی چو گل بوستان خوبترین نعمت
هندوستان تیزی او آلت قلع جذام قول نبی رفته علیه السلام
خوردن آن بوی دهن کم کند سستی دندان همه محکم کند سیر خورد گر سنه
در دم شود گرسنه را گرسنگی کم شود کس نخود دخرده دندان کس

وانكه توان خورد ممانست وبس • برك كه باشد بدرختان فراخ • زرد شود خشك
چو افتد زشاخ • برك عجب بين كه كسسته زبر • از بس شش ماه بود تازه تر •
و با توپال باء عجميله توال كه دم بوقي ديرلر • دم جيلر دمري قزدر ودوكركن
دوكلن خرده لر • وب توبل بيش پيشاني وطاز و بالاي پيشاني • وشما توشمال
ايلش بچاريجي بكمسه كه ايل الجينته يورر وبويك ايشلر ومشكل ايشلر بچارر •
وبكلر چاوشنه دخي ديرلر مناسبتي ظاهردر • و تول اوق تلوسي توبي
وضع عربي • وجام بالجق معناسنه ديمشلر • ودول معناسنه والله اعلم
نوع اوله الجيم المفتوحة ٥ • اب جابل نعمتي نام مغرب ديمش
ا جال قرغه وقوزغونه مقدارى بر نوع قوشدر • اني قاز واوردك اني
كبيدر شمس فخري يكانه خسرو صاحب قران كه از عدلش • رود به پرسش
شاهين بخانه بط و قاز • اچال جيم عجميله طوزاق • اه باب چاه بابل هاروته
ماروت ايافلرندن اصلدوغي قوبي ومطلقا جادولر قويسنه اطلاق اولنور
دغ جدغل برولايت آديدر غايتده بي نظير الات حرب وبي بدل التدري
اولور اسدي برافراخت از قلب بال ويلي • برون زد جهان جزمه جدغلي
ستن دجستن دل حفقان مرضي • شم اغي چشم اغيل قافيوب كوزاو جيله
باقمق شمس فخري كر كند شهريار خصم نكار • سوي كردون بخشم چشم اغيل
اختر آن برزمين نهند از سهم • همه از بندكي شاه توبيل • كا چكال وق آتشدي
جل جيم عجميله دكز اورتاسي وانغرك اجي وطاشي صحاح عجم صاحبي كنار معناسنه
نقل ايلدي • لو چملول جيم عجميله صالبخق • نبلو چنبلول مثله صحاح عجم صاحبي كنار
معناسنه ديمش • ندا چنداال فيلسوفلرك خاصي مستعدي اولان مصاحبلري
بعضلر بو لغتي مضمومه با بنج كنثور مثلر • ند جندل صندل اغاجي شمس فخري
بود بمجلس او فرش عبقري حسان • بود بمطبخ او هيمه عود با جندل • نكا چنكال
انمك • نك چنكل جيم وكاف عجميله برنجي قوشارك بورني منقار معناسنه
وبعضلر قيناغيدر ديرلر مخلب معناسنه • وحمدك فاضل محقق دقايق الحقايق ده
بويله تحقيق وتدقيق اتمشلر كه چنكل جيم عجميله برنجي قوش طرناغيدر • چنكال جيم
عجميله چار يا برنجي طرناغيدر • نته كه بو بيتلردن ايكي سي ده ظاهردر نظم
زعدلش شده باز سفيد جفت كلنك • زامن او شده شير سياه يار شغال
نه اين فراز برد بر هوا بدان چنكل • نه آن دراز كند بر زمين بدين چنكال •
استعاره طريقيله آدميده استعمال اولنور نته كه بو بيتدن ظاهردر

بيت

بيت منزمند يوسف بآيين وداد • بچنكال خويش آن عرب را بداد •
فردوسي بدو كفت يوسف خدا آكه هست • كه چنكال من زين كنه كوته هست •
نك جنكل جيم عجميله تركيده چتلغي ديدكلري دير • جنكلستان اورمان دير
كه چتلغي محليدر • قره حصاري جيم عربيله جنكل الاجه سرچه يه دخي ديرلر ديمش
نكلو چنكلول جيم وكاف عجميله الي واياغي اكري اولاندر ديمشلر ••
الجيم المكسورة ٥ • ك چكل كسر كاف عجميله ديار تركستانده
بر موضعك آديدر كه محبوبي غايتده خوب وبي نظير اولور حافظ بسوختيم
در چاه صبر از بهر آن شمع چكل • شاه تركان غافلست از حال ما كورستمي
جميعي سي بت پرستلردر • وانده بر كليسانك آديدر كه غلبه ايله اكا اسم
اولمشدر • اول بتخانه ده غايت ايله بي نظير جاريه لر تبلره خدمت ايدرلر
وتبلره طابمغه وارن خلقك برقنغيسي برينه ميل ايليه عبادتدن عدايلماكن
منع انيسوب اتدكلري فعلك اجر وثوابني تبلره ايثار ايدرلر • بوسببله
تبلره طابمغه غايت ايله ميل حاصل اولور • وفراجي طايفه سنه دخي چكل
اطلاقي نهايت مرتبه ده يغماجي اولدقلري جهتدندر • محبوبلره دخي عقل ودل
عشاقي وساير ما ملكن داما تالان ويغما ايدرلر انلره دخي اطلاق اولنور
كلمشدر لمؤلفه براصلجا قدر كه كوكل نقد نه صارفوب • كرمش فراجي ىسكانيه
اول زلف دلاويره جل جيم عربي وتشديد لام ايله اكز ده يعني اكنده فلان صناب
چل جيم عجميله چهل لفظندن مخففدر قرق اربعين معناسنه مجا چهچال قره
حصاري بزمرده معناسنه نقل ايلمش • ه جهل قرق اربعين معناسنه
هانك كسر وسكوني جايزدر • يا چيپال يادن صكره باء عجميله منديادشاه
پادشاهلرينك غايتده عظيم القابندندر عنصري بچين وترك وهند و
روم بيشت برزمين مالند • جبين ففغفور وسر خاقان ورخ چيپال
ولب قيصر • ي جيبل برطايفه آديدر كيل لفظنك معربيدر ••
الجيم المضمومة ٥ • ك چكل جيم عجميله باغ چبوغي
چل جيم عجميله چول كه حيوانه اورترلر • لب چلبل لامدن صكره با ايله بر
منقش نسنه دركه مودج اوزرينه اورترلر • لي چليل لامدن صكره يا
ايله كه آخر حروف تهجيدر مثله • كا چكال يوته هدف معناسنه بو لغت
جيم ونون وخا ويا ايله كه ثاني حروف تهجيدر رمز ويدر • ندا جنداال
فيلسوفلرك خاص مستعدي اولان مصاحبلري • وا جوآل معروفدر كه

الجنه اون وبغدادي وسايرانك كبي دخي غيري لسنه قورلر تعريب ايدوب
جوالق ديرلر ضم جيم وكسر لام ايله جمعي جوالق كلور فتح جيم وكسر لام ايله و جوك
جيم عجميله تورکستان ودشت قبچاق لغتيدر پادشاهلر اوكنده يوز قويوب
بوكنمك معناسنه فارسي مكتوبلرده چوق استعمال اولنور لغتدر

نوع اوله الحاء المفتوحة حق بودر كه لسان فارسيده حاء مهمله
بوقدر مرارا ذكر اولنمشدر اصحاب لغت كتابلرنده بعض لغت ايراد
اتمكين اختيار اولندي ١ حال شمديكي زمان معناسنه كلور لطيفي
بسياري عمرت رفت باقيت نه باينده اين حال غنيمت دان منديش زآينده
وحالت معناسنه ده كلور كه كشينك وضعندن وتغيراتندن حضورندن
عبارتدر اكثر اشيايه صفت واقع اولور بيت دروغي كه حالت خوش
كند به از راستي كت مشوش كند وبوقبيلدندر كه مقام تحاشيده
توسل اولنور لطيفي دم ميزند وميزبد او حاتم ثاني حال انكه نداد دست يكبس
پاره ناني چكو چجكول يافق يوريان حاجي صحاح روميده اول كيمسه كه
عجزي ايچون حج ايدر ديمش حذل حضض ديدكلري دارو اطبا قاتنده
معروفدر واص حواصل سقا قوشنك قورساغي كه كورك ايدوب
كيرلر الحاء المضمومة ٥ حول اغاج دلن ديدكلري قوشدر
كه دارسنب دخي ديرلر

نوع اوله الخاء المفتوحة
خال بك كه آدمينك اعضاسنده اولور شامه معناسنه وجعد
عربيده اتانك ارقرداشي طايي معناسنه در وجفت بكا خبكال نشانه
تيرهدف معناسنه شمس فخري زتير حادثه اجرام را غرض تن اوست
كه چشم شست كشا نيست جز سوي خبكال بولغت هم خا وباايله وهم جيم
ونونيله مرويدر رجا خرجال كوكچه قرغه وطوي ديدكلري قوش شمس فخري
مرغي باشد كبود فام بيشتر درآب باشد ديمش وبوبيتي ايراد ايلمش
بيت بانتقال كند هر زمان عقاب عقاب بعهد دولت اوشد كبوتر و خرجال
ردد خردل فتح دالله معروف تخم سفيد ردد خردل كسر داللة اغو كوكلي
اولان كمسه بيت متاع هردو جهان خردليست پيش فقير اكر تو خورنه باشد
زخردلي بكذر شماعي خشما غيل حين غضب وكينه ده كوز اوجيله باقمق ترف
كركند شهريار خصم شكار سوي كردون نظر بچشم اغيل اختران بر زمين نهند
از بيم همه از بنده كي شاه قويل لي خلخال عورتلر زينتا ايچون طوبقلرينه

قبا قد قلري لسنه عربيدر فارسي ده دخي شايع در وعجمده بربرا ديدر بجي
بنجيل زبان اصفهانيلرده صالنجق ديرلر و خول فتح واوله خدمتكارلرو
اكري كز معناسنه خوك وخوه دخي لغتدر يا خيال برقاچ معنايه كلور
اولا شول صورته ديرلر كه عالم خوابده كورينور وثانيا شول صورته ديرلر
كه مردم ديده ده مشاهده اولنور وثالثا اول صورته ديرلر كه آيينه لرده
واكينلرده دوزرلر تاكه وحوش وطيوري اوركوب قاچه ورابعا تخيل
معناسنه كلور وخامسا شول قوت مدركه باطنه يه ديرلر كه هر صورت
واشباحي كه حس مشترك محسوساتدن اخذ ايدر اول قوت انلري
حس ايلر حقيقتا حس مشتركك خزانه سيدر وشيخ سعدي حضرتلرينك
كلستانده اي برتر از خيال وقياس وكمان ووهم ديدوكندن مراد معناي
آخر مناسبدر كه اول قوتدن منزه ديمكدر يعني اول قوتده محفوظ الان
صورتدن منزه ديمكدر ذكر محل اراده حال قبيلندن اولا يا اول قوت
ايله ادراكدن وكمقدن يا مطلقا صورتدن منزه ديمك اولا الله تعالى اعلم
الخاء المكسورة ٥ خل سومك بورندن اقر عربيده
مخاط معناسنه در لا خلال ديش قوردا غيسي كنيتي ابو الياس در
يره خيره دل كثرت حيرتدن حاصل اولور بر حالتدر متحيت معناسنه
اسدي بماند انداز وخيره دل هر كسي بد از هر زبان افرينش لبسي ي خيل
صابجي ديمكدر الخاء المضمومة ٥ با خبال قيون وصغر اغلي
ش خشل مقل مكي كه اطبايانده معروفدر مو خمول تاخير ودرنك
وا خوال قره حصاري ونعمتي خواهل معناسنه نقل المبلدر يعني ول اكري
اغاجدر كه بشمقچيلر انكله قالبي چزمه يه وباشمغه قويرلر عربيده صنغاله ديرلر
واه خواهل مثله ومطلقا اكري كز معناسنه وباشمقجي قاليشي كه قيسقي ديرلر
هانك سكون وفتحه سي جايزدر صورتنده واو رسمي واردر و خول اغاج قفان
ديدكلري قوش والاجه سرچه در كه عربيده جنكل ديرلر وميداني نقلنده
طويغار ديدكلري قوش زيرا خول لفظني قبره وابو المليح ايله تفسير ايدرلر
واو رقوشي كه چكك ديرلر وچولق قوشي ويالق كه اغاجدن دوزرلر
ويا ين بالغي وابيك دركه خروس وهدهد وغير يده اولور وبعضلر دخي
خيارق ديدكلري علت ديديلر

نوع اوله الدال المفتوحة
ر خادار خال دكيله جك فدان نهال معناسنه كه بدا قلري اولمايه

دره بال صاپالی
دوه معناسنه

وقلم دیدکلری که ایوا اغاجندن الوب بر اغاجه دخی اشلرلر بو لغت
آخری داللهٔ وراایله واخار دخی لغتدر . فره حصاری رانسز داخال دخی
لغتدر دیمش . سایر اسامیسی داخار لفظنده مذکوردر . ا دال چلبی سمز فره
معناسنه نقل ایلمش سایر اصحاب لغت وقار تال عقاب معناسنه که سید
الطیوردر . ولوری دیدکلری قوش . وبویک بالق معناسنه ده نقل
ایلمشلر . ال خا دال خال دکیله جک فدان وقلم که بر اغاجدن بر اغاجه اشلرلر
دار خال معناسنه . اما دامال الات واسباب خانه متاع البیت معناسنه
ام داهو دام داهول کیک وسایر وحشیلر طوزاغنه دیرلر داهوام معناسنه
ام غو دامغول اور دیدکلری علت که آدمک وحیوانک بدننده یوم یکنوب
شیشوب ظاهر اولور بیلکه معناسنه . سایر اسامیسی باغر لفظنده مذکوردر .
اه داهل جنکل وکاهل وزننه صیادلر صید کاهلرنده صحراده اول نشانکه
علامت که صیدانی کوروب قچوب دامه دوشه شمس فخری صید اکرچه زنام
او سازد . نبود زتیغ ترس از داهل . اهو داهول صرتج وکیک ووحشیلر
دوزاغی لسان عربیده حباله وداهول وداخول دیرلر . شمس فخری
واسدی قولنجه . جا دجال بویک کاربان . خی دخیل دوست وتخیل
معناسنه . رخا درخال دار خال لفظندن مخففدر . دکیله جک فدان
وقلم که اغاجه اشلرلر . ردس دردسل اطبا ذات الرئه دیدکلری مرضدر
که ادمک اوکیکی شششر دردشش دخی دیرلر . ترکیده اکجه اغری دیرلر .
علت با شدن اینوب خلط اوکینه دوکلور اوکسر ایرین توکرر واسهال
واقع اولور . ستما دستمال معروف ال سلجک وضرب وجنک مقابلی
اضداد دن اولور . غ دغل فتح غینله اول کشی یه دیرلر که ایچی طاشنه
اویمایوب قلب اوله سلطان ولد قدس سره بر تو او قلب دغل راز رمود .
دیو را چون حور بهشت می ستود . وبان کیسه بر . وخار وخاشاک
معناسنه نقل ایلمشلر . غو دغول وبالضم حرامزاده پیچ معناسنه رودکی
ایستاده دیده انجا در دغول . روی زشت وچشمها همچون دغول .
لا دلال دلالت ایدیجی عربیدر فارسیده دخی مستعملدر . بغمتی ونازاید یجی
معناسنه کلور دیمش . بو معنایه عربیده تخفیف لام الف ایله دلال در .
دیو زوننک عورت وغماز معناسنه ده استعمال اولنور دیمش .
الدال المکسوره ۵ . رخت مق درخت مقل ابو جهل
[illegible]

قربوزی

83

قربوزی اغاجی دل کوکل دیورک سلمان شکل صنوبری که دلش نام کرده اند
سلمان بیاد قد تو در بر کرفته است . واغاج اوزدکی نعمتی وکوز دیمش نک
دنکل کسر کاف عجمیله بسجل وزننه ابله وبی اندام . وبی شرم . دحیز . ودیوث
معناسنه شمس فخری چار کس در ممالک شه نیست . ظالم وحیز ومفسد ودنکل
وسیلة المقاصد صاحبی دنعمتی حرکات ثلثه ایله نقل اتمشلر . اما اصح کسر ایله در .
الدال المضمومه ۵ . غو دغول حرامزاده معناسنه رودکی
ایستاده دیده انجا دو دغول . روی زشت وچشمها همچون دغول . وبویک
قدح . وکولک . وقوغه دلو معناسنه . ما دمال چبان وقویرق . وتزک .
مبا دمبال قویرق . ام دمل چبان لسان عربیده تشدید میمله درجمعی دمامیل
فارسیده ایکی وجهله مستعملدر تشدید وتخفیفله لطیفی دور کن از ریا وسمعه عمل
دم فاسد بود دما ودمل . نبا دنبال قویرق سایر اسامیسی دنب لفظنده
مذکوردر . نب دنبل مثله وچبان تشدید میمله دمل دیدکلری بوندن تصرف
اولنمشدر . اما اصل عرب دلنده اصلا مستعمل دکلدر . اما فارسیده شایعدر
بوندن فهم اولنور که لسان عربیده تشدید میمله دمل دیدکلری اصل عربی
اولمیوب بلکه فارسیدن تعریب اولنمش اولا . وجمع تکسیرنده دمامل دیدکلری
بوکا دلیلدر . اللهم مکر شویله دینله که اصل عربیده بویله وضع اولنوب بعده
زبان عجمیده شایع اولدقدن صکره نظیرنه قیاس ایدوب اصل ثابت اتمشلردر
واصلنی دخی تلفظ اتمشلردر . وقبرجغه دخی دنبل دیرلر . دا دوال قیش صرم
دخی دیرلر اسدی بیابان رسد تنکی خشک سال . زند باز بر کوس
دولت دوال عنصری تا بر رکاب عالیش بند دهال خود را . از خام شیر کردد
تحفه کند دوالش . دد دود دل کسر دال ثانی ایله متردد اولان کمسیه
دیرلر . د دول قوغه وکولک وتول که عربیده دالیه ودلو دیرلر . هـ دهل
ضم ها ایله طبل که چالارلر . ترکیده عوام تحریف ایدوب طول دیرلر . قره
حصاری طبلباز معناسنه دخی کلور دیمش . وعلامت معناسنه دیمشلر .
نوع اولده الرآء المفتوحه ۵ . بع واطلا ربع واطلال عربیده
بستان سرای معشوق دیمکدر . دیار عربیده مشهوردر نته که مولانا جلال الدین
رومی قدس سره حضرتلرینک مثنویده بو اصطلاحی مناسبتیله بیان بیورمشلردر .
نظم چون عرب با ربع اطلال ای ایاز . می کشی از عشق کفت خود دراز . ب ربل
بر اغاجدر خوانی اولمز الزآء المکسوره ۵ . ط رطل جام شراب

استعمال اولنور لطيفي تا چند به تسبيح وعصا زرق فروشيم • برخير سبك
رطل گران ده كه بنوشيم • ومخصوص زنده مستعملدر كه يوز يكرمي بحق درهمدر
تخمينا بغداد رطليدر • ورطب كتابلرنده مطلقا بغداديدر • بج ريجال
تركيده رچل ديدكلري كه قباقدر • وبادنجان وكزردر • وساير بونلر كبي اولان
وميوه لردن عسل وشكر ايله بيشورلر تعريب ايدوب ريصال ديرلر • وتر
وترشيلره دخي اطلاق اولنور • يغا ريغال قدح كه انكله شراب ايچرلر •
يفا ريفال مثله بو لغت اولي مهم راء مهمله ومهم زاء معجمه وغين وفا ايله روايت
اولندي الراء المضمومة ٥ • او ما روماك يوز سلمه جك
دستمال معناسنه ديمشلر • وي ما رويماك مثله ديمشلر والله اعلم •
نوع اولده الزاء المفتوحة ٥ • اب زابل عجم اقليمنده بر دياردر
فردوسي ز من برده هديه زابلي • بيايد وسم شارده كابلي • ا زال بر فرتوت
ورستمك باباسي آديدر كه اناسندن طوغدوغي وقت اق صاچلي واق كرپكلي
طوغدي اول سببدن زال ديرلر شمس فخري جمال دنيي ودين شاه كامكار كه هست
فرار خاتم طايي منزار رستم زال كجا به بخشش زر ملتفت شود آن كو • بگاه حمله چه رستم
واو چه زال • ا زال زاء عجميله قراغي وشب يمني • او زاول بر مملكت آديدر
رستمك اجدادينك مكانيدر زاولستان دخي ديرلر • جو زرچول چلك
كه اوغلانجقلر اوينارلر • رخو زردخول مثله • نب زنبل كثر كره كه انكله باليق
طاثرلر كل كش معناسنه • زق زرقال قره حصاري بزرك معناسنه نقل
ايلمش • غا زغال كمر فحم معناسنه • بي زنبيل اولنسنه دركه سبد كبي خرما يپراغندن
اورلر تركيده دخي مستعملدر • نده بي زندپيل بويك ارگاك فيل قطب
عالم شيخ الاسلام شيخ عبد الرحمن جامي قدس سره حضرتلرينك لقبيدر • وكا
زوكال چيق صوبي زوكاب معناسنه • غيري ادلري انده مذكوردر • و زدول
دوه طباني قدح كه انكله شراب ايچرلر • صحاح عجم صاحبي دلشي فيل ديمش والله اعلم •
الزاء المكسورة ٥ • ب زبل كمره وبخس عربيدر فارسيده دخي
شايعدر • يغ زيغال قدح كه انكله شراب ايچرلر • يف زيفال مثله بو لغت راء
مهمله مكسوره ده بيان اولندي الزاء المضمومة ٥ • غا زغال
كمر فحم معناسنه ارباب لغت زاء عجميله تصحيح ايتمشلردر • وسيلة المقاصد صاحبي
زاء عربيله يازوب ويجوز با الزاء العجمي ديمش • غ زغل قوريعني اودكوزي وتحقيق
يمشي وكوكم يمشي • كا ژكال بالزاء العجمي والكاف العجمي ژغال معناسنه بيت

اي

اي زنجير كرمت چشمه خورشيد سراب • وي زتاب سخنت آتش مريخ ژكال • ساير اسامي
انكشت لفظنده مذكوردر • لا زلال اسان هضم اولور صويه ديرلر عربيدر
وفارسيده دخي شايعدر • وا زوال كمر ژكال فحم معناسنه • و ژول چوقلق
قوشي كه اكنجيلر آرد نخه يورر تخم دوشر • زاء معجمه ايله دردنقل اولنور •
نوع اولده السين المفتوحة ٥ • اده دپاده دل بوني وابله
ولسنه بلمكسنه • ا سال ييل سنه معناسنه الف ونون ايله جمع اولندقده
برياد دخي زياده ايدوب سالبان ديرلر كمال اصفهاني ماه وخور واختر هر سه
بهم اي خداي • دار ممتنع زعم مر مهر را سالبان • ب سبل فتح با وعربيله كوز
مرضلرندن برمرضدر كوزك بكارندن ابتدا ايدوب تمام كوزلري اورتر
كورايلر • اكر في الحال علاجنه مباشرت اولنمزسه • ب سبيل زاء معجميله دوه
طباني قدح زول معناسنه • جنج سنجنجل آيينه اصلده لسان روميه دندر •
مولانا محمد بن بدر الدين المنشي رساله تعريبنده بويله تصحيح ايتمشلردر • بعضلر
آيينه چيني ديمشلر • نعني پاك ومصفي ومعزز معناسنه درعربيدر ديمش • رخي
سرخيل چري باشي معناسنه • كا سكال كاف عجميله چلبي صافي خيره وشرده
استعمال اولنور ديمش اسدي چه چابوك دستيست بازي سكال • كه در برده دانكه
نمودن خيال • وبعضلر برامر فكر وغيبت معناسنه ديمشلر • ويجوز بالكسر
مند سمندل سمندر ديدكلري قوش كه اوداكچنده معيشت ايدر وبعضلر
انواع الوانله ملون كلركبي برجانوردر ديديلر • ساير تفصيلي سمندر لفظنده
مذكوردر • منو سمنول ارشته وبره اشي سمنوا معناسنه • غيري ادلري اكرا
لفظنده يازلمشدر • ند سندل باشمق كفش معناسنه شمس فخري چرخ برسندلي مهر
نهد • چون كند شه زپاي رون سندل • هيكل وچنكل وزننه در نعتي بعض
نسخه ده سخن كوي مغناسنه نقل اولنمش ديمش • كد سنكدل غاينده قاني كوكلي
بي رحم معناسنه • و سول دوه طباني وغيري جانورلرده دخي استعمال
اولنور • عربيده فرسن ديرلر وخوشه كندم • ساير آدي زول لفظنده
مذكوردر • ي سيل تركيده سل ديدكلريدر • عربيدر فارسيده دخي استعمالي شايعدر
السين المكسورة ٥ • بيدا سپيدال چنار اغاجي معناسنه •
خا سخال عناد وجدل وستيز معناسنه • فا سفال طبراقدن قاب قجاق
وسفسي • وبادام وفندق وفستق كبيلرك قابي شمس فخري بگاه بخشش از عابت
سخا وكرم • چه لعل وگوهر نزديك او چه سنك وسفال • بزخم گرز برآورد جوز مغز عدو

... خسنک ...

دکرنا هن و خار ابو دشش مغز و سغال سل اطبا ذات الریه دیرلر بر مرضدر که
اخلاط باشدن اوبکنه ایندوکلوز جراحت ایلر او کسر در ایریک توکرر و اسهال
ایدر زبان فارسیده ذردشش دیرلر ترکیده انجه اغری دیرلر اصلده
عربیدر سلال و هلاش و سخاف دخی دیرلر السین المضمومة
ت ستل اوتمه بغدای ستول لفظندن مخففدر تو ستول مثله
کا سکال تخته سکاک معناسنه کو سکول تغریت و ماز و که عربیده
عفص دیرلر سل اویکن ششن معناسنه نب سنبل مرسنه که اریه
و بغدای باشی کبی اولا سنبل و سنبله دیرلر کتب طبده سنبل که ذکر اولنور
اوج درلو ادویه اطلاق اولنور برسی سنبل هندیدر که سنبل طیب
و سنبل عصافیر دیرلر لسان یونانیده نار دین دیرلر برسی دخی سنبل
رومیدر که سنبل اقلیطی و ناردین اقلیطی دیرلر زبان فارسیده مشنجوشه
دیرلر چینوک و تینک بر نوعیدر سنبل لکی یوقدر حقیقتده زهومتنده
و رایحه سنده سنبل هندی یه مشابه اولدوغندن اوتوری سنبل دیرلر
استعمال اولنان تمامن کوکیدر برینه دخی سنبل جبلی دیرلر بوغاد کننه
بکزر بوداقلری و یپراقلری اندن کچرک اولور اما انک کبی خشین دکلدر
کوکی سیاه اولور یمش و چچکی و بالدری اولمز غایتده کوچک رایحه سی اولور
بونک دخی کوکی استعمال اولنور بوکا دخی سنبل اطلاقی فعلده و رایحه ده
مشابهتلری اولدوغی جهتدندر سنبل و ناردین لفظی که مطلقا ذکر اولنسه
سنبل هندی مراد اولنور و بعضلر قاتنده ناردین لفظی که مطلق ذکر اولنسه
سنبل رومی مراد اولنور و بر نوع لاجوردی چچکدر بهار ایامنده اچلور
غایتده زیبا رایحه سی وار در وف سوفال اکنه و چوالدز یوردیسی و اوق
کزی شمس فخری چو غرق کشت ز سهم تو خانهای کمان بغیر زه نکرفت آنچه
در دهان سوفال سوفار دخی لغتدر هی سهیل بر روشن یلدزدر دیدر
اهل یمنک جانب جنوبندن کورینور و بعض قبایل اکا طپارلر و علم شخص
ویرغا سویرغال خوارزم دلنده پادشاهلر و اولولر بر کمسه یه احسان
ایدوب ویردکلری اقطاعه دیرلر بورغا سیورغال مثله دیمشلر
نوع اول الشین المفتوحة ۵ اشال عبا و آق یالابس
و کچه کلیم شمس فخری خدایکانا داند خرد که در زنیت کلام داعی شعرست و
شعر دیکر شال قره حصاری و قافیه باشد که جمع باشد دیمش اهپا شاهپال

قنادک اوزون دبوبک یلکی شاهپر معناسنه آهو شاهول بنالرک یاپی ترازو
بعضلر بنالرک ترازوسی و مری دیمشلر نا شغال چقال دیدکلری معروف جانوردر
شمس فخری همیشه تا که نکرد دمال بازتذرو مدام تا نشود همنشین شیر شغال
عرب ابن اوی دیر کنیتی ابوقیس در غ شغل قره حصاری مثله دیمش قای
شقایل جوز بری کا شکال شغال معناسنه و کوستک که آت ایاقنه اورلر
و اشکلک دیدکلری که چادرک تاجونی قبه سنه انکله بر کدرلر و طوشاغی
که آت ایاغنی انکله بغلرلر کی شکیل جلیل و خلیل قافیه سنده شکال لفظنک
اماله سیدر بوتبه یا زیلوب بویله بر لغت اولدی شل الی طوتمز کمسه معناسنه
نا شمال قیش یلی عربیده خوی معناسنه در جمعی شمایل کلور بلی شنبلیل
بوی حلبه معناسنه و سورنجان چچکی که برنجه انواعدر چکدم دخی انک
انواعندندر دیرلر نک شنکل بر کوزل که شیرین حرکات و مطبوع کلمات
اولا و رآمزن حرامی قره حصاری واصول معناسنه دخی استعمال اولنور
دیمش الشین المکسورة ۵ کا شکال کوستک و باغ اوموق
معناسنه استعمال اولنور کل شکلک یان باشی کی شکیل فعیل و فلیل
وزننده شکال لفظنک اماله سیدر کوستک و طوشق که آت ایاغنه اورلر
و اشکلک که بجاغه طقرلر و یارمه اشک اغاجی شل زه و پیکان معناسنه
و سیقن که بانقجیلر انکله بالق اورلر بر اوزون اغاجک او جنه خنجر کبی بر کنمش
بردم در اسدیا به یکبار زرد اژدهه شیر دل برون تاخت درکف پولاد شل
بوندن پیکان مراد اولمش اولور الشین المضمومة ۵ تر دشتر دل
بر کین اولان کمسه یه دیرلر که کین صقلیه یوریه عنصری دزدان شتردلی بر ستند
از بانک درای کاروانی نکا شکال اکلیل دیدکلری اوتدر که کوکی قزل
قان کبی در حلواجیلر و موجبلر استعمال ایدرلر و یما شویال بر مهره در که
جامه شویلر انکله اسباب مهره لرلر و ما شومال مثله دکوره معناسنه
الصاد المکسورة ۵ قا صقال جنده ره معناسنه صل
قهقهه دیدکلری یلاندر که دکرمی یوزی اولور یوزن کورن و دخی
آوازن اشیدن فی الحال یوزی اوزره دوشوب بیهوش اولور اکثر
بودر که اولور دیرلر که مصر نواحیسنده اولور دیو نقل ایدرلر
الصاد المضمومة ۵ وط صوطل چوکندر دیدکلری در که
مصرده اولمز الطاء المضمومة ۵ غ طغرل طغان جنسندن

بر معتبر قوشدر اسدی دل نهواز جنک طغرل بداغ • ربابنده باز از دل میغ
ماغ • در وصف کشتی متمایون طغرلی بکشاد شهبر • در آن دریا چو مرغابی شناور •
نوع اولده الغین المفتوحة ٥ ١ غاش خالص اولان نسنه
وغایت مخلص دوست • ا غال طاغلرده وبیابانلرده قیون ایچون وسایر
حیوانلر ایچون ایتدکلری این • وشول کیسه دیرلر که محبت یا عداوت
ایله بر نسنه نك اطرافنی طولانور لطیفی همچو آهو که جفت راغال • من ترا
روز وشب همی غالم • وغالیدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی واسم
مصدر در • بی غربیل غربال که ترکیده قلبر دیرلر • ملو غملول وبالضم
قنابری دیدکلری اوت • وانك البی • نجا غنجال اکشی یلش معناسنه شمس فخری
اکر صبا سخن لفظ او کند در باغ • نبات مصر شود در فراجها غنجال •
وبعضلر مضمومه بانیله کتورمشلر الغین المکسورة • ربا غربال
غلبیر در • س غسل خطمی دیدکلری اوت غسل معناسنه دیمش وخیانت
معناسنه غل بوقاغی • وبحقی قرح حصاری وخطمی دیدکلری اوت غسل معناسنه
الغین المضمومة ٥ غل باغ که آدمه وآته اوررلر • عربیدر
جمعی اغلال کلور • فارسیده دخی چوق استعمال اولنور • لغ غلغل غوغا
وغلبه غلغلوش معناسنه • ودلده دوشمك وحکایت وقهقهه کبی که
وصراحی وصوت شراب که صراحیدن قدحه دوکله مذکور معنالرده استعمال
اولنور غلغله دخی دیرلر • سایر اسامیسی خاروش لفظنده مذکوردر • ملو
غملول آنك البی • ولف دیدکلری اوت • وغول دیو بیابانی جیدوس
وختلینوز دخی دیرلر • وقیون اغیلی شمس فخری که چون غول در بیابانها •
کاه چون کوسفند در بن غول • بو معنایه سایر اسامیسی شوغا لفظنده
مذکوردر • لسان پهلویده حرامزاده واوغول معناسنه کلور •
نوع اولده الفاء المفتوحة ٥ • افال اول نسنه در که بر خصوصك
اولاجغنی ولمایاجغنی بیلمك نسنه عربیدر • تفائل بالقرآن دیرلر طالع
طوتدی دیمکدر • رخا فرخال صارتق صاچ که قورجق اولمایه • فرخاء
دخی دیرلر • وتخانه معناسنه • داوریلی صاچ سایر تفصیلی فرخار لفظنده
مسطوردر • رغو فرغول وبالضم الشیی تأخیر ایلمك اسدی بهر کار ریدار
دیشلول باش بشب دشمن خوآب فرغول باش شمس فخری اکرت دولت
شهی باید مکن اندر دعاهای شه فرغول وسیلة المقاصد صاحبی محبوب العارفین ده

دکاهل

دکاهل معناسنه ده نقل اولنمش دیمش • رغ فرغل فرغول لفظندن تخفیف
اولنمشدر • ند فندل ترکیده مندل دیدکلری در که قپونك ردنه قورلر
بغلمیا غیچون وکازرلر توقماغی نعتی • وفند معناسنه ده کلور دیمش
که سخن بیهوده وکذب ودریك چوقور معنالرینه در • یا فیال اول دیکلر
اغاز وقلج معناسنه بلخ لغتیدر • بیت پس این داستان کش بکفت از فیال
ابر سبصد وسی وسه بود سال • بعضلر مکسوره بانیله دخی ایراد ایلمشلر •
یاش قیاشل شکنجه • بش فیشل مثله الفاء المکسورة
تا فتال فتالیدن لفظندن صیغهٔ امردر اوزل وکسل معناسنه وطغیت
پریشان ایت معناسنه ده کلور • شمس فخری زره کسل بود اندر زمانه لیك ندید •
کسی چو نبردی او در جهان چه سود فتال • نعتی وقره حصاری فاء مفتوحه
بانیله دخی ایراد اتمشلر ودغایت اوله مرهوندر الفاء المضمومة
ج فجل نعتی اتی الك وجوانمردلك وطویق کعب معناسنه نقل ایلمش •
عربیده تربه دیرلر • لف فلفل بر دیدکلری اسی دار وعربیدر فارسیده
دخی شایعدر • و فول فیك دیدکلری عربیده بقله یه دیرلر • رغ
فرغل تأخیر ایلمك • رغو فرغول مثلا فتحله دخی مرویدر دیمشلر •
نوع اولده القاف المفتوحة ٥ • ج قجل جیم عجمیله سقنغان •
ح محل حاء مهمله مثله سایر اسامیسی قز الفظنده مسطوردر • ابو قابول
صوندرمه که اوالجنده یعنی اوکنده اولور • ومصندره وطره واو
اوزرنده براغجدر که ترکیده اکری طومار دیرلر • سایر اسامیسی وتفصیلی
قابول لفظنده تحریر اولنمشدر • ری قزبیل توت صحاح عجم صاحبی قلدن ایب
دیمش • فشی قفشیل نعتی کفکیر وکیجه معناسنه نقل ایلمش • نبی قنبیل اشحیلر
آش اوزرینه قودقلری نسنه وبر قزل اوتدر که بعضلر مرض دفعی ایچون
یاوشنله ایچرلر • وبر موضع آدیدر • طی قوطیل یتمش ایکی مثقال نعتی
مضمومه بانیله ایراد ایلمش • لق قلقل انا راغاجی که صونبر بردبت
صراحی نسنه یه دیرلر • وسریع الکلام کمسه یه دیرلر واوکیك قوشی
وبعضلر اکا بکزر بر قوشدر دیرلر القاف المکسورة
قیا قیفال قولده اولان باش طمری که اندن قان الورلر • ندی قندیل
عوام غلط ایدوب فتح قافله قندیل دیدکلریدر القاف المضمومة
ف قفل کلیددر • طی قوطیل یتمش ایکی مثقال فتحله دخی مرویدر اصح ضمله در

د قول کاغنه معناسنه · اکه کونک دیدکلری بوجك که زهرلی در · قوطوز طلایه
یدررلر او کلدر · ع بجه ذروح دیرلر جمع ایدوب ذراریح دیرلر · نعمتی آغ
قوردی و قوز قوردی و کوه دیدکلری قورتجغز که کیاییی بر تلف ایدر دیمش
نوع اوله الکاف المفتوحه ٥ · اجا کاچال جیم عجمیله و ممدوش
واو ایچنده طوتلان قاب قجاق · واورتی دونك متاع البیت
معناسنه شمس فخری ز تر کتار حوادث درین فتن مارا · نه خان بماند
ونه مان نه رخت و نی کاچال · اخو کاخول الاصغر جق که جگر که ایله جرح ایدوب
هلاك ایلر جوجان لغتیدر · اجا کاجال نعمتی قوش اوچاسی و نام مخفف در
دیمش · ارا فژو کارافژول کاف عجمیله بلنبجی تحریض معناسنه · ارا وژاو
کاراوژول زاء عجمیله تراوغلانی · اک کاکل زلف مسلسل و براجی و ت
آدیدر ع بجه قلاش دیرلر · نعمتی وسرکی که اوزرنده اسباب سررلر د
اکال کاف عجمیله خام دیمش خواجو اندرین وقت سرانکس که بیاموخت همین
آرزومند یکی نان جوین وکال است · ولشکر صنوب فاجمق منزمیت
معناسنه اسم مصدردر و وصف ترکیبی و صیغهٔ امر در شمس نغیر کنج عدم
خود کر بز کاهش نیست اکر زنبر تیغش بود غزمیت کال · نعمتی وکزلی
کتمك معناسنه ده کلور دیمش · اون او کانون اول مشهور رومدن
اول قیش آیی در که کنش انك اون درجنجی کونی جدی برجنه انتقال ایدر ·
کون اوزانمغه باشلر · اربعین کبیر قیشك فصلنك اولی اول کوندن صایلور ·
اه ك کاه کل صوا بالچغی و صمانلی بالچق · اه کاهل فتح ها ایله کهل و کسر ها ایله
اوموز معناسنه · نعا کنتغال جماش کمسه و رندپیشه اولوب ایش
کوج اشلیوب کندی قولاینه یوریه · نعمتی وزنباره و مخنث معناسنه ده
نقل ایلمش · و جامع الفرس صاحبی وکدی دیوث واوغری حرامی معناسنه
دخی نقل ایلمش · بو لغت نونله دخی مردیدر · ت کتل طاع الماسی و طاغ ریکی
و ترکیده بالان اتی و کوتل اتی دیرلر دیو نقل اولنمش · اما آیله دکلدر
کتل یدك آتنه دیرلر جنیب معناسنه ع موکب جاه ترا خنك سپهر ست
کتل اسدی آسمانست و بر د بارهٔ خورشید روان · باجنیبت کش تو بر سر تل
رانده کتل جو کجول جیم عجمیله رقص و رکن او چاسن و قولتوغن اوینا تمق
ترکیده جوجنی دیرلر شمس فخری چند باشی برای شهوت و حرص · بای بسته
بطره مرغول · کاه از بهر خندهٔ مردم بایمالی بسخرنی و کجول · نعمتی و شوکه اوینی

یعنی چور چوب اوینه ده دیرلر دیمش · ف کفل فتح فا ایله صغری عربیدر
فارسیده ده شایعدر کل کاف ع بیله معروف علتدر که باشده قل بترمز ·
و اول علتك صاحبنه دخی دیرلر · عارضه و معروضه اطلاق اولنور · لا کلال
دبه که آدمك و طاغك دبه سنده استعمال اولنور اسم عامدر شمس فخری
نهد برای شرف خاکپای و راجوح · بجای ام اکالیل زبر فراز کلال اصح ضملادر
لو کلول آلن راسی · لی کلبل قره حصاری اوج معناسنه نقل ایلمش · ث
ندم درازاتك کندم و درازنغکل اوزون صاپلی بغدای معناسنه · ق کنتغال
جماش معناسنه در · یعنی اولکه مخفی نگارن و دوستن کوزه در · اعجام کنتغالکی
کر دد دیر · و نکارن کوزدوب بویلامق و شول کمسه که کاروکسب اتمایوب
بطال کزر یورر · شمس فخری و روسپی عورت دیمش · جامع الفرس صاحبی
وکدی دیوث معناسنه و اوغری حرامی معناسنه نقل ایلمش شمس فخری
ز احتساب نفادت مؤذنست و امام · کسی که بود ازین بیش فاسق و کنتغال
نعمتی بو لغتی کافدن صکره تا محلنده که ثالث حروف تهجیدر ایراد ایلمش
اما اصح نونله در · نك کنکل خورته ولاغ · د کول فتح واوله اغریورشلی حالك
آت کودن معناسنه · و درلیسی غلیظ کورك سلمان کول کرا داشتی در خطا
ز دیبای چین داری اکنون قبا د · ه میزلیت بجامهای کرباس · و آنکه که کمز در
در کول مرد · هه کهل فتح ها ایله ایش کوج سوم کمسه ترکیده دخی مستعملدر ·
عنصری در حریم کهل اباد فراغت بینی · یک جهان بارکش منت تو بی یاران ·
ی کیبل بیت بیار استندان سبه کوه و در · بخشت و تبرزین
وکیبل و سپر · هك کهکل صوا بالچغی کاه کل لفظندن مخففدر · بیت
چلست این روز کار خوش بودن · افتابی بکهکل اندودن · عنصری
قبهٔ کنبدت سپهر نهاد · کهکل بامت آفتاب اندای · نجا کنجال و بالکسر
طتلی جگر دکك و اری نخل معناسنه کلور · یها کیهال یوجه کیهان معناسنه
الکاف المکسوره ٥ · د با کردبال وسیلة المقاصد
صاحبی و نعمتی قصرغه کردباد معناسنه نقل ایلمشلر کل کاف عجمیله بالچق و طراق
معناسنده ده استعمال اولنور · کل ارمنی دیرلر · نجا کنجال طتلی جگر دکك
و آری نخل معناسنه · فتحله دخی روایت اولنمشدر · بی کیبل کاف عجمیله و لام
عجمیله بر طایفه مشهوره آدیدر جمع ایدوب کیلان دیرلر · جمعی اقلیمه علم کبی
اولمشدر · نسبتلرنده کیلی و کیلانی دیرلر · تعریب ایدوب جیلی و جیلانی دیرلر

وبهادر معناسنه اسدی سپهر در سپهر کیل مشکین کله خروشان همه چون نهنگ
الکاف المضمومة ه ، تا کنال نعمتی قصه کوتاه معناسنه در دیمش
توا کتوال دزدار کوتوال لفظندن مخففدر • جلو کجلول جرجنی یونی فتح کاف ایله
کجول معناسنه • بس کسل کاف عجمیله گسیختن لفظندن صیغهٔ امردر اوز
واوزل دیمکدر • وبعض ترکیبلرده صفت دخی استعمال اولنور • دل کسل
جان کسل کبی • بی کسیل مثله وکوندرمه ارسال معناسنه • فجو کفچول کوچک
کل کاف عجمیله مشهور بر نوع چچکدر • ترکیبده دخی مستعملدر ویر چچکه دخی
اطلاق اولنور • کل شفتالو وکل به دیرلر شفتالو چچکی وآیوا چچکی دیمک اولور •
وازاجق مرغوب اولان نسنه یی کل دیمکله تعبیر ایدرلر • مثلا ازاجق یرکه
خرم وآراسته اوله کل زمین دیرلر • وازاجق یرکه زحمت وتعبی اولمایه کلکشت
دیرلر • فاضل محقق • دقایق الحقایقده • بویله تحقیق وتدقیق • المشلرکه کل مطلقا
چچکه دیرلر • مخصوص چچک مراد اولنجق اضافتله تعیین ایدرلر • مثلا کل بادام
کل زنبق دیرلر بیت کل زنبق ولیکن ناشکفته • میان یاسمین ولاله خفته • محمد عصار
بورن وصفنده دیمشدر • لا کلال کاف عجمیله میان سرد یه • لو کلول کاف
عجمیله بورجاق که حبوب جنسندندر کشنه دخی دیرلر • غیری ادلری کلوک
لفظنده مذکوردر • ویومق ویوالق معناسنه • نا کنتال نعمتی قصه کوتاه
معناسنه نقل ایلمش • نجا کنجال ترکیبده کسبه دیدکلری که سمسمک کیکی در
دمرسنه که صقوب یاغن الورلر انک ثفلنه دیرلر شمس فخری توصاف فطرتی
وخسروآن دیکر دردی • تواصل سلطنتی و دکر شهان کنجال • وا کوال کاف عجمیله
جوال • دا کوال کاف عربیله ساز اذن دیدکلری مشهور بالق • وجحره واندوختن
لفظندن که قازنمق معناسنه در • صیغهٔ امردر بیت بزرکان کنج وسیم وزر
کوالند • تو از آزادکی مردم کوالی • بومعنایه اصح کاف عجمیله در • وبا کوپال
کاف عربی وباء عجمیله کوتک ودمر چوماق شمس عجب مدار که سرکوفته است
دشمن تو • که سرزنش کند از سر کرانش کوپال فردوسی ببیند از داز دست
کوپال را • مکر کم کند رستم زال را • ویا پیچی نبا معناسنه • وب کوپل باپار
دیدکلری اوت اطبا فاتنده بابونه وبابونج دیمکله معروفدر • بعض یرلرده قیون
کوزی دیرلر • نعمتی وصوقبار جنقی که یغمور یاغرکن صو اوزرنده حاصل اولور حباب
معناسنه ده کلور دیمش • ونوا کوتوال دزدار والنشاری معناسنه کلور •
دجا کوجال جیم عجمیله آلات خانه متاع البیت معناسنه • سایر ادلری کالا لفظنده

مسطور

مسطوردر • ور کوردل قره کوکللی وجاهل وبی معرفت وکودن معناسنه •
وشبی کوشپیل پیل کوش معناسنه که سوسن آزاده یه دیرلر نظامی
غنچه باچشم کاویش نیاز • مرغ باکوش پیل کوش براز • وشما کوشمال کاف
عجمیله قولق بورمق مجازاً تادیب معناسنه دخی استعمال اولنور • ماه
وفتن دکوفتن دل خفقان علتی ترکیده یورک اوینماسی دیرلر • وکول امالهٔ
کاف عجمیله ابله ونادان وتاصلق معناسنه بیت شه چو حوضی دان چشم
چون لولها • آب ان لوله روان از کولها • وانحاق طاغلی وقیرلی دره ودریاچه
نعمتی وسازآن بالغنه دخی دیرلر دیمش • دکول کاف عربیله ارقه پشت معناسنه
حلیمی ووسیلة المقاصد صاحبی ودخی صونک صغاجق یری دیمشلر • صحاح عجم
صاحبی شول چچ که اوزرینه سهلجه یغمور چق یغمش ولا دیدی • وهـ کوهل الج
دیدکلری طانع لیشی سایر اسامیسی کیچ لفظنده مذکوردر • ویا لک کوی انکل
ایلکه کچش دوکمه بیت ای کرلمی که کند چرخ زخورشید وهلال جامهٔ قدترا
مرسرمه کوی انکل • دکمه معناسنه نوع اوله اللام المفتوحة الال
دلسز آدم اخرس معناسنه • ولعل دیدکلری مشهور قیمتلی طاش عنصری
دولب چونار کفیده دولب چو سوسن سرخ • دورخ چو نا شکفته
دوبرک لاله لال • وکند معناسنه • ع لعل معروف بر قیمتی طاشدر قیمتده
غایتده مرغوب وممدوحدر • اما خاصیتده بعض حکما وفضلا قدح وذم
ایدوب دیرلرکه ملوک تبابعه که یمن پادشاهلریدر اندن امتناع ایدرلر
ایدی • زیرا اکثور مسی مورث عجب وکبر اولدوغندن انوری • وشاعرلر محبوبلرک
طوداغن اکا تشبیه ایدوب شول قدر استعمال ایلدیلر که تشبیه کنایه طریقنجه
مشبه ذکر اولنمازدن طوطاق مراد اولنور • کا لنکال وسیلة المقاصد
صاحبی برام سوز لنکاک معناسنه نقل ایلمش • والله تعالی اعلم
اللام المضمومة ه • وف لوفل لوف معناسنه ترکیده
یلان یصدغی دیدکلری اوتدر نوع اوله المیم المفتوحة
اکو ماکول بیاکن کشی بسیارخور معناسنه • بولغتی شمس فخری کلوبندع
دیو تفسیر ایلدکلری اجلدن بوینه بغلنان ایپ معناسنه حمل ایلدی دبوبنی
انشا ایلدی بیت بهر ماکول نابکی داری • خلق جانرا زغصه در ماکول
نه که رسن لفظنی اکا حمل اتمش ایدی ظاهر بودر که بوغازی قولی دیمک اولور •
حوف بحی اولنلرک صفتیدر که لیل ونهار ناموس وعاری ترک ایدوب •

بوغازلرینه خدمتکار اولمشلردر بیت قلیه کردم زود آورد م به پیش
تا بخورد دندان دوماکول نهنک نعمتی وقمش لوله دیمش وقره حصاری
ولفظیست که از تأخیر ودرنک کویند دیمش جامع الفرس صاحبی دبوغاز
طوتان وبوغازده قلان لقمه یه دخی دیرلر دیمش ا مال ارام ودیکدیش
مانند معناسنه بومعنایه سایر اسامیسی لفظنده مذکوردر وامردر
مالیدندن که اوغمق دلک وفرک معناسنه وداورمک وسلمک
وسورتمک معنالرینه کلور ومال وصف ترکیبی دخی اولور دستمال وپایمال
کبی بیت دستمال منال مرعاطل پایمال ملال مرکامل عربیع اسباب
وچارپا فارسیده ده شایعدر لا ما مالامال طوپطولو دیمکدر شمس فخری
کرفت عرصه فکرم ثنات میلامیل کشید طبعم جام هوآت مالامال اهو
ماهول طوز آق اهی کو ماهی کول کاف عجمیله سازان بالغی معناسنه
خم مخمل قطیفه معناسنه اسدی چه مخمل چه شاره چه خز وخز چه دینار ودیبا
چه مشک وعبیر عربیدر فارسیده ده شایعدر ر ما مرمال نعمتی سوزده الدمشقی
وابله ونادان معناسنه نقل ایلمش آخری کاف وزاء عربیله مراک معناسنه
رغو مرغول اورلمش وقورحق ساج وپیچیده زلفه دیرلر شمس فخری چند باشی برای
شهوت وحرص پای بسته بطره مرغول وناز کلک وکجات وبازکشت نواء
لو ملول غمکین عربیدر فارسیده ده شایعدر کن مکل ادم بوغازنه کیدن
سلوک ملو مملول اکلنمه درنک وتاخیر مکن معناسنه شمس فخری لبوی درکه شهنشه
پوی سر حیرت مهان وپیش مملول نب منبل چرچی پیله ور معناسنه ند
مندل اول دایره درکه غرایم خوانلر ایچنه کیروب دعوت جن ایدرلر
شاه طاهر بلبل نغمه سرا برغرایم خوان شد گل پری دایره صحن گلستان مندل
ندی مندیل سلینه جک بز وعورتلر باشلرینه اورتدکلری نک منکل
کاف عجمیله حرامی راهزن معناسنه هو مهول طورق ماهول معناسنه
المیم المکسورة ه ثا مثال امر وبرات پادشاهان عربیدر
کن مکل کسر کاف اله وزننه سلک علق معناسنه شمس فخری دربحاری که حلق دکشته
آب خونخوار جان ستان چو مکل سایر اسامیسی کاف عجمیله لفظنده مذکوردر
ثقا مثقال بر بچق درهمدر که یکرمی دورت قیراط اولور درهم اون التی
قیراطدر ومر قیراط دورت شعیردر بر مثقال طقسان التی شعیر اولور ی مبل
کوزه سرمه چکدکلری نسنه وجراحلر جراحتک مقدارن بلمک ایچون استعمال

اندکلری دمردن وغیریدن اولان آلتلری وبونلره بکزرنه وار ایسه
وثلث فرسخ درکه قانون اوده دیردر زیان مقدار سه هزار کز است دیمش
ترجمان صحاح وکنز اللغه ده مقدار یک ته بصر دیمش وبعضلر دوربیک خطوه
دیمشلر بر فرسخ اون ایکی بیک ادمدر میل ثلث فرسخ اولیجاق دردبیک
خطوه صحیح اولور قاموس محیط صاحبی المیل مائة الف اصبع الا اربعة الاف
اصبع یعنی طقسان التی بیک بارمق مقداردر دیو تحقیق ایتمشدر وبعضلر بعض یرلرده
نشان ایچون دکدکلری یوکسک علامت معناسنه دردیمشلر
المیم المضمومة ه رغو مرغول فتح میمله مرغول معناسنه
غا مغال تاتار که یغماجیلردر غو مغول ماوراء النهر تاتاری ومغال
معناسنه واوده طابجی آتش پرست معناسنه غ مغل نعمتی فتح
غینله برطایفه دردیمشلر دیو نقل ایلمش جامع الفرس صاحبی ابوجهل
قاپوزی اغاجنه دیرلر دیمش سکون غینله ق مقل ابوجهل قارپوزی وجوید
براغی وصمغ معناسنه ده کلور وبردرلو طعامدر قی مقبیل برطعامدر که
اغجام اتابله وکوفته ومومبار وقویرق وبغدای وبرنج ونخود وباقلا ایله
وحضر آدن چوکندر وپیاز وشلغم وکندنا وکزر وکلم ایله بشورلر
مقیلیا دخی دیرلر ل مل سوچی شراب معناسنه وز مونزال دکنز اولان
کمسنه لک ملکل ابه کوجی دیدکلری اوت کاف عجمیله سایر اسامیسی ورناج
لفظنده مسطوردر وسیقا موسیقال اوکیک قوشی فاخته معناسنه
و مول اوبناش عربیده خدن معناسنه لطیفی بدین خط زیبا بدین قد
وطول عجب نبود ار باشدش زمره مول دیکر همچو زنان زشت خوبر نغمی
بجا دری کذشته بخانمان خود مول بمول وشوشو ومولیدن لفظندن
اکلنمک ومهره لمک وکج قالمق وطقلماق معناسنه در اسم مصدر و
صیغه امر ووصف ترکیبی دره ولو مول مول مثله وکونمک واتشه کوبدر
معناسنه نوع اوله النون المفتوحة ه رجی نارجیل
هند قوزی اط ناطیل اوزاندر ریدی درهم آغرینه دیرلر بعضلر
ایکی استار مقدار ریدر دیدیلر که التی یخی درهم دیرلر لفظ استار عربیدر
وبعضلر قاتنده ایکی اوقیه درزاب تابل اوجی بیردان انال قلم الحنلی کبی
اینجه تیللر دیرلر بیت جان زار زوی دیدن آن سرو لاله روی ازناله
همچو نال شد ازمویه همچو موی شمس فخری نال نی باریک باشد وکویند اینچه در

درمیان قلم باشد دیمش و بیتی انشا ایلمش بیت روا مدار که با اینچنین جوآمر نظم
شوی وجود من از جستن مثال چو نال ٭ و بعض ارباب لغت اکچی طلو بر نوع صمارکی
قمشدر دیمشلر ٭ و نالیدن لفظندن امردر ع بنال بلبل اگر با منت سر یاریست
بی تبنیل صحاح عجم صاحبی مکر و حیله تبنیل معناسنه نقل ایلدی ٭ بعض حروف
مابیننده تقدیم و تأخیر جایز اولان لغتلردندر ٭ جی تجنیل ایرق و بدکلری
اوت ٭ خج تخجل جهدک که اکی برماغله محکم طوترلر ولاینتج برآدی واردر
شمس فخری از قضا بگذرد زبس تندی ٭ اگر کش کبری از سر بن تخجل ٭ گرمانیلر
ترنجی و اصفهانیلر شکنج دیرلر ٭ جحجر دا تخجر وال صبا داوجی معناسنه خ تخل
کلی و سایر چچکی زینت ایچون براوزون اغاج اوزرینه باغلرلر ٭ وملوتن بال
موممدن ایام فرحده اندکلری که ترکیده نقل دیرلر ٭ عربیده خرما اغاجنه
دیرلر ٭ شمی تشمیل نعنی یارلشمش نسنه یه دیرلر دیمش ٭ شبی تشبیل اولته
که انکله بالق اولرلر ٭ شمس فخری شصت اگر بهر صید بگشاید ٭ حوت گردون بود
در تشبیل ٭ و درآو یختنی باشد از جایی ٭ شش تشل بر نسنه دن اصلمق معناسنه
اسم مصدر و صیغهٔ امر و وصف ترکیبی ٭ و هیکل و صندل قافیه سنده
شمس فخری کزت باید که بگذری زنهار ٭ دست خود در رکاب شاه تشل ٭
و بالق طوزاغی و اولته معناسنه ده نقل ایلمشلر ٭ شی تشیل مثله ٭ غ تغل
فتح غینله چقور و قازلمش یر ٭ و این که قیون یاتور ٭ و بوکجی قونار ٭ رودکی
گوسفندیم و جهان هست بگرد آ رتغل چون که خواب بود سوی تغل باید
ویول اوزرنده اولان کاروان سرایه دخی دیرلر ٭ نعنی قورد و دلکو اینینه
دخی دیرلر دیمش ٭ غو تغول مثله ٭ فو تفول و بالضم بالدر شتالنک
معناسنه ٭ کل تکل کوزل تازه اوغلان بولغت فتح تا ایله که ثالث
حروف تهجیدر نقل اولنمشدر ٭ وسیلة المقاصد صاحبی ٭ و جامع الفرس
صاحبی نون مکسوره ده ایرآد ایلمشلر ٭ وی نویل الن بشانی معناسنه ٭
سایرا سامیسی نویل لفظنده ذکر اولنمشدر ٭ ها نهال کینه گاه و فساد
و صیادلر کمینگاهی نهاله معناسنه ٭ فردوسی منم رستم زاولی پور زال
نه هنگام خوابست و گاه نهال ٭ ید نیدال اغولق که آدمی اوجوده
باصرکابوس معناسنه ٭ وسپیسی نیدلان دخی استعمال اولنور لغت دری
النون المکسورة ه ٭ کا نکال کاف عجمیله نعنی کم و خم معناسنه
نقل ایلمش ٭ جامع الفرس صاحبی آخرنی کافله ایرآد ایلمش ٭ کل نکل ساده رو

اوغلانه

اوغلانه ٭ و نعنی طانع ارکی و بور جاق معناسنه ده گلور دیمش ٭ ها نهال
قد آن که دگرلر ٭ و قلم که آشلرلر و شعرا نازک اینجه دال معناسنه استعمال
ایدرلر ٭ محبوبلرک قدینی اکا تشبیه ایدرلر ٭ پا نیپال تبت و لاتینده
بر یرک آدیدر که مسکک غایت اعلاسی اندن گلور رواندده حاصل اولور ٭
اسدی بده پیل پر مشک نیپال بود ٭ که هر نافه زو هفت مثقال بود ٭ بط
نبطل ناطل معناسنه ٭ ید نبیدل مثله ناطل معناسنه که اوزاندندر ٭
ی نیل مصر ارماغنک آدیدر که جنتدن چقار و چویت که انکله گوک
رنک بویارلر حقیقتده انک اوتنک آدیدر که اطبا حب نیل دیو ذکر ایدرلر
گوک چچکلی صرمشق تخمی مرآد اولنور که مسهل داروردندر ٭ بم بسم نیم بسمل یارم
بوغازلنمش دیمکدر نیم کشته معناسنه شمس فخری دشمن شهریار عالم دل
بادهر دم به تیغ غم بسمل ٭ یم ذا نیم ذال اورته یاشلی ٭ یم سا نیم سال مثله ٭
النون المضمومة ه ٭ غ نغل ضم غینله درینک ژرف
معناسنه صولرده استعمال اولنور ٭ و بر سبیل استعاره فکر اولنان
مجللرده و یازیلرده و درینک برتبه لرده دخی استعمال اولنور و اینجه
رقیق معناسنه ٭ جامع الفرس صاحبی و چقور و قراکو معناسنه ده
نقل ایلمش و او ایله دخی مرویدر ٭ نعنی ومغ معناسنه ده گلور دیمش صحاح
عجم و جامع الفرس صاحبی و بالندرلنک معناسنه ده نقل ایلمش ٭ غو
نغول مثله ویول اوزرنده اولان کاروان سرای ٭ فو نفول بارلدر
شتالنک معناسنه ٭ و نول اغز جوره سی لس و فرخ معناسنه سابیره
اسامیسی فرخ لفظنده مذکوردر ٭ شمس فخری انکه الوده نوال و بیت ٭
آز راکام و دوست فکرت و نول ٭ و قاز و طورنه وانلرک کبی قوشلرک
بورنی ٭ جامی برلب آب دایما مبدید ٭ که کلنک بزرگ میکرد ید ٭ کر کمی چون
ز آب بنمودی ٭ نول کردی دراز و بربودی ٭ قره حصاری گلوبند باشد
چنان که رسن دیمش ٭ و طا بنجق معناسنه دخی گلور ٭ وک نوکال الذیذه فرین
معناسنه ٭ نوع اوله الواو المفتوحة ه ٭ ا رد وارد ل
اوروه که خمیره صاچلور ٭ اغ واغل طفیلی شراب و حاضر طعام معناسنه ٭
اوال بر نوع بویک بالقدر که کمیلری نوداروچیلق بالق معناسنه ٭
ر ورل فتح را ایله بر نوع کرتن کله در که قویروغی اوزوندر ٭ ز ونزل
مثله را و مهمله ایله و زاء معجمه ایله مرویدر ٭ اکیسیده عبید ر نعنی و وسیله و صحاح

عجم صاحبلري لغتلرنده ايراد اتمشلر كانه فارسيده شايعدر هي ويل
كويندرمه كبيل معناسنه يك ووي ويك وويل واي سكا ديمكدر
بيت ايا دربي ريز پويان چو پيكو اكروانكر دي تراويك وويل وطوبي
لك معناسنه ده كلور بو تقدير جه اضدادن اولورياكز ويل دخي
لغتدر بش ويشل قوداشني ديدكلري علت تري معناسنه ي ويل
كلمه تقبيح وغدابدر واي سكا ديمكدر بوشكور بد انديش دشمن پراز ويل جوي
كه تا چون ربايد از وجفت اوي وجهنمده بر وادينك اديدر وهلاك
ورسوايي ومطلقا جهنم معناسنه ده نقل اولنمش اصلده عربيدر فارسيده ده
شايعدر الواو المكسورة ه يك ووي ويك وويل
ظفر وفوز معناسنه يالكز ديل دخي لغتدر ي ويل مثله شمس فخري
او چو خورشيد وخصم چون ذرد ذره بر مهر كي بيايد ويل
الواو المضمومة ه دل قره حصاري كل معناسنه نقل ايلمش
زبان پهلوي در نوع اوّل الهاء المفتوحة ه اهال
آرام وقرار فردوسي همان كيو بيدار دل هفت سال بتوران همين بود
بي خورد وهال وله وزين سو چو آتش همي راند زال نه خورد ونه خواب و
نه آرام وهال اما تامال بكدنش همتا ومانند معناسنه خسروي اين آتش و
اين باد وسوم آب وزپس خاك هر چار موافق نه بيكجا ونه همال وبر كمسنه ايله
دوستلق ايلين كمسنه ه همال مثله هادن مخففدر اسدي ز شاهان كسي
بد سكالم نبود بكنج وبه لشكر همالم نبود دگر دام نادانيء آدم نشدي دانه اكر
داشتي در حرم جنت ازين كونه همال سابرا ساميسي سالفظنده مسطوردر
صحاح عجم صاحبي فنسخ هايله همال ياشداش كسر وضمله بكدش وهمتا معناسنه
نقل ايلدكي مثا همال ياشداش كه بربيلده طوغمش ولا لاه هلاهل
عربده وعجمده مستعمل لفظ درمعناي مشهوري زهر قاتل ديمكدر حافظ
دردمندان زهر هلاهل دارند قصد اين قوم خطر باشد همان تا نكني عربيدر
هلاهلك جمعيدر زهر قاتل وجامه وساده تنك وموي تنك واورده
عورت قابله معناسنه بو معنايه غيري ادلري باراج لفظنده يازلمشدر ومذكور
بيتده زهر لفظنك هلاهله اضافتي اضافت عام الي الخاصدر كه اضافت
بيانيه قبيلندر وهول قورقو اصلده عربيدر فارسيده دخي شايعدر
دلو هدلول قره حصاري مردسبك پايداشد ديمش يك هيكل هر جسمك قالبي

هيات معناسنه شمس فخري مرحبا آن براق برق سير كه چو كوهست آهنين
هيكل وجوز حمايل معناسنه كه اوغلانجقلرك بازوسنه وبوغازنه بغلارلر
وبتخانه معناسنه شمس فخري از ركابش جدا نكردد فتح همچو آن بت پرست
از هيكل وسيلة المقاصد صاحبي ونعمتي قد معناسنه ده كلور ديمشلر هيات
معناسنه عربيدر جامع الفرس صاحبي وصورت وشكل وكل وبهارخانه معناسنه
دخي نقل ايلمش الهاء المكسورة ه لا هلال يكي اي اوج كيجه ديك
هلال ديرلر عربيدر بيت هندوي اوست هر سر مه ماه از ان جهان
ميكويدش مبارك وميخواندش هلال ونام بتيع حضرت رسالت پناه در
عليه الصلوة والسلام وبر قبيله آديدر هيل قيو ويرديمكدر هيلدن مخففدر
له هلهل دمر قابنق الهاء المضمومة ه ب هبل مكه اهلنك
قبل الاسلام طپندقلري بتك آديدر ما هال بر كمسنه ايله دوستلق ايدن
كمسنه وهمسر معناسنه وشريك انباز معناسنه اكثر با نظير معناسنه استعمال
اولنور نوع اوّله الباء المفتوحة ه ايال ارباب لغت
بوين كردن معناسنه وبازو وبعضلر ال ديمشلر وبعضلر اكي ال ديمشلر
وياغون وپهلوان معناسنه نقل اتمشلر اسدي برافروخت از قلب يال يلي
برون زد جهان جرمه جد غلي فردوسي ببالاي من بور سام ست وزال
ابا بازوي شير وبا برز يال سلمان هز بر جنك جو باز يد چنكال كرفت
اسب شهنشه را سر ويال فردوسي ز سهراب وز برز بالاي او ز يال
يلي وبر وجاي او فاضل محقق دقايق الحقايقده بو يايه تحقيق وتدقيق
اتمشلر كه چارپاده كيش ويال قوشده پر وبال كبيدر نته كه بو بيتده
ظاهر در بيت ز باد كرم همي سوخت در زمين وهوا پلنك را يش ويال و
كلنك را پر وبال يالي اول قللره ديرلر كه اتمك اكسه سنده بتر يالي ديدكلري
باليده بند وكندن اتوريدر آخرنده كي يا ادات نسبتدر يالك چارپايه اختصاصي
آدميده ده استعمال اولنور نته كه بو بيتده ظاهر در بيت بترك اندر افتاد
خم دوال سپهدار ايران بدر دريد يال يالي يه ده يال مجازا اطلاق
اولنور نته كه بو بيتده ظاهر در بيت سراي خيل پراهن دريدند دم ويال
ستورانرا بريدند آدميده دخي يال استعمال اولنور نته كه بو بيتده
ظاهر در بيت زماني پر انديشه شد زال زر براورد بال وبكستر دير
بونك استعمالده استعاره طريقيله در ال با يال بال شنجي معناسندن

[illegible]

عبارتدر بوی بوسک وطاسس طارم دیرلر جامع الفرس صاحبی دسنجه
دیمش خا بجال بوزلق بخدآن معناسنه یل بهادر وشجاع اسدی
بدرکاه شه شد یلی سرفراز چوآمد بنزدیک درکه فراز ولشکر وبهره ونثار
وصالمه طوارکه قطارلنمامشدر قره حصاری وبوش تهی معناسنه ده کلور
دیمش ل یلل بر یرک ادیدر دیمشلر والله تعالی اعلم

باب المیم نوع اوله الالف الممدودة

با آبام بورج دین معناسنه آوام دخی دیرلر بش آبشم نعنی کوکل
معناسنه نقل ایلمش خام ابرشمک قوزقلریدر خام ابرسم اندن اولور
ابرشم قوردینک کفتیدر بله جش آبله جشم کوز قویرغنده چقان
چبان که ایت درسکی دیرلر بخش آبخشم کوکل آلشم معناسنه اتش
انش سم طوارایاغی طاشه طوقند قده اندن چقان اود تش سو التش سوم
مثله ذر آذرم وبالضم برابر درکه تکلتسی ایکی پاره در زاء معجمه ایله دخی
مروی لغتدر شمس فخری زین اسب کنلجی شه را ازمه ومهر بسته آذر مست
وزیر زمان معناسنه نظامی بر آن کوه کمرکش رفت چون باد
کمر دربست وزخم تیشه بکشاد تخت ازرم آن کرسی نکه داشت بروتمثالهای
نغز بنکاشت را ارام آرامیدن لفظندن اسم مصدردر قرار معناسنه
فردوسی درین کین بجویم من آرام وخواب من کرزد میدآن افراسیاب
ووصف ترکیبده وصیغه ام ده اولور قره حصاری وودولک معناسنه
دخی کلور دیمش ژر آژرم فتح زاء عجمی بعده سکون راء مهمله ایله مثله وحرمت
واود دادب واغلق لطیفی بر آن کایمان ودین وشرم دارد زبیر آن و
زنان آژرم دار د احمد کرمانی فارغ همه از حیا وآژرم بدسیرت وکینه
جوی وبی شرم ومیل ومحابا وبهانه وذال معجمه ایله آذرم معناسنه
شا اشام آشامیدن لفظندن انجک شرب معناسنه اسم مصدردر وصیغه
امر ووصف ترکیبی در ایجم معناسنه صوده وشربنم وغیر بین استعمال
اولنور زهر آشام وخون آشام دیرلر نوایی ره روآن بارکش را سهل دان
اشام فقر در دهان ناقه خار خشک خرمای ترست شو اشنوم بورجق
بیرکه سی کا اکام سماروغ دیدکلری منتن نج آنجم آنجه مراد دیمکدر محمد عصار
که جون همواز طبع وراست رویم مراانجم درخیال آید بکویم وار آوارم
آواره ام لفظندن تخفیف ولنمشدر اسدی بکرد عالم آوارم توکر دی

چنین بی زور وبیمارم توکردی وا آوام بورج وآم معناسنه اکثر بودر
که الفسز وام دیرلر با آیام نعمتی وصحاح عجم بورج دین معناسنه نقل ایلمش

نوع اوله الالف المقصورة

بر ابلی ابریشم ترکیده
دخی استعمال اولنور تعریب ایدوب سین مهمله ایله دخی ابریسم دیرلر
حریر معناسنه نعمتی والاجه بولوت وبغمورلبلودینه دخی دیرلر دیمش
خشی اخشم دماغی زکام معناسنه مثنوی مشک را بیهوده حق خوش دم نکرد
بهر حس کرد وپی اخشم نکرد خک اخکم قصناق چنبر دخی دیرلر مثلا الکک
وغلبرک وسایر بونلرک کبینک دی ادیم سختیان عوبیدر فارسیده دخی
چوق استعمال اولنور بیت بادیمانی زسهیل نسیم ساخته کیمخت نه بلین آ
ادیم کاتبی آن شهسوار کرم عنان بلند بیر کزنه ادیم چرخ دوال رکاب یافت
ردا اردم خاقانی دانم که جو اندیشه کنی نیک شناسیی
بازند زبسم الله والحمد زاردم هر چند زیک سکه برانند ولیکن
معلوم شود قیمت دینار زدرهم را ارزم ایرکجه سی ژدها اژدهام
اله معناسنه که طوشنجیل قوشی بستی ابستیم استین معناسنه که
یک دیمکدر زاء عجمیله عوبسی کم دیرلر فا افام بورج دین معناسنه
ام ضمیر نفس متکلم وحاجدر مثلا کفته ام وشنیده ام دیرلر نجا انجام
ایشک اخری شمس فخری جون فلک جاه اوست بی اغاز جون قضا حکم
اوست بی انجام نعمتی وغصه وغم معناسنه ده کلور دیمش ندا اندام
عضو ونظام ورا استنلق معناسنه یعنی یرلی یرنجه دیمک اولور عجم
فلانرا کار باندامست دیر شمس فخری همه اندام خصم خون بکرفت ناجرا
کار اوست باندام نعمتی وفرج وکیر دآن یعنی بر نجی جانورلرک فرج و
ذکری معناسنه ده کلور دیمش ومطلقا فرج وذکر نکا انکام وقت
هنکام معناسنه کمال اصفهانی کشت چون موی نکارین من این شعر دراز
هم بدین ختم کنم نظم که انکام دعاست نکشت دشنا انکشت دشنام
نعمتی شهادت برماغنه دیرلر دیمش

الالف المکسورة

را ارم باغ جنت سبزغ اسبرغم باء عجمی ایله تفصیلی سبرغم لفظنده
مذکوردر مولانا لامعی ضیمران فسلکندرکه فارسیده شاه سفرم واسبرغم
دیرلر دیو تصحیح ایلدی بیت بیا ای سر وسوسن بودر افکن لاله کون جامی
بشادی کل ونرکس بیاد بید واسبرغم بستی استیم جاغشیر دشلوار معناسنه

نې الشيم مثله ام ارباب لغتاين معناسنه ديمشلر فاضل محقق دقايق الحقايق
بويله تحقيق وتدقيق اتمشلردركه ام اسم اشارتندر قريب ايچون اما مخصوص صدر
برقاج ماده يه مثلا اماعت اماال امروز ديرلر نته كه بو مصراعده مصراع
آن شبي قدري كه جويند اهل خلوت امشبست وبو بيتده ظاهردر بيت
كه بابا بيا بد فرستادمش كه امروز بايد بما دادنش ام ماه ام هفته
ام دم ديمزلر بلكه اين ماه اين هفته اين دم ديرلر واضع لغتك بو حكمي تخصيصاتدر
من جهة المعنى اختصاص اقتضا ايدرسنه بو قدر بونك كبيلر لغت عربده ده
واردر هرا ابرام ولايت مصرده بريردر وبربنادر آدم عليه السلام برادر اولدن
اول جان ابن جان قومي بنا اتمشلر ديرلر غايتده بوجه وغظيم بنادر يستاد
ايستادم ايستاده ام لفظندن مخففدر ثابت وبرقرارم معناسنه
اسدي سپهدار كفت ايستادم برين مرا با شما نيست پيكار وكين يشى الشيم
چاغشير وشلوار اشيم معناسنه وكور شجيلر تومانه دخي ديرلر يي ايم يعني
اسماء اشارتندر بو ديمكدر اين معناسنه ديمش وضمير متكلم مع الغير در
الالف المضمومة ٥ ستا استام اوستام لفظندن
مخففدر معتمد معناسنه شتل اشتلم جنك اتمك وتحكم وجزع وفزع
بيت كم شواز بن هستي براشتلم بلكه شواز كم شم كي تيزكم لا الام خوارزم
ديارنده برموضعك اديدر وا ادام بورج دين معناسنه اكثر الفدر ادام
ديرلر وستا اوستام حليمي معتمد معناسنه كلور ديمش وشمس فخري معيار
جماليده معتمد عليه معناسنه نقل ايدوب بو بيتي انشا ايلمش ديمش بيت
هركجا بود دوزد ورامزني از نهيب وي اوستام بود واعتماد معناسنه دخي
كلور نوع اوله الباء المفتوحة ٥ ادا بادام معروف
ميوه دركه تركيبده دخي مستعملدر معناي تركيبي سي طوزا غله ديمك
اولور نعتي وبنا ولاين معناسنه ده كلور ديمش ادا پادام باء عجمي ايله
مصلي معناسنه ادد بادرم برعلتدر بيل حسته لكي ديرلر تركيبده
اصرغي ديد كلري علتدر عربيده زبيبه وخمره ديرلر ادد نا بادژنام مثله
سائر آدلري سرخ بادلفظنده مسطوردر وقره او دكنكنه ديرلر ادد شتا
باددشنام مثله بادد ژنام معناسنه ادشنا بادشنام مثله وبعضلر
جذام مرضندن برنوعدر ديديلر كه صاحبنك بورني ويوزي داليني قارار ادر
بادرم عبث وهرزه بيهوده وهديان معناسنه سكون دال وفتح راء مهمله ايله

ادرا پادرم بادرم معناسنه باطل وهذيان واوصي كتمش معناسنه ادرا
بادرام باء عجميله دخي مرويدر شمس فخري هركه جز مدح ذات او كويد قول وفعلش
تباه وبادرم است وختل اغاجي انوري ز شاخ بادرم آيد كف چنار برون
كر از مهب كف ووزد نسيم شمال ادژبا بادژبام قره او دكنكي باددژنام
معناسنه ادد پاردم باء عجميله قوسقون عامه تحريف ايدوب پلدم ديرلر
شمس فخري زين خوان انكو خورد بركو مدام دردم ايشان فتد چون پاردم
قره حصاري سينه بند معناسنه ده كلور ديمش ازا بازام صالنجق بازيچه
معناسنه غيري ادلري انده مذكوردر ازيا بازيام طوغانجي معناسنه
ازو پازدم يعني بيبي معناسنه كلور ديمش اسا پاسام اچ ياغي هيبه
معناسنه اشا پاشام مثله سين مهمله ومعجمه ايله مرويدر اقدا باقدام
نعمتي آخر وانجام معناسنه نقل ايلمش مابرابا ملبسي انده يازلمشدر
افد بافدم مثله ضمه داله كاودم وزننه شمس فخري كر كند داراي دولت
تربيت كاردانا نيك كردد بافدم الد پالدم باء عجميله قوسقون پاردم
معناسنه ابام طام اوستي سطح معناسنه وصباح فجر معناسنه
مجد عصار مراسان شام وبام ازكيد بهرام بر واز غصه وغم بام چون شام
وطودق واوست فوق معناسنه ديمشلر ولونده استعمال اولنور مثلا
قاره بغز وصاري شين كبي فارسيده سياه فام وسرخ بام وكبود بام
ديرلر يعني قره بغز وقزل تكبزلي وكوكرك ديمكدر بر ذات انكله في الجمله
موصوف اولدوغنه دلالت ايدر شو بلكه ساير رنكلردن اول رنكه ار تغرق
مايل اولا تمام موصوف وليه وبالجمله اداتدركه رنكلر اواخرنه لاحق اولور
اكثر بو معناده فا ايله استعمال اولنور وبم معناسنه كه سازلرك يوغون
آوازلي قلنه ديرلر عماد فقيه اين مطرب از عراق رسيدست با حجاز كاهنك
زير ونغمه باش مبارك است فاضل محقق دقايق الحقايقده بويله تحقيق
وتدقيق اتمشلركه بام صحيح دگلدر عدل وداد آيين حكام وسلاطينك اول
وقت ديواني زماني اولدوغي اعتباريله اكا بام داد ديرلر اصلي هيمك
كسر بيله درعلميته نقل اولنجاق قاعده تركيب بوزيلوب ميم ساكن اولمشدر
بام طام اوستنه ده ديرلر نته كه بو بيتده ظاهردر بيت زحل بر بام او
از پاسداران فلك بر دركهش از روزبانان نشست من ازبام افتاده كه
عجمك ضرب مثليدر طام اوستندن لكن دوشيجك قاتي حكلر ترشينك

خبری شایع دستری فاش اولدقدہ بو مثللی ضرب ایدرلر نته که بو بیتده ظاهر در
بیت همی خوردند جام از بام تا شام • که تا که طشتشان افتاد از بام • اما بام
که بر نوع ادات تشبیه در اصلی فام در • فانک بایه بانک فایه تبدیلی لسان
فارسیده شایعدر • نته که مواضع کثیره ده بیان اولنمشدر • گلفام وازرق
فام دیرلر نته که بو بیتده ظاهر در بیت ساغر می برکفم ده تا زبر
برکشم این دلق ازرق فام را • فام رنگ جهتندن مناسبتده استعمال
اولندقلرین طعم جهتندن مناسبتده ده استعمال اولنور نته که بو بیتده
واقع در بیت نوا سازی که بود ش باربد نام • نوائی ساخت از روز انگبین فام
بحر الغرایب صاحبی فامک رنگه اختصاصی وار صانمشدر غلط اتمشدر •
جک بچکم ترکدن بر جنس طایفه نک آدیدر • وصفه یعنی بابای اوی شمس فخری
انکه از نوبهار معدلتش • همه افاق گشت چون بچکم • بعضلر قیش اوی در
دیمشلر بیت از تو خالی نگارخانه جم • فرش دیبا کشیده بر بچکم • ج بچم جیم
عجمیله دوزن نظام معناسنه بیت چرا نه شکر کنم نعمت ترا شب و روز
که با تو اختر من سعد گشت و کار بچم • دال بدرام توسن حیوانه دیرلر •
یعنی بدرام معناسنه دخی کلور دیمش • دال بدرام باء عربیله توسن آت
دال پدرام باء عجمیله خرم واراسته ودلکشا معنامه دیرلر مجلس اولسون
خانه اولسون باغ اولسون شمس فخری چرخ بدرام تا که شد رامش • از کواکب
جو خلد شد بدرام • مطیع معناسنه ده کلور بیت دلش گشت پدرام و
برداشتش • گرازان با ایراندر افراشتش ع دل دانا همیشه بدرامست •
دال کرد دال بدکردار کاف عجمیله پرمز الشلی • را بر پر پرم جل یدکلری قوش
تیهو فرفور معناسنه • را ج پرجیم باء و جیم عجمیله دیبه ده اولان صاج
ترکیبنده ده مستعملدر • اتک بر چمنه عربیده عرف وسبیب قویروغنه
دخی دیرلر اداوغ وصبان • را شا برسام نوع من الجنون • را س برسم
دست اویزا رمغان معناسنه • را شا برشام نعمتی تیز کورر کوز و تیز قلج
و تیز دندان معناسنه نقل ایلمش • را ک برکم منع معناسنه اسم مصدر در
شاه طاهر بپای عقل ضعیف این ره دراز مرو • که زور پای خرد برکم است و
ره بسیار شمس فخری کی شود که نه عقل او باشد • خیل یاجوج ظلم را برکم • را و برو بوم
بر و یورت معناسنه بیت بشادی ره مصر برداشتند • بر و بوم خود را
بکذاشتند • زا ر بزرم تمام معناسنه • زا غ بزغم فرط دکنی که اناقیا

دیدکلری دارودی معروف انک عصاره سیدر • یعنی بزغه معناسنه کلورکه
خوک درکه تکاکی بردن انکه قالدررلر دیمش • زا ی بزیم باء عجمیله قراعی
وطنان • احمد بن اسمعیل بو لغتی مفتوحه ومضمومه با بنده ایراد ایلدی •
حلیمی ضم باء عجمیله وفتح زاء معجمه ایله ضبط ایلمش • غیری اولری بزو تار میغ
لفظنده مسطوردر • زا م بزم باء عربیله مجلس شراب وصحبت وضیافت وجادر
سین ت بستر باء عربیله یعنی بوز قراغی معناسنه نقل ایلمش صحاح عجم صاحبی
قورداشنی علتنه نقل اتمش • باء عجمیله شین ت پشترم وبالضم قبر حلق رنجی
وقورداشنی دیدکلری علت که اطبا شری دیرلر • بو لغت یا ایله که اخر حروف
تهجیدر مرویدر • شین م بشم باء عربیله بر مرض معروفدر امتلادن حاصل
اولور • وقراغی بزم معناسنه • شین م پشم باء عجمیله یوک صوف معناسنه •
فا خ بفخم چوق بسیار و کثیر معناسنه منجیک بدان ماند بنفشه بر لب جوی •
که در اتش زنی کوکر د بفخم • ونثار اولنان انجه و شکر وقورداوزمی وبهواده
ایکن طوتمایچون اولنان آلت بو معنایه بخم دخی دیرلر یعنی ووسیلة المقاصد
صاحبی صاچلان نثاره دخی دیمشلر • قاف بقم اول معروف قزل اغاچدر که اکثر
بویا بو یارلر هندن کلور ترکیبده وعربیده بقم دیرلر • لام خ بلخم باء عجمیله
صبیان فلاخن معناسنه بم بوغون اوازلی اکثر ساز فللرنده استعمال اولنور
انجه اوازلی یه زیر دیرلر • وطبانجه سیلی معناسنه نا نغ ازان سر یکی
بانک بر جم زدی • وکردم زدی بر سرش بم زدی • نا کاف پناکام صغناجق
یر بناکاه معناسنه • نا م پنام باء عجمیله یعنی وجامع الفرس صاحبی ابرشم
تلی د تقدیر جسم وقلعه دیمشلر • نا م بنام باء عربیله آدلو ونشانلی معناسنه •
را م بهرام مریخ ادلی یلدزه دیرلرکه بشنجی ستاره لر دندر بشنجی فلکده اولور
بر جلری حمل وعقربدر • بخشدر جلاد فلکدر برالنده قلج وبر الندہ کسلمش باش
طوتر • حمالک طبعی الشیدر طبع عقرب ابیدر • ومریخ سر برجن قرق بش
اکلنور صاحب مدخل منظوم کفته است • باز مریخ نحس و تیره وشبی • نرم و
خشک از طبیعتش طلبی • وفرس ایلدیزینک بکر منجی کونینک آدیدر • واعلام
رجالدندر • واولا بو اسمله تسمیه اولان سلاطین فرسک اونجی طبقه سی که اشکا
اشکانیلردر • ملوک طوایف دخی دیرلر بهرام بن شاپور بن اشک بن دارا در
که مذکور دارا اسکندر ایله جنک ایدوب هلاک اولمشدر • اندن اول بهرام مسمی
بام اولمامشدر شمس فخری کمترین نکته وراز اوش • کهترین چاوشی ورا بهرام

دایم از عدل او برشک بود • همچو کسری بکور در بهرام • همه روشن بجز می کذ
همچو شاهان فرس را بهرام • نعمتی و مطلقا پادشاه معناسنه کلور خسرو کبی
دیمش • و بهرام قوشی یورکنه دخی دیرلر • و نعمتی صور قون اغاجی دیمش •
بر بهرام اسپور دیدکلری اوت • هه بهم بیله دیمکدر مع معناسنه
فاضل محقق • دقایق الحقایقده • بو بیله تحقیق و تدقیق ایتمشلردر که با و ایله
بهمک تحقیقی بودر که بهمک معناسی بیله در • بادنک معناسی انوکله در بر برندن
بیله کتدیلر دینه جک یره بهم رفتند دیرلر • انوکله کتدیلر دینجک یرده
عجم با و رفت دیر لفظ باوده معتبر اولان مجرد تبعیت در جمعیت لازم دکلدر
بهم ده معتبر اولان جمعیت در تبعیت لازم دکلدر • بهمک اصلی با همدر •
الفی حذف اولنوب بهم قالمشدر • بیام باء عجمیله شول خبر درکه برکسنه دن
آخره نقل اولنور • حافظ ای باد اکر بکلشن احباب بکذری • زنهار عرضه ده
بر جانان پیام ما • پیامک اصلی پیغام در غینی حذف اولنمشدر • بر ابرام
تمرکی دیدکلری علت • و نجارلرک یولارلی کسر دیدکلری آلتلری • بر بیرم
مثلکه برادی دخی شکنه در • جبر در • بغ بیغم مثله • بی بیم فتح ایا
ایله مثله • بلس بیلسم توران پهلوانلرندن برغایتده پرزور و دلاور
مبارزکه ادیدر که رستم دستاندن صکره انوک کبی برتنا ور پهلوان
بولنمدی • فردوسی لساننده رستم دیرکه بیت که کر بیلسم از بد روزکار
کذر یابد از بند آموزکار • به نیرو و جوا و درجهان سر نبر • به ایران و توران
نه بند دکر • رستم ایله عظیم جنک ایدر آخر رستم النده هلاک اولمشدر •
الباء المکسورة • بر بریرم ترکیده سنجر اوت
دیدکلری که عرب رجله دیر • بر برسام وسیلة المقاصد صاحبی
و نعمتی کوکس صنجیسی و کوکس شیشی دیمشلر • و فتحله جنوندن بر نوعدر • دکوکس
اغریسی • و خسته لک اغولغی دیمشلر • بو لغت عربیدر و کسر با ایله در ترجمان
اللغه ده بویله دیرکه برسام خفیدن با تب و با درد پهلو و درد سر ازسر دیگی
ریشی • بر بشیم ابریشیم لفظندن مخففدر • بشتر بشترم فره حصاری
بورشترن رنجه دیرلر دیمش • مرا بهرام اوروج روزه معناسنه • بنازم
بنازم قربان و فدا اولایم دیمکدر • حافظ چه خوش صید دلم کردی بنازم
چشم مستت را • که کس مرغان وحشی را ازین بهتر نمی کیرد • در منقبت حضرت علی رضی
الله عنه • ز بهر آن قدم میرم که به پسند دنبی بردوشش • بنازم آن کفرا

بت اقد نهد بر سر مر • بهرم جامع الفرس صاحبی دوربود دیمش • بشتر بشتر
باء عجمیله قوزداشنی دیدکلری علت شری معناسنه • بی شربی شرم حیانز
لک معناسنه • بله جشم بله جشم کوز قپاغی و کوزه قوبردغی • بی بیم قورقو
قورقو • فاضل محقق • دقایق الحقایقده • بو بیله تحقیق و تدقیق ایتمشلرکه
بیم مقابل امیددر • نته که بو بیتده ظاهردر بیت هم اندر زمان روی او
ندکفید • با م خداوند بیم امید • توقع خیره لسان عربده رجا دیرلر زبان
عجمده امید ترکیده اومود دیرلر • توقع شره عرب دلنده خوف • عجم
دلنده بیم • ترک دلنده قورقو دیرلر • عجم بی ترس و بیم دیر • و ترک قورقو
قورقوسی یوق دیر • بنا بی نام اوکسنز بارمق و ادسز برمق معناسنه دیمشلر •
الباء المضمومة • بر قدم بر قدم بخل و ممسک معناسنه
بیت من نه دیدم ز بر قدم قدمی • کر تو دیدی سلام ما برسان • بر نرم
باء عجمیله و فتح زاء عجمیله قراغی وطمان دبوز معناسنه ده کلور • بشتر
بشترم قرامق علتندن بر نوعدر • و یاره دن اندام شیشمک و قوردشنی
دیدکلری علت که عربجه شری دیرلر • بشتر بشترم بوز قراغی • بند ابندام
کوک طوتماق • د بوم بایقوش درکه ویرانه لرده اولور کوندوزن طشره
جقمز • شمس فخری اینجنان کشت عدل اوکه بروز • پرده ازپیش بوم بردارد
و اوکی قوشنه دخی دیرلر بوم • و قرارگاه و سرحد مملکت معناسنه • شمس ف
هست درحکم شیخ ابو اسحق • هرچه آن نام بردارد • اسدی ز خاراش دیوار
و بوم از رخام • در و کوشکی یکسر از سیم خام • بیت بکندند و بوشش بیانداختند
همه کاخ ازینسان بیرداختند • فردوسی همه بوم شد زیر نعل اندرون
چو کرباس اهار داده بجون • دیکر بوم کزآن بوم شوم پیکرش • سر دالش کشته
قضای سرش • اوحدی چو پیش امد از جا صف رای روم • هوا دید مسموم و
کل تیره بوم • فاضل محقق • دقایق الحقایقده • بو بیله تحقیق و تدقیق ایتمشلر که
بوم یورت در • بر یورت دینجک یرده عجم بر دبوم دیر • نته که بو بیتلرده
ظاهر در بیت زمینی که دارد بر و بوم تست • اساسی بر و بست نتوان درست
دیکر بنادی ره مصر برداشتند • بر و بوم خود پاک بکذاشتند • معمور اولان
یورده بوم آباد دیرلر • خراب اولان یورده بوم ویران دیرلر • نته که بو
بیتلرده ظاهر در بیت دران بوم آباد وجای مهان • زمانه بسی کنج دارد نهان
چو مرغان ده یاد کن خانه را • رها کن مرین بوم ویرانه را • نقش برینه که ترکیده

ربمن طلاق اولنور استعاره طریقیله عجم بوم دیر. نته که بو بیتلردن ظاهر
بیت بصد باره هم سنك دیبای روم. پسندیده نقش وپسندیده بوم
دیگر همان دق مصری ودیبای روم. که هیچون بهاری بدار نقش وبوم
بحر الغرایب صاحبی بومك معناسی بیاننده دیمشدر که بوم ایکی معنایه کلور
اولا بایقوش دیدکلری قوش که ویرانه لرده اولور کیجه اوچار. ثانیا صنوبر
وسرخد معناسنه کلور. بو مقامده بر غلطی دخی اولدر که بومی الفاظ فارسیه دن
صانمشدر. بوم عبارت عربیدر زیرا بایقوشك اسمی لسان فارسیده کوچ در
محلنده تفصیلا ایراد اولنمشدر نوع اوله التاء المفتوحة
ار تارم کجه دن ذرم او دیدکلری که صحرالرده برندن بر بره قونوب کوچ
اترا ککدر. اوتاق وضعنده اولور. وفلك کبی مرقبه شکلنده اولان
دیرلر. اصلده طا ایله در وتارم قراکواوه دخی دیرلر. برلکا تبرلکام طماق
اویان واویان طماغی. برتیرم اولو خاتون. تحك تحکم یای اوی تحکم معناسنه
تخم فتح خا ایله اول بزکه برچنال اغاجك اوجنه برکدرلر ایام شادیده
نثار اولنان اقچه وشکری انوکله یره دوشرمزلر شمس فخری بکه انکه شاه زربار
چرخ سازد ز فرط ابر تخم وله بکه زر نثاری آن شاه. دهر سازد ز ابر چرخ تخم
عنبری اسامیسی نفحه لفظنده مسطوردر. وچاذر اوکنده قوریلان سایبان
معناسنه ده کلور. ترم نعمتی بولت مغ معناسنه دیمش. تم کوز علتلرندن
بر علتدر که کوزاو زرینه پرده کبی چکلور. اطبا سبل دیرلر تیز علاج اولنمزسه
کوزی کور ایدر. اسدی زبس کرد چشم جهان تم کرفت. ز بس کشته پشت زمین
خم کرفت. وکوزدونمق. والبسم وبرو معناسنه. وکوزه دوشن قوکاق
وتکنه اورتسی وتکنه اوروه سی. وتکنه برو بجك لسنه. قره حصاری ومنع
معناسنه دخی کلور دیمش. تنك چشم تنك چشم حریص وبخیل معناسنه اسدی
برآن تنك چشمان جهان تنك شد. نبد کس که دیگر سوی جنك. دا توام
اکیز اوغلان که بر قرنده اولور. ه تهم فتح حا ایله اعلام رجالدندر ودیمشنه که
عظیم بویك اولا. وامور زنده بی نظیر اولان وپهلوان ودلیر اولان شمس فخری
نیست در بزم چون شهنشه زاد. نیست در رزم همچو شاه تهم فردوسی یکی آفرین
کرد سام دلیر که تهام برابزی شاد دیر. تهمتن رستم زالك القابندندر
که غایتده عظیم الجثه ایدی فردوسی تهمتن بپوشید بربیان. نشست از بر اژدهای
زیان. تهم دخی فردوسینك بو بیتندن رستمك القابندن ایدکی اکلنور

فردوسی

فردوسی ورآهوش در زاولستان د. بدست تهم پور دستان بود
التاء المکسورة ه تم ستماق معناسنه. برتا تیرتام اوغلان
که انکله یوفقه یبارلر. برتیرم اولو خاتون وخاتونلرك بزکی. برلکا تیرلکام
نعمتی بر الدن یعنی بر اوغوردن اتلان اوقه دیرلر دیمش. بره لکا تیره لکام
اویان دماغی ودماق اویان. بزلکا تیزلکام یورکان طوارات اولسون
وغیری حیوان اولسون. ی تیم بزارستان وبازار دیمکدر. اما شمس فخری
معیار جمالیده کاروان سرای معناسنه نقل ایدوب بو بیتی انشا ایلمش
بیت شد ز عدلش چنانکه مردم را. چه بیابان ز ایمنی وچه تیم. واسدی طوسی
وهندوشاه نخجوانی دخی بویله نقل ایلمشلر. غالبا اول ولایتلرده بازار وبزارستان
اکثر خانلرده اولدوغی اجلدن اطلاق اولنور. ومیم موارد استعمالنده
بازار سوق معناسنه در بیت بس که باید کرد تیم کفش توزانم دوید
هر دو سه روزی مرا کفشی زنو باید خرید التاء المضمومة
ت تتم سماق معناسنه. خ تخم هر نسنه نك ماده سنه واصلنه دیرلر که
معروفدر. حبوباتده بذر. وبزر. وسایر میوه ده وهر نسنه ده استعمال
اولنور بیت کر نه مسکین اکر بر داشتی. تخم کنجشك از جهان بر داشتی
تم یصی ودکرمی دمرن. وته کند تو نه کندم تخل بیتی که خرده جه بوجک در
نوع اوله الجیم المفتوحة ه اجر جاجرم عجمده بر شهر آدیدر
ارچش چارچشم شول سیاه ایت که کوزلرینك اوستنده کوز کبی نشانلری
وار در. ار ده چاردهم اون دورت دخی دیمکدر. ار چارم دورت دخی د
چاره ام لفظندن مخففدر اسدی مقید درد وبند استوارم. نمیدانم
چه خواهد کرد چارم. ا جام جیم عربیله ساغر که انوکله شراب ایچرلر وطلو قدح
وبوش قدحه دخی دیرلر اضداددندر. وحرجه که حماملرده وپنجره لرده قورلر
ترکیده ده شایعدر. وطاری دره معناسنه. وعجمده بر ولایت آدیدر
آهی خشت ایوان جلالت تخت علمای بهشت. جام خلوتخانه قصر توچشم حور عین
ا جام جیم عجمیله دره یعنی طوره. ودانه. ودوکم معناسنه نقل اولنمش
ام جا جام جام فات فات دیمك اولور. بنالرده ومحله لرده واولرده
مستعملدر. ر چرم جیم عجمیله کون که صغر درسندن اولور تعریب ایدوب
چرم دیرلر اسدی دوره چارصد تنك قرطاس چین. پلنکینه چرم وسفن
همچنین عنصری با سر خنجرش خون کند آب ابر. سم جرمه اش دام چرم ببر

شش چشم کوز عین معناسنه چشم امید معناسنه ده استعمال اولنور
حافظ رو بر رهش نهادم و بر من نظر نکرد • صد لطف چشم داشتم و او یک نظر نکرد
دیکر دارد دل از عنایت تو چشم یک نگاه • چندین مدار چشم عنایت نگاه از و
صحاح عجم صاحبی و قدح و حمایل تعوید معناسنه دخی نقل ایلمش • فاضل
محقق • دقایق الحقایقدن • بو بله تحقیق • و تدقیق المشکل که • چشم کوز در کورسون
کورمسون • تمیز قصد ایدجک بینا ایله نابینا ایله تقیید ایدرلر • کورر کوزه چشم
بینا و کورمز کوزه چشم نابینا دیرلر • کوزلکه چشمک دیدکلری استعاره طریقیله در
نته که بو بیتده ظاهر در بیت بر دیده چشمک می نهم چون موسم دید آرشد •
در آرزوی روی تو بنکر که چشم چار شد • آخرندکی کاف کاف تصغیر در • شم بنا
چشم بنام تعوید و هیکل شمس فخری هر باجوز مدح او باشد • نبود حاجتش بچشم بنام
شم زخ چشم زخم کوز دکمک معناسنه عنصری بهوای چشم زخمی چو سپند اکر نسوزی
بکری بنام خود بر رخ یار مهربان کش • شم نیا چشم نیام حمایل قینی معناسنه
جم جیم عجمیله معنی ما استفاد من اللفظ معناسنه شهیدی دعوی کنی که شاعر
دهرم و لیک نیست • در شعر تو نه لذت و نه حکمت و نه جم • و بو کلمک والنسجی
جم جیم عربیله روشن و برلمش زینتلی معناسنه معنا و نکاه دارد معناسنه
و حضرت سلیمان علیه السلام • و جمشید • فاضل محقق • دقایق الحقایقدن • بو بله
تحقیق • و تدقیق • المشکل که جم اسم جمشیدر هر سلطان عالیشانه اطلاق اولنور نته
که بو بیتده ظاهر در فردوسی جهاندار والا کهر کیقباد • جمی بود با فر و آیین و داد
حضرت سلیمانه ده علیه السلام اطلاقی بو بیتدن ظاهر در بیت اکر تخت جم
رفت بر باد سخت • مرا باد و آبی جمال رخت • بو بیتلردن دخی اکلنور بیت
زبان مور بر آصف دراز کشت و رواست • که خواجه خاتم جم یاوه کرد و باز نجوا
دیکر بعهد مملکت جم کر آصف و بودی • نیوفتادی خاتم بدست اهرمن • اسم جنس
اولدوغی اعتباریله در جمشیده اطلاقی نته که بو بیتلردن ظاهر در شعر
کرادانی از خسروان عجم • زعهد فریدون و ضحاک و جم • بخشش فریدون و نوروز جم •
کشادی ستردار جهان نام غم • اول اعتباریله در که نوروزک اول واضعی
جمشید در • اول سببدن اکا نسبت اولنمشدر • میم مشدد اولیجاق عربی اولور
جوق بسیار و کثیر معناسنه • جم جم جم قات قات دیمک اولور جام جام
لفظندن مخففدر • وزنه • جوز کندم سندروس که عوام تحریف ایدوب
صندلوس دیرلر • ده جهاردهم اون دورد دخی دیمکدر • الله تعالی اعلم

الجیم

الجیم المکسورة ٥ • چم بهره چه مرام معناسنه کلور بیت
ز من شهریارا ترا کهترم • بهر چم بفرمود فرمانبرم • ن چنم چنیم لفظندن مخففدر
حافظ رفتم بباغ صبحدمی تا چنم کلی • آمد بکوش ناکهم آواز بلبلی •
الجیم المضمومة و چوم آج یلمشی که اکثر روم طاغلرنده چوق اولور
نوع اوله الخاء المفتوحة ٥ • اخام چیک ضد پخته چوق
نسنه ده استعمال اولنور • اتمک و یمش • و دباغت اولنمامش دری •
شمس فخری بخت سودای ملک خصمش لیک • شکر ایزد که بود یکسره خام
و ایر خام منه دیرلر • و کمند معناسنه شمس فخری باشتها دولت جهانکیرش
افکند بر حصار کردون خام دیکر بر خاش جستن چو بهرام کور • کمندی یکی شست
زبر خام کور • [illegible] خاشه چشم کوزه دوشن چوپ • را اخام لبشارت
شر خشم ترجمان معناسنه • شن خشم قاقمق غضب معناسنه • اسم مصدر در
چشم و نرم • وزنه کسر خا ایله مشهور در • اصح و افصح ضمه در فردوسی دل کبو
چندان نغدی روز خشم • که چون چشمه بود دیش دریا بخشم خم اکری و یازاوی و
صفه • و ایوان • و کمند • ک بو غازه کجک بری • فاضل محقق • دقایق الحقایقدن
بو بله تحقیق و تدقیق المشکل که خم بو کلمه در • بو کلمه اولان نسنه یه بر خم دیرلر •
زلف اوصافنده در • خم خمیدندن اسم در بلی بو کلمش کمسنه یه خمیده قامت دیرلر
خمیده اسم مفعول در • خم کشته بو کلم اولمشدر • نته که بو بیتده ظاهر در بیت
از بس فغان و شیونم چنکیست خم کشته تنم • اشک آمده تا دامنم از سر مژه چون ناودان
بو کلم ایله اکلمک فرقی واردر • بر طوغری نسنه هر طرفه که میل ایتسه اکلدی دیرلر
بو کلدی دیمزلر • حلقه اولان نسنه یه بو کلمش اولدوغندن اوتوری خم دیرلر • خم کمند
و حلقه کمند دیرلر • خم بو را ده معنای اخرده استعمال اولنمش دکلدر • بنالرده
اولان کمرلره ده خم دیدکلری بو کلدکندن اوتوری در • بحر الغرایب صاحبی بو کلام منده
که تعبینه ذکر اولنور • خم فتح خا ایله اوج معنایه کلور • اولا اکری شمس فخری
خم کرد دون ز طاق حشمت او • بافت چون قامت حسودش خم • ثانیا صفت
معناسنه کلور فردوسی هزاران بدو اندران طاق خم • هزاران نکار اندرون
بیش و کم • ثالثا کمند ک بوغازه کجک یر بیدر اسدی پی پیل تن جسته در دام او
سواران خسته در خم خام او • اوج یرده خطا اتمشدر • اول بو که خمک معناسی
اکری دکلدر • نته که سابقا بیان اولندی • ایکنجی بو که فردوسینک بیتندکی
خمدن مرادکمر در • بوکلدکندن اوتوری خم دینمشدر معنای آخر دکلدر • اوچنجی بو در که

اسدي بيتنده كي خم حلقه معناسنه ده مستعملدر . بو كلمش اولدغي اعتبار
اولدخي معناي آخر دكلدر . نته كه سابقا بيان اولنمشدر . والله تعالى اعلم
الخاء المكسورة ٥ . را خرام خوب عورت و مطلقا كوزل
معناسنه شمس فخري تا نباشد كريم همچو لئيم . تا نباشد كريه همچو خرام .
و خراميدن لفظندن اسم مصدردر صالنمق ديمكدر . و ناز و عشوه ايله صالنمق
و تنعم و شادلغله كيمه شمس فخري كاخ او پر خرام جادو چشم . باغ او پر بتان كبك
خرام بيت مكر از بار من آموخت كل و سرو سهي . كاين چنين خندد شيرين و
خرامي دارند . و صيغهٔ امر در صالن ديمكدر . نعمتي و درويش معجب معناسنه ده
كلور ديمش . رامد خراميدم كلدم ديمكدر فردوسي خراميدم از پيش
آن انجمن . بدين انجمن تا بپرسي زمن . ل خلم سمك كه بورندن اينار و بعضي
مخاط ديرلر . خانك ضم و كسري جايزدر . شمس فخري جرم و عزم و زنبه كتورمش
خلب معناسنه خم مثلا و خوش آوازلي بايقوش . و زحمت . و اكيزه يعني
خسته جغي معناسنه دخي كلور . ك خيلكم نعمتي دكجور يعني طولم جق خيلجه معناسنه
كه جوجور ديرلر ديمش . ي خيم بغارسق و اشكنبه قازنديكي شمس فخري
خصمش اركه خورد عجب نبود . كه سكانرا اكليجه باشد خيم . و جراحت و اوكلم جراحت
معناسنه اسدي ز زخمش همه حبة كانيم زار . نهان خيم و خون ليك در آشكار .
و بورن و اغزدن اقان صو و سمك دچاق كه كوز كنارنده و كرپكلرده جمع اولور
شهيدي دو جوي روان در دهانش ز قلم . دو خرمن زر و بر دو چشمش ز خيم .
و جوال ايبي و جوال كه ايكي بوقدن طوقور طيان سبوي و ساغر و آيين عدليش كي
حصير جاي روب و خيم و چالان . و معجب كمسه و كوزله اشارت اتمك و بدخوي
و جلاد طبع اولان كمسه يه دخي ديرلر فردوسي نخواهيم بركاه ضحاك را . مران اژدها
خيم ناپاك را الخاء المضمومة ٥ ا . دخا خدخام قريلوب
افاقي اولماق واز و ب يوغمق . ده اوي خده اديم بلا موط ديدكلري
نسنه كه سختياني انوكله اصلاح ايدرلر خرم هر يركه چچكلر و سبزه و صو ايله
آراسته و پيراسته اولا عربيده مكان نزهه و نزه ديرلر . فارسيده ياي
مصدري الحاق ايدوب خرمي ديرلر . نزهت و نزاهت معناسنه لاجرم
شادلغه و كشايش خاطره سبب و باعث اولدوغيچون شادليغه خرمي ديرلر . و شاد
اولان كمسه يه خرم ديرلر . و زمانه دخي صفت واقع اولور انوري عدل تو تب
چو روز روشن بود . روز تو همچو عيد خرم باد . و كاه اولور كه راي تخفيف

ايدو